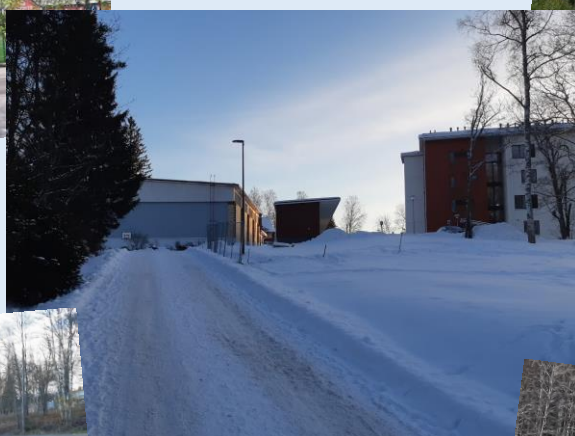

Toimintakertomus Tilinpäätös 2018

Pornaisten kunta

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
1 TOIMINTA- JA TILINPÄÄTÖSKERTOMUS	1
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	1
1.2 Yleistietoja kunnasta	2
1.3 Kunnan hallinto	3
1.3.1 Kunnan hallinto-organisaatio toimielimittäin	3
1.3.2 Kunnanvaltuusto	5
1.3.3 Kunnanhallitus	5
1.3.4 Lautakunnat ja muut toimielimet	5
1.3.5 Kunnanvirasto	6
1.4 Yleinen taloudellinen kehitys	6
1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	6
1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	7
1.6.1 Talouden tasapaino ja säästötarpeet	7
1.6.2 Tulorahoituksen riittävyys ja sen kehitys	7
1.6.3 Palvelu- ja investointitarpeet ja niiden rahoitus	7
1.6.4 Velkaantumiskehitys	8
1.7 Sisäinen valvonta ja selonteko sen järjestämisestä	8
1.8 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	9
1.9 Toiminnan rahoitus	13
1.10 Kunnan kokonaistulot ja –menot	16
1.11 Kuntakonsernin toiminta ja talous	16
1.11.1 Konsernirakenne	16
1.11.2 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	17
1.11.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	17
1.11.4 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	17
1.11.5 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	19
1.11.6 Konsernitase ja sen tunnusluvut	20
1.12 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	21
1.12.1 Tilikauden tuloksen käsittely	21
1.12.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	21
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	22
2.1 Käyttötalouden toteutumisvertailu	
HALLINTO- JA TALOUSTOIMIALA	23
2.1.1 Keskusvaalilautakunta	23
2.1.2 Tarkastuslautakunta	24
Tarkastustoiminta	24
2.1.3 Kunnanhallitus	25
Yleishallinto	25
Henkilöstöhallinto	26
Taloushallinto	27
Elinkeinoelämän kehittäminen	28
Maaseutuhallinto	29
Sosiaali- ja terveystoimi	30
KUNTAKEHITYSTOIMIALA	31
2.1.4 SIVISTYSTOIMIALA / Sivistyslautakunta	45
Sivistystoimen hallinto	45
Esi- ja perusopetus	46
Kulttuuripalvelut	53
Kirjastopalvelut	54
Musiikkioppilaitokset	56
Kansalaisopisto	58
Vapaa-aikapalvelut	59

2.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	64
2.3	Investointiosan toteutuminen	66
2.4	Rahoitusosan toteutuminen	72
2.5	Kunnan yhteiset erät, toteutuminen	73
2.6	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	74
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT		75
	Tuloslaskelma	75
	Rahoituslaskelma	76
	Tase	77
	Konsernituloslaskelma	78
	Konsernin rahoituslaskelma	79
	Konsernitase	80
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT		81
	Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	81
	Konsernitiilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	81
	Tuloslaskelman liitetiedot	82
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot	83
	Taseen liitetiedot	84
	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	87
	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	89
	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	90
ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS		91
	Muun taseyksikön erillistilinpäätös	91
	Vesihuoltolaitos	92
	Tilinpäätöksen allekirjoitus	100
	Tilinpäätösmerkintä	100
	Liitteet	101

1. TOIMINTA- JA TILINPÄÄTÖSKERTOMUS

1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Pornaisten kunnan strategiset tavoitteet vuosille 2018–2020 hyväksyttiin joulukuussa 2017. Vuonna 2018 koottiin tavoitteita toteuttavat kehittämisohjelmat. Erityisen tärkeää oli, että näiden kehittämisohjelmien laadinta tehtiin rinnan vuoden 2019 talousarvion valmistelun kanssa. Lopputuloksena oli uudenvuodenlainen ja mielenkiintoisia uusia avauksia sisältävä talousarvio.

Kuuden kunnan (Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula ja Pornainen) SOTE-toteutusmallin valmistelu jatkui ja kuntien yhteisen järjestämiskuntayhtymä otti koko alueen sote-toteutusvastuun vuoden 2019 alusta lähtien. Saman aikataulun mukaan tehtiin päätökset varhaiskasvatuksen siirtämisestä Pornaisten kunnan hoidettavaksi.

Pornaisten kunta toteutti aikaisempaa päätöstään erota Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymästä, sillä kunta ei halunnut olla mukana perustamassa ammatillista koulutusta tarjoavaa osakeyhtiötä Porvoon seudulle. Ero tuli voimaan loppuvuodesta 2018.

Pornaisten kunnan vuoden 2018 tilinpäätös osoittaa, että toteutetut talouden sopeuttamistoimet ovat vaikuttaneet edelleen. Vuosikate nousi 2.629.333 euroon, kun se muutetussa talousarviossa oli vielä 1.898.500 €. Vuosikate riitti kattamaan 1.626.650 € suuruiset poistot. Tilikauden tulos nousi 893.863 euroon. Muutetussa talousarviossa tulokseksi oli arvioitu 337.100 €, joten lopullinen tulos muodostui arvioitua paremmaksi verotulonotkahduksesta huolimatta.

Kunnan lainoja maksettiin pois 1.033.642 €, mikä oli pitkäaikaisten lainojen nettovähennys vuoden aikana, uutta lainaa ei tarvinnut ottaa hyvästä kassatilanteesta johtuen. Lainamäärä vuoden lopulla oli 13.452.728 € eli lainamäärä asukasta kohti oli 2.652 €. Nettorahoituskulut laskivat hieman ollen 143.839 €.

Verotulot laskivat vuoteen 2017 verrattuna 0,6 % (113.893 €) ja olivat 19.682.462 €.

Valtionosuudet laskivat vuoteen 2017 verrattuna 6,3 % (376.291 €) ja olivat 5.624.220 €.

Kunnan taseessa ei ole kattamattomia alijäämiä aikaisemmilta vuosilta. Ylijäämää taseessa on lähes 10 milj. €.

Käyttötalouden toimintamenot (ulkoiset + sisäiset) olivat 34,2 milj. € (28,8 € ilman sote-kuittausserää 5,5 milj. € eli 638 t € vähemmän kuin muutetussa talousarviossa). Toimintamenot olivat 484 t € eli 1,7 % edellisvuotta suuremmat. Toimintatuotot olivat 11,7 milj. € (6,2 milj. € ilman sote-kuittausserää 5,5 milj. €, lisäystä edellisestä vuodesta 60 t € eli 1 % ja ylittivät talousarvioluvun 216.000 €). Toimintakate oli 854 t € pienempi kuin muutetussa talousarviossa. Kertomusvuonna Pornaisten kunnan veroprosentti oli 20,50 %.

Kuntakonsernin lainakanta oli kertomusvuoden alussa 14.486.370 € eli 2.829 € asukasta kohti ja kertomusvuoden lopussa 13.452.728 € eli 2.652 € asukasta kohti.

Vuonna 2018 jatkui kunnan sisäisten ja ulkoisten palvelujen sähköistäminen. Kunnassa siirryttiin sähköiseen laskutukseen ja henkilöstöhallinnon ohjelmistoja uudistettiin. Työ jatkuu, ja seuraavassa vaiheessa haetaan ratkaisutapoja sähköiseen raportointiin, seurantaan ja johtamisen tueksi. Jatkossa painopisteitä ovat myös satsaus kartta- ja paikkatietoaineistoon sekä sähköiseen arkistointiin.

Pornaisten kuntaan hyväksyttiin uusi, kunnianhimoinen kaavoitusohjelma vuosille 2019–2023. Linnunlaulun päiväkodin asemakaava hyväksyttiin ja Laidunalueen asemakaavatyötä vietiin

eteenpäin. Kunta teki myös merkittävän panostuksen tulevaisuuteen ostamalla maata Kartanonrinteen asemakaava-aluealueelta sekä käynnistämällä asemakaavan laajennustyön. Kyläalueiden kehittämistyö käynnistyi, ja tuloksia siitä odotetaan keväällä 2019.

Pornaisten kirkonkylän ulkoista ilmettä paransivat edellisenä vuonna toteutettu tekonurmikenttä sekä keskustan ensimmäinen kerrostalokohde lähes 50 vuoteen. Kunta vauhditti hankkeen toteutusta ostamalla kerrostalosta neljä asuntoa.

Omakotitontit hinnoiteltiin uudelleen, ja kauppoja syntyi hieman edellistä vuotta enemmän. Kunnan väkiluku väheni kuitenkin 48 asukkaalla, ja erityistä huolta aiheutti vähäinen syntyvyys.

Kunta sai kertomusvuonna erilaisia avustuksia ja hankerahoja mm. etsivään nuorisotyöhön, opetusryhmien pienentämiseen, tasa-arvon edistämiseen ja kerhotoimintaan sekä opetus- että vapaa-aikatoimessa.

Esitän kunnan päättäjille, henkilökunnalle sekä sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden edustajille parhaat kiitokset hyvästä, tuloksellisesta ja rakentavasta yhteistyöstä vuonna 2018.

Hannu Haukkasalo, kunnanjohtaja

1.2. Yleistietoja kunnasta

Pornaisten kunta

perustamisvuosi:	1869
Tuloveroprosentti	20,50 %

Kiinteistövero

- vakituiset asuinrakennukset	0,50 %
- muut asuinrakennukset	1,00 %
- yleinen kiinteistövero	1,00 %
- rakentamattomat rakennuspaikat	4,00 %
- voimalaitokset	1,00 %
- maamiesseuran, nuorisoseuran ja työväenyhdistyksen omistamat yhdistys- ja seuratalot	0,00 %

Hallinnollinen asema

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
 Uudenmaan maakunta
 Hyvinkään maistraatti
 Uudenmaan verotoimisto
 Itä-Uudenmaan poliisilaitos
 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
 Uudenmaan liitto
 Kela, Eteläinen vakuutuspiiri, Mäntsälän palvelupiste
 Tuusulan käräjäoikeus, Järvenpää

Etäisyydet taajamasta:

Lähin reittiliikenteen lentokenttä, Vantaa	45 km
Lähin rautatieasema, Järvenpää	18 km
Lähin merisatama, Helsinki	52 km

Väestö 31.12.

vuosi	väestö	vuosi	väestö	vuosi	väestö
2001	4 186	2007	4 914	2013	5 145
2002	4 339	2008	4 975	2014	5 151
2003	4 433	2009	5 067	2015	5 124
2004	4 569	2010	5 107	2016	5 096
2005	4 760	2011	5 122	2017	5 121
2006	4 851	2012	5 137	2018	5 073

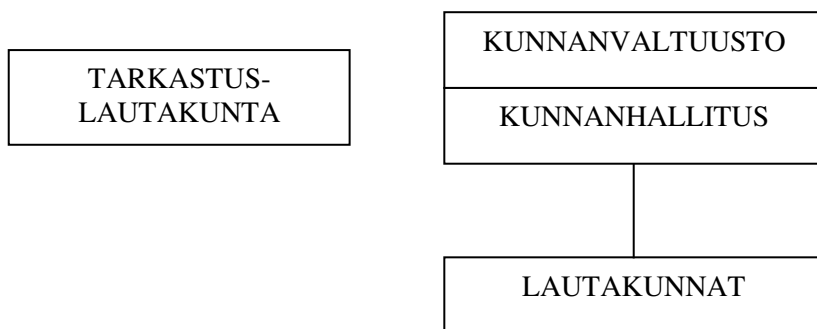
Elinkeinoelämä

Työpaikkojen jakauma elinkeinon mukaan

Maatalous	9 %
Jalostus	23 %
Palvelut	65 %
Muut	3 %
Yhteensä	100 %

1.3 Kunnan hallinto

1.3.1 Kunnan hallinto-organisaatio toimielimittäin

YLEISHALLINNON PÄÄVASTUUALUE	SIVISTYSTOIMEN PÄÄVASTUUALUE	TEKNISEN TOIMEN PÄÄVASTUUALUE
Keskusvaalilautakunta (5 jäsentä) Vaalitoimikunta (3 jäsentä) Halkian äänestysalueen vaalilautakunta (5 jäsentä) Laukkosken äänestysalueen vaalilautakunta (5 jäsentä) Kirveskosken äänestysalueen vaalilautakunta (5 jäsentä)	Sivistyslautakunta (9 jäsentä)	Askolan, Myrskylän, Pornaisten ja Pukkilan yhteinen rakennus- ja ympäristölautakunta (10 jäsentä: 3+2+3+2)
23 jäsentä yhteensä	9 jäsentä yhteensä	10 jäsentä yhteensä

Pornaisten kunnan organisaatio toimialoittain v. 2018

Kunnanjohtaja

- Elinkeinotoiminta
- Kuntamarkkinointi
- Viestintä
- Maankäyttö ja kaavoitus

HALLINTO- JA TALOUSTOIMIALA Hallintojohtaja

- Yleishallinto ja talous
- Joukkoliikenne
- Asuntopalvelut
- Henkilöstöpalvelut
- Kirjanpito
- Arkistoasiat

KUNTAKEHITYS-TOIMIALA Tekninen johtaja

- Kiinteistöt (rakennuttaminen, huolto sekä siivous- ja ruokapalvelut)
- Liikenne
- Kadut ja vesihuolto
- Puistot ja yleiset alueet
- Vesilaitos

SIVISTYS-TOIMIALA Sivistysjohtaja 1.1.2018 lukien

- Esi- ja perusopetus
- Nuoriso
- Liikunta
- Kulttuuri
- Kirjasto

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT
Mustijoen perusturva tuotanto,
Keski-Uudenmaan sote- kuntayhtymä järjestäminen

RAKENNUSVALVONTA- JA YMPÄRISTÖNSUOJELUPALVELUT

Askola (isäntäkuntana),
Myrskylä, Pornainen ja Pukkila
Toimialajohtaja

- Rakennusvalvonta
- Ympäristönsuojelu
- Yksityistieasiat

1.3.2. Kunnanvaltuusto

Ylintä päätösvaltaa kunnassa käyttää vaaleilla neljäksi vuodeksi valittu kunnanvaltuusto. Valtuusto valitsee kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet.

Valtuuston kokoonpano vuonna 2018:

Franti Aija (kesk)	Laukka Jorma (sdp)	Palmgren Vesa (sdp)
Gardin-Kukkonen Elina (sdp)*	Liu Päivi (sdp)	Palviainen Erja (sdp)
Hoffrén-Pekkarinen Hanna (kok)	Miettinen Mikael (kok)	Putus Jaana (kesk)
de Jong Peter (kok)	Nieminen Tea (kesk)	Runolinna Liljan-Kukka (sdp)
Karhunen Otto (kesk)	Niinikoski Terhi (kesk)	Ruskeepää Mika (kesk)
Kilpeläinen Antti (ps)	Nyqvist Tero (ps) *	Tukiainen Johanna (kesk)
Kyllönen Petra (vihr)	Ohvo-Harhakoski Mira (vihr)	Vilén Mika (kok)
Lastuvuori Jenni (ps)	Olander Tero (kesk)	Villanen Riitta (ps)
Latostenmaa Roni (kesk)	Pajunen Juha (sdp)	Virkki Juha (kesk)
		Talvituuli Tamara (sdp)
		Nyrhivaara Henna (ps)

- jääneet pois valtuustosta, tilalle tulleet Talvituuli Tamara ja Nyrhivaara Henna.

Valtuuston puheenjohtajana toimi Liljan-Kukka Runolinna, I varapuheenjohtajana Jaana Putus ja II varapuheenjohtajana Petra Kyllönen.

1.3.3 Kunnanhallitus

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja valvoo kunnan etua. Kunnanhallitus edustaa kuntaa ja tekee sen puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet. Kunnanhallitus valmistelee valtuustossa käsiteltävät asiat ja huolehtii valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Kunnanhallituksen kokoonpano vuonna 2018:

Franti Aija (kesk)
Liu Päivi (sdp), I vpj.
Niinikoski Terhi (kesk)
Pajunen Juha (sdp)
Vilén Mika (kok), II vpj.
Villanen Riitta (ps)
Virkki Juha (kesk), pj.

Esittelijänä kunnanhallituksessa toimii kunnanjohtaja.

1.3.4 Lautakunnat ja muut toimielimet

Kunnassa oli erilaisia luottamushenkilöpaikkoja varajäsenpaikkoineen vuonna 2018 yhteensä 176. Luottamushenkilöpaikat jakaantuivat seuraavasti:

• Valtuusto, hallitus, lautakunnat	99 paikkaa
• Vaalilautakunnat ja –toimikunta	36 paikkaa
• Toimikunnat ja kunnan edustajat muissa yhteisöissä	27 paikkaa
• Kunnan edustajat kuntayhtymissä	14 paikkaa

Lisäksi kunnanhallituksen asettamat toimikunnat/työryhmät sekä kunnanhallituksen valitsevat yhdistysten ja yhtiöiden kokousedustajat.

Kunnassa toimivien lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat vuonna 2018:

	Puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja
Tarkastuslautakunta	Vesa Palmgren	Mikael Miettinen
Keskusvaalilautakunta	Riitta Villanen	Asta Haapakoski
Sivistyslautakunta	Peter de Jong	Jenni Lastuvuori

KUUMA-seutu liikelaitoksen johtokunta johtaa ja kehittää kuntayhteistyötä sekä johtaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa. KUUMA-johtokunta käyttää päätösvaltaa talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaisissa asioissa siltä osin kun ne eivät kuulu kuntien valtuustoille.

KUUMA-seutu liikelaitoksen johtokunnan muodostavat KUUMA-kuntien valtuustojen ja kunnan-/kaupunginhallitusten puheenjohtajat. Lisäpaikkojen edustajia valitaan enintään neljä.

Pornaisten edustajina olivat kunnanvaltuuston puheenjohtaja Liljan-Kukka Runolinna (varajäsen Jaana Putus) sekä kunnanhallituksen puheenjohtaja Juha Virkki (varajäsen Päivi Liu).

1.3.5 Kunnanvirasto

Kunnanviraston päällikkönä toimii kunnanjohtaja. Kunnanviraston hallinto-organisaatioon kuuluu hallinto- ja taloustoimiala, sivistystoimiala ja kuntakehitystoimiala, joissa kussakin hoidetaan omat selvästi rajatut tehtäväkokonaisuudet. Kullakin toimialalla on toimialajohtaja.

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2018 kaiken kaikkiaan 139 vakinaista/määräaikaista virka- ja työsuhteista henkilöä.

Kunnanvirastossa on järjestetty iltavastaanotto torstaisin klo 18.00 saakka ja vastaavasti on perjantain aukioloaika lyhennetty.

Kunnanvirasto oli suljettuna heinäkuussa neljän viikon ajan vuosilomien keskittämisen vuoksi.

1.4 Yleinen taloudellinen kehitys

Maamme bruttokansantuote kasvoi vuonna 2018 2,6 % edellisvuodesta (ennuste). Vuonna 2017 kasvu oli 2,7 % eli noususuhdanne taittui viime vuonna.

Inflaatiovauhti nousi kertomusvuoden aikana, ollen 1,4 % (ennuste), kun se edellisvuonna oli 0,7 %.

Pornaisten työllisyystilanne parani edelliseen vuoteen verrattuna, sillä työttömyysaste oli 4,1 % joulukuun lopussa. Edellisvuoden lukema oli 5,8 %. Pornaisten työttömyysaste oli pienin Uudenmaan tilastossa ja valtakunnallisestikin viiden parhaan joukossa.

1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kunnan lainoja maksettiin pois 1.033.642 €, mikä oli pitkäaikaisten lainojen nettovähennys vuoden aikana, uutta lainaa ei tarvinnut ottaa hyvästä kassatilanteesta johtuen. Lainamäärä vuoden lopulla oli 13.452.728 € eli lainamäärä asukasta kohti oli 2.652 €.

Verotulot laskivat vuoteen 2017 verrattuna 0,6 % (113.893 €) ja olivat 19.682.462 €.

Valtionosuudet laskivat vuoteen 2017 verrattuna 6,3 % (376.291 €) ja olivat 5.624.220 €.

Kertomusvuoden tulos heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna ollen 893.863 € (1.832.597 €/2017). Vuosikate laski edellisvuoteen verrattuna ollen 2.629.333 € (3.538.357 €/2017).

Rahoituskulut pysyivät edelleen alhaisina johtuen syksyllä 2008 alkaneesta korkotason laskusta. Korkotaso on tällä hetkellä niin alhaalla, että tulevana vuosina on syytä varautua korkokulujen kasvuun, koska uutta lainaa todennäköisesti, ellei vuosikate riitä, joudutaan ottamaan vanhojen lainojen maksuun ja kasvaviin investointimenoihin.

1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

1.6.1 Talouden tasapaino ja säästötarpeet

Talous oli tasapainossa vuoteen 2011 saakka. Vuodet 2012-2014 tulos oli miinuksella kolme vuotta peräkkäin (yht. -945.292 €), johtuen pääasiassa tulopuolen pettämisestä. Valtionosuudet pienenevät noina vuosina 1.006.353 €. Vuoden 2018 valtionosuus oli 376.291 € pienempi kuin edellisvuonna ja verotulot laskivat edellisvuodesta 113.893 €.

Vuonna 2015 tulos saatiin taas kääntymään plussalle tasapainottamissuunnitelman toteuttamisen myötä. Talousohjelmaa toteutettiin edelleen vuonna 2018. Em. toimenpiteillä kunnan talous on saatu ylijäämäiseksi. Menokurin on säilyttävä tulevinakin vuosina, samoin on huolehdittava kunnan tulokehityksestä.

Kunnalle laadittiin syksyllä 2014 talouden tasapainottamissuunnitelma, jonka tavoitteena olivat 1 M euron säästöt vuosina 2015-2017.

Käyttömenot nousivat tarkasteluvuonna 1,7 % (ilman sote-kuittauseraa) verrattuna edelliseen vuoteen ollen kuitenkin 2,2 % alle muutetun talousarvion.

1.6.2 Tulorahoituksen riittävyys ja sen kehitys

Tulorahoitus oli riittävä kertomusvuonna. Viisivuotiskaudella 2013-2017 vuosikate oli keskimäärin 2,3 milj. €/vuosi (450 €/as.). Lainojen lyhennykset 1,9 milj. €/vuosi ja nettoinvestoinnit n. 2 milj. €/vuosi. Lainoja lyhennetään vuosina 2018-2022 keskimäärin 2,25 milj. € vuosittain.

Tulorahoituksella pitäisi pystyä kattamaan lainojen lyhennykset ja vähintäänkin korvausinvestoinnit. Edellä mainittu tarkoittaa, että vuosikatteen tulisi olla n. 2,5 milj. €, mikä on ylitettykin vuosina 2016, 2017 ja 2018.

Tulojen kerryttämisen kolme tärkeintä keinoa ovat: tonttien myynti ja siinä samalla veronmaksajien määrän kasvu; verotulot ja valtionosuudet. Tulojen lisäämiseen ei tonttien myynti yksin riitä jo pelkästään myynnin epävarmuudesta johtuen. Niinpä ainoaksi ”varmaksi” tulonlähteeksi jäävätkin verotulot. Verotuloja kertyi tarkasteluvuonna 167.538 € alle talousarvion mm. kiky-sopimuksesta johtuen. Vuonna 2018 maksettiin tulonsaajille kiky-sopimukseen liittyvän lomarahaleikkauksen vuoksi ennätykselliset veronpalautukset ja mm. tästä syystä pieneni kunnallisverokertymä 263.639 € talousarvioon nähden. Yhteisöverotuloja kertyi 726.212 € eli 36.212 € enemmän talousarvioon verrattuna ja kiinteistöveroja 1.169.890 € eli 59.890 € enemmän talousarvioon verrattuna.

Kunnallisveroprosentti oli vuonna 2018 20,50 %.

1.6.3 Palvelu- ja investointitarpeet ja niiden rahoitus

Investointimenot olivat tarkasteluvuonna 1.295.790 €. Lähivuosien investointitarpeet ovat yli 2 milj. € vuotta kohden. Investoinnit pyritään rahoittamaan kassavaroilla myös vuonna 2019, vuonna 2018 ei tarvinnut ottaa lainaa hyvästä kassavarannosta johtuen. Uutta velkaa investoin-

teihin ja velkojen maksuun joudutaan näillä näkymin ottamaan vuonna 2020 2 milj. € ja samoin vuonna 2021 2 milj. €.

1.6.4 Velkaantumiskehitys

Vuoden 2018 lopussa pitkäaikaista velkaa oli 13.452.728 €. Velkoja lyhennettiin 1.033.642 €.

Valtuusto asetti strategiassaan **velkaantumiselle katon 3.000 euroa/asukas**, joka pystyttiin pitämään, lainamäärä per asukas oli vuoden lopulla 2.652 €/asukas. Vastaava tavoitetaso asetettiin myös uudelle valtuustokaudelle, tiukan taloudenpidon on siis jatkettava investointien ja lainojen lyhentämisen myötä. Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta per asukas vuonna 2017 oli 2.933 €.

Waltarin kouluinvestointiin otetun lainan takaisinmaksu ajoittuu pääosin vuosille 2019-2023 alkaen ja lyhennykset ovat 1,7 - 2,6 M euroa vuodessa.

1.7 Sisäinen valvonta ja selonteko sen järjestämisestä

Riskien hallinta ja sisäinen valvonta

Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivalta kunnan varojen käytöstä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Riskien hallinta

Hallintosäännön 52 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa riskienhallinnan toteuttamisesta ja yhteensovittamisesta sekä päättää kunnan omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta.

Vahinkoriskien osalta riskienhallintaa on toteutettu siten, että syksyisin pidetään riskienhallintaa koskeva kokous, jossa ovat kuntamme vakuutusmeklari sekä kunnasta johtoryhmän jäsenet, jotka ovat myös hallintokuntiensa johtajia. Kokouksessa käydään läpi kaikki kunnan toimintaan liittyvät, vakuuttamista vaativat toiminnot ja rakennukset ja päivitetään ne ajan tasalle. Riskienhallintaan on hankittu kunnalle riskienkartoitusohjelmisto.

Henkilöstöön liittyvänä riskinä voidaan pitää organisaation ohuutta jolloin strategisesti tärkeillekään paikoille ei ole mistä asettaa päteviä varahenkilöitä. Tämän vuoksi taloushallinnon resursseja vahvistettiin vuoden 2018 lopulla vastaamaan myös varhaiskasvatuksen siirrosta aiheutuvaa lisätyötaakkaa.

Rahoitukseen liittyvänä riskinä voidaan pitää kunnan myöntämiä takauksia kolmelle vesiosuuskunnalle ja Kunta-Aravat Oy:lle sekä Pornaisten Tekonurmi Oy:lle. Takauksia on myönnetty kaikkiaan 7.230.887 euroa, saldo vuoden lopussa oli 2.039.373 euroa.

Osuuspankin ja Nordean kanssa keväällä 2018 pidetyissä neuvottelussa lainoista ja korkoriskeistä todettiin, että lainojen suojaus on riittävä ja korkoriskien arviointia jatketaan vuosittain.

Sisäinen valvonta

Hallintosäännön 54 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa sisäisestä valvonnasta. Kunnanhallitus on 6.2.2006 § 34 hyväksynyt kunnan sisäisen valvonnan ohjeen, jossa on tarkemmin määriteltä si-

sisäisen valvonnan yleiset periaatteet. Lisäksi kunnanhallitus hyväksyy kunkin vuoden alussa talousarvion täytäntöönpano-ohjeen, jossa on tarkemmat määräykset määrärahojen käytöstä, raportoinnista, laskujen hyväksymisestä, hankinnoista ja sopimuksista sekä kaluston myynnistä. Kunnalla ei ole sisäisen tarkastuksen henkilöstöä, joten valvonta hoidetaan olemassa olevien resurssien mukaan.

Sisäinen valvonta on toteutettu käytännössä mm. siten, että laskujen hyväksyjä hyväksyessään laskun, varmentaa että se on aiheellinen ja sovittujen päätösten ja määrärahan mukainen. Talousjohtaja on tarkastanut vuosittain pistokokein eri toimialojen maksukäytäntöjä tarkastamalla maksettuja laskuja ja pyytämällä tarpeen vaatiessa niihin tarkempia selvityksiä. Sähköiseen laskujen käsittelyjärjestelmään siirtyminen on parantanut laskuihin liittyvää valvontaa. Yleistä sisäistä valvontaa ja tarkkailua on tehnyt jokainen vastuualueen päällikkö päivittäisessä työssään. Tarkkailulla varmistetaan, että tehtävät hoidetaan oikeaan aikaan, aiotulla ja hyväksytyllä tavalla sekä tehtävään osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Valvonnassa havaitut puutteet

Valvonnassa ei ole havaittu mitään oleellisia puutteita. Mustijoen perusturvan toiminnan ja talouden raportointia on saatu parannettua ja Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän valvontaa kunnan taholta kehitetään edelleen. Näihin ja muihin pienempiin puutteisiin on puututtu neuvonnalla ja tarkistetulla ohjeistuksella.

Sisäisen valvonnan kehittäminen

Sisäistä valvontaa kehitetään taloussuunnittelukaudella olemassa olevien resurssien puitteissa. Tarvittaessa ohjeistusta tarkistetaan ja täsmennetään.

1.8 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan. Jäljempänä esitetään kyseiset tiedot tilivuodelta ja kahdelta edelliseltä vuodelta. Sekä tulot että menot vuodelta 2018 sisältävät Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän järjestämislaskutuksen kuittauserat 5.460.039,45. Tuloksen muodostumisen muut luvut ovat keskenään vertailukelpoisia.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT			
	2018	2017	2015
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	9 019	3 478	3 236
Toimintakulut	-31 553	-25 586	-25 142
TOIMINTAKATE	-22 534	-22 108	-21 906
Verotulot	19 682	19 796	19 287
Valtionosuudet	5 624	6 001	6 104
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	16	48,2	32
Muut rahoitustuotot	5	4	6
Korkokulut	-164	-202	-192
Muut rahoituskulut	0	-1	-1
VUOSIKATE	2 629	3 538	3 330
Poistot käyttöomaisuudesta	-1 627	-1 706	-1 750
Satunnaiset tuotot/kulut	-109	0	0
TILIKAUDEN TULOS	894	1 832	1 581
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
	2018	2017	2016
Toimintatuotot/toimintakulut, %	28,6 %	13,6	12,9
Vuosikate/Poistot, %	161,6 %	207,4	190,3
Vuosikate €/asukas	518	691	653
Asukasmäärä 31.12.	5 073	5 121	5 096

Tuloslaskelman toimintakate ilmoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- ja tai alijäämään.

Kuntaliiton keräämien kuntien vuoden 2017 tilinpäätösten mukaan kunnissa vuosikate oli keskimäärin 594 €/as. (494 €/as./2016).

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista:
 $= 100 \times \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut}$

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Saatu prosentti-osuus vähennettynä sadasta osoittaa taas, paljonko toimintakuluista rahoitetaan verotuloina ja valtionosuuksina.

Vuosikate prosenttia poistoista:
 $= 100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

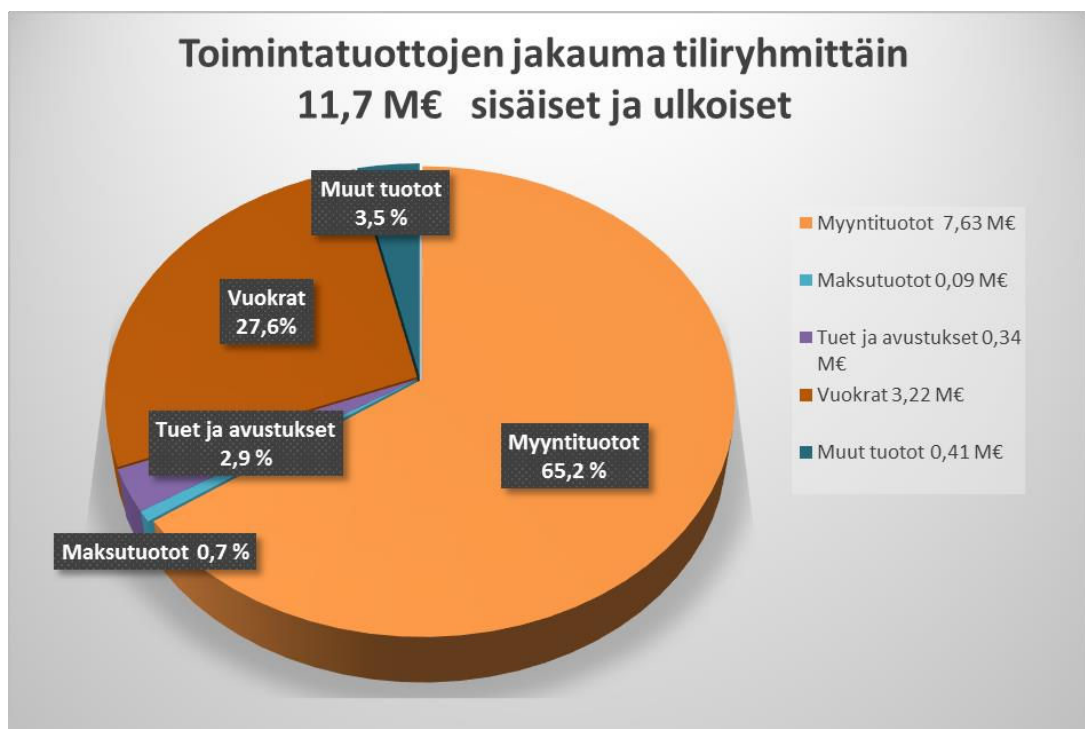
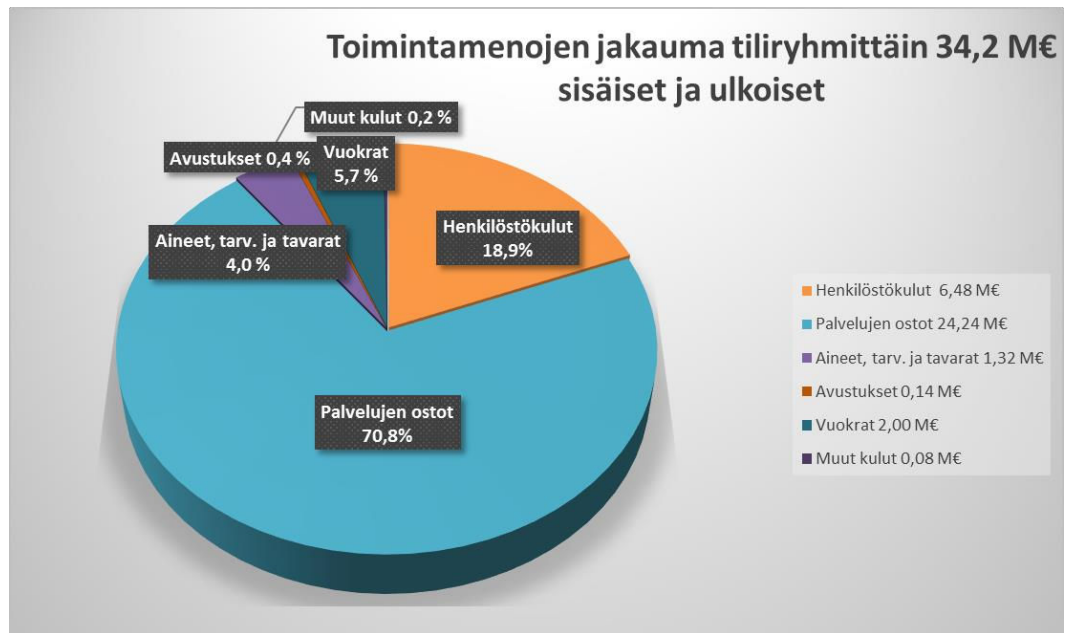
Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot. Mikäli vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate €/asukas:

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

DIAGRAMMIT TOIMINTAMENOISTA JA –TULOISTA

1.9 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT			
	2018	2017	2016
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
<i>Toiminnan rahavirta</i>			
Tulorahoitus			
Vuosikate	2 629	3 538	3 330
Satunnaiset erät	-109	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-284	-445	-164
<i>Investointien rahavirta</i>			
Investointimenot	-1 296	-1 535	-1 955
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	50
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	<u>989</u>	<u>579</u>	<u>365</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 929	2 138	1 627
<i>Rahoituksen rahavirta</i>			
Antolainauksen muutokset	-45	35	15
Lainakannan muutokset	0	0	1 500
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1034	-535	-1273
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>998</u>	<u>-607</u>	<u>860</u>
Rahoituksen rahavirta	-80	-1 107	1 103
Rahavarojen muutos	1 849	1 031	2 729
Rahavarat 31.12., 1.000 €	6 894	5 044	4 013
Rahavarat 01.01., 1.000 €	5 044	4 013	1 284
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
	2018	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	3918	1074	-1973
Investointien tulorahoitus %	202,9	230,5	174,9
Pääomamenojen tulorahoitus, %	110,7	170,9	105,3
Lainanhoitokate	2,3	5,4	2,4
Kassasta maksut, milj. €	34,1	27,9	28,6
Kassan riittävyys, pv	74	66	51
Asukasmäärä 31.12.	5 073	5 121	5 096

Investointien tulorahoitus, %:

$$= 100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus –tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Pääomamenojen tulorahoitus, %:

$$= 100 \times \text{vuosikate} / (\text{investointien omahankintameno} + \text{antolainojen nettolisäys} + \text{lainanlyhennykset})$$

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Lainanhoitokate

$$= (\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassavarat 31.12.:

= rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassan riittävyys (pv):

$$= 365 \text{ pv} \times \text{kassavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

TASE 2018									
VASTAAVAA		2018	2017	VASTATTAVAA		2018	2017		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		26 612	27 604	A OMA PÄÄOMA		17 936	17 041		
I Aineettomat hyödykkeet		1 877	2 074	I Peruspääoma		8 048	8 048		
Muut pitkävaikutteiset menot		1 877	2 074	IV Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)		8 994	7 161		
Ennakkomaksut				V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		894	1 833		
II Aineelliset hyödykkeet		22 395	23 119	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		85	75		
Maa- ja vesialueet		3 708	3 568	Valtion toimeksiannot		8	-6		
Rakennukset		11 660	12 352	Lahjoitusrahastojen pääomat		77	81		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		6 831	7 147						
Koneet ja kalusto		42	35	E VIERAS PÄÄOMA		16 747	17 585		
Ennakkomaksut ja kesken-		154	17	I Pitkäaikainen		12 819	14 490		
eräiset hankinnat				Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		11 737	13 453		
III Sijoitukset		2 340	2 410	Saadut ennakot		53	53		
Osakkeet ja osuudet		2 134	2 249	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		1 029	984		
Muut lainasaamiset		52							
Muut saamiset		0	0	II Lyhytaikainen		3 928	3 095		
Muut saamiset		153	161	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		1 715	1 034		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		81	81	Ostovelat		1 155	1 375		
Lahjoitusrahastojen varat		81	81	Muut velat		116	154		
				Siirtovelat		942	533		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		8 074	6 985						
Pitkäaikaiset saamiset		0	0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ		34 768	34 702		
Muut saamiset									
Lyhytaikaiset saamiset		1 180	1 941	TASEEN TUNNUSLUVUT					
Myyntisaamiset		294	490	Omavaraisuusaste, %		51,6	49,1		
Muut saamiset		294	1 451	Suhteellinen velkaantuneisuus, %		48,6	59,8		
Siirtosaamiset		592	32	Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €		9 888	8 994		
IV Rahat ja pankkisaamiset		6 894	5 044	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas		1 949	1 756		
				Velat ja vastuut % käyttötuloista, %		48,9	62,7		
VASTAAVAA YHTEENSÄ		34 768	34 702	Lainakanta 31.12., milj. €		13 452	14 486		
				Lainakanta 31.12., €/asukas		2 652	2 829		
				Asukasmäärä		5 073	5 121		

Omavaraisuusaste, %:

= 100 x (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma – saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

= 100 x (vieras pääoma – saadut ennakot) / käyttötulot

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin 30 %.

Lainakanta 31.12.:

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat). Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla em. lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Velat ja vastuut % käyttötuloista

=100*(Vieras pääoma - Saadut ennakot + Vuokravastuut)/Käyttötulot

1.10 Kunnan kokonaistulot ja –menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT 2018											
ulkoiset											
TULOT						MENOT					
Toiminta						Toiminta					
Toimintatuotot				9 019 103		Toimintakulut			31 552 612		
Verotulot				19 682 462		Korkokulut			164 199		
Valtionosuudet				5 624 220		Muut rahoituskulut			223		
Korkotuotot				15 954		Tulorahoituksen korjauserät					
Muut rahoitustuotot				4 629		-pysyvien vastaavien					
Tulorahoituksen korjauserät						hyödykkeiden luovutustappiot			-108 821		
-pysyvien vastaavien						Investoinnit					
hyödykkeiden luovutusvoitot				-501 527		Investointimenot			1 295 790		
Investoinnit						Rahoitustoiminta					
Rahoitusosuudet investointimenoihin				0							
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo				988 985		Pitkäaikaisten lainojen vähennys			1 033 642		
Rahoitustoiminta											
Antolainasaamisten vähennykset				-44 975		Kokonaismenot yhteensä			33 937 645		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				0							
Kokonaistulot yhteensä				34 788 850							
Täsmäytys:											
Kokonaistulot - Kokonaismenot =				851 206							
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos =											
998 426	-		1 849 632	=	851 206						

1.11 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.11.1 Konsernirakenne

Kuntalain 114 §: mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana. Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

Konsernitaseen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään pääsääntöisesti kunnan lisäksi kuntayhtymät, tytäryhteisöt ja osakkuusyhtiöt.

Yhdistely konsernitilinpäätökseen
Yhdistelty (kpl) Ei yhdistelty (kpl)

Kuntayhtymät	7
Osakkuusyhteisöt	1
Yhteensä	8

Konsernitilinpäätöksen liitetiedoista ilmenevät lähemmin kuntakonserniin kuuluvat sekä konsernitilinpäätökseen sisältyvät kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt. Liitetiedoista käyvät ilmi myös muut yhteisöt, joihin kunta kuuluu.

1.11.2 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserneja valvovat kunnan valitsemat kokousedustajat kunnanhallituksen 6.10.2003 § 213 hyväksymien konserniohjeiden mukaan.

1.11.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä on päätetty purkaa ja Pornaisten kunta erosi kuntayhtymästä 30.11.2018 valtuuston 18.12.2017 tekemällä § 135 päätöksellä, koska kunta ei halua liittyä uuteen perustettavaan koulutusta järjestävään osakeyhtiöön. Kuntayhtymästä eroavan kunnan velvoitteet loppuivat 30.11.2018 ja kunnalle maksettiin erokorvauksena puolet 31.12.2016 ajankohdan tasearvosta ja loput korvauksesta maksetaan kuntayhtymän tilinpäätöksen ja loppuselvityksen jälkeen yht. n. 270.000 €. Kuntayhtymää ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Kunta myi v. 2018 As Oy Porvoon Joukahaisentie 5:stä viimeisen asunnon, jonka omisti yhdessä Askolan kunnan kanssa.

Kesäkuussa 2017 perustetun Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu alkoi 1.1.2018, joten se on yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Kuntayhtymän järjestämisvastuusta johtuvista kirjanpidollisista syistä kunnan sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuulaskutus summaltaan 5.460.039 € on kirjattu sekä meno- että tulopuolelle, joten kuittausserällä ei ole vaikutusta tulokseen.

1.11.4 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Seuraavassa esitetään kunnan konsernituloslaskelma sekä konsernituloslaskelman tunnusluvut kertomusvuodelta.

KONSERNITULOSLASKELMA				
				1 000 €
		1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017
Toimintatuotot		26 071		10 329
Toimintakulut		-48 790		-32 999
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		6		9
Toimintakate		-22 713		-22 661
Verotulot		19 682		19 796
Valtionosuudet		6 265		7 123
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	16		48	
Muut rahoitustuotot	6		8	
Korkokulut	-168		-209	
Muut rahoituskulut	-33	-179	-33	-185
Vuosikate		3 055		4 073
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 014		-2 171	
Arvonalentumiset	0	-2 014	0	-2 171
Satunnaiset erät		-50		18
Tilikauden tulos		991		1 920
Tilinpäätössiirrot		-1		19
Tilikauden verot		0		0
Laskennalliset verot		0		0
Vähennistöosuudet		0		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		989		1 939
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %		53,4		31,3
Vuosikate/Poistot, %		151,7		187,6
Vuosikate, euroa/asukas		602		795
Asukasmäärä		5 073		5 121

1.11.5 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Seuraavassa esitetään kunnan konsernirahoituslaskelma sekä konsernirahoituslaskelman tunnusluvut kertomusvuodelta.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA					
			1 000 €		
	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017		
Vuosikate	3 055		4 073		
Satunnaiset erät	-50		18		
Tilikauden verot	0		0		
Tulorahoituksen korjauserät	-398	2 606	-466	3 625	
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 942		-2 095		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7		6		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	1 139	-796	599	-1 490	
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 810		2 135	
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-53		-1		
Antolainasaamisten vähennys	8	-45	35	34	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	83		226		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 086		-611		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-1 002	-1	-386	
Oman pääoman muutokset		-59		-6	
Muutokset vähemmistön osuudessa		0		0	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9		-8		
Vaihto-omaisuuden muutos	-14		2		
Saamisten muutos	1 580		-922		
Korottomien velkojen muutos	-450	1 126	350	-578	
Rahoituksen rahavirta		20		-935	
Rahavarojen muutos		1 829		1 200	
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	7 425		5 595		
Rahavarat 1.1.	5 595	1 829	4 395	1 200	
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		1 810		2 135	
5 vuodelta, €		6 953	(2015-2018)	7 278	(2015-2017)
Investointien tulorahoitus, %		157,8		195	
Lainanhoitokate		4		3	
Kassan riittävyys, pv		52		57	

1.11.6 Konsernitase ja sen tunnusluvut

Seuraavassa esitetään kunnan konsernitase sekä konsernitaseen tunnusluvut kertomusvuodelta.

KONSERNITASE																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.12 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.12.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden ylijäämä on 893.862,52 €. Kunnanhallitus esittää, että ylijäämä kirjataan taseeseen ylijäämä/alijäämätilille.

1.12.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan taseessa ei ole aiemmilta vuosilta kattamatonta alijäämää. Nyt kirjatun 893.862,52 € ylijäämän jälkeen kunnalla on ylijäämää 9.887.519,87 €.

Tuloveroprosentti korotettiin vuonna 2013 19,50 %:sta 20,00 %:iin vuodelle 2014.

Tuloveroprosentti korotettiin vuonna 2015 20,00 %:sta 20,50 %:iin vuodelle 2016.

Lisäksi kunnalle laadittiin syksyllä 2014 talouden tasapainottamissuunnitelma, jonka tavoitteena on 1 M euron säästöt vuosina 2015-2017.

Em. suunnitelman mukaisilla ym. toimenpiteillä kunnan talous on saatu tulokseltaan positiiviseksi vuosina 2015-2018.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Käyttötalouden toteutumisvertailu

Pornaisten on ostanut sosiaali- ja terveyspalvelut Mustijoen perusturvalta vuoden 2018 loppuun asti, mutta koska vuoden 2018 alusta lähtien Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymällä oli kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu, on näiden palvelujen ostoista kirjanpidollisista syistä jouduttu tekemään järjestämislaskutuksen kuittausmenettely kuntien ja kuntayhtymän välillä. Tämä tarkoittaa Pornaisten kunnan osalta sitä, että kunnan sekä menot että tulot sisältävät Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän palvelujen järjestämislaskutuksen kuittausosan 5 460 039,45 €, tulosvaikutusta erillä ei siis ole. 1.1.2019 myös tuotantovastuu on siirtynyt Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle, jolta Pornaisten kunta ostaa jatkossa sosiaali- ja terveyspalvelut.

Kertomusvuoden käyttötalouden toimintamenot (ulkoiset + sisäiset) olivat 34,2 milj. € (ilman kuittausosaa 28,8 milj. € eli 638 t € vähemmän kuin muutetussa talousarviossa). Toimintamenot olivat 484 t € eli 1,7 % edellisvuotta suuremmat (ilman kuittausosaa). Toimintatuotot olivat 11,7 milj. € (ilman kuittausosaa 6,2 milj. €, lisäystä edellisestä vuodesta 55 t € eli 0,9 %).

Suurimman yksittäisen kuluerän toimintamenoista muodostivat palvelujen ostot, joiden osuus toimintamenoista nousi hieman ja ne olivat 68,8 % (65,5 %/2017) ulkoisista toimintamenoista.

Toiseksi suurin kuluerä olivat henkilöstömenot, jotka nousivat 288 t € ja olivat 6.483.005,31 € eli 24,8 % (21,9 %/2017) ulkoisten toimintamenojen loppusummasta.

Toimielimistä kunnanhallituksen osuus toimintamenoista oli suurin, koska sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus talousarviossa kuuluu kunnanhallituksen alle kuten myös kuntakehitystoimiala. Osuus oli noin 69 % ja menojen nousu edellisvuodesta 2,2 %. Sivistystoimen osuus menoista oli 31 % (31 %/2017), menojen nousu edellisvuodesta 0,6 %.

Käyttötuloista kertyi kunnanhallitukselle 90,3 %, joka on 0,2 % (10.178 €) vähemmän kuin edellisenä vuonna (ilman kuittausosaa). Sivistyslautakunnalle kertyi tuloista 9,6 %, joka on 10 % (59.568 €) vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vaaleista saatiin korvausta 8.182 € eli 0,1 % toimintatuotoista.

TA-muutokset sisältyvät talousarviolukuihin seuraavissa taulukoissa.

HALLINTO- JA TALOUSTOIMIALA							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-15 397 464	-16 611 375		-16 611 375	-16 338 537	272 838	98,4
K-U Soten kuittauseriä					-5 460 039		
- muut ulkoiset menot	-15 320 287	-16 534 575		-16 534 575	-16 260 987	273 588	98,3
- sisäinen	-77 177	-76 800		-76 800	-77 550	-750	101,0
Toimintatulot	510 339	554 200		554 200	508 511	-45 689	91,8
K-U Soten kuittauseriä					5 460 039		
- muut ulkoiset tulot	508 704	553 000		553 000	508 511	-44 489	92,0
- sisäinen	1 635	1 200		1 200	0	-1 200	0,0
<i>Netto (toimintakate)</i>	14 887 125	-16 057 175		-16 057 175	-15 830 026	227 149	98,6
Poistot ja arvon alentumiset	-203 174	-31 100		-31 100	-44 787	-13 687	144,0
Nettomenot							
3 117,07 €/asukas							

2.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Keskusvaalilautakunta yhteensä

	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma%
Toimintamenot	-12 917	-25 200		-25 200	-7 159	18 041	28,4
- ulkoinen	-12 917	-25 200		-25 200	-7 159	18 041	28,4
- sisäinen						0	
Toimintatulot	0	23 400		23 400	8 182	-15 218	35,0
- ulkoinen	0	23 400		23 400	8 182	-15 218	35,0
- sisäinen						0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	-12 917	-1 800		-1 800	1 023	2 823	-56,8

Presidentinvaalit

Presidentinvaalit toimitettiin 28.1.2018, vaaleissa ei tarvinnut toimittaa toista vaalia.
Äänestysprosentti oli 72,2 % (kuntavaaleissa vuonna 2017 äänestysprosentti oli 59,1).

Äänestysaktiivisuus jakautui presidentinvaaleissa äänestysalueittain seuraavasti:

Äänestysalue	Äänioikeutetut	Ennakkoon äänestäneet	Vaalipäivänä äänestäneet	Äänestäneet yhteensä yhteensä
001 Halkia	1 103	242 21,9 %	532 48,2 %	774 70,1 %
002 Laukkoski	834	214 25,6 %	421 50,4 %	635 76,1 %
003 Kirveskoski	1 763	482 27,3 %	782 44,3 %	1 264 71,6 %
Kunta yhteensä	3 696	938 25,3 %	1 735 46,8 %	2 673 72,2 %

2.1.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta yhteensä/ Tarkastustoiminta

	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma%
Toimintamenot	-11 765	-9 300		-9 300	-9 971	2 075	107,2
- ulkoinen	-11 752	-9 300		-9 300	-9 959	2 087	107,1
- sisäinen	-13				-12	-12	
Toimintatulot							
- ulkoinen							
- sisäinen							
Netto (toimintakate)	-11 765	-9 300		-9 300	-9 971	2 075	107,2
Poistot ja arvonalentumiset	0	0		0			
Nettomenot 1,97 €/asukas							

Valtuuston valitseman tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2018:

Varsinaiset jäsenet

Vesa Palmgren, puheenjohtaja
Mikael Miettinen, varapuheenjohtaja
Tamara Talvituuli
Merja Nikula

Varajäsenet

Petra Kyllönen
Gitta Karikorpi
Raimo Jokinen
Roni Latostenmaa

Tarkastuslautakunta on vuonna 2018 kokoontunut yhteensä 6 kertaa.

Tarkastuslautakunta laati vuodeksi 2018 arviointisuunnitelman ja perehtyi ohjelman mukaisesti kunnan hallintoon ja toimialojen toimintaan.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista, hallinnon toimivuutta ja kunnan talouden kehitystä arvioitiin toimialojen raportoinnin ja johtavien viranhaltijoiden lautakunnalle antamien selvitysten pohjalta. Lisäksi lautakunta tutustui Mika Waltarin kouluun ja sen toimintaan osana vuoden 2018 arviointia.

Tilikaudella 2018 Ernst&Young Oy siirsi tilintarkastussopimuksen BDO Audiator Oy:lle, Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut BDO Audiator Oy:stä JHT, HT Riitta Samola 27.8.2018 lähtien.

2.1.3 KUNNANHALLITUS

Kunnanhallitus yhteensä (sis. Kuntakehitystoimialan)							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-19 464 921	-20 388 005		-20 388 005	-19 902 984	485 021	97,6
K-U Soten kuittauserä					-5 460 039		
- muut ulkoiset menot	-19 268 559	-20 158 395		-20 158 395	-19 728 733	429 662	97,9
- sisäinen	-196 361	-229 610		-229 610	-174 251	55 359	75,9
Toimintatulot	5 637 388	5 527 660		5 527 660	5 635 458	107 798	102,0
K-U Soten kuittauserä					5 460 039		
- muut ulkoiset tulot	2 939 152	2 750 500		2 750 500	2 958 174	207 674	107,6
- sisäinen	2 698 236	2 720 560		2 720 560	2 677 284	-43 276	98,4
<i>Netto (toimintakate)</i>	-13 827 533	-14 860 345		-14 860 345	-14 267 526	592 819	96,0
Poistot ja	-1 221 506	-1 583 100		-1 595 400	-1 373 244	222 156	86,1
arvonalentumiset							
Nettomenot							
2 812,44 €/asukas							

Yleishallinto							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-809 761	-852 780		-852 780	-874 703	-21 923	102,6
- ulkoinen	-732 585	-775 980		-775 980	-797 704	-21 724	102,8
- sisäinen	-77 176	-76 800		-76 800	-77 000	-200	100,3
Toimintatulot	458 009	466 700		466 700	448 191	-18 509	96,0
- ulkoinen	456 374	465 500		465 500	448 191	-17 309	96,3
- sisäinen	1 635	1 200		1 200		-1 200	0,0
<i>Netto (toimintakate)</i>	-351 752	-386 080		-386 080	-426 512	-40 432	110,5
Poistot ja	-8 286	-21 300		-21 300	-44 787	-23 487	210,3
arvonalentumiset							
Nettomenot							
84,07 €/asukas							

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2018 aikana 24 kertaa, pykälää kertyi 274, kunnanvaltuusto ko-
koontui 11 kertaa, pykälää kirjattiin 94.

KUUMA:n hallituksessa jäseninä olivat Juha Virkki ja hänen varajäsenenään Päivi Liu sekä
Liljan-Kukka Runolinna ja hänen varajäsenenään Jaana Putus.

Kesällä kunta työllisti koululaisia ja opiskelijoita yhteensä 12 . Tarkoitusta varten oli varattu 10.000 euron määräraha. Lisäksi 7 pornaislaista yritystä työllistivät 9 nuorta. Vuoden 2018 kesälä kunnalla oli toista kertaa kesäsomettaja.

Luonnollisesti Pornainen -tiedotuslehteä julkaistiin vuonna 2018 kolme kertaa sähköisenä versiona. Tiedotuslehdessä kerrottiin kunnan ajankohtaisista asioista. Kunnanhallituksen ja valtuuston pöytäkirjat olivat luettavissa Pornaisten kotisivuilla.

Talouden toimintaraportit toimitettiin neljännesvuosittain kunnanhallituksen ja valtuuston jäsenille.

Vuoden 2018 talousarviossa olleet tavoitteet ja niiden toteutuminen:

- myydä 5 – 6 omakotitonttia ja 2 – 3 yritystonttia, **tavoite toteutui vain osittain, vuoden 2018 aikana myytiin 4 omakotitonttia ja 2 yritystonttia.** Jokimäen koulun myyntiä koskeva kauppakirja allekirjoitettiin myös vuonna 2018
- kunnanhallituksen ja -valtuuston päätöksistä ei laillisuusperustein tehtyjä oikaisuvaatimuksia tai valituksia, **tavoite toteutui.**

Henkilöstöhallinto							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-62 178	-51 695		-51 695	-59 807	-8 112	115,7
- ulkoinen	-62 178	-51 695		-51 695	-59 257	-7 562	114,6
- sisäinen				0	-550	-550	
Toimintatulot	22 569	24 600		24 600	25 573	973	104,0
- ulkoinen	22 569	24 600		24 600	25 573	973	104,0
- sisäinen				0		0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	-39 610	-27 095		-27 095	-34 233	-7 138	126,3
Poistot ja arvonalentumiset							
Nettomenot							
6,75 €/asukas							

Henkilöstöhallintoon kuuluvat työterveyshuolto, henkilökunnan virkistystoiminta, merkkipäivät ja yhteistyötoiminta.

Työterveyshuollon palvelujen tuottamisesta on sovittu Porvoon kaupungin kanssa tehdyssä sopimuksessa. Sopimus on hyväksytty vuosille 2017 - 2018. Työterveyshuollossa painopisteet olivat ennaltaehkäisevässä toiminnassa sisältäen terveystarkastuksia, työpaikkakäyntejä, ryhmäneuvontaa ja fyysiseen kuntoon liittyvää ohjausta ja seuranta.

Työperäisten tuki- ja liikuntaelinsairauksien fysikaalisen hoidon kustannukset olivat kertomusvuonna 6 667 €. Ko. kustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 4 449 €. Kunta maksaa hoidon silloin, kun kysymyksessä on työperäiset tuki- ja liikuntaelinten sairaudet. Fysikaalinen hoito on todettu hyväksi ennaltaehkäiseväksi toimenpiteeksi, jolla on pystytty ainakin osassa tapauksia välttämään sairauslomia.

Henkilökunnan virkistystoimintaa varten talousarviossa oli varattu 5 000 €:n määräraha. Määrärahaa käytettiin kulttuuriseteleiden hankintaan ja henkilökunnalle järjestettyyn pikkujoulujuhlaan. Kulttuuriseteleitä otti 82 henkilöä.

Yhteistyötoimikunta kokoontui vuoden aikana 5 kertaa. Työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa toteutetaan työmarkkinalaitoksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Kunnassa on yksi työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua. Yhteistyötoimikunta käsitteli mm. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa vuosille 2019 – 2020, työterveyshuollon kustannuksista annettavaa lausuntoa, hyväksyi koulutussuunnitelman ja työhyvinvointisuunnitelman sekä käsitteli muita yhteistoimintamenettelyyn liittyviä asioita.

Vuonna 2018 toteutettiin henkilöstölle suunnattu kysely liittyen kuntastrategian henkilöstöohjelmaan.

Henkilöstöhallinnon osalta oli tavoitteena, että sairauspäivien määrä laskee vuonna 2018 alle vuoden 2016 tason. Vuonna 2016 sairauslomapäiviä oli 20,7 kalenteripäivää/henkilö.

Tavoite toteutui, vuonna 2018 sairauslomapäiviä oli 14,12 kalenteripäivää/henkilö.

Henkilöstötilinpäätös laaditaan erikseen.

Taloushallinto							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-119 675	-119 000		-119 000	-105 826	13 174	88,9
- ulkoinen	-119 675	-119 000		-119 000	-105 826	13 174	88,9
- sisäinen						0	
Toimintatulot	957	300		300	830	530	276,7
- ulkoinen	957	300		300	830	530	276,7
- sisäinen						0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	-118 718	-118 700		-118 700	-104 996	13 704	88,5
Poistot ja							
arvonalentumiset							
Nettomenot							
20,70 €/asukas							

Kunnan osuus verotuskustannuksista.

Elinkeinoelämän kehittäminen							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-121 787	-156 700		-156 700	-143 354	13 346	91,5
- ulkoinen	-121 787	-156 700		-156 700	-143 354	13 346	91,5
- sisäinen	0			0	0	0	
Toimintatulot	15 312	4 000		4 000	23 777	19 777	594,4
- ulkoinen	15 312	4 000		4 000	23 777	19 777	594,4
- sisäinen				0		0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	-106 475	-152 700		-152 700	-119 578	33 122	78,3
Poistot ja							
arvonalentumiset							
Nettomenot							
23,57 €/asukas							

Elinkeinoelämän kehittäminen ja kuntamarkkinointi

Kunnan markkinointia tehostettiin yhdessä markkinointitoimisto Sensein kanssa. Kunnan tunnettavuutta pyrittiin parantamaan uudella toteutustavalla. Pornainen julistettiin Uudenmaan suureksi salaisuudeksi, ja mainossarjan ensimmäinen osa ”Hollywood of Finland” levisi internetin kautta sekä elokuvateatterimainonnan kautta.

Tontteja markkinoitiin aktiivisesti kunnan Facebook-sivustolla ja Googlessa. Tonteista kiinnostuneet ohjattiin kunnan markkinointisivustoille www.meidanpornainen.fi ja www.pornaistenportti.fi. Kunnan kotisivut uudistettiin ja uusi ilme ja sivusto otettiin käyttöön vuoden 2019 alussa.

Omakotitonttien hinnoittelu uudistettiin ja tonttikauppa kävi sekä omakotitonttien että yritystonttien osalta hieman edellisvuotta paremmin.

AT Tuote Oy päätti siirtää toimintansa Sipoosta Pornaisten Porttiin ja osti kunnalta kaksi yritystonttia. Yritys tulee työllistämään Pornaissä hieman yli 20 henkeä.

Joukkoliikenne

Kunta kuuluu Itä-Uudenmaan (Porvoon) seutulippualueeseen. Porvoon seutulippua myytiin 21 kpl, mikä on 2 kpl enemmän kuin edellisenä vuonna. Porvoon seutulipun hinta vuonna 2018 oli 78,00 euroa.

Helsinkiin suuntautuva Pornaisten lippu otettiin käyttöön huhtikuussa 2000. Lippu maksaa käyttäjälle n. 30 % vähemmän kuin normaali sarjakortti. Lippu sisältää 44 matkaa ja se on voimassa 60 päivää.

Pornaisten lippua myytiin 80 kpl, lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 35 kpl. Pääkaupunki-seudun liityntälippua myytiin 244 kpl, mikä on 41 lippua enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kunta kuuluu Keski-Uudenmaan seutulippualueeseen, johon kuuluvat myös Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula, Sipoo ja osittain Kerava.

Keski-Uudenmaan seutulippuja myytiin vuonna 2018 77 kpl, 41 lippua enemmän kuin edellisenä vuonna. Lipun hinta oli 63,00 euroa.

Lipputukeen käytettiin vuonna 2018 yhteensä 26 127,72 €, lisäystä edelliseen vuoteen 6 454,27 €. Kunta sai lipputuotteisiin valtionavustusta vuonna 2018 8 19 394,50 €, lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 10 630,50 €.

Maaseutuhallinto							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-35 806	-42 600		-42 600	-41 087	1 513	96,4
- ulkoinen	-35 806	-42 600		-42 600	-41 087	1 513	96,4
- sisäinen						0	
Toimintatulot		2 000		2 000		-2 000	0,0
- ulkoinen		2 000		2 000		-2 000	0,0
- sisäinen						0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	-35 806	-40 600		-40 600	-41 087	-487	101,2
Poistot ja							
arvonalentumiset							
Nettomenot							
8,10 €/asukas							

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa 1.1.2013. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Mäntsälän, Tuusulan, Askolan, Nurmijärven ja Pornaisten kunnat sekä Hyvinkään, Järvenpään ja Keravan kaupungit. Mäntsälän kunta toimii isäntäkuntana. Yksikön nimi on Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Tehtävien hoidosta on tehty maksajavirastosopimus Mäntsälän kunnan ja Maaseutuviraston välillä.

Tukihallinnossa on siirrytty lähes kokonaan sähköiseen hakemusten käsittelyyn ja arkistointiin. Sähköisen asioinnin lisääminen on yksi toiminnan keskeisiä tavoitteita. Sähköisesti jätettyjen tukihakemusten osuus vuonna 2018 oli 90,7 %, vuonna 2017 sähköisiä hakemuksia oli 88,9 %.

Pornaisten kunnan osuus yhteistoiminta-alueen kustannuksista vuonna 2018 oli 35 889,00 € (8,84 %).

Kuntien kesken jaettava summa oli yhteensä 406 169,00 €.

Sosiaali- ja terveystoimi							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-14 280 956	-15 388 600		-15 388 600	-15 096 629	291 971	98,1
K-U Soten kuittausera					-5 460 039		
- muut ulkoiset menot	-14 280 956	-15 388 600		-15 388 600	-15 096 629	291 971	98,1
- sisäinen						0	
Toimintatulot	5 310	56 600		56 600	10 141	-46 459	17,9
K-U Soten kuittausera					5 460 039		
- muut ulkoiset tulot	5 310	56 600		56 600	10 141	-46 459	17,9
- sisäinen						0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	-14 275 646	-15 332 000		-15 332 000	-15 086 488	245 512	98,4
Poistot ja	-11 071						
arvonalentumiset							
Nettomenot							
2 973,88 €/asukas							

Toimintamenoihin sisältyy Mäntsälän ja Pornaisten yhteistoiminta-alueen Mustijoen perusturvan Pornaisten maksuosuus 6.439.738 € ja erikoissairaanhoidon osuus 5.207.510 €. Porvoon kaupungille maksettiin eläinlääkintähuollosta ja terveystalvonnasta 93.597 € ja Kelalle maksettavan työmarkkinatuen kuntaosuus oli 163.810 €.

Eläkemenoperusteisia maksuja maksettiin 218.931 € ja muut sosiaali- ja terveystoimen menot olivat 66.972 €. Mäntsälän kunnan sivistystoimen hoitaman varhaiskasvatuksen kuntaosuus oli 2.895.930 €. Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän kuittausera on sekä menoissa että tuloissa 5.460.039,45€. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset alittuivat 245.512 € talousarvioon nähden.

Liitteessä 1 on tarkempi selvitys maksuosuuden muodostumisesta Mäntsälän talousarvion tulosaluetasolla. Vuoden 2018 alusta on sosiaali- ja terveystalvvelujen järjestämisvastuu ollut Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymällä, jonka tilinpäätös on liitteessä 2.

KUNTAKEHITYSTOIMIALA (sis. rak.valv.)

	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-4 034 757	-3 776 630		-3 776 630	-3 581 578	195 052	94,8
- ulkoinen	-3 915 572	-3 623 820		-3 623 820	-3 484 876	138 944	96,2
- sisäinen	-119 185	-152 810		-152 810	-96 701	56 109	63,3
Toimintatulot	5 135 231	4 973 460		4 973 460	5 126 946	153 486	103,1
- ulkoinen	2 438 630	2 254 100		2 254 100	2 449 662	195 562	108,7
- sisäinen	2 696 601	2 719 360		2 719 360	2 677 284	-42 076	98,5
<i>Netto (toimintakate)</i>	1 100 474	1 196 830		1 196 830	1 545 368	348 538	129,1
Poistot ja arvon alentumiset	-1 424 680	-1 561 800		-1 561 800	-1 328 457	13 712	85,1

Tekninen hallinto							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-593 300	-622 354		-622 354	-594 803	27 551	95,6
- ulkoinen	-590 840	-619 804		-619 804	-592 403	27 401	95,6
- sisäinen	-2 460	-2 550		-2 550	-2 400	150	94,1
Toimintatulot	1 697	1 000		1 000	2 459	1 459	245,9
- ulkoinen	24	1 000		1 000	22	-978	0,0
- sisäinen	1 673				2 437	2 437	0,0
<i>Netto (toimintakate)</i>	-591 603	-621 354		-621 354	-592 344	29 010	95,3
Poistot ja arvon alentumiset	-259 363	-9 700		-9 700	-250 077	-240 377	2578,1

Kuntakehitystoimialan tehtävänä on vastata kunnan kiinteän omaisuuden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta kunnan säännösten mukaan. Tehtäväalueeseen sisältyvät myös kunnan keskitetyt ruoka- ja siivouspalvelut.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen maksusuudet (378.704 €) sisältyvät teknisen hallinnon kustannuksiin yhteistoimintaosuutena.

Henkilöstömäärä: tekninen johtaja

- Tavoite: Virheettömät hankintakilpailutukset sekä asiakirja-, kokous yms. valmistelu. Viihtyisä ja houkutteleva kunta. Kunnan lakisääteisten palveluiden digitalisoinnin käynnistämisen edistäminen.
- Mittari: Ei menettelytavoista johtuvia oikaisuvaatimuksia eikä valituksia. Digitaalisten palveluiden ajantasaisuuden tarkastus kerran toimintakaudessa (suomi.fi) ja niihin liittyvien virheiden lukumäärä.

Reklamaatioiden ja kuntalaisten ohjauksen lukumäärien ja asiasisältöjen tarkastelu. Kuntalaisten palautteiden arviointi (sähköpostit, puhelin, muut sähköiset viestimet).

Tavoitteiden toteutuminen:

Menettelytavoista ei tehty oikaisuvaatimuksia tai valituksia vuoden 2018 aikana. Tavoite toteutui.

Digitaalisten palveluiden ajantasaisuuden (suomi.fi) tarkastamisen vastuut siirtyivät vuoden 2018 aikana informaation vastuualueelle (sivistystoimiala). Palveluiden ajantasaisuuden tarkastus tulee ajankohtaiseksi vasta vuoden 2019 alussa, joten virheiden lukumäärä ei ollut tiedossa 2018 aikana.

Digitaalisten palveluiden ajantasaisuuden tarkastus tehtiin vuonna 2018 kunnan verkkosivujen osalta päivittämisen yhteydessä. Verkkosivujen koekäyttö ja virallistaminen siirtyi vuoden 2019 alkupuoliskolle. Tähän vaikuttivat mm. vuoden vaihteeseen 2019 ajoittuneet sote-muutokset, jotka vaikuttivat sivustojen sisältöön sekä tietosuoja-asetuksen mukaisten vaatimusten huomioiminen sivustoilla (mm. samaan aikaan ajoittunut tietosuoja-asetuksen voimaantulo ja siihen liittyvät selosteet).

Tavoitteen toteutumista seurataan.

Kuntalaisilta tai kunnan omalta organisaatiolta saatua palautetta:

15 katualueisiin liittyvää reklamaatiota (kunnossapito tai puutteellisuudet tai liikenneturvallisuus), joista yksi oli korvausvaade auton vanteiden vaurioitumisesta varoittavan liikennemerkkin puutteesta katujen korjaustyössä (1). Tämän reklamaation korvaus ohjattiin asfalttiurakoitsijalle, jonka vastuulla asia oli. Muut reklamaatiot kohdistuivat pysäköinteihin katualueella (2), tien kuntoon, monttu tms. (5) päällystysten tai vesi- ja viemärin korjaustöiden aikana (1) ja katu- ja talvikunnossapitoon liittyvää reklamaatiota (10). Tämän lisäksi saatiin palautetta lehtikeräysastioiden sijoituksesta katualueella (1).

Tämän lisäksi reklamaatiota saatiin kunnan puistoihin ja piha-alueisiin tai niiden kunnossapitoon liittyen (5). Yhtenäiskoulun alueelta saatiin myös reklamaatiota mm. häiriökäyttäytymiseen liittyen (8). Palautteisiin ei ole kirjattu yleisiä puhelin- tai sähköpostikeskusteluja sidosryhmien kanssa. **Palautteisiin vastattiin kaikissa tapauksissa, jossa yhteystiedot oli jätetty vastausta varten.** Palautteet tutkittiin ja niihin reagoitiin joko välittömästi tai tarvearvioinnin mukaisesti. Palautteita käsiteltiin myös henkilöstön kanssa kiinteistöpalavereissa ja henkilökohdaisella tasolla. Osa palautteista (esimerkiksi katualueiden kunnossapitoon liittyvä) ohjattiin tiealueen kunnossapidosta vastaavalle taholle (Uudenmaan ELY –keskus pääteiden osalta). **Tavoite toteutui.**

Yleisesti kuntakehitystoimialan hallinnon toiminnasta ja tehtävistä vuonna 2018:

- 1) Mt 1494 kevyen liikenteen väylän esi- ja tiesuunnitelma, suunnittelun ohjaus ja osallistuminen, ELY –neuvottelut, muut neuvottelut, yleisötilaisuus tiesuunnitelmavaiheessa.
- 2) Kirkkotien pilaantuneen maaperän puhdistustyön jälkitoimet: hakemukset ja selvitykset, hankkeen loppudokumentaatio.
- 3) Aluehallintoviraston tilaajavastuutarkastus, valmistelutyöt (tarkastusmateriaalien jäsennöinti), 90% tarkastuksesta liittyi kuntakehitystoimialan toimintaan.
- 4) Kartanorinteen asuinalueen hankinnan valmistelutyöt kuten neuvottelut ja esiselvitykset.
- 5) Maakuntauudistusta valmistelevan Maakuntien tilakeskuksen edellyttämien kiinteistötietojen selvittäminen, alustava laskenta ja dokumentaation syöttäminen sähköiseen järjestelmään.
- 6) Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän (KEUSOTE) kiinteistöjen vuokrauksen ja sopimusten hallinnan Infra-työryhmän esiselvitykset (mm. palvelusopimusten siirto Pornaisten kunnalle, yhteisöpalaverit Mäntsälän kunnan kanssa sekä neuvottelut palvelutuottajien kanssa sopimussuhteista). Vuokrasopimusasioiden valmistelutyö.

- 7) Kunnan uusien Internet –sivustojen projektinjohto sekä kuntakehitystoimialan tietojen tarkastaminen. Työn ohjaus ja ohjeistaminen.
- 8) Vesilaitoksen vahinko- ja korvausasioiden käsittely, sopimusasioiden valmistelu sekä työnvalvonta.
- 9) Muu selvitys- ja valmistelutyö mm. valtuustoaloitteet.
- 10) Investointihankkeiden kilpailutus, suunnittelun ja työn ohjaus, työmaakokoukset, takuuajan katselmukset, vakuuksien vapauttaminen sekä muu viestintä.
- 11) ARA, maksatushakemusten laadinta ja ennakkovalmistelut.
- 12) Elinvoimaohjelman päivitys- ja valmistelutyöt.
- 13) Talousarviovalmistelut vuodelle 2019.
- 14) Toimintakertomus/ tilinpäätöstietojen keruu 2018.
- 15) Konsultti- ja urakkasopimusten sekä –liiteasiakirjojen laadinta tai tarkastus, tarjouspyyntövalmistelut, osa toteutettiin ostopalveluna.
- 16) Rakennushankkeiden suunnittelun valmistelu ja ohjaus sisältäen rakennus- ja toimenpidelupahakemuksia, osa toteutettiin ostopalveluna.
- 17) Jokimäen koulun myyntiin liittyvät neuvottelu- ja selvitystyöt.
- 18) Pornaisten messut, valmistelut ja osallistuminen.
- 19) Kerrostalohuoneistojen kauppa- ja vastaanottomenettelyt.
- 20) Liikenneturvallisuustyöryhmä (1).
- 21) Sisäilmatyöryhmä (1).
- 22) Vesilaitoksen selvitysryhmä (1).
- 23) Kuuma –kilpailukykyryhmä ja Kuuma –liikennetyöryhmä, kunnan edustajana, yhteensä 6 kokousta.
- 24) Yksityistieavustushakemusten käsittely.

Edellä mainittujen kokonaisuuksien lisäksi valmistelua ja päätöksentekoa edellyttäviä toimia olivat mm. henkilöstöasiat kuten työsopimukset, työllistämishakemukset, rekrytointiluvat, rekrytointi (haku ja haastattelut) sekä työnohjaus.

Vuoden aikana rekrytoitiin kaksi uutta henkilöä vapautuneisiin työtehtäviin ja tämän lisäksi eri kiinteistönhoidon tehtävissä oli määräajan 4 työllistettyä tai työnohjauksessa olevaa henkilöä.

Kuuma-työryhmissä pystyttiin valmistelevaan Kuuma -johtokunnalle esityksiä ja lausuntoja Kuuma-alueelle yhteisten asioiden edistämiseksi. Toimenpiteet ja osallistuminen kuvataan Kuuma-seutu liikelaitoksen toimintakertomuksessa. Pornainen on osakkaana Kuuma-liikelaitoksessa. Osallistuminen toimintaan on Pornaisten näkökulmasta tärkeää elinvoimaan, maankäyttöön sekä liikenteellisiin asioihin vaikuttamista alueelliset näkökohdat ja vahvuus huomioiden. Tiedonkulku ja yhteinen valmistelu korvaa yksittäisten kuntien valmistelutyötä.

Hankkeiden valvontaan, sopimusluonnosten ja suunnitelmien laadintaan sekä esiselvityksiin hankittiin suunnittelu- ja valvontapalveluja **ulkopuolisilta palveluntuottajilta**.

Tällaisia olivat mm.:

- Palotallin purku-urakan suunnitteluun ja valvontaan liittyviä tehtäviä
- Kunnanviraston kattoremontin suunnittelu
- Linnunlaulun päiväkodin arkkitehtisuunnittelu
- Takuuajan katselmukset Ylijoen ja Pekkulantien jatkeen osalta
- Jyrkätien pysäköintialueen rakentamisen valvonta ja turvallisuuskoordinaattorin työt (jatkuu vuodelle 2019)
- Mt 1494 kevyen liikenteen väylän esi- ja tiesuunnitelman laadinta, suunnittelijat valittiin ELY:n puitesopimuksilla ja kunta osallistui kustannuksiin 50/50 jakoperiaatteella ja työpanoksella.
- Vesilaitoksen pumppaamojen saneeraussuunnittelu/ esiselvitys saneeraustarpeesta (jatkuu vuodelle 2019).

Yksityistieavustuksia myönnettiin yhteensä 69:lle tiekunnalle kunnossapitoon 34458,85 € ja perusparannukseen 6289,63 € yhteensä 40748,48 €.

ICT- hankinnat toteutettiin vuonna 2018 kuntahankintojen puitesopimuksella leasing- periaatteella. Varhaiskasvatuksen siirto Pornaisille edellytti myös ICT- hankintojen osalta kuntakehitystoimialan osallistumista valmistelutyöhön.

Kyselytunnit kunnanvaltuustolle aloitettiin syksyllä. Kuntakehitystoimiala osallistui syksyn aikana yhteen tilaisuuteen.

Kuntakehitystoimialan hallinto osallistui kunnanhallituksen talousarvioseminaariin sekä maakuntaparlamenttiin.

Koulutuksia toteutettiin suunnitelman ja tarpeen mukaisesti: Vuoden aikana oli päivän kestänyt Tieturva1 -koulutus sekä Cloudia –hankintakoulutus, johon osallistui 2 henkilöä sekä tietosuojakoulutus koko kuntakehitystoimialan henkilöstölle. Tämän lisäksi kiinteistötoimessa koulutettiin 2 varahenkilöä paloilmoitinlaitteen hoitajan kurseilla (1pv) henkilömuutosten johdosta. Koulutukset olivat lakisääteisiä tai tienpitäjän vaatimuksiin tai ohjeistuksiin perustuvia.

Kiinteistönhoitajien **lakisääteinen työpaikkaselvitys** ja siihen liittyvät ennakkoselvitykset ja tehtävät toteutettiin kiinteistönhoitajien kanssa sekä arviointikierrokset työterveyshoitajan kanssa. Työpaikkaselvitys on lakisääteinen ja toteutetaan noin 4 vuoden jaksoissa.

Työterveyteen liittyviä **työterveyshuollon neuvotteluja** oli 2 edellä mainitun työpaikkaselvityksen laadinnan lisäksi.

Maakuntien tilakeskus järjesti kunnille suunnatun **infotilaisuuden** kiinteistöjen vuokraukseen liittyen (Maakunta valmistelutyö), johon osallistuttiin.

Kunnan **peltojen maanvuokrasopimukset** kilpailutettiin ja valmisteltiin ja kunnanhallitus vuokrasi ne 4 vuoden määräajaksi.

Talvikunnossapidon kilpailutus valmisteltiin ja kunnanhallitus valitsi talvikunnossapidon urakoitsijat 4 vuoden määräajaksi.

Tietosuojalainsäädäntö tuli voimaan vuonna 2018 ja lainsäädännön vaatimusten mukaisesti laadittiin kuntakehitystoimialan vastuualueella olevat tietosuojarekisteriselosteet sekä osallistuttiin tietosuojakoulutukseen.

Tämän lisäksi osallistuttiin **Maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön** mukaisiin YVA (ympäristövaikutusten arviointi) -kuulemis- ja neuvottelutilaisuuksiin (3) kuntalaisten kuulemis- ja osallistamistilaisuuksiin (2) elinvoimaohjelmaan liittyen.

Kuntakehitysjaosto on kunnanhallituksen alainen toimielin, joka valmistelee kunnanhallitukselle päätöksentekoa edellyttäviä kunnan kehittämiseen liittyviä tehtäviä sekä edistää kunnan ja kuntalaisten vuorovaikutusta. Kuntakehitysjaosto, jonka esittelijänä tekninen johtaja toimii, koontui vuoden aikana 9 kertaa. Pääteemana oli elinvoimaohjelman päivittäminen, kunnan elinvoima-asioiden edistäminen sekä lausuntojen antaminen (2) kunnanhallitukselle.

Vuoden aikana oli kaikkiaan 28 iltai- tai viikonloppuun ajoittuvaa päätöksentekoa, kuulemis-, seminaari- tai kuntalaistilaisuutta, joihin kuntakehitystoimialan hallinto osallistui.

Kaavoitus							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-43 965	-74 185		-74 185	-77 906	-3 721	105,0
- ulkoinen	-43 684	-73 685		-73 685	-77 613	-3 928	105,3
- sisäinen	-281	-500		-500	-293	207	58,6
Toimintatulot							0,0
- ulkoinen							0,0
- sisäinen							0,0
<i>Netto (toimintakate)</i>	-43 965	-74 185		-74 185	-77 906	-3 721	105,0

Maankäytön suunnittelua ohjaa valtuuston hyväksymä **kaavoitusohjelma**.

Kaavoitusohjelma päivitettiin vuonna 2018 vuosille 2018-2023.

Vireillä oli vuoden lopussa 2 kaavan laadintaa tai muutosta:

Laidunalueen asemakaava, jonka osalta pidettiin avoin yleisötilaisuus alkusyksystä. Kaavan laadinta oli keskeneräinen vuoden 2018 lopussa.

Asemakaavan muutos Pornaisten Portin alueelle. Kaavamuuos oli keskeneräinen vuoden 2018 lopussa.

Myös **kunnan hankkimalle Kartanorinteen** alueelle käynnistettiin asemakaavan muutostyö tonttitarjonnan lisäämiseksi alueella.

Linnunlaulun päiväkodin **asemakaavan muutos sai lainvoiman**. Asemakaavan muutos mahdollistaa päiväkodin laajennuksen rakentamisen.

Kaavoituksen lisäksi valmisteltiin suunnittelutarve- ja poikkeamislupalausunnot sekä osallistuttiin Uudenmaan liiton ja Kuuma-alueen yhteistyöryhmiin.

Vuoden aikana käsitellyt suunnittelutarve- ja poikkeamislupalausunnot: lausunnot 14 kpl, suunnittelutarve- ja poikkeamislupapäätökset 10 kpl.

Aluearkkitehti osallistui Uudenmaan liiton tapahtumiin ja Kuuma-alueen MAL – yhteistyöryhmän kokouksiin.

Luovutusvalmiit asemakaavatontit 31.12.2018

	kpl	rakennusoikeus m ²
Omakotitontit	17	6 860
Omakotitontit (Kartanorinne)		
	13	n. 4000
Rivitalotontit	1	1492
Yritystontit	2	1 651
Yritystontit / Portin alue	9	37149
Kerrostalotontit	1	2 400
Tavoite:	Kaavoitusohjelman toteuttaminen	
Mittari:	Asemakaavoitettuja omakoti- ja teollisuustontteja on riittävästi tarjolla.	

Aluearkkitehtitoiminta perustuu 1.10.2014 voimaan tulleen sopimukseen yhdessä Askolan, Pukkilan ja Myrskylän kuntien kanssa. Sopimuksen mukaan aluearkkitehdin työajasta 40 prosenttia on Pornaisten kunnan asioiden hoitamista.

Tavoitteiden toteutuma:

Kaavoitusohjelmaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti.

Lisäksi käynnistettiin kaavamuutos, joka tuli ajankohtaiseksi yritystonttimyynnin ja yritystoiminnan myötä Pornaisten Portin alueella.

Asemakaavoitettuja omakotitontteja hankittiin 10 lisää maakaupoilla (Kartanorinteen asuinalue lisäksi kunnalla oli 3 tonttia alueelta). Alueen puuttuvan infran rakentamisen kilpailutus toteutettiin loppuvuodesta 2018 ja rakentaminen toteutuu vuonna 2019.

Kaavoituksen tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta Laidunalueen kaavaa, jonka eteneminen odotti vuoden 2018 lopussa luontoselvityksen valmistumista kaavan laatimisen jatkotyökentelyä varten.

Asemakaavoitettuja tontteja, joissa rakentamisvalmius edellyttää lisätoimia (suunnittelua ja rakentamista) rakentamisvalmiuden toteuttamiseksi:

Linnunlaulu

Visertäjänkuja 9 tonttia
Visertäjänpolku 3 tonttia

Hyötinmäki eteläiset alueet
Panimotie 33 kytkettyä pientaloa (5 tonttia)
Panimokaarre 12 kytkettyä pientaloa (2 tonttia)

Hyötinmäki pohjoiset alueet

Vierretie
Vierrekuja
Ohrakuja
Humalakuja
Yhteensä 30 tonttia, edellyttää samanaikaista rakentamista
Vierretiellä on lisäksi varaus Päiväkodille/ rakennukselle
Sammiokaarre
Mallaspiha
Sammiopihan
Yhteensä 35 tonttia, edellyttää samanaikaista rakentamista
Lisäkapasiteetti pien-/ kytketyt asuinpientalot yhteensä noin 122 asuntoa.
Lisäkapasiteetin tarjontaan tarvittavia lisätoimia

Linnunlaulu:

Visertäjänkuja ja Visertäjänpolku tonttien käyttö edellyttää puuttuvien katujen rakentamista.

Hyötinmäen asuinalue

Eteläiset katuliittymät:

Vuoteenkoskentiestä erkanevien Panimotien ja Tynnyritien rakentaminen edellyttää rakentamissuunnitelmien laadintaa ja puuttuvien katualueiden rakentamista.

Pohjoiset katuliittymät:

Helsingintiestä erkanevien Vierretien, Vierrekujan, Ohrakujan, Humalakujan, Sammiokaarten, Mallaspihan ja Sammiopihan rakentaminen edellyttää rakentamissuunnitelmien laadintaa ja puuttuvien katualueiden rakentamista.

Kiinteistötoimi							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-2 078 352	-2 203 591		-2 203 591	-2 016 179	187 412	91,5
- ulkoinen	-1 961 928	-2 053 931		-2 053 931	-1 922 202	131 729	93,6
- sisäinen	-116 424	-149 660		-149 660	-93 977	55 683	62,8
Toimintatulot	4 096 137	4 125 860		4 125 860	4 045 681	-80 179	98,1
- ulkoinen	1 401 209	1 443 100		1 443 100	1 370 834	-72 266	95,0
- sisäinen	2 694 928	2 682 760		2 682 760	2 674 847	-7 913	99,7
<i>Netto (toimintakate)</i>	2 017 785	1 922 269		1 922 269	2 029 502	107 233	105,6
Poistot ja	-796 964	-1 500		-1 500	-719 859	-718 359	47990,6
arvonalentumiset							

Kiinteistötoimi on kuntakehitystoimialan alainen yksikkö. Kiinteistötoimi rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa kunnan eri hallintokunnille niiden toiminnan edellyttämiä tiloja. Tilat ovat toimintaan sopivia, tarkoituksenmukaisia, turvallisia, monikäyttöisiä ja kustannuksiltaan kilpailukykyisiä.

Kiinteistötoimessa työskentelee 6 henkilöä.

Tekninen isännöitsijä vastaa kiinteistöistä sekä katu- ja puistoalueista (työn organisointi ja työjohto, urakoitsijoiden ohjaus ja opastus), tarvittaessa osallistuu käytännön työhön (mm. kulun- ja kameravalvonta, kausiluonteiset työt, sijaistaminen, oppisopimuskoulutettavien ja työllistettävien ohjaus, kesätyöntekijöiden ohjaus). Tämän lisäksi tekninen isännöitsijä vastaa jätehuoltoon liittyvistä järjestelyistä sekä pienhankinnoista ja hankintojen valmistelusta omalla toimialueellaan.

Yksi kiinteistönhoitaja vastaa kunnanviraston, kirjaston, pankin kiinteistön sekä Kuntalan ja kunnan vuokra-asuntojen kiinteistönhoidosta ja Aurinkomäen kiinteistöjen hoidosta.

Yksi kiinteistönhoitaja vastaa Yhtenäiskoulun kiinteistönhoidosta ja rakentamiseen, korjaukseen liittyvistä pienemmistä käyttäjätehtävistä.

Yksi kiinteistönhoitaja vastaa Mika Waltarin koulun, Linnunlaulun päiväkodin, terveysseuran kiinteistön hoidosta sekä kunnan katualueilla tehtävistä päivittäisistä pienimuotoisista huolto- ja korjaustöistä sekä näiden lämmitysjärjestelmien tarkkailusta ja pienistä huoltotoimista.

Yksi kiinteistönhoitaja vastaa Parkkojan koulun kiinteistön hoidosta sekä kenttäalueiden kausihuolloista ja puistojen kunnossapidosta.

Yksi kiinteistönhoitaja vastaa kiinteistöihin ja kunnan alueisiin liittyvistä kirvesmiehen/ puusepän tehtävistä, kuten pienimuotoisista korjauksista ja remonteista.

Paikallisuus huomioitiin ulkopuolisissa pienhankinnoissa hankintaohjeistuksen ja mahdollisuuksien mukaan:

Työajan ulkopuolella **päivystysluonteiset kiireelliset tehtävät** hoiti ulkopuolinen paikallinen urakoitsija.

Kunnan **katujen ja piha-alueiden talvikunnossapito** ja kausiluonteiset työt on ulkoistettu 5:lle urakoitsijalle, jotka olivat paikallisia toimijoita.

Tämän lisäksi kiinteistönhoidossa käytettiin ulkopuolisia **lämpö-, vesi-, ilmanvaihto- ja sähköurakoitsijoita, pelti- ja kattourakoitsijoita** sekä **korjausrakentamisen urakoitsijoita ja turvalaitteistojen asentajia** tarpeen mukaisesti, näistä 60-80 % oli paikallisia.

Jätehuolto kunnan kiinteistöissä järjestettiin Rosk'n Roll Oy:n kautta. Jäteasema sijaitsee Pornaisten Portin alueella ja on avoinna keskiviikkoisin kello 11-18.

Rinki- **kierrätyspisteitä** on viisi, keskustassa Aurinkomäentie 4 / Latiskantie, Parkkojalla Humalakorventie 3 / Halkiantie 299, Keskustassa Koskitie 2 / Kirkkotie, SALE Pornainen, Halkiassa Nummentie 4 / Pornaistentie sekä Laukkoskella Rantalantie 664 / Myllysilantie. Kunta vastasi kierrätyspisteiden talvikunnossapidosta.

Vuonna 2018 saatiin valmiiksi Linnunlaulun päiväkodin ja Aurinkolinnan osalta **selvitys päivähoidon ja varhaiskasvatuksen toimitilarpeista**. Tämä vaikutti myös päiväkodin laajennuksen suunnittelun aloitukseen. Kesäkuussa 2018 tehtiin päätös varhaiskasvatuksen järjestämisen siirtämisestä Pornaisten kunnalle.

Linnunlaulun päiväkodin laajennuksen suunnittelu aloitettiin vuonna 2018 ja se valmistuu vuonna 2019. Itse laajennuksen rakentamisen on tarkoitus alkaa vuonna 2020. Tavoitteena on siirtää kaikki päivähoitotoiminta Linnunlaulun päiväkotiin. Aurinkolinnan päiväkodin osalta tulee päättää jatkokäytöstä tai mahdollisesta purkamisesta Linnunlaulun päiväkodin valmistuttua.

Vuonna 2018 toteutui **Jokimäen koulun myynti**. Myyntitulo on kirjattu TA-2018. Myyntitulo oli 141 750 €.

Sisäisen vuokran periaate on ollut käytössä koko kunnan kiinteistökannassa vuoden 2013 alusta lukien. Vuokrien tarkastus on tehty vuosittain indeksidonnaisuuteen perustuen.

Tavoite: Kunnanhallitus hyväksyy kiinteistöjen vuosi- ja peruskorjaussuunnitelman talousarviovuodelle ja suunnitelmakaudelle vuonna 2013 hyväksytyn kunnan kiinteistöjen ylläpito-, korjaus ja kehitysohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Mittari: Vuosi- ja peruskorjaustyöt on tehty.

Tavoitteiden toteutumisen arviointi:

Henkilövaihdokset vuonna 2017 vaikuttivat valmisteluvaiheessa vuoden 2018 korjausohjelman suunnitteluun ja toteutukseen. Teknisen isännöitsijän työsuhte toteutettiin 2017 viimeisen vuosineljänneksen aikana sijaisjärjestelyillä ja uusi henkilö aloitti työsuhteessa 2.1.2018. Muutokset viivästyttivät peruskorjaussuunnitelmaan liittyvien korjausten toteuttamista vuonna 2018. **Tavoitteisiin päästiin alla mainituin osin.**

Toteutettuja suunnitelmallisia peruskorjaustöitä olivat:

- Kirveskoskitalon lattioiden uusimistyöt kesäkaudella 2018 (jatkui vuodelta 2017)
- Suojellun aittarakennuksen katon uusiminen Vanhan koulun vieressä
- keittiön linjaston uusiminen yhtenäiskoulun keittiöllä
- pihavalaisimien uusiminen Eskarin alueella
- Aurinkomäen ulkoilualueen aidan korjaus
- Aurinkomäen kiinteistöjen kattojen pesut ja pinnoitteet
- Korjausmaalauksia mm. yhtenäiskoululla.
- Eskarin piha-alueen muutostyöt toteutettiin omana työnä (kiinteistönhoitajat) sekä ulkopuolisen urakoitsijan voimin. Materiaalihankinnat kuuluivat sivistystoimialalle.
- Lisäksi toteutettiin ilmanvaihtojen puhdistus- ja säätötöitä ulkopuolisin urakoitsijoiden voimin.

Toteutumattomat peruskorjaustyöt:

Kunnanviraston kattoremontti jäi vuodelta 2018 toteutumatta muutossuunnitelmien myöhäisen valmistumisen myötä (Museoviraston kannanotto vanhan osan räystäsrakenteen muutokseen pitkitti suunnittelua). Kattoremontti kilpailutettiin vuoden 2018 lopussa, toteutuu vuonna 2019, samoin julkisivukorjaukset on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2019.

Toteutumatta jääneiden töiden osalta työn valmisteluun (suunnittelu, kilpailutus, valvonta) sidottu henkilöstön määrä kuntakehitystoimialalla oli rajattu ja kohdentui vuonna 2018 pääosin tärkeimpien kiinteistöteknisten töiden huolto- ja korjaustöihin sekä muiden investointien toteutukseen ja valvontaan.

Peruskorjausohjelmaa jatketaan suunnitelmallisesti vuoden 2019 alusta kunnanhallituksen hyväksymän peruskorjausohjelman mukaisesti.

Muita toteutuksia, joihin kiinteistötoimi osallistui:

Kotojärven virkistysalueen osalta toteutui yleissuunnitelma ja rakentamissuunnitelma (kuivatus ja juoksuportaat). **Kuntoradan valaisimet uusittiin** energiatehokkaksiin LED-valaisimiin.

Kuntakehitystoimiala osallistui näihin töihin yhdessä sivistystoimialan (vapaa-aikapalvelut) kanssa (esiselvitykset, suunnittelunohjaus ja töiden /valaistuksen kilpailutus, sopimukset ja valvonta). Kotojärven virkistysalueen osalta rakennustyöt jatkuvat investointisuunnitelman mukaisesti vuonna 2019 ja mahdollisesti vuonna 2020.

Ruoka- ja puhdistuspalvelut							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma%
Toimintamenot	-681 271	-751 161		-751 161	-734 896	16 265	97,8
- ulkoinen	-69 446	-748 611		-748 611	-734 896	13 715	98,2
- sisäinen	-611 825	-2 550		-2 550	0	2 550	0,0
Toimintatulot		815 600		815 600	840 392	24 792	103,0
- ulkoinen					8 857	8 857	
- sisäinen		815 600		815 600	831 535	15 935	102,0
<i>Netto (toimintakate)</i>	-681 271	64 439		64 439	169 456	105 017	263,0

Luvut sisältyvät kiinteistötoimen lukuihin

Ruokahuolto				
TP 2018		TA-2019	TS-2020	TS-2021
7	Henkilöstö	7	7	7
920	Ateria/pv	900	880	880
172.960	Ateria/v (188pv)	169.200	165.440	165.440
2,79	Aterian hinta/pv (sis.aineet+palkat)	2,95	3,05	3,15

Puhdistuspalveluhenkilöstö 6**Ruokapalveluhenkilöstö 7**

Ruoka- ja puhdistuspalvelut ovat kuntakehitystoimialan alainen yksikkö. Ruokapalvelut vastaa kunnan koulujen ruokapalveluista. Pornaisten kunnan kouluilla on yksi valmistuskeittiö, sekä kaksi jakelukeittiötä.

Suoritteita valmistetaan päivässä yhteensä noin 950 kpl. Ruokapalvelun toimintaa ohjaavat valtakunnalliset ravitsemukselliset suositukset. Yhtenäiskoulun ruokapalveluissa työskentelee neljä vakituista ja yksi määräaikainen henkilö. Puhdistuspalveluissa kolme laitoshuoltajaa.

Parkkojan koululla on yksi yhdistetty keittiö-puhdistuspalveluhenkilö, sekä yksi laitoshuoltaja.

Mika Waltarin koululla on yksi yhdistetty keittiö-puhdistuspalveluhenkilö, sekä yksi laitoshuoltaja.

Kirjaston, kunnantalon ja vapaa-aikatoimen tiloissa on yksi osa-aikainen laitoshuoltaja.

Pilvi-ohjelmaa täydentämään otettiin käyttöön Ennustepankki: Ennustepankki tehostaa suurkeittiöiden ja tavarantoimittajien välistä tiedonjakoa. Ennustepankin avulla suurkeittiöt tekevät ruokalistansa ja kulutusennusteensa keskitetysti ennustejärjestelmän kautta.

Syksyllä 2018 siirryttiin Foodduck **leviteannostelijaan vainappien sijasta. Foodduck on ympäristöystävällinen, kestävä kehitystä tukeva, kustannustehokas ja hygieeninen vaihtoehto ruokalinjastoille ja leipäpöytiin.**

Liikuntasalin tiloihin hankittiin IntelliTrail - yhdistelmäkoneiden seurantajärjestelmä. IntelliTrail-järjestelmä antaa käyttäjälle täydellisen kokonaiskuvan konekannasta mm. koneiden käyttöaste, koneiden sijainti kartalla, ilmoitukset koneiden siirrosta, törmäykset, akkujen tila jne.

Tavoite: Ammattitaidon ja osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen ruoka-, sekä puhdistuspalveluissa koulutuksilla, ohjauksella ja työhön perehdyttämisellä. Ohjaa ja kannustaa koululaisia/lapsia kouluruokailuun.

Mittari: Asiakastyytyväisyyskyselyt, laatukierrokset, henkilökohtaiset keskustelut asiakkaiden kanssa. Ottaen huomioon koululaisten toiveet ruokailun suhteen.

Tavoitteiden toteutuminen:

Tavoitteet saatiin toteutettua suunnitelman mukaisesti. Asiakastyytyväisyyskyselyjen pohjalta kouluruokailussa pystyttiin toteuttamaan myös koululaisten toiveita ruokailun suhteen. Hankitun pilvipohjaisen ohjelmiston avulla pystyttiin suunnittelemaan valtakunnallisten ravitsemuksellisten suositusten mukaiset kouluruokailut. Lisäksi muovijätteen määrää saatiin pienennettyä Yhtenäiskoululla leviteannostelijan hankinnan kautta.

Liikenneväylät, yleiset alueet, maaperän puhdistus							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-719 410	-257 100		-257 100	-213 190	43 910	82,9
- ulkoinen	-719 410	-257 100		-257 100	-213 190	43 910	82,9
- sisäinen						0	
Toimintatulot					124 045	124 045	
- ulkoinen					124 045	124 045	
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-719 410	-257 100		-257 100	-89 145	167 955	34,7
Poistot ja	-227 720	-61 100		-61 100	-358 521	-297 421	
arvonalentumiset							

Liikenneväylien ja yleisten alueiden tehtäviin kuuluu suunnitella, rakentaa ja ylläpitää asemakaava-alueiden katuverkkoa, viher- ja virkistysalueita sekä päättää kunnan myöntämistä yksityistieavustuksista.

Tavoite: Liikenneväylien talvihoito hyväksytyn alueurakkakilpailun hoitotasojen mukaisesti.

Mittari: Ei korvausvaatimuksia hoitotason laiminlyönneistä.

Tavoitteiden toteutuminen:

Korvausvaatimuksia hoitotason laiminlyönneistä ei esitetty. **Tavoite toteutui.**

Kadunrakennushankkeiden osalta kohteista toteutuivat Suksajanpolun rakentaminen, joka valmistui 5/2018.

Jyrkäntien pysäköintialueen rakentaminen toteutettiin syksyllä talven ajaksi käytettävään kuntoon (pintatyöt ja istutukset siirrettiin vuodelle 2019 tilaajan pyynnöstä, sähköautojen latauspisteen toteuttamista varten). Hanke kilpailutettiin uudelleen, koska ensimmäisessä kilpailutuksessa osoittautui, että saadut tarjoukset ylittivät hankintalain 150 000 €:n rajan kilpailutukselle vaikka kustannusarvio osoitti toista. Uusintakilpailutuksen turvin saatiin huomattavasti edullisempia kustannusarvion mukaisia tarjouksia, jonka pohjalta hanke saatiin toteutukseen.

Vastaavasti vuoden 2019 talousarvioon saatiin lisänä **sähköautojen latauspistettä varten määräraha**, joka voidaan näin toteuttaa loppuhankkeen toteutuksen yhteydessä.

Vesilaitos							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-516 932	-512 750		-512 750	-605 352	-92 602	118,1
- ulkoinen	-516 932	-512 750		-512 750	-605 352	-92 602	118,1
- sisäinen							
Toimintatulot	929 148	801 600		801 600	918 257	116 657	114,6
- ulkoinen	929 148	765 000		765 000	918 257	153 257	120,0
- sisäinen	0	36 600		36 600		-36 600	0,0
Netto (toimintakate)	412 216	288 850		288 850	312 905	24 055	108,3
Poistot ja	-242 007	-222 500		-222 500	-214 996	18 660	96,6
arvon alentumiset							

Mäntsälän, **Pornaisten** ja Pukkilan kunnat sopivat omistamiensa vesihuoltolaitosten käyttötointointojen ja sopimuksessa mainittujen muiden tehtävien yhteisestä järjestämisestä sopijakuntien alueella kuntalain (365/1995) 77 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Sopimus astui voimaan vuoden 2008 alusta lukien. Käytännön tehtävät on hoitanut Mäntsälän kunnan organisaatiossa kunnallisena liikelaitoksena toiminut **Mäntsälän Vesi**. Mäntsälän Vesi Oy aloitti toimintansa 1.1.2015. Mäntsälän Veden emoyhtiöstä Kuntayhtiöt Oy:stä tuli 15.1.2016 Nivos Oy, joka toimii hallinnollisena organisaationa Mäntsälän kunnan omistajaohjauksessa. Nivos Oy tuottaa hallinnollisia palveluja myös Mäntsälän Vesi Oy:lle.

Pornaisten kunnan vesilaitoksen omistus, taksat, investoinnit ja toimialueet yms. ovat edelleen omistajakunnan päätettäviä asioita.

Vesihuoltolaitos myös myy Etelä-Pornaisten Vesiosuuskunnalle, Vesiosuuskunta Mustijoelle ja Vesiosuuskunta Suonelle vettä ja vastaanottaa siirtolinjaan näiden kolmen vesiosuuskunnan jätevedet.

Laajuustiedot 31.12.2018				
Vesilaitos	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TS 2020
- liittyneet kiinteistöt, kpl	578	588	588	588
- johtoverkon pituus, m	25 000	25 000	25 000	25 000
- johtoverkon pituus svh, m	30 000	30 000	30 000	30 000
- pumpattu vesimäärä, m ³ /a	170 000	188 132	170 000	170 000
- ostettu vesimäärä, m ³ /a, TSV	15 000	61 094		15 000
- vesimäärä yht, m ³	185 000	249 288	185 000	185 000
- vesimäärä, m ³ /vrk	506	683	506	506
- laskutettu vesimäärä, m ³ /a	170 000	216 359	170 000	170 000
- vuotovesimäärä, %	15,0	13,2	15,0	15,0
Viemärlaitos				
- liittyneet kiinteistöt, kpl	524	534	544	544
- johtoverkon pituus, m	20 600	20 600	21 000	21 000
- johtoverkon pituus svh, m	39 700	39 700	42 100	42 100
- hulevesiverkon pituus, m	4 200	4 600	4 600	4 600
- jätevedenpumppaamot, kpl	7+12 svh	8+12 svh	8+12 svh	8+12 svh
- jätevesimäärä, m ³ /a	222 171	219 666	220 000	220 000
- laskutettu jätevesimäärä, m ³ /a	141 998	186 917	190 000	190 000
- jätevesimäärä, m ³ /vrk	506	602	600	600
- vuotovesimäärä, %	22,7	15,0	15,0	15,0

Tavoite: Talousvesi on laadullisesti hyvää.
Mittari: Veden on täytettävä asetuksen mukaiset laatuvaatimukset.

Tavoitteiden toteutuminen:

Talousveden laadussa ei todettu poikkeamia vuonna 2018. Laatusuorannan toteutettiin Nivos Vesi valvontasuunnitelman ja säännöllisen näytteenoton mukaisesti.

Muut toteutukset:

Vesilaitoksen **investoinneista toteutettiin** vedenottamoiden saneeraus suunnitelman esiselvitys, jonka osalta suunnittelu jatkuu vuodelle 2019 sekä keskusta-alueella runkovesijohdon venttiilien korjauksia Latiskantiellä (jatkuvat suunnitelman mukaisesti myös vuonna 2019) sekä Uurastajantien pumppaamon pump-puten ja tekniikan asennus toteutettiin vuonna 2018. Pumppaamo tarvitaan uusien toimijoiden myötä käyttöön.

Vesilaitoksella käsiteltiin vuoden aikana sopimus- tai korvauspohjaisesti kaksi vesilaitoksen runkoputkiston vuotoon liittyvää korvausta.

Runkovesijohdon vuotoja havaittiin ja korjattiin kaikkiaan 4 kohteessa. Vesilaitoksen osalta toimintaan liittyviä ja tietosuojan liittyviä palaveria oli 5 sekä alueen vesihuoltoon liittyviä kokouksia 4.

Viron vesilaitosten edustajia vieraili Pornaisissa tutustumassa vesihuollon toiminnan järjestämiseen kunnassa.

Maa- ja metsätilat							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-13 332	-15 700		-15 700	-4 348	11 352	27,7
- ulkoinen	-13 332	-15 700		-15 700	-4 348	11 352	27,7
- sisäinen						0	
Toimintatulot	108 249	45 000		45 000	36 504	-8 496	81,1
- ulkoinen	108 249	45 000		45 000	36 504	-8 496	81,1
- sisäinen						0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	94 917	29 300		29 300	32 156	2 856	109,7

Metsäsuunnitelman 2018-2027 mukaista metsän hoitoa.

Tavoite: Metsien järjestelmällinen hoito, suunnitelmallisten hakkuiden toteuttaminen.
Mittari: Metsäsuunnitelman toteutumisen seuranta

Tavoitteiden toteutuminen:

Metsäsuunnitelma päivitettiin vuoden 2017 lopussa ja hyväksyttiin vuosille 2018-2027. Vuodelle 2018 ei tilitetty metsänhoidollisia toimia vähäisiä myyntitulojen jälkierin liittyviä tilityksiä lukuun ottamatta.

Metsäsuunnitelmassa määriteltyjen metsänhoidollisten toteutettavien toimien vaihteluväli on 2-4 vuotta. Osa puistojen ja metsän hoidosta toteutettiin vuonna

2018 oman työvoiman voimin (mm. puistoalueiden raivausta kunnan alueella työllistetyin henkilöstön ja oman henkilöstön voimin).
Metsäsuunnitelman mukaisia metsänhoidollisia toimia toteutetaan suunnitelman mukaisesti vuoden 2019-2020 aikana. **Toteutumista tulee seurata metsäsuunnitelman 10 vuoden ajanjaksolla.**

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-69 466	-90 950		-90 950	-69 800	21 150	76,7
- ulkoinen	-69 446	-90 850		-90 850	-69 769	21 081	76,8
- sisäinen	-20	-100		-100	-31	69	31,0
Toimintatulot							
- ulkoinen							
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-69 466	-90 950		-90 950	-69 800	21 150	76,7

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu on toiminut vuoden 2006 alusta alkaen neljän kunnan Askolan, Pornaisten, Pukkilan ja Myrskylän yhteistyönä. Askolan kunta on ns. isäntäkunta ja muut sopijakunnat ostavat palvelut isäntäkunnalta. Kustannukset jaetaan toteutuneiden lupamäärien ja muiden mitattavien suoritteiden perusteella, joista on sovittu yhteistyösopimuksessa.

Yksityistieasioiden käsittely tapahtui yhteisen ympäristö- ja rakennuslautakunnan alaisuuteen perustetun tieasioita hoitavassa elimessä. **Yksityistieavustukset olivat kuntien päätettävänä** (kts. kohta kuntakehitystoimiala hallinto yksi).

Toimielimen talousarvio ja taloussuunnitelma tavoitteineen hyväksytään isäntäkunnan talousarvion käsittelyssä.

Päivystykset on toteutettu kunnittain. Rakennustarkastaja päivystää Pornaisten kunnanvirastolla torstaisin klo 16 - 18, muulloin sopimuksen mukaan. Ympäristönsuojelusihteeri on tavattavissa pääsääntöisesti keskiviikkoisin ja /tai sopimuksen mukaan.

- Tavoite: Työn ja toiminnan kehittäminen.
Asiakastytyväisyyden parantaminen.
Sähköisen rakennuslupakäsittelyn (lupapiste.fi) käyttöönoton jatkaminen.
- Mittari: Asiakaspalautteet.
Sähköisesti käsiteltyjen ja myönnettyjen rakennuslupien ja ympäristölupien määrä.
- Mittari: Mittarit ja niiden seuranta on toteutettu ja arvioitu isäntäkunnan omassa toimintakertomuksessa. Lupapiste.fi palveluun otettiin käyttöön sähköinen arkistointijärjestelmä.

Lukuarvoja:

Rakennus- ja toimenpideluvat, sähköisesti käsitellyt ja myönnetyt vuonna 2018: 50 kpl (rakennusluvat) ja 11 kpl (toimenpideluvat)

Ympäristöluvat, myönnetyt vuonna 2018: 0 kpl.

2.1.4 SIVISTYSTOIMIALA

Sivistyslautakunta

Sivistystoimiala yhteensä							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-8 794 911	-8 921 785	-64 000	-8 985 785	-8 849 743	136 042	98,5
- ulkoinen	-6 293 051	-6 429 835	-64 000	-6 493 835	-6 346 720	147 115	97,7
- sisäinen	-2 501 860	-2 491 950		-2 491 950	-2 503 023	-11 073	100,4
Toimintatulot	539 038	406 530	63 200	469 730	592 708	122 978	126,2
- ulkoinen	539 038	406 530	63 200	469 730	592 708	122 978	126,2
- sisäinen						0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	-8 255 873	-8 515 255	-800	-8 516 055	-8 257 035	259 020	97,0
Poistot ja arvonalentumiset	-140 089	-21 300		-21 300	-38 409	-17 109	180,3

Hallinto							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-37 728	-114 230		-114 230	-109 066	5 164	95,5
- ulkoinen	-32 826	-110 130		-110 130	-105 832	4 298	96,1
- sisäinen	-4 902	-4 100		-4 100	-3 234	866	78,9
Toimintatulot					68 000		
- ulkoinen					68 000		
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-37 728	-114 230		-114 230	-41 066	73 164	36,0

Sivistyslautakunta

TP-2017	TA-2018 + muutos	TP-2018
	Toiminta	
	Määrätavoitteet	
11	Kokousten lukumäärä	9
5.121	Asukkaita	5.073

Sivistyslautakunnan alainen toiminta pysyi hyvin talousarvion 2018 antamissa raameissa. Toiminnan tulojen toteuma oli 126,2 % ja menojen toteuma oli 98,8 %. Toimintakatteen toteumaprosentti oli 97 %.

Tulojen toteuman talousarvion ylitys johtuu pääasiassa opetuksen valtion avustusten jaksottumisesta vuodelle 2018 opetuksen ja vapaa-aikapalvelujen hankehakuihin liittyen. Toimintamenojen osalta on pystytty koko sivistystoimessa toimimaan menojen osalta selvästi muutetun talousarvion määrärahojen puitteissa.

Esi- ja perusopetus							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-7 985 825	-8 021 565	-19 000	-8 040 565	-7 935 447	105 118	98,7
- ulkoinen	-5 646 593	-5 692 765	-19 000	-5 711 765	-5 590 507	121 258	97,9
- sisäinen	-2 339 232	-2 328 800		-2 328 800	-2 344 939	-16 139	100,7
Toimintatulot	406 599	329 630	63 200	392 830	420 604	27 774	107,1
- ulkoinen	406 599	329 630	63 200	392 830	420 604	27 774	107,1
- sisäinen						0	
Netto (toimintakate)	-7 579 226	-7 691 935	21 800	-7 647 735	-7 514 843	132 892	98,3
Poistot ja arvonalentumiset	-115 932	-54 400		-54 400	-12 929	41 471	23,8

Esi- ja perusopetus			
TP-2017	TA-2018	TP-2018	
	+ muutos		
		Toiminta	
		Määrätavoitteet	
852	855	Oppilasmäärä	
		Laatutavoitteet	
		Peruskoulun suorittaneiden	
		määrä = päättöluokan	
		oppilaiden määrä	
		816	

Esi- ja perusopetuksen tavoitteita vuodelle 2018

Tavoite: OPS2016

Uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön vuosiluokilla 0–6 kokonaisuudessaan 1.8.2016 ja vuosiluokilla 7–9 lukujen 1–12 osalta. Tulevina vuosina 2018–2019 yläluokat siirtyvät käyttämään uutta opetussuunnitelmaa porrastetusti.

Toteutuma

Tavoite toteutui suunnitelman mukaisesti.

Tavoite: OPS2016 laadunarviointi

Pornaisten OPS-laatutyöryhmä seuraa ja ohjaa opetussuunnitelman käyttöönoton toteutumista ja sen arviointia säännöllisesti. Työryhmä huolehtii myös perusopetuksen laadun kehittämistä CAF-arviointimenetelmän avulla.

Toteutuma

Kunnan OPS- laatutyöryhmä kokoontui säännöllisesti (6 kertaa/vuosi) arvioinnin toteuttamiseksi ja kehittämistyön toteuttamiseksi. Yhtenäiskoulusta OPS-laatutyöryhmään kuuluu neljä jäsentä ja koko koulun henkilöstö osallistui laadunarviointitehtävään tiimeittäin, johtotiimin ohjeistuksella. Mika Waltarin koulusta ja Parkkojan koulusta työryhmään osallistui 1-2 jäsentä, jotka toteuttivat laadunarvioinnin omissa kouluissaan.

Tavoite: OPS2016 käyttöönotto

Opetussuunnitelman käyttöönoton myötä vahvistetaan oppilaiden osallisuutta, monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumista ja niin laaja-alaisen kuin TVT- taitojenkin kehittymistä esi- ja perusopetuksessa.

Toteutuma

Tavoite toteutui. Oppilaita on aiempaa enemmän mukana kouluissa tapahtuvan toiminnan suunnittelussa. Teemapäivät, kuten liikuntapäivä tai Ysi-päivä, toteutui oppilaslähtöisesti, osallisuus henkilöstökokouksissa tai vanhempainilloissa näkyi. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemapäiviä järjestettiin suunnitellusti, yhteisöllisyyttä lisäten.

Tavoite: hankkeet

Pornaisten koulujen yhteiset hankkeet edistävät osaltaan uuden opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista

Toteutuma

Tavoite toteutui. Liikkuva Koulu -hanke tuki välineiden hankintaa, retkiä sekä oppilaiden ja opettajien koulutusta. Kerhotoimintaa järjestettiin monipuolisesti. Tutoropettajatoiminta näkyi opettajien kouluttautumisena.

Tavoite: koulutus

Opetushenkilöstön koulutus keskittyy seuraaviin teemoihin: TVT-taitojen vahvistaminen ja uuden opetussuunnitelman mukaisen opetuksen kehittäminen.

Toteutuma

Tavoite toteutui. Oppilaiden ja opettajien TVT-taitoja koulutettiin ja uuden opetussuunnitelman mukaista opetusta kehitettiin.

Tavoite: hyvinvointi

Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen.

Toteutuma

Tavoite toteutui. Oppilaiden hyvinvoinnin suunnitelmallisesta edistämisestä huolehtivat erityisesti yhteisölliset oppilashuoltoryhmät. Koulukiusaamiseen puututaan KiVa Koulu -työkalua hyödyntämällä, oppilaiden osallisuutta sekä koulupäivän aktiivisuutta lisättiin erilaisin peleihin ja ohjelmiin. Koulujen koko henkilökunnan TYHY-toimintaan kuului esimerkiksi kulttuuri- ja liikuntasetelit, sekä yhteiset tapahtumat.

Koulujen tärkeimmät suunnitelmakauden tavoitteet**Pornaisten Yhtenäiskoulu**

Pornaisten Yhtenäiskoulun vuosiluokkien 0–9 oppilasmäärät sekä opettajien lukumäärä 20.9.2018, yhteensä 559 oppilasta (25 oppilasta vähemmän kuin edellisellä vuotena) ja 50 opettajaa, lisäksi apulaisrehtori ja rehtori.

Luokka-aste	esiopetus	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	yhteensä
Oppilaita	37	41	37	48	35	38	48	284
Opettajia								21

Luokka-aste	7.lk	8.lk	9.lk	yhteensä
Oppilaita	86	107	82	275
Opettajia				28

Tavoite

Pornaisten Yhtenäiskoulun keskeinen tavoite on oppivan organisaation yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen.

Toteutuma

Tavoite toteutui. Oppivan organisaation ajatuksella opettajat toimivat tiimeissä, joissa on sekä luokanopettajia että aineenopettajia. Johtotiimi koordinoi koulun kehittämistä sekä tiimien toimintaa. Yhteisöllinen toimintakulttuuri näkyy vuosiluokkien 5.-6. ja 8. luokkien Yhtenäiskoulukurssien sekä koko koulun yhteistyötuntien jatkumisena. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien päivien eli ns. MOK-päiviä järjestettiin vuoden 2018 aikana kaksi kertaa siten, että ryhmissä työskenteli oppilaita usealta eri vuosiluokalta.

Tavoite

Kahdeksannet luokat siirtyvät uuteen opetussuunnitelmaan.

Toteutuma

Tavoite toteutui. Kahdeksannet luokat siirtyivät uuteen opetussuunnitelmaan lukuvuoden 2018-2019 alkaessa. Valinnaiskurssien määrä väheni kahdella vuosiviikkotunnilla, matematiikan opetus lisääntyi yhdellä vuosiviikkotunnilla. Oppilaiden kokonaisviikkotuntimäärä laski yhdellä vuosiviikkotunnilla. B2-kielen opetusryhmä ei toteutunut.

Tavoite

Opetusmenetelmien kehittäminen.

Toteutuma

Tavoitteeseen pääsemiseksi toimittiin. Ilmiö-oppiminen, yhteis- ja samanaikaisopettajuus, joustavat opetusjärjestelyt, oppilaiden aktiivinen rooli oppijana ovat olleet monipuolisesti kokeilussa. Johtotiimin ohjeistuksella tiimit keskustelevat opetusmenetelmien kehittämisestä.

Tavoite

Oppimisympäristöjen kehittäminen: TVT, kouluviihtyvyys ja hyvinvointi, koulun tilat

Toteutuma

Tavoite toteutui. Oppimisympäristöajattelua tehtiin näkyväksi ja toteutettiin esim. lähialueen luonnon- ja kulttuuriympäristöretkinä. Lisäksi kuvataiteen ja kotitalouden luokkatilat suunniteltiin uudistettaviksi.

TVT-laitteita uusittiin, TVT-taitoja ja sen käyttöä lisättiin oppiaineeseen ja oppilaiden ikään sopivalla tavalla. Oppilaat käyttävät monipuolisesti eri laitteilla sähköisiä oppimisympäristöjä, Peda.net sekä O365 toimivat oppimisalustoina. Digitutoroppilaat aloittivat opettajien ja luokkien ohjaajina. Opettajia koulutettiin ja koulutuksiin käytettiin KIKY-tunteja. Lisäksi opettajat osallistuivat alueellisiin TVT-koulutustapahtumiin. Koulun kolme tutoropettajaa käyttivät viikoittain kaksi tuntia sekä opettajakohtaisesti että oppilasryhmien ohjaamiseen.

Kouluviihtyvyyttä ja hyvinvointia sekä oppilaiden osallisuutta lisättiin Liikkuva Koulu – hankkeen ja Välkkäri-toiminnan kautta. Oppilaskunnat, tukioppilastoiminta ja kummitoiminta näkyivät oppilaiden teemapäivinä koulussa sekä osallistumisina koulun opettajainkokouksiin.

Mika Waltarin koulu

Mika Waltarin koulussa toimitaan kunnan opetussuunnitelmaan kirjatun ”Vastuullisen toiminnan kautta itsenäiseen ajatteluun kasvaminen” –ajatuksen mukaisesti.

Mika Waltarin koulun vuosiluokkien 0–6 oppilasmäärät sekä opettajien lukumäärä 20.9.2018, yhteensä 128 oppilasta (14 oppilasta vähemmän kuin edellisenä vuotena) ja 8 opettajaa.

Luokka-aste	esiopetus	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	yhteensä
Oppilaita	15	17	14	19	18	21	24	128
Opettajia								8

Tavoitteet

Vuosi 2018

Tavoite

Tarkoituksenmukaisen yhteistyön toteuttaminen eri tahojen kanssa siten, että se liittyy oleellisesti opetussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Toteutuma

Yhteistyötä on ollut vanhempainyhdistyksen, Laukkosken vapaapalokunnan, kunnankirjaston, seurakunnan, vapaa-aikatoimen, eri yhdistysten ja myös yksityishenkilöiden kanssa siten, että yhteistyö on tukenut opetus- ja kasvatustyön tavoitteita ja sisältöjä.

Merkittävää yhteistyötä on toteutettu Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen kanssa tarkastelemalla Mustijoen ja Laukkosken alueella kasvillisuuden ja Mustijoen erityispiirteitä. Yhdistyksen kanssa toteutettiin luokkien ilmiöpohjainen lähiympäristöön ja Mustijokeen liittynyt projekti. Samoin lähiympäristön kasvillisuuden erityispiirteisiin on tutustuttu Laukkosken kartanon puistossa ja metsässä yksityishenkilöiden opastamina.

Vuodet 2018–2019

Edellisten tavoitteiden lisäksi:

Tavoite

Työhyvinvointi ja sen lisääminen kunnan liikunta- ja kulttuurisetelituella sekä kouluyhteisön yhteisöllisen aktiivisen työhyvinvointia edistävän toiminnan avulla

Toteutuma

Henkilöstö on hankkinut liikunta- ja kulttuuriseteleitä. Niitä on käytetty monipuolisen harrastamiseen ja kulttuurin kuluttamiseen. Henkilöstö on jakanut kokemuksiaan. Työyhteisön pienryhmä on hyödyntänyt työnantajan tarjoamaa liikuntaneuvontaa ja liikkunut näillä ohjeilla ryhmänä vapaa-ajallaan. Henkilöstö on toteuttanut yhteisiä vapaa-ajantilanteita vuoden aikana (opetusalan messut, ruokailu, oppikirjaesittelyihin osallistuminen, Sipoonkorven luontopolkuretkeily ja ruokailu).

Tavoite

Opetussuunnitelman tavoitteiden ja sisältöjen toteuttaminen osallistavasti ja toiminnallisesti henkilöstön itsenäisen opiskelun ja kokeilun lisäksi myös yhteisissä pedagogisissa etukäteen aikataulutetuissa ja suunnitelluissa kokouksissa, työparien viikoittaisissa yhteissuunnitteluissa ja yhdessä toteuttamisen keinoilla sekä kunnan opettajien yhteistilaisuuksissa.

Toteutuma

Opettajat ovat varmistaneet virkavelvollisuudella opetussuunnitelman tavoitteiden ja sisällön omaksumisen ja toteuttamisen. Koulun henkilöstö on käsitellyt opetussuunnitelman yleistä osaa sekä oppiaineita viikkokokouksissaan tehdyn aikataulutuksen mukaisesti. Opettajat ovat käsitelleet vanhempainillassa luokka-astekohtaisesti opetussuunnitelman sisältöjä. Tämän lisäksi opettajat ovat kokousaikatauluun merkityllä tavalla käsitelleet joidenkin oppiaineiden tavoitteiden, sisällön keskeisten alueiden ja arvioinnin kokonaisuuden esiopetuksesta 6. vuosiluokan loppuun. Opettajat kirjaavat arvioitaan OPS-asiakirjaan kehitettävistä asioista ja toimivat aktiivisesti muutosta vaativien tekstisisältöjen edistämiseksi. Kehityskeskustelussa opettaja esittelee ajatuksensa henkilökohtaisten ammatillisten tavoitteiden toteutumisesta ja opetussuunnitelmasta poimittujen osa-alueiden toteutumisesta. Näistä käydään keskustelua esimiehen kanssa ja tehdään seuraavan lukuvuoden tavoitesuunnitelmaa.

Tavoite

Esiopetuksen ja 5. vuosiluokan sekä 1. ja 6. vuosiluokkien keskinäisessä kummioppilastoiminnassa korostuu erityisesti Liikkuva koulu –ohjelmaan oleellisesti sisältyvä liikkumisen riemun aktivointi sekä TVT-taitojen yhdessä oppimisen taito ja taidon käyttö.

Toteutuma

Kyseisten opetusryhmien ovat tehneet lukuvuosisuunnitelmaan liittyen tarkemman suunnitelman kummioppilastoiminnasta ja sen painotuksista. Tämä suunnitelman toteutuminen arvioidaan osana lukuvuosisuunnitelman arviointia. Suunnitelmat ovat toteutuneet siten, että Liikkuva koulu –ohjelman ja TVT-taitojen karttumisen tavoite sekä ohjaamisen ja yhdessä tekemisen taidot ovat kehittyneet. Tämän lisäksi opettajat arvioivat tältä osin yhteistyötään suunnittelun ja toteuttamisen näkökulmista osana kehityskeskustelua.

Tavoite

Tietotekniikan ja muun IT-välineistön ja ohjelmien maksimaalinen hyödyntäminen. Talousarviovuosien aikana on ajankohtaista tehdä koulun tietoteknisten laitteiden uusintaa. Hankinnoissa kiinnitetään huomiota erityisesti tekniikan monipuoliseen käyttömahdollisuuteen sekä saatavuuteen lähiympäristön oppimistilanteissa

Toteuma

Kaikki opetustilat on varustettu pöytäkonein, dokumenttikameroin, videotykein ja aktiivitauluin. Oppilaiden aikana hankittiin 25 tablettitietokonetta ja uusittiin joitakin kannettavia tietokoneita suorituskykyisimmiksi. Opettajien käytössä on tablettitietokoneet.

Koulun digitutorin, pedagogisen tukihenkilön kaksi vuosiviikkotuntia on aikataulutettu luokille lukujärjestyksellisesti kolmen kerran peräkkäisiksi kokonaisuuksiksi, joiden sisällön digitutor ja luokanopettaja suunnittelevat luokan tarpeisiin soveltuviksi ja kunnan TVT-opetussisältöjen mukaisesti.

Henkilöstö ja oppilaat ovat osallistuneet koulun järjestämiin oppituntikokonaisuuksiin sekä täydentäviin koulutuksiin. Kuusi 4.-6. luokkien oppilasta on osallistunut syyslukukauden kestäneeseen digiagittikoulutukseen.

Parkkojan koulu

Koulumme tehtävä on antaa lapsille riittävät perustiedot ja -taidot elämää ja jatko-opiskeluja varten ja kasvattaa heitä turvallisessa, kannustavassa ja viihtyisässä oppimisympäristössä kohti oman elämän hallintaa.

Luokka-aste	esiopetus	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	yhteensä
Oppilaita	20	13	18	17	23	23	18	132
Opettajia								9

Tavoite

TVT-taitojen vahvistaminen ja uuden opetussuunnitelman mukaisen opetuksen kehittäminen

Toteutuma

Opettajien välistä yhteistyötä on lisätty ja opetusmenetelmiä on monipuolistettu. Oppilaiden osallisuutta on lisätty ja arviointiin lisätty oppilaiden itse- ja vertaisarviointia. TVT – taidot ovat opettajilla monipuolistuneet ja sitä kautta myös opetuksessa on otettu käyttöön sähköisiä alustoja ja sovelluksia.

Koulussa on käytössä tablettitietokoneita, kannettavia pc-laitteita ja Chromebook-laitteita. Laittekantaa on tarkoitus lisätä ja lisähankintojen suunnittelu on aloitettu.

Koulussa on toiminut kaksi opettajaa digitutoreina. Heillä on ollut käytössään yhteensä kaksi vuosiviikkotuntia. Opettajat ovat olleet tunneilla samanaikaisopettajina ja pitäneet henkilökunnalle koulutusta. Neljännen luokan digiagentit ovat auttaneet muiden luokkien opettajia ja oppilaita. Sisällöt määräytyvät kunnan digipassissa olevien eri vuosiluokkien tavoitteiden mukaisesti. Digitutorit ovat myös osallistuneet erilaisiin koulutuksiin. Kolmas luokka osallistui Mediapolku – koulutukseen Helsingissä keväällä 2018.

Tavoite

Oman kotiseudun tuntemuksen lisääminen

Toteutuma

Koulun valinnaiskurssien sisällöissä on huomioitu kotiseutu. Kurssit tarkastelevat kotiseutua näyttämötaiteen, digitaalisen materiaalin, ruotsinkielisen kulttuurin tai luonnon kohteiden kautta. Lisäksi on tehty erilaisia retkiä lähiympäristöön mm. 1.-2 luokkalaisten retki Pornaisten kirkkoon ja 3.-4. – luokkien retket Isojärven leirimajalle.

Tavoite

Kouluviihtyvyys ja oppimisympäristöjen kehittäminen ja laajentaminen.

Toteutuma

Kouluviihtyvyydessä on kiinnitetty huomiota niin koulun fyysiseen kuin sosiaaliseen viihtyvyyteen. Koulun tiloja on järjestelty ja hankittu uusia kalusteita. Sosiaalinen viihtyvyys on pyritty pitämään hyvänä puuttumalla varhain mahdollisiin oppilaiden välisiin riitoihin ja kiusaamiseen. Henkilökunta ml. oppilashuoltoryhmä tekevät tiivistä yhteistyötä ja kaikki koulussa työskentelevät osallistuvat kasvatustyöhön ja hyvän ilmapiirin luomiseen ja ylläpitoon.

Oppimisympäristöjä on laajennettu niin fyysisesti kuin sähköisesti. Fyysistä oppimisympäristöä on laajennettu tekemällä retkiä lähialueille ja myös kauemmaksi. Toinen oppimisympäristöjen kehittämisen osa-alue on sähköiset oppimisympäristöt. Sähköisten materiaalien ja oppimisalustojen käyttöä on lisätty ja otettu käyttöön esim. uusia sovelluksia.

Tavoite

Hyvinvointi ja kiireetön, toimiva arki

Toteutuma

Liikkuva koulu – hanke on lisännyt oppilaiden mahdollisuuksia koulupäivän aikaiseen liikuntaan ja henkilökunta on saanut aiheeseen liittyvää koulutusta. Kuudennen luokan oppilaille on pidetty Elämäni Sankari – koulutusta ja koko koululle Koulutus elämään -oppitunteja.

Henkilöstö on hankkinut liikuntaseteleitä. Henkilöstö on viettänyt yhteistä vapaa-aikaa vuoden aikana (esim. ruokailut).

Arjesta saadaan toimivaa hyvän suunnittelun ja tiedottamisen avulla. Wilmassa on koko henkilökunnalle yhteinen kalenteri, johon kirjataan koko vuoden tapahtumat ja jota päivitetään jatkuvasti. Huoltajille ja oppilaille on pyritty tiedottamaan koulun toiminnasta riittävästi ja ajoissa. Arjesta poikkeavien tapahtumien määrä pidetään kohtuullisena. Resurssia (ohjaajat, erityisopettaja) siirretään tarvittaessa sinne, missä on tarvetta.

Tavoite

KiVa-koulutoiminta, oppilaiden osallisuus ja kummitoiminta

Toteutuma

Koulussa on toiminut KiVa – tiimi, joka ottaa kiusaamistapauksia käsittelyyn. Lisäksi opettajat ja kuraattori on pitäneet luokissa kiusaamisen ehkäisyyn tai siihen puuttumiseen liittyviä oppitunteja. Oppilaiden osallisuutta on lisätty oppilaskunnan toiminnan kautta. Lisäksi oppilaat ovat päässeet vaikuttamaan koulun asioihin esim. äänestämällä. Kummitoimintaa on ollut esi-koulu-viides luokka ja 1. luokka-6. luokka välillä.

Kulttuuripalvelut							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	0	-1 150		-1 150	-2 107	-957	183,2
- ulkoinen	0	-1 150		-1 150	-2 107	-957	183,2
- sisäinen							
Toimintatulot	197	100		100	233	133	232,9
- ulkoinen	197	100		100	233	133	232,9
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	197	-1 050		-1 050	-1 874	-824	178,5

Kulttuuripalvelut

TP-2017 TA-2018
+ muutos

TP-2018

8

Toiminta
Määrätavoitteet
9 Näyttelyt
Pellavasalissa/vuosi
Laatutavoitteet
Pellavasalin näyttelyt
poikivat uusia näyttelyitä

10

Tavoitteet 2018
Tavoite:

Yhteistyö paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa.

Toteutuma:

Toteutui. Kuukauden taiteilija –näyttely oli kirjaston yläkerrassa ja lisäksi kulttuuritoimi järjesti laajemman taidenäyttelyn sekä muita kulttuuritapahtumia paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa.

Tavoite:

Kuvamatka Pornaisten historiaan –tapahtumat.

Toteutuma:

Toteutui. Usealle koululuokalla järjestettiin ko. tapahtuma.

Tavoite:

Pellavasalissa vuoden aikana vähintään yhdeksän näyttelyä.

Toteutuma:

Toteutui. Pellavasalissa järjestettiin vuoden aikana kymmenen näyttelyä. Lisäksi lehtisalissa järjestettiin kolme näyttelyä.

Kirjastopalvelut							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-324 461	-314 150		-314 150	-308 487	5 663	98,2
- ulkoinen	-238 921	-228 500		-228 500	-223 021	5 479	97,6
- sisäinen	-85 540	-85 650		-85 650	-85 466	184	99,8
Toimintatulot	10 755	2 700		2 700	5 885	3 185	218,0
- ulkoinen	10 755	2 700		2 700	5 885	3 185	218,0
- sisäinen						0	
<i>Netto (toimintakate)</i>	-313 706	-311 450		-311 450	-302 602	8 848	97,2
Poistot ja	-156	-7 500		-7 500	-157	-7 343	2,1
arvonalentumiset							

Kirjastopalvelut			
TP-2017	TA-2018	TP2018	
	+ muutos		
		Toiminta	
		Määrätavoitteet	
55.837	55.837	Kokonaislainaus/vuosi	56.622
		Laatutavoitteet	
7,69	8,01	Aineistoa/asukas/kpl	7,94
13,36	13,0	Lainoja/asukas/kpl	13,8
		Taloudellisuustavoitteet:	
59,47	62,40	Kokonaismenot €/as.	59,65

Yhteiset tavoitteet 2018–2020

- Seuraavat tunnusluvut ylittävät edellisen vuoden oman kirjastolaitoksen tunnusluvut: (2017/2018)
 - kokoelmat/asukasluku (7,95/7,94)

Toteutuma:

Toteutui.

- hankinnat/asukasluku (401,5/507,7)

Toteutuma:

Toteutui.

- fyysiset käynnit/asukasluku (7,81/6,37)

Toteutuma:

Ei toteutunut. Tämä johtuu siitä, että, Koha-kirjastojärjestelmää sekä päivitettiin että konvertoitiin toimintavuoden aikana ja tämän johdosta kirjasto ei voinut toimia normaalien aukioloaikojen puitteissa.

Tavoite:

Aineistoa hankitaan vuositason 2800 kpl/vuosi

Toteutuma: Ei toteutunut, mikäli tarkastellaan vain printtiaineiston hankintaa. Painettua aineistoa hankittiin noin 2600 kappaletta. Koska kirjastojärjestelmässä siirryttiin uuteen hankintaohjelmaan kesken vuoden, ei kaikkia aineistohankintoja näy tilastossa. Mikäli vuositason hankintaa tarkasteluun lisätään myös kokoelmaan hankittu e-aineisto ja tietokannat, niin tavoite toteutui reilusti.

Seurantatapa: vuotuinen kirjastojen tilastotietokanta.

Tulevina vuosina näitä tavoitteita ei voida liittää toimintakertomukseen, koska kirjastojärjestelmästä saatavat tunnusluvut eivät ole saatavilla siinä vaiheessa, kun toimintakertomus tulee olla valmiina. Kirjaston numeerisia tunnuslukuja voi verrata oman kirjastolaitoksen, muiden kuntien, maakunnan ja niin edelleen tunnuslukuihin yleisten kirjastojen tilastotietokannassa (www.tilastot.kirjastot.fi), joka avautuu yleensä huhtikuun alussa.

Yksilöidyt vuositasen tavoitteet

2018

Tavoite:

Mikäli Helle-kimppa on laajentunut aikataulun mukaisesti, logistiikan uudelleen miettiminen.

Toteutuma:

Toteutui osittain: Helle-kimppa on laajentunut 12 kunnan yhteiseksi kirjastokimpaksi. Logistiikan uudelleen järjestämisestä tehtiin opinnäytetyö ja logistiikka tullaan kilpailuttamaan vuonna 2019.

Tavoite:

Helle-kimppan yhteistyön laajentaminen muun muassa yhteisiä hankintoja tekemällä

Toteutuma:

Toteutui. Helle-kimppa on tehnyt yhteishankintoja muun muassa pr-tuotteiden sekä tietokantojen yhteisostoina. Viimeisin yhteishankinta on elokuvien suoratoistopalvelu Viddla (www.viddla.fi).

Tavoite:

Uuden asiakasliittymän käyttöönotto (Finna).

Toteutuma:

Ei toteutunut. Finnajonossa oli niin monta kirjastokimppaa meitä ennen, että asiakasliittymän käyttöönotto siirtyi alkuvuoteen 2019.

Tavoite:

Virkailijaliittymän päivittäminen uuteen versioon.

Toteutuma:

Toteutui. Uuteen virkailijaliittymään siirryttiin keväällä 2018. Nyt kaikissa Koha-kirjastoissa on sama virkailijaliittymä.

Alla olevassa taulukossa on kirjastotoimen järjestämät tapahtumat eriteltynä kolmelta viime vuodelta. Ensimmäinen luku taulukossa on tapahtumien määrä ja suluissa on osallistujien määrä. Tapahtumien jaottelu tehdään aluehallintoviraston antaman käyttäjätilaston ohjeistuksen mukaisesti.

Kotiseutuhistoria A=kuvamatka

Kotiseutuhistoria B=jalanjäljillä

Kotiseutuhistoria C=Matka menneeseen

Kirjastoon tutustuminen = kerrotaan kirjaston toiminnasta, miten lainataan/palautetaan, mitä aineistoa kirjastossa on, mitä aineistoa voit käyttää omalta tietokoneelta, miten kirjaston aineisto on järjestetty hyllyihin ja niin edelleen. Kirjastoon tutustuminen suunnitellaan ja räätälöidään jokaiselle ryhmälle ja koululuokalle sopivaksi kokonaisuudeksi.

*= osallistujamäärä ei tiedossa

** = ko. toimintaa ei järjestetty

***= ko. tapahtuman yleisömäärä on todellisuudessa taulukossa annettua lukua suurempi = osasta tapahtumia ei ole yleisömäärä voitu laskea (tapahtuma esim. pitkäkestoinen tai kirjastoon tultu muusta syystä, mutta on myös osallistuttu tapahtumaan).

Kirjaston tapahtumat	2016	2017	2018
Kotiseutuhistoria A	14 (394)	6 (167)	9 (207)
Kotiseutuhistoria B	4 (107)	4 (*)	1 (25)
Kotiseutuhistoria C	5 (110)	1 (31)	**
Tiedonhaun opetus	2 (44)	2 (39)	1 (18)
Kirjavinkkaus	3 (45)	1 (19)	5 (94)
Somekoulutus	2 (16)	1 (8)	2 (14)
Kirjastoon tutustuminen	2 (41)	8 (154)	3 (48)
Muu koulutus	3 (17)	1 (2)	6 (16)***
Kirjailijavierailut	5 (41)	2 (*)	1 (*)
Musiikkitapahtumat	3 (49)	6 (249)	5 (150)
Tapahtumat yhteistyössä muiden kanssa	2 (45)	5 (56)***	15 (*)
Satutunnit	6 (77)	4 (65)	8 (110)
Mediakerho	19 (169)	**	**
Keskiviikkokahvit	18 (112)	**	**
Muut tapahtumat	1 (45)	5 (101)***	7 (122)***

Musiikkioppilaitokset/Porvoonseudun musiikkiopisto

	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-36 547	-33 000		-33 000	-39 064	-6 064	118,4
- ulkoinen	-36 547	-33 000		-33 000	-39 064	-6 064	118,4
- sisäinen							
Toimintatulot							
- ulkoinen							
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-36 547	-33 000		-33 000	-39 064	-6 064	118,4

Musiikkioppilaitokset/ Porvoonseudun musiikkiopisto			
TP-2017	TA-2018+	TP-2018	
	muutos		
		Toiminta	
		Määrätavoitteet	
35	35	Varsinaiset/tuetut oppilaat	35
68	70	muut oppilaat	63
		Laatutavoitteet	
		Taloudellisuustavoitteet:	
6,88	6,42	Kokonaismenot/as.	7,70

Tavoitteet 2018-2020

Tavoite:

Varsinaisten oppilaspaikkojen (laaja oppimäärä) määrä on 32-35 oppilaspaikkaa kustannuksista riippuen.

Toteuma:

Toteutui. Laajan oppilasmäärän paikat ovat olleet tavoitemäärän sisällä.

Tavoite:

Varsinaisten oppilaspaikkakustannusten (laaja oppimäärä, sopimusten mukainen maksuperuste) säilyttäminen kohtuullisina suunnitelmavuosina 2018–2020. Taiteen perusopetuksen valtion-osuuksien suurta leikkausta ei odoteta. Oppilasmaksut pyritään pitämään kohtuullisina huomioiden kuntalaisten maksukyky.

Toteutuma:

Toteutui tavoitteen mukaisesti.

Tavoite:

Perusopetuksen oppilaiden opetukseen kuuluu pääaineopintojen lisäksi, sivuaineen opintomahdollisuus, syventäviä opintoja, yhteissoittoa, musiikin perusteiden opetusta ja konserteissa käyntimahdollisuuksia.

Toteutuma:

Toteutui tavoitteen mukaisesti.

Tavoite:

Musiikkiopisto pyrkii vahvistamaan asemaansa varhaisiän musiikkikasvatuspalveluiden (musiikkileikkikoulu) ja valmennusopetuksen järjestäjänä Pornaisissa, koska se on yksi olennainen perusta musiikin perusopetuksen soitonopetuksen kysynnän jatkumiselle.

Toteutuma:

Toteutui osittain. Jatkossa panostetaan tämän tarjonnan markkinointiin enemmän.

Tavoite:

Musiikkiopisto kehittää ja lisää konserttitoimintaa Pornaisissa. Tarkoituksena on saada konserttitoiminnasta säännöllistä. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää Soiva kirjasto –sarjaa.

Toteutuma:

Toteutui tavoitteen mukaisesti.

Kansalaisopisto							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-27 763	-23 800		-23 800	-26 848	-3 048	112,8
- ulkoinen	-27 763	-23 800		-23 800	-26 848	-3 048	112,8
- sisäinen							
Toimintatulot							
- ulkoinen							
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-27 763	-23 800		-23 800	-26 848	-3 048	112,8

Kansalaisopisto/Pornaisten osasto			
TP-2017	TA-2018 + muutos	TP-2018	
		Toiminta	
		Määrätavoitteet	
1.073	950	Opetustuntien määrä kalen-	911
		terivuodessa	
340	350	Opiskelijoita Pornaisissa	477
		Laatutavoitteet	
		Taloudellisuustavoitteet:	
4,87	4,63	Kokonaismenot €/asukas	5,29

Tavoitteet**Tavoite:**

Opiston kursseja 42 Pornaisissa

Toteutuma:

Toteutui. Kursseja järjestettiin 49 kappaletta.

Tavoite:

Opiskelijoita 360 Pornaisissa

Toteutuma:

Toteutui. Opiskelijoita oli 477, joista miehiä 149 ja naisia 328.

Tavoite:

Tunteja 1000, opiston tunneista 10 % toteutetaan Pornaisissa

Toteutuma:

Toteutui osittain. Suunnitelluista tunneista jäi toteuttamatta 89 tuntia. Pornaisten osuus koko opiston toteutuneista tunneista oli 11 %.

Tavoite:

Taiteen perusopetuksessa toimii kuvataiteen kolme opetusryhmää

Toteutuma:

Toteutui. Taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän (kuvataiteet) mukaan annettiin kahdessa opetusryhmässä keväällä 2018 ja kolmessa ryhmässä 2018 syksyllä 176 tuntia. Ryhmissä kävi 26 oppilasta. Taiteen perusopetuksen uusittu opetussuunnitelma tuli voimaan elokuussa 2018.

Vapaa-aikapalvelut							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-382 587	-413 890	-45 000	-458 890	-428 724	30 166	93,4
- ulkoinen	-310 401	-335 641	-45 000	-380 641	-359 341	21 300	94,4
- sisäinen	-72 186	-78 249		-78 249	-69 382	8 867	88,7
Toimintatulot	121 488	74 100		74 100	97 986	23 886	132,2
- ulkoinen	121 488	74 100		74 100	93 385	19 285	126,0
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-261 099	-339 790	-45 000	-384 790	-330 738	54 052	86,0
Poistot ja	-105 339	-4 400		-4 400	-25 323	-20 923	575,5
arvonalentumiset							

Hallinto							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-95 277	-104 640		-104 640	-104 960	-320	100,3
- ulkoinen	-77 485	-80 691		-80 691	-87 171	-6 480	108,0
- sisäinen	-17 792	-23 949		-23 949	-17 789	6 160	74,3
Toimintatulot	13 939	11 200		11 200	15 976	4 776	142,6
- ulkoinen	13 939	11 200		11 200	15 976	4 776	142,6
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-81 338	-93 440		-93 440	-88 984	4 456	95,2

Pornaisten kunnan hallinnossa Isojärven leirimaja kuuluu sivistystoimen ja vapaa-aikatoimen alaisuuteen.

Taulukossa on Isojärven leirikeskuksen käyttöaste ja vuokrauspäivät 2016-2018.

Isojärven leirimaja	2016	2017	2018
Vuokrauspäivät	220	205	203
Käyttöaste	60 %	56 %	56 %

Hankkeet

	TP2017	TA 2018	TA 2018 + muutos	TA+muu tos	TOT 2018	omarahoi- tusosuus
Etsivä nt						
Toim.menot	50.604	55.170		55.170	38.676	11.176
Toimintatulot	42.000	26.000			27.500	
Työpaja						
Toim.menot	36.526	18.645	30.000	48.645	49.977	19.977
Toimintatulot	30.000	20.000			30.000	
Kokeilun kautta liikunnan riemuun						
Toim.menot	25.016	19.260	15.000	34.260	34.987	19.987
Toimintatulot	10.000	5.000			15.000	

Kokonaisuudessaan valtionavustustuloja vuodelle 2018 tiliöitiin 72 500 euroa. Etsivän nuorisotyöhön hankekaudelle 2018-2019 saatiin valtionavustusta 27 500 euroa, joka on tiliöity kokonaisuudessaan vuodelle 2018. Nuorten työpaja sai valtionavustusta 30.000. Kokeilun kautta liikunnan riemuun 2 –hankkeelle myönnettiin valtionavustusta 15.000 euroa.

Hankkeet ovat osoittautuneet Pornaisille palveluja kehittäväksi toimintatavaksi. Hanketyön periaatteisiin kuuluu hyvien käytäntöjen vakinaistaminen. Vuoden 2018 heinäkuussa etsivän nuorisotyöntekijän työsuhde vakinaistettiin. Talousarviovuoden 2018 lopussa liikunnanohjaajan työtehtävä päätettiin myös vakinaistaa.

Nuorisopalvelut							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-169 557	-172 220	-30 000	-202 220	-183 947	18 273	91,0
- ulkoinen	-144 096	-146 720	-30 000	-176 720	-160 072	16 648	90,6
- sisäinen	-25 461	-25 500		-23 900	-23 875	25	99,9
Toimintatulot	86 087	46 600		46 600	57 948	11 348	124,4
- ulkoinen	86 087	46 600		46 600	57 948	11 348	124,4
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-83 470	-125 620		-155 620	-125 999	29 621	81,0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 322				-1 322	-1 322	

Nuorisotoimen tavoitteiden saavuttaminen 2018:

- Etsivän nuorisotyöntekijän työsuhteen vakinaistaminen 1.7.2018 alkaen (1 htv)
Mittari: Vakinaistetun kokopäiväisen etsivän nuorisotyöntekijän palkkauksen toteutuminen.
 - Toteutui
- Nuorten työpajatoiminnan resurssitarveselvitys ja yhteistyömuotokartoitus
Mittari: Tehty selvitys ja moniammatillisten yhteistyömuotojen määrä.
 - Toteutui. Nuorten työpajatoiminnan kehittämissuunnitelma valmistui vuonna 2018. Suunnitelmaa tehdessä on kuultu mm. te-toimiston ja sosiaalitoimen henkilökuntaa. Nuorten työpajatoiminta teki yhteistyötä Mustijoen perusturvan kanssa järjestämällä mediaryhmän Pornaislaisille ja Mäntsäläisille kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille. Ryhmä kokoontui kerran viikossa. Lisäksi työpaja teki yhteistyötä yrittäjien kanssa valmistamalla videon Pornaisten messuille.

Nuorisotoimen avoin toiminta koostui nuorisotalon avoimista illoista, iltapäiväkerhoista, kesäleireistä, retkistä, sidosryhmäyhteistyöstä sekä verkkonuorisotyöstä.

Nuorisotalon avoimien iltojen aikoina järjestettiin nuorille osallistavaa toimintaa kuten ruoanlaittoa, leivontaa, lautapeli- ja elokuvailtoja. Juhlapyhien läheisyydessä järjestettiin erilaisia teemailtoja. Syys- ja talviloma-aikoina nuorisotoimi järjesti kaikille avointa päivätoimintaa nuorisotalolla sekä sen lähialueella. Verkkonuorisotyö sekä nuorisotoiminnasta tiedottaminen on ollut tehokasta Instagramin sekä Facebookin välityksellä.

Nuoret osallistuivat toiminnan suunnitteluun aktiivisesti etenkin syksyllä, jolloin järjestettiin nuorten toiveesta yö-lanit nuorisotalolla, jossa nuoret olivat itse organisoimassa tapahtumaa. Syksyllä vertaisohjaajatoiminta käynnistyi muutaman vuoden tauon jälkeen. Vetureiden toimin-

ta on ollut aktiivista, he muun muassa suunnittelivat ja järjestivät pikkujoulut sekä halloween-juhlat nuorisotalolla.

Kouluyhteistyöhön kuului kaksi viikoittaista iltapäiväkerhoa sekä seiskojen tutustumis- ja ryhmäytyspäivät. Keväällä toteutettiin yhdessä liikunnanopettajan kanssa kalliokiipeilykokemus kaikille yhdeksäluokkalaisille. Kesällä käynnistimme yhteistyön Askolan nuorisotoimen kanssa järjestämällä Selviytyjät – leirin Espoon Suvisaaristossa. Pienemmille lapsille oli perinteinen yöleiri isojärven leirimajalla. Leirien lisäksi kesällä pidettiin lasten yleisurheilukoulu.

Nuorisovaltuusto kokoontui vuonna 2018 yhdeksän kertaa. Nuorisovaltuusto vei nuorten oleskelukatoksen rakentamiseen liittyvää asiaa eteenpäin ja osallistui kevätkarnevaaleille sekä Pornaisten messuille. Nuorisovaltuusto järjesti nuorten kuulemistilaisuuden ja kokousti kuulemistilaisuudessa esille nousseisiin asioihin liittyen yhdessä kunnanhallituksen kanssa.

Poikkihallinnollinen yhteistyö on jatkunut Huoli-ryhmässä. Nuorisolain 7a§ velvoittaa kuntia ylläpitämään ohjaus- ja palveluverkostoa, johon kuuluvat opetus-, sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Ryhmä kokoontui kertomusvuonna kuusi kertaa. Ryhmän tehtävä on yhteen sovittaa eri toimijoiden toimintamalleja sekä kerätä tietoa nuorten elinoloihin päätöksenteon tueksi. Toimintakertomusvuonna 2018 ryhmä otti mm. kantaa hyvinvointiohjelmaan.

Erityisnuorisotyö painottuu Pornaisissa etsivään nuorisotyöhön sekä työpajatoimintaan. Etsivää nuorisotyötä toteutettiin yhden henkilötyövuoden voimin (1 htv). Työtehtävä vakinaistettiin 1.7.2018 alkaen. Etsivä nuorisotyöntekijä on osa kunnan monialaista palveluverkostotyöryhmää ja merkittävä tekijä syrjäytymisen ehkäisyssä sekä nuorisotakuun toteutumisessa. Uutena toimintamallina etsivä nuorisotyö järjesti yhdessä koulukuraattorin kanssa ryhmäytymiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä oppitunteja parille yläkoulun luokalle. Nuorten työpajapalveluita toteutettiin valtionavustuksella yhden kokopäiväisen (1 htv) työntekijän voimin.

Ohjaamotoiminnan valtakunnallinen ja alueellinen koordinoituvastuu siirtyi vuoden 2018 alusta Te-toimistoille. Etsivä nuorisotyöntekijä työskentelee Ohjaamosta käsin ja vastaa ohjaamotoiminnasta oman työnsä ohella. Vuonna 2018 Te-toimiston ja sosiaalitoimen asiantuntijat olivat tavattavissa Pornaisten Ohjaamossa yhtenä päivänä kuukaudessa. Lisäksi Ohjaamon asiakkailla oli mahdollisuus hyödyntää opinto-ohjaajan ja ammatinvalinnan psykologin palveluita.

Taulukossa nuorisotoimen toimintojen ja tapahtumien osallistujamääriä vuosilta 2016–2018

Nuorisotoiminta ja tapahtumat	2016	2017	2018
Nuorisotalon (ka)	16	19	15
Leirit (osallistuja ja määrä)	36(5kpl)*	22(2)	22(2)
Veturitoiminta			6
Keskustan kiva-kerho		10	10
Parkkojan kivakerho	28	20	18
Tapahtumat (määrä/osallistujat)	2/40	5/125	4/60
Erityisnuorisotyöasiakkuudet (työpaja/etsivä, tavoittanut + kontaktointi)	8/98	4/78	5/104
Ohjaamoasiakkuudet (yksilöasiakkuudet/ryhmäkohtaamisten määrä/ryhmissä kohdattujen hlömäärä)		46/35/821	22/36/628

*Sisältää sporttileirit (2) Vuoden 2017 eteenpäin olevissa tilastoissa ei ole sporttileirejä mukana. Sporttileirit on siirretty liikuntatoimen alle.

Liikuntapalvelut							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-117 753	-137 030	-15 000	-152 030	-139 817	12 213	92,0
- ulkoinen	-88 820	-108 230	-15 000	-123 230	-112 099	11 131	91,0
- sisäinen	-28 933	-28 800		-29 500	-27 718	1 782	94,0
Toimintatulot	21 462	16 300		16 300	24 062	7 762	147,6
- ulkoinen	21 462	16 300		16 300	24 062	7 762	147,6
- sisäinen							
<i>Netto (toimintakate)</i>	-96 291	-120 730		-135 730	-115 755	19 975	85,3
Poistot ja	-22 679	-4 400		-4 400	-24 001	-19 601	545,5
arvonalentumiset							

Liikuntatoimen tavoitteiden saavuttaminen 2018

- Kokeilun kautta liikunnan riemuun –hankkeen jatkaminen ja erityisesti miesten kannustaminen ja tukeminen liikunnallisen elämäntavan löytämisessä
Mittari: Myönnetty valtionavustus ja miesosallistujien määrä hankkeen toiminnoissa
 - Toteutui.
 - Kokeilun kautta liikunnan riemuun 2- hanke sai valtionavustusta 15.000 euroa. Miesosallistujia saatiin mukaan hiukan enemmän kuin edellisenä vuotena perheliikunnan ryhmän avulla. Miesosallistujia oli perheliikuntaryhmässä kolme, lyhyemmissä kesän lajikokeiluissa noin kymmenen ja aikuisten lajikokeiluryhmässä kolme.
- Liikuntapalvelukyselyn tekeminen kuntalaisille
Mittari: toteutettu kysely ja kyselyn raportti
 - Toteutui.
 - Yksityiskohtainen liikuntapaikkapalvelukysely toteutettiin Kotojärven virkistysalueen yleissuunnitelman päivityksen yhteydessä. Toimintakertomusvuonna tehtiin koko vapaa-aikapalveluita koskeva palvelukartoituskysely. Liikunta oli yksi osa kyselyä. Kyselyn lisäksi järjestettiin eläkeläisten tapaaminen, jossa kartoitettiin tyytyväisyyttä liikuntapaikkoihin ja ohjattuihin liikuntapalveluihin. Kyselyiden ja tapaamisen tuloksia hyödynnetään palveluiden kehittämisessä.

Pornaisten liikuntatoimi tukee kansalaistoimintaa, hoitaa liikuntapaikkoja sekä järjestää terveystä edistävää liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Kevättalvella 2018 ylläpidettiin neljää jääkenttää noin kahdeksan viikon ajan. Kolmen jääkentän jäädytyksestä vastasi paikallinen yrittäjä. Latuja ylläpidettiin kevättalvella 2018 kahden kuukauden ajan. Syystalvella 2018 ladut saatiin ajettua ennen joulua Kotojärven pururadalle. Pohjoispäädyn laduista ja kuntosalilaitteiden kunnossapidosta vastasivat paikalliset liikuntaseurat.

Kokeilun kautta liikunnan riemuun -liikunnan kehittämishankkeelle myönnettiin 15.000 euron valtionavustus vuodelle 2018. Valtionavustus käytettiin lähes kokonaan liikunnanohjaajan palkkamenoihin. Liikunnanohjaaja vastaa hankkeen koordinoinnista ja ohjauksista. Hankkeen tavoitteena on edistää vähän liikkuvien liikuntaa auttamalla heitä löytämään mielekäs vapaa-ajan liikuntaharrastus tarjoamalla eri lajikokeiluja. Mielekkään lajin tai liikuntamuodon löytämiseksi järjestettiin kurssimuotoinen aikuisten (10 krt) lajikokeiluryhmä. Kesällä tarjottiin luontoliikuntaan perustuvia lajikokeiluja. Syksyllä aloitettiin perheliikunnanlajikokeilut. Armeijaikaisille tarjottiin oma lajikokeiluryhmänsä. Toimintaa markkinoitiin kutsunnoissa. Paikalliset

seurat, yritykset ja ohjaajat voivat vetää esittelytunteja lajikokeiluryhmälle ja samalla saada uusia liikkuja toimintaansa. Hanke jatkuu toimintavuonna 2019 lapsiperheiden sekä lasten ja nuorten aktivoinnilla.

Taulukoissa liikuntaryhmien osallistujamääriä ja liikuntatilojen varaustilanteita 2016-2018.

Aikuisten ryhmät	2016 ka.	2017	2018
Eläkeläisten kuntosaliryhmät	16 (2kpl)	15 (2kpl)	16 (2kpl)
Aloittelijoiden kuntosali	5	8	10
Toiminnall. harjoittelu	5	14	14
Vesijump ja uinti	30	30	30
Senioritanssiryhmä	10	15	15
Kuntojumppa Laukkoski	17	16	16
Kuntojumppa Parkkoja	22	21	21
Kehonhuolto ja venyttely	10	14	14
Lajikokeilut		5	12(2 ryhmää)
Lapset ja nuoret	2016 ka.	2017 ka.	
Harrastesähly	10	10	10
Erityisliikunta			
Erityisliikunnan ryhmä	8	12	12
	9 (uudet) 41 (yhteensä)	4 (uudet) 45 (yhteensä)	10 (uudet) 2 + 8 (kunnantyöntekijä) +2 (kutsuntaikäiset)
Hyvinvointineuvonta-asiakkuudet			
Kesän liikuntatoiminta; osallistujamäärät	2016	2017	2018
Uimakoulut 3 ryhmää (5-12 -vuotiaat)	28	29	20
Tenniskoulu	4	7	3
Yleisurheilun viikkokisat yhteistyössä urheiluseurojen kanssa	ka. 53	ka. 45	ka. 30
Puistojumpat	5	8	10
Yu-koulu		10/ryhmä (2ryhmää)	12 (1ryhmä)
Liikuntatapahtumat: osallistujamäärät (ei katsojia)	2016	2017	2018
Kunnanmestaruushiihdot	8	ei järj.	10
Maastajuoksumestaruuskisat	25	22	10
Kunnanmestaruus yu-kisat	62	64	60
Frisbeegolf Tournament	26	23	24

Taulukossa liikuntatilojen varaustilanteita ja käyttäjiä 2016-2018

Varausaste	2016	2017	2018
Yhtenäiskoulun liikuntasali	77 %	68 %	71 %
Parkkojan liikuntasali	51 %	51 %	48 %
Waltarin liikuntasali		48 %	47 %
Parkkojan nurmikenttä (touko-syyskuu)	27 %	remontissa	44 %
Avaimen lunastaneet			
Kotojärven avanto	20	17	18
Yhtenäiskoulun kuntosali	125	87	90

2.2 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoinen/sisäinen

1.1.2018 - 31.12.2018

	TA 2018	TA 2018 muutokset	TA 2018 + muutokset	Toteutuma 01-12 2018	Poikkeama	Käyttö- %
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITITUOTOT	1 998 550,00		1 998 550,00	7 631 775,39	-4 612 065,33	330,80
MAKSUTUOTOT	39 000,00		39 000,00	85 683,78	-46 683,78	219,70
TUET JA AVUSTUKSET	143 050,00	63 200,00	206 250,00	344 449,29	-138 199,29	167,00
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 776 990,00		3 776 990,00	3 634 478,68	142 511,32	96,20
TOIMINTATUOTOT	5 957 590,00	63 200,00	6 020 790,00	11 696 387,14	-4 654 437,08	177,30
TOIMINTAKULUT/MENOT						
HENKILÖSTÖKULUT	-6 556 931,00	-58 000,00	-6 614 931,00	-6 483 005,31	-131 925,69	98,00
PALVELUJEN OSTOT	-19 222 129,00	-2 300,00	-19 224 429,00	-24 239 849,45	3 994 260,39	120,80
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 381 720,00	-3 300,00	-1 385 020,00	-1 318 799,04	-66 220,96	95,20
AVUSTUKSET	-159 000,00		-159 000,00	-138 751,50	-20 248,50	87,30
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 024 510,00	-400,00	-2 024 910,00	-2 049 491,28	24 581,28	101,20
TOIMINTAKULUT/MENOT	-29 344 290,00	-64 000,00	-29 408 290,00	-34 229 896,58	3 800 446,52	112,90
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-23 386 700,00	-800,00	-23 387 500,00	-22 533 509,44	-853 990,56	96,30
VEROTULOT	19 850 000,00		19 850 000,00	19 682 462,36	167 537,64	99,20
VALTIONOSUUDET	5 620 000,00		5 620 000,00	5 624 220,00	-4 220,00	100,10
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT						
KORKOTUOTOT	49 000,00		49 000,00	15 953,67	33 046,33	32,60
MUUT RAHOITUSTUOTOT	3 000,00		3 000,00	4 628,80	-1 628,80	154,30
KORKOKULUT	-231 000,00		-231 000,00	-164 198,87	-66 801,13	71,10
MUUT RAHOITUSKULUT	-5 000,00		-5 000,00	-222,99	-4 777,01	4,50
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-184 000,00		-184 000,00	-143 839,39	-40 160,61	78,20
VUOSIKATE	1 899 300,00	-800,00	1 898 500,00	2 629 333,53	-730 833,53	138,50
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 561 400,00		-1 561 400,00	-1 626 649,70	65 249,70	104,70
SATUNNAISET ERÄT				-108 821,31	108 821,31	-100,00
SATUNNAISET KULUT				-108 821,31	108 821,31	-100,00
SATUNNAISET ERÄT						
TILIKAUDEN TULOS	337 900,00	-800,00	337 100,00	893 862,52	-556 762,52	265,20
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	337 900,00	-800,00	337 100,00	893 862,52	-556 762,52	265,20

VEROTULOJEN JA VALTIONOSUUKSIEN TOTEUTUMINEN								
VEROTULOJEN ERITTELY								
VEROTULOT		TA 2018	TA 2018 MUUTOS	MTA 2018	TOTEUMA 2018	POIKKEAMA	TP 2017	VRT TP 2017 / TOT 2018
Kunnan tulovero		18 050 000		18 050 000	17 786 361	-263 639	18 040 401	-1,4 %
Osuus yhteisöveron tuotosta		690 000		690 000	726 212	36 212	626 866	15,9 %
Kiinteistövero		1 110 000		1 110 000	1 169 890	59 890	1 129 088	3,6 %
YHTEENSÄ		19 850 000		19 850 000	19 682 462	-167 538	19 796 355	-0,6 %
Verovuonna 2018 kunnan tuloveroprosentti oli 20,50.								
VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY								
VALTIONOSUUDET		TA 2018	TA 2018 MUUTOS	MTA 2018	TOTEUMA 2018	POIKKEAMA	TP 2017	VRT TP 2017 / TOT 2018
Valtionosuus, josta		5 620 000,00		5 620 000,00	5 624 220,00	4 220,00	6 000 511,00	-6,3 %
Kunnan peruspalvelujen valtionos.					5 576 487,00			
Verotuloihin perustuva valtionos.					1 197 345,00			
Opetus- ja kulttuuritoimen muu rahoitus					-1 149 612,00			
YHTEENSÄ		5 620 000,00		5 620 000,00	5 624 220,00	4 220,00	6 000 511,00	-6,3 %

2.3 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

2.3.1 INVESTOINNIT

INVESTOINTIOSA					
Investoinnit yhteensä					
	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	1 534 816	2 262 500	2 262 500	1 295 790	966 710
Tulot	134 934	30 000	30 000	705 101	675 101
Netto	1 399 882	2 232 500	2 232 500	590 689	1 641 810

TALONRAKENNUS

INVESTOINTIOSA					
Talonrakennus yhteensä					
	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	49 488	480 000	195 000	74 544	120 456
Tulot					
Netto	49 488	480 000	195 000	74 544	120 456

Kunnanhallitus/kuntakehitystoimiala

Kiinteistöt, perusparannus

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	41 584	415 000	130 000	28 059	101 941
Tulot					
Netto	41 584	415 000	130 000	28 059	101 941

Toteutettuja suunnitelmallisia peruskorjaustöitä olivat:

- Kirveskoskitalon lattioiden uusimistyöt kesäkaudella 2018 (jatkui vuodelta 2017)
- Suojellun aittarakennuksen katon uusiminen Vanhan koulun vieressä
- Keittiön linjaston uusiminen yhtenäiskoulun keittiöllä
- Pihavalaisimien uusiminen Eskarin alueella
- Aurinkomäen kiinteistöjen kattojen pesut ja pinnoitteet
- Korjausmaalauksia mm. yhtenäiskoululla.
- Aurinkomäen aidan rakentaminen.

Kunnanviraston kattoremontti jäi vuodelta 2018 toteutumatta muutossuunnitelmien myöhäisen valmistumisen myötä (Museoviraston kannanotto vanhan osan räystäärakenteen muutokseen pitkitti suunnittelua). Kattoremontti kilpailutettiin vuoden 2018 lopussa ja toteutetaan vuonna 2019 samoin

julkisivukorjaukset on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2019.

Aurinkomäen aidan rakentaminen toteutettiin suunnitellusti, samoin pihan katosrakenteita uusittiin ja korjattiin. Menot kirjattiin kiinteistön korjauskuluihin niiden alittaessa investointirajan. Aurinkomäen aidan osalta hanke kirjattiin kohtaan Kiinteistöjen perusparannus, kustannusvaikutuksen ollessa 7180 €.

Uudisrakentaminen

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		50 000	50 000	0	50 000
Tulot					
Netto		50 000	50 000	0	50 000

Koulutilojen rakentaminen

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	7 904	15 000	15 000	46 485	-31 485
Tulot					
Netto	7 904	15 000	15 000	46 485	-31 485

Eskarin piha-alueen muutostyöt toteutettiin omana työnä (kiinteistönhoitajat) sekä ulkopuolisen urakoitsijan voimin. Materiaalihankinnat kuuluivat sivistystoimialalle (Pihalaitteiden uusiminen).

MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET

INVESTOINTIOSA					
Maa- ja vesirakennushankkeet yhteensä					
	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	877 549	802 000	1 087 000	342 881	744 119
Tulot					
Netto	877 549	802 000	1 087 000	342 881	744 119

Liikuntapaikkarakentaminen

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	33 538	117 000	117 000	67 193	49 807
Tulot					
Netto	33 538	117 000	117 000	67 193	49 807

Kotojärven alueelle toteutettiin kokonaisvaltainen yleissuunnitelma alueen käytöstä, kuivatussuunnitelma sekä kuntoportaiden rakentamissuunnitelma hankintadokumentteineen. Tämän lisäksi kuntosadan valaisimet (139 kpl) uusittiin energiatehokkaiksi led-valoiksi ja valojen ohjausta parannettiin. Toteuttamatta jäi rakenteiden peruskorjaus, joka toteutetaan vuonna 2019. Hanke etenee suunnitelman mukaisesti.

Keskustan urheilukentälle rakennettiin kaukalo, joka soveltuu tekonurmen päälle asennettavaksi.

Parkkojan koulun lähiliikuntapaikan toteuttamissuunnitelma laadittiin valmiiksi. Hankkeen kustannusarvio ylittyi, koska lisäkustannuksia syntyi vaiheistamisesta sekä hankinta-asiakirjojen tilaamisesta samaan toteutukseen suunnittelun kanssa. Hankkeelle haettiin myös toimenpidelupaa vuonna 2018. Vastaavasti vuodelta 2019 säästyy näitä kustannuksia. Hanke etenee suunnitellusti.

Vesi- ja viemärlaitos

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	47 996	315 000	315 000	57 419	257 281
Tulot					
Netto	47 996	315 000	315 000	57 419	257 281

Yleisselvitys ja saneeraustarpeen arviointi ja kapasiteettitarkastelu toteutettiin vuonna 2018. Hanke jatkuu vuonna 2019 saneeraussuunnitelmalla ja Hyötinmäen vedenottamon koepump-pauksilla ja niihin tehtävällä kapasiteettitarkastelulla. Tämän lisäksi Pornaisten Portin alueella otettiin käyttöön Uurastajantien pumppaamo, johon asennettiin pumpput, laitteistot sekä ohjaus- ja valvonta-automaatio. Palokunnan kujalla rakennettiin lisäksi vesi- ja viemäri- liitoksia kerrostalolle toteutussopimuksella. Vesilaitosten saneeraussuunnittelu etenee suunnitellusti vuonna 2019. Muut hankkeet on saatu päätökseen suunnitellusti.

Kadut ja kevyenliikenteen väylät

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	796 015	345 000	630 000	218 269	411 731
Tulot					
Netto	796 015	345 000	630 000	218 269	411 731

Kevyen liikenteen väylien hankkeessa saatiin valmiiksi esiselvitys ja tiesuunnitelma valmistuu maaliskuussa 2019. Hanke eteni ELY -keskuksen suunnitelman mukaisesti. Kustannukset jaettiin esiselvityksen ja tiesuunnitelman kesken 50/50 kunnan ja ELY:n välillä. Jatkon osalta ELY:llä ei ole rahoitusta hankkeen edistämiseen. Hanke etenee suunnitellusti tiesuunnitelman hyväksymiseen. Jatkon osalta kunnassa tulee päättää, jatkaako kunta hankkeen rakentamissuunnitelmien laadintaa omalla kustannuksellaan.

Keskustan kehittämishankkeesta toteutettiin investointisuunnitelman ja sen muutosten mukaisesti Suksajanpolun rakentaminen (valmistui 5/2018) sekä asfalttiurakat Latiskantiellä, Linnunlaulun alueella sekä Kartanorinteessä.

Jyrkätien pysäköintialueen urakka kilpailutettiin kahteen kertaan. Ensimmäisellä kerralla saatujen tarjousten kokonaishinta ylitti hankkeeseen varatun määrärahan ja hankintalainsäädännön

kansallisen kynnysarvon 150 000 €. Toisella kerralla saadut tarjoukset vastasivat hankkeen kustannusarviota ja hanke päästiin toteuttamaan. Hanke keskeytettiin sovitus joulukuussa 2018 ja talousarvion 2019 rakennetaan valmiiksi 2019 vuonna. Talousarvioon 2019 saatiin lisättyä sähköauton latauspiste kohteeseen, joten pintatyöt oli järkevää jättää tehtäväksi samanlaisesta latauspisteen asennuksen ja kaapeloinnin kanssa. Keskeytys ei aiheuttanut lisäkustannuksia.

Kunnanviraston toteutumattomista kattoremonttirahoista siirrettiin 285 000 € Kartanonrinteen infran rakentamiseen, mutta hanke eteni toteutukseen vasta vuoden 2019 alkupuoliskolla. Loppu varattu säästynyt raha säästyi asfalttiurakoiden kilpailutuksen myötä (kustannukset noin 67 000 €, varaus 150 000€). Asfalttiurakat on selvitetty hankekortissa 12. Tämän lisäksi Jyrkän tien rakentamisesta säästynyt raha siirtyi käytettäväksi vuodelle 2019. Hankkeet etenevät suunnitellusti vuonna 2019.

Asfalttiurakat kilpailutettiin vuodelle 2018-2019. Urakoiden kokonaishinnat jäivät vuonna 2018 alle suunnitellun. Urakat saatiin toteutettua suunnitellusti Kartanonrinteen (10170€) , Linnunlaulun puuttuvien päällystystöiden (33125€) sekä Latiskantien alkuosan (15655€) osalta. Paikkauskorjauksia tehtiin myös keskusta-alueella. Nämä kustannukset olivat käyttötalouspuolen menoja. Päällystystyöt ja korjaustyöt jatkuvat vuonna 2019. Tavoitteisiin päästiin suunnitelman mukaisesti.

Vesiosuuskuntien avustus

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		25 000	25 000	0	25 000
Tulot					
Netto		25 000	25 000	0	25 000

KIINTEISTÖJEN OSTO/MYYNTI

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	435 474	250 000	250 000	190 000	60 000
Tulot	39 869	30 000	30 000	52 626	22 626
Netto	395 605	220 000	220 000	137 374	82 626

Varaus maanostoon TA-2018, 200.000 €, TS-2019, 200.000 €, TS-2020, 200.000 €.

Kartanonrinteen toteuttamissopimuksella osittain toteutunut kaavoitettu asuinalue ja siihen liittyvät maa-alueet hankittiin kunnalle. Ostohinta oli 190 000 €. Kunta sai kaupan myötä hallintaansa 13 lisätonttia, joista 3 oli aiemmin jo kunnan omistuksessa maankäyttösopimuksen mukaisesti.

Varaus tontin jalostamiseen Pornaisten Portti TA-2018 50.000 €, TS-2019 50.000 €, TS-2020 50.000 €.

Varausta tontin jalostamiselle ei tarvinnut käyttää vuonna 2018. Alueella tehtiin yritystonttikauppoja, joiden myötä tonttien jalostaminen toteutui rakennustöiden myötä.

IRTAIN OMAISUUS

INVESTOINTIOSA					
Irtain omaisuus yhteensä					
	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	101 381	610 000	610 000	568 042	41 958
Tulot	95 064			12 509	12 509
Netto	6 317	610 000	610 000	555 533	54 467

Kunnanhallitus

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	73 399	595 000	595 000	568 042	26 958
Tulot	95 064			12 509	12 509
Netto	21 666	595 000	595 000	555 533	39 467

Kunta hankki kunnan keskustaasta valmistuneesta kerrostalosta neljä asuinhuoneistoa. Palkanlaskennan uusi Populus-ohjelmisto otettiin käyttöön ja kirjanpitojärjestelmä päivitettiin Pro Economica Premium –versioon, kunnan kotisivujen uudistustyö aloitettiin.

Sivistyslautakunta

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	27982	15000	15 000	0	15 000
Tulot					
Netto	27982	15000	15 000	0	15 000

AINEETON OMAISUUS**KUNTAYHTYMIEN INVESTOINTIOSUUDET**

INVESTOINTIOSA					
Kuntayhtymien investointiosuudet yhteensä					
	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	70 924	120 500	120 500	120 323	177
Tulot				639 967	639 967
Netto	70 924	120 500	120 500	519 643	640 144

Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän kuntaosuus

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	2 531	5500	5 500	2 041	3 459
Tulot				639 967	639 967
Netto	2 531	5500	5 500	637 925	643 425

Pornaisten kunta erosi Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymästä 30.11.2018 ja sai erokorvauksena joulukuussa 2018 ensimmäisen erän korvauksesta, joka oli puolet v. 2016 tasearvosta eli 259.471 €. Kunta saa loput korvauksesta eli n. 270.000 € kuntayhtymän tilinpäätöksen valmistuttua. Luovutus-tappioihin kirjataan vuodelle 2018 108.821 €.

Tievalaistus, maksuosuudet

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	68 393	115 000	115 000	118 282	-3 282
Tulot					
Netto	68 393	115 000	115 000	118 282	-3 282

Katuvalaistusta suunniteltiin ja rakennettiin:

Järvenpääntielle Kirkkotieltä Hiukanarontien risteyksen ohi 64 486,22 €, Ylijoen alueelle 16 697,69€ (Jokikuja) ja muut katualueet 22 578,28€ sekä Kartanorinteeseen 14519,81 €.

Varattu määräraha ylittyi hieman johtuen valaisinlisäyksistä suunnittelualueella. Tavoitteisiin päästiin.

Liitteessä 3 on tarkempi kuvaus investointihankkeista.

2.4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

RAHOITUSLASKELMA				1 000 €
	TA 2018	MTA 2018	TP 2018	Poikk.
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1899	1899	2629	730
Satunnaiset erät			-109	-109
Tulorahoituksen korj.erät	-450	-450	-284	166
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2148	-2148	-1296	852
Rahoitusosuudet inv.menoihin	30	30		-30
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	480	480	989	509
Toiminta ja investoinnit, netto	-188	-188	1930	2118
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset	35	35	-45	80
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1034	-1034	-1034	
Oman pääoman muutokset				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1187	-1187	851	2038

2.5 KUNNAN YHTEISET ERÄT, TOTEUTUMINEN

PORNAISTEN KUNTA

Sivu 1

15.02.2019

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2018 - 31.12.2018

	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Poikkeama	Käyttö- %
001000 Kunnan yhteiset erät						
3599 SITOVAT ERÄT						
3601 VEROTULOT						
6000 Kunnan tulovero	18.050.000		18.050.000	17.786.360,75	263.639,25	98,5
6010 Kiinteistövero	1.110.000		1.110.000	1.169.889,81	-59.889,81	105,4
6020 Osuus yhteisöveron tuotosta	690.000		690.000	726.211,80	-36.211,80	105,2
3601 VEROTULOT	19.850.000		19.850.000	19.682.462,36	167.537,64	99,2
3610 VALTIONOSUUKUDET						
6170 Valtionosuus	5.620.000		5.620.000		5.620.000,00	
6171 Kunnan peruspäalvelujen valtionosuus				5.576.487,00	-5.576.487,00	-100,0
6172 Verotuloihin perustuva valtionos.ta				1.197.345,00	-1.197.345,00	-100,0
6174 Opetus- ja kultt.toimen muut valtio				-1.149.612,00	1.149.612,00	-100,0
3610 VALTIONOSUUKUDET	5.620.000		5.620.000	5.624.220,00	-4.220,00	100,1
3631 RAHOITUSTUOTOT JA KULUT						
3632 KORKOTUOTOT						
6302 Korkotuotot sijoituksista,talletuk	1.000		1.000	183,17	816,83	18,3
6303 Korkotuotot liikelaitoksilta	17.000		17.000	15.759,81	1.240,19	92,7
6304 Muut korkotuotot	31.000		31.000	10,69	30.989,31	
3632 KORKOTUOTOT	49.000		49.000	15.953,67	33.046,33	32,6
3633 MUUT RAHOITUSTUOTOT						
6315 Osingot ja osuuspääomien korot				1.356,05	-1.356,05	-100,0
6320 Verontilityskorkotulot ja korotuks	1.000		1.000	26,23	973,77	2,6
6330 Viivästyskorkotulot	1.000		1.000	1.973,72	-973,72	197,4
6340 Muut rahoitustuotot	1.000		1.000		1.000,00	
3633 MUUT RAHOITUSTUOTOT	3.000		3.000	3.356,00	-356,00	111,9
3640 KORKOKULUT						
6400 Lainojen korkokulut	-230.000		-230.000	-147.615,30	-82.384,70	64,2
6410 Muut korkokulut	-1.000		-1.000	-823,76	-176,24	82,4
3640 KORKOKULUT	-231.000		-231.000	-148.439,06	-82.560,94	64,3
3645 MUUT RAHOITUSKULUT						
6455 Verontilityskorkomenot ja korotuks	-1.000		-1.000		-1.000,00	
6460 Viivästyskorkomenot	-1.000		-1.000	-185,35	-814,65	18,5
6480 Luottotappiot lainasaamisista	-2.000		-2.000		-2.000,00	
6490 Muut rahoituskulut	-1.000		-1.000	-37,64	-962,36	3,8
3645 MUUT RAHOITUSKULUT	-5.000		-5.000	-222,99	-4.777,01	4,5
3631 RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-184.000		-184.000	-129.352,38	-54.647,62	70,3
3660 SATUNNAISET ERÄT						
3670 SATUNNAISET KULUT						
6701 Fys.vast. hyöd. luovutustappiot				-108.821,31	108.821,31	-100,0
3670 SATUNNAISET KULUT				-108.821,31	108.821,31	-100,0
3660 SATUNNAISET ERÄT				-108.821,31	108.821,31	-100,0
3649 SITOVAT ERÄT NETTO	25.286.000	0	25.286.000	25.068.508,67	217.491,33	99,1

2.6 YHTEENVETO TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOISTA JA TULOARVIOISTA 2018												11.3.2018		
Tulosalueiden määrärahat ovat sitovia bruttoperiaatteen mukaisesti, paitsi sosiaali- ja terveystoimi nettoperiaatteen mukaisesti,														
sisäiset määrärahat eivät ole sitovia														
Toimiala		Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot						
Tulosalue	N B		TA 2018	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama	Toteuma %	TA 2018	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama	Toteuma %
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ			29 344 290	64 000	29 408 290	34 229 897	-4 821 607	116,4	5 957 590	63 200	6 020 790	11 696 387	5 675 597	194,3
JOSTA ULKOINEN			26 622 730	64 000	26 686 730	31 552 611	-4 865 881	118,2	3 236 030	63 200	3 299 230	9 019 103	5 719 873	273,4
Ilman sote-kuititt.erää			29 344 290	64 000	29 408 290	28 769 858	638 432	97,8	5 957 590	63 200	6 020 790	6 236 347	215 557	103,6
- josta ulkoinen			26 622 730	64 000	26 686 730	26 092 571	594 159	97,8	3 236 030	63 200	3 299 230	3 559 063	259 833	107,9
Hallinto- ja taloustoimiala			16 645 875		16 645 875	21 798 577	-4 957 649	131,0	577 600		577 600	5 976 733	5 429 569	1 034,8
- josta ulkoinen			16 569 075		16 569 075	21 721 015	-5 012 996	131,1	576 400		577 600	5 976 733	5 430 769	1 034,8
Keskusvaalilautakunta/vaalit	B		25 200		25 200	7 159	18 041	28,4	23 400		23 400	8 182	15 218	35,0
- josta ulkoinen			25 200		25 200	7 159	18 041	28,4	23 400		23 400	8 182	15 218	35,0
Tarkastuslautakunta	B		9 300		9 300	9 971	-671	107,2	0	0	0	0	0	0
- josta ulkoinen			9 300		9 300	9 959	-659	107,1	0	0	0	0	0	0
Kunnanhallitus			20 388 005	0	20 388 005	25 363 024	-4 975 019	124,4	5 527 660	0	5 527 660	11 095 497	5 567 837	200,7
- josta ulkoinen	B		20 158 395	0	20 158 395	25 188 773	-5 030 378	125,0	2 806 100	0	2 806 100	8 418 213	5 612 113	300,0
Yleishallinto			852 780		852 780	874 703	-21 923	102,6	466 700	0	466 700	448 191	-18 509	96,0
- josta ulkoinen	B		775 980	0	775 980	797 704	-21 724	102,8	465 500	0	466 500	448 191	-17 309	96,3
Henkilöstöhallinto			51 695		51 695	59 807	-8 112	115,7	24 600		24 600	25 573	973	104,0
- josta ulkoinen	B		51 695		51 695	59 257	-7 562	114,6	24 600		24 600	25 573	973	104,0
Taloushallinto			119 000		119 000	105 826	13 174	88,9	300		300	830	530	276,7
- josta ulkoinen			119 000		119 000	105 826	13 174	88,9	300		300	830	530	276,7
Elinkeinoelämän kehittäminen			156 700		156 700	143 354	13 346	91,5	4 000		4 000	23 777	19 777	594,4
- josta ulkoinen			156 700		156 700	143 354	13 346	91,5	4 000		4 000	23 777	19 777	594,4
Maaseutuhallinto			42 600		42 600	41 087	1 513	96,4	2 000		2 000	-2 000	0,0	0,0
- josta ulkoinen	B		42 600		42 600	41 087	1 513	96,4	2 000		2 000	-2 000	0,0	0,0
Sosiaali- ja terv.toimi	N		15 388 600		15 388 600	15 096 629	291 971	98,1	56 600		56 600	10 141	-46 459	17,9
K-U Soten kuittauserä					0	5 460 039	-5 460 039				0	5 460 039	-5 460 039	
Kuntakehitystoimiala			3 776 630	0	3 776 630	3 581 577	195 053	94,8	4 973 460	0	4 973 460	5 126 946	153 486	103,1
- josta ulkoinen	B		3 623 820	0	3 623 820	3 484 876	138 944	96,2	2 253 100	0	2 253 100	2 449 662	196 562	108,7
Tekninen hallinto			622 354		622 354	594 803	27 551	95,6	1 000		1 000	2 459	1 459	245,9
- josta ulkoinen			619 804		619 804	592 403	27 401	95,6	0		0	22	22	
Kaavoitus			74 185		74 185	77 906	-3 721	105,0	0	0	0	0	0	0
- josta ulkoinen			73 685		73 685	77 613	-3 928	105,3	0	0	0	0	0	0
Kiinteistötoimi			2 203 591		2 203 591	2 016 179	187 412	91,5	4 125 860		4 125 860	4 045 681	-80 179	98,1
- josta ulkoinen			2 053 931		2 053 931	1 922 202	131 729	93,6	1 443 100		1 443 100	1 370 834	-72 266	95,0
Liikenneväylät, yl.alueet			257 100	0	257 100	213 190	43 910	82,9	0		0	124 045	124 045	
- josta ulkoinen			257 100	0	257 100	213 190	43 910	82,9	0		0	124 045	124 045	
Vesihuoltolaitos			512 750		512 750	605 352	-92 602	118,1	801 600		801 600	918 257	116 657	114,6
- josta ulkoinen			512 750		512 750	605 352	-92 602	118,1	765 000		765 000	918 257	153 257	120,0
Maa- ja metsätal.			15 700		15 700	4 348	11 352	27,7	45 000		45 000	36 504	-8 496	81,1
- josta ulkoinen			15 700		15 700	4 348	11 352	27,7	45 000		45 000	36 504	-8 496	81,1
Rak.valvonta ja ymp.suoj.			90 950		90 950	69 800	21 150	76,7	0		0	0	0	0
- josta ulkoinen			90 850		90 850	69 769	21 081	76,8	0		0	0	0	0
Sivistystoimiala			8 921 785	64 000	8 985 785	8 849 743	136 042	98,5	406 530	63 200	469 730	592 708	122 978	126,2
- josta ulkoinen	B		6 429 835	64 000	6 493 835	6 346 720	147 115	97,7	406 530	63 200	469 730	592 708	122 978	126,2
Sivistystoimen hallinto			114 230		114 230	109 066	5 164	95,5	0		0	68 000	68 000	
- josta ulkoinen	B		110 130		110 130	105 832	4 298	96,1	0		0	68 000	68 000	
Esti- ja perusopetus			8 021 565	19 000	8 040 565	7 935 447	105 118	98,7	329 630	63 200	392 830	420 604	27 774	107,1
- josta ulkoinen	B		5 692 765	19 000	5 711 765	5 590 507	121 258	97,9	329 630	63 200	392 830	420 604	27 774	107,1
Kulttuuripalvelut			1 150		1 150	2 107	-957	183,2	100		100	233	133	233,0
- josta ulkoinen	B		1 150		1 150	2 107	-957	183,2	100		100	233	133	233,0
Kirjastopalvelut			314 150	0	314 150	308 487	5 663	98,2	2 700	0	2 700	5 885	3 185	218,0
- josta ulkoinen	B		228 500	0	228 500	223 021	5 479	97,6	2 700	0	2 700	5 885	3 185	218,0
Kansalaisopisto			23 800		23 800	26 848	-3 048	112,8	0		0	0	0	0
- josta ulkoinen			23 800		23 800	26 848	-3 048	112,8	0		0	0	0	0
Musiikkioppilaitokset			33 000		33 000	39 064	-6 064	118,4	0		0	0	0	0
- josta ulkoinen	B		33 000		33 000	39 064	-6 064	118,4	0		0	0	0	0
Vapaa-aikapalvelut			413 890	45 000	458 890	428 724	30 166	93,4	74 100	0	74 100	97 986	23 886	132,2
- josta ulkoinen			340 490	45 000	385 490	359 341	26 149	93,2	74 100	0	74 100	97 986	23 886	132,2
Hallinto			104 640		104 640	104 960	-320	100,3	11 200		11 200	15 976	4 776	142,6
- josta ulkoinen			85 540		85 540	87 171	-1 631	101,9	11 200		11 200	15 976	4 776	142,6
Nuorisopalvelut			172 220	30 000	202 220	183 947	18 273	91,0	46 600	0	46 600	57 948	11 348	124,4
- josta ulkoinen			146 720	30 000	176 720	160 072	16 648	90,6	46 600	0	46 600	57 948	11 348	124,4
Liikuntapalvelut			137 030	15 000	152 030	139 817	12 213	92,0	16 300	0	16 300	24 062	7 762	147,6
- josta ulkoinen			108 230	15 000	123 230	112 099	11 131	91,0	16 300	0	16 300	24 062	7 762	147,6
TULOSLASKELMAOSA			236 000		236 000	164 422	71 578	69,7	25 522 000		25 522 000	25 327 264	-194 736	99,2
Verotulot	B						0		19 850 000		19 850 000	19 682 462	-167 538	99,2
Valtionosuudet	B						0		5 620 000		5 620 000	5 624 220	4 220	100,1
Korkotulot	B						0		49 000		49 000	15 954	-33 046	32,6
Muut rahoitustulot	B						0		3 000		3 000	4 629	1 629	154,3
Korkomenot	B		231 000		231 000	164 199	66 801	71,1				0	0	0
Muut rahoitusmenot	B		5 000		5 000	223	4 777	4,5				0	0	0
INVESTOINTIOSA			2 262 500	0	2 262 500	1 295 790	966 710	57,3	30 000	0	30 000	705 101	675 101	2 350,3
Irtain omaisuus	B						0					0	0	0
Irtain omaisuus, kunnanhallitus			595 000		595 000	568 042	26 958	95,5	0		0	12 509	12 509	
Irtain omaisuus, sivistyststik			15 000		15 000		15 000	0,0				0	0	
Linnunlaulun pk laajennus			50 000		50 000	0	50 000	0	0		0	0	0	
Kiint. osto / myynti	B		250 000		250 000	190 000	60 000	76,0	30 000		30 000	52 626	22 626	175,4
Kuntay														

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

KUNNAN TULOSLASKELMA				
		1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	6 777 624,09		1 296 874,98	
Maksutuotot	85 683,78		47 273,18	
Tuet ja avustukset	344 449,29		235 518,29	
Muut toimintatuotot	1 811 345,60	9 019 102,76	1 898 522,82	3 478 189,27
Ilman K-U Soten kuittauserää	5 460 039,45	3 559 063,31		
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5 136 830,38		-4 932 550,65	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 127 229,40		-1 135 985,42	
Muut henkilösivukulut	-218 945,53		-125 056,69	
Palvelujen ostot	-23 408 313,80		-17 704 951,32	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 289 244,50		-1 327 690,14	
Avustukset	-138 751,50		-139 159,71	
Muut toimintakulut	-233 297,09	-31 552 612,20	-220 884,76	-25 586 278,69
Ilman K-U Soten kuittauserää	-5 460 039,45	-26 092 572,75		
Toimintakate		-22 533 509,44		-22 108 089,42
Verotulot		19 682 462,36		19 796 355,23
Valtionosuudet		5 624 220,00		6 000 511,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	15 953,67		48 202,42	
Muut rahoitustuotot	4 628,80		3 872,27	
Korkokulut	-164 198,87		-201 909,57	
Muut rahoituskulut	-222,99	-143 839,39	-584,75	-150 419,63
Vuosikate		2 629 333,53		3 538 357,18
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 626 649,70		-1 705 759,92	
		-1 626 649,70		-1 705 759,92
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut		-108 821,31		
Tilikauden tulos		893 862,52		1 832 597,26
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		893 862,52		1 832 597,26

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA				
	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
Vuosikate	2 629 333,53		3 538 357,18	
Satunnaiset erät	-108 821,31			
Tulorahoituksen korjauserät	-283 884,34	2 236 627,88	-444 533,36	3 093 823,82
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 295 790,29		-1 534 816,71	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	988 985,21	-306 805,08	579 467,00	-955 349,71
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 929 822,80		2 138 474,11
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-52 475,00			
Antolainasaamisten vähennys	7 500,00	-44 975,00	34 919,17	34 919,17
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 033 642,00		-534 925,17	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-1 033 642,00	0,00	-534 925,17
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9 484,28		-8 242,53	
Saamisten muutos	1 651 611,98		-820 614,32	
Korottomien velkojen muutos	-662 670,12	998 426,14	222 102,70	-606 754,15
Rahoituksen rahavirta		-80 190,86		-1 106 760,15
Rahavarojen muutos		1 849 631,94		1 031 713,96
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	6 894 016,08		5 044 384,14	
Rahavarat 1.1.	5 044 384,14	1 849 631,94	4 012 670,18	1 031 713,96

TASE 2018									
VASTAAVAA		2018	2017	VASTATTAVAA			2018	2017	
A PYSYVÄT VASTAAVAT		26 612 294,16	27 603 279,44	A OMA PÄÄOMA			17 935 234,63	17 041 372,11	
I Aineettomat hyödykkeet		1 877 079,73	2 074 329,23	I Peruspääoma			8 047 714,76	8 047 714,76	
Muut pitkävaikutteiset menot		1 877 079,73	2 074 329,23	IV Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)			8 993 657,35	7 161 060,09	
Ennakkomaksut		0,00	0,00	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)			893 862,52	1 832 597,26	
II Aineelliset hyödykkeet		22 394 932,29	23 119 382,41						
Maa- ja vesialueet		3 707 703,50	3 567 705,64	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			84 942,47	75 458,19	
Rakennukset		11 660 266,89	12 352 407,63	Valtion toimeksiannot			7 985,75	-5 780,47	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		6 831 313,22	7 146 949,31	Lahjoitusrahastojen pääomat			76 956,72	81 238,66	
Koneet ja kalusto		41 820,44	35 472,09						
Ennakkomaksut ja kesken-		153 828,24	16 847,74	E VIERAS PÄÄOMA			16 747 856,31	17 584 940,14	
eräiset hankinnat				I Pitkäaikainen			12 818 929,76	14 489 620,32	
				Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			11 737 275,00	13 452 728,00	
III Sijoitukset		2 340 282,14	2 409 567,80	Saadut ennakot			52 910,40	52 910,40	
Osakkeet ja osuudet		2 134 433,04	2 248 693,70	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat			1 028 744,36	983 981,92	
Muut lainasaamiset		52 475,00	0,00						
Muut saamiset		153 374,10	160 874,10	II Lyhytaikainen			3 928 926,55	3 095 319,82	
				Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			1 715 453,00	1 033 642,00	
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		81 238,66	81 238,66	Ostovelat			1 155 419,40	1 375 311,50	
Lahjoitusrahastojen varat		81 238,66	81 238,66	Muut velat			116 125,91	153 524,54	
Muut toimeksiantojen varat				Siirtovelat			941 928,24	532 841,78	
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		8 074 500,59	7 017 252,34	VASTATTAVAA YHTEENSÄ			34 768 033,41	34 701 770,44	
Pitkäaikaiset saamiset									
Muut saamiset									
Lyhytaikaiset saamiset		1 180 484,51	1 972 868,20						
Myyntisaamiset		294 455,35	489 633,10						
Muut saamiset		293 579,12	1 451 210,10						
Siirtosaamiset		592 450,04	32 025,00						
IV Rahat ja pankkisaamiset		6 894 016,08	5 044 384,14						
VASTAAVAA YHTEENSÄ		34 768 033,41	34 701 770,44						

KONSERNITULOSLASKELMA				
		1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017
Toimintatuotot		26 070 647,92		10 328 738,68
Toimintakulut		-48 790 009,09		-32 998 555,34
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		5 735,32		8 733,57
Toimintakate		-22 713 625,85		-22 661 083,09
Verotulot		19 682 462,36		19 796 355,23
Vationosuudet		6 264 983,29		7 122 696,14
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	15 984,63		48 383,12	
Muut rahoitustuotot	6 195,04		8 115,03	
Korkokulut	-168 485,13		-208 703,77	
Muut rahoituskulut	-32 752,03	-179 057,49	-33 051,31	-185 256,93
Vuosikate		3 054 762,31		4 072 711,35
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 014 334,14		-2 171 340,35	
Arvonalentumiset		-2 014 334,14		-2 171 340,35
Satunnaiset erät		-50 251,31		18 497,19
Tilikauden tulos		990 176,86		1 919 868,19
Tilinpäätössiirrot		-1 007,35		19 296,10
Tilikauden verot		-452,65		91,78
Laskennalliset verot		-94,50		-24,60
Vähemmistöosuudet		118,59		-395,17
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		988 740,95		1 938 836,30

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA				
	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
Vuosikate	3 054 762,31		4 072 711,35	
Satunnaiset erät	-50 251,31		18 497,19	
Tilikauden verot	-452,65		78,59	
Tulorahoituksen korjauserät	-398 081,81	2 605 976,54	-466 487,59	3 624 799,55
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 846 485,82		-2 094 929,78	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 889,69		5 588,40	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	1 138 713,52	-700 882,61	599 303,26	-1 490 038,11
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 905 093,93		2 134 761,44
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-53 358,80		-622,86	
Antolainasaamisten vähennys	7 924,71	-45 434,09	34 926,25	34 303,40
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	83 369,84		225 579,96	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 085 627,62		-610 616,79	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-1 002 257,78	-726,04	-385 762,87
Oman pääoman muutokset		-58 543,81		-5 557,10
Muutokset vähemmistön osuudessa		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	9 407,99		-8 246,10	
Vaihto-omaisuuden muutos	-13 589,73		2 395,00	
Saamisten muutos	1 580 270,19		-922 037,18	
Korottomien velkojen muutos	-449 909,17	1 126 179,30	350 082,80	-577 805,48
Rahoituksen rahavirta		19 943,63		-934 822,05
Rahavarojen muutos		1 925 037,53		1 199 939,40
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	7 424 623,83		5 595 280,29	
Rahavarat 1.1.	5 499 586,30	1 925 037,53	4 395 340,89	1 199 939,40
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	1 905 093,93	2 134 761,44		
Investointien tulorahoitus, %	166,1	194,9		
Lainanhoitokate	3	3		
Kassan riittävyys, pv	52	57		

KONSERNITASE									
VASTAAVAA		2018	2017	VASTATTAVAA		2018	2017		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		29 181 161,82	30 264 532,27	A OMA PÄÄOMA		18 819 495,70	17 831 045,92		
I Aineettomat hyödykkeet		2 062 173,44	2 166 491,23	I Peruspääoma		8 047 714,76	8 047 714,76		
Aineettomat oikeudet		4 627,53	4 785,36	V Muut omat rahastot		10 314,72	8 603,67		
Muut pitkävaikutteiset menot		2 057 396,99	2 161 705,87	IV Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)		9 772 725,27	7 835 891,19		
Ennakkomaksut		148,92	0,00	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		988 740,95	1 938 836,30		
II Aineelliset hyödykkeet		25 824 228,15	27 364 042,77						
Maa- ja vesialueet		3 775 726,27	3 655 876,98	B VÄHEMMISTÖOSUUDET		11 313,34	9 805,78		
Rakennukset		14 090 548,37	15 586 940,29						
Kiinteät rakenteet ja laitteet		6 968 893,73	7 289 283,56	E PAKOLLISET VARAUKSET		141 975,06	145 295,94		
Koneet ja kalusto		463 129,85	470 320,46	Eläkevaraukset		2 716,26	2 716,26		
Muut aineelliset hyödykkeet		9 927,39	12 698,52	Muut pakolliset varaukset		139 258,80	142 579,68		
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat		516 002,54	348 922,96						
				F TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		129 201,03	117 657,00		
III Sijoitukset		1 294 760,23	733 998,27						
Osakkuusyhteisöosuudet		903557,35	358237,51	G VIERAS PÄÄOMA		19 338 219,06	20 370 775,78		
Muut osakkeet ja osuudet		177 196,35	205 435,30	Pitkäaikainen korollinen vieras po		12 793 886,54	14 639 157,51		
Muut lainasaamiset		52 620,58	181,97	Pitkäaikainen koroton vieras po		1 085 701,41	1 040 844,47		
Muut saamiset		161 385,95	170 143,49	Lyhytaikainen korollinen vieras po		1 767 545,86	1 225 551,67		
				Lyhytaikainen koroton vieras po		3 691 085,25	3 465 222,13		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		125 497,07	123 355,66						
Lahjoitusrahastojen varat		65 558,68	123 355,66	VASTATTAVAA YHTEENSÄ		38 440 204,19	38 474 580,42		
Muut toimeksiantojen varat		59 938,39							
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		9 133 545,30	8 086 692,49						
I Vaihto-omaisuus		98 964,23	85 374,51						
II Saamiset		1 609 957,26	2 406 037,69						
Pitkäaikaiset saamiset		31,63	31,63						
Lyhytaikaiset sasamiset		1 609 925,63	2 406 006,06						
III Rahoitusarvopaperit		28 178,50	20 586,88						
IV Rahat ja pankkisaamiset		7 396 445,31	5 574 693,41						
VASTAAVAA YHTEENSÄ		38 440 204,19	38 474 580,42						

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten poistoajankohdat tarkistettu 1.1.2008 alkaen. Poistosuunnitelmaa on päivitetty Kunnanvaltuuston 28.9.2009 hyväksymällä päätöksellä koskien lähinnä poistorajojen ala- ja ylärajojen muutoksia Yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista v. 2008 mukaan. Lisäksi poistosuunnitelmaa on tarkistettu ja muutettu Kunnanvaltuuston hyväksymällä päätöksellä 29.10.2012 perustuen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v. 2011 tarkistamaan yleisohjeeseen poistoajan pituuksista.

Verkostojen ja katuvalaistuksen maksuosuuksien poistosuunnitelmaa on muutettu 1.1.2014 alkaen Kunnanvaltuuston päätöksen 25.8.2014 mukaisesti.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemmaan markkina-arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemmaan todennäköiseen arvoon.

Vesihuoltolaitoksen liittymismaksut

1.4.2004 lukien on palautuskelpoiset liittymismaksut kirjattu muihin velkoihin. Sitä ennen liittymismaksurahastoissa olleet on siirretty edellisten tilikausien ylijäämätilille.

Vesiosuuskunta-avustukset

Vuosina 2003 – 2005 maksetut vesiosuuskuntien avustukset, yhteensä 258.659,08 euroa on siirretty v. 2007 Vesihuoltolaitoksen taseen muista pitkävaikutteisista menoista ja käyttöomaisuuskirjanpidosta Kunnan taseen muihin pitkävaikutteisiin menoihin ja käyttöomaisuuskirjanpitoon teknisen lautakunnan alle.

Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Taseen esittämistavan muutos

Taseen vastaavien toimeksiantojen varojen ryhmittelyä on tarkistettu. Muiden toimeksiantojen varat on siirretty lahjoitusrahastojen varoihin. Taseen vastattavien toimeksiantojen pääomien erien sisältöä on tarkistettu tarvittavilta osilta niin, että muiden toimeksiantojen pääomissa ollut erä on siirretty lahjoitusrahastojen pääomiin. Vastaavat muutokset on tehty edellisen tilikauden vertailutietoihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Sekä tulot että menot vuodelta 2018 sisältävät Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän järjestämislaskutuksen kuittauserat 5.460.039,45. Kunnille kuittaukset on tehty sen mukaan, mikä on ollut kuntien sote-kulujen toteuman tilanne tammikuun lopussa. Keusotelle taas on kuittaukset tehty lopullisten eurojen mukaan. Pornaisten osalta tuo erotus on 218.508 €.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kuusi kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä, ja yksi kuntayhtymä, jossa kunta ei ole enää jäsenenä sekä yksi osakkuusyhteisö.

Sisäiset liiketapahtumat

Sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaisia sisäisiä katteita ei ole.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kuntakonserniin kuuluvat kuntayhtymät kirjaavat suunnitelmanmukaiset poistot, jotka perustuvat ennalta vahvistettuun suunnitelmaan. Osakkuusyhteisö on kirjannut vain osittain poistot, mutta niitä ei ole epäolennaisuuden takia yhtenäistetty.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisö on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) ei ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen nähden. Konsernitaseessa omina riveinään esitetyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on lisätty omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään (alijäämään).

Kesäkuussa 2017 perustetun Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu alkoi 1.1.2018, joten se on yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Kuntayhtymän järjestämisvastuusta johtuvista kirjanpidollisista syistä kunnan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuulaskutus summaltaan 5.460.039 € on kirjattu sekä meno- että tulopuolelle, joten kuittauskeräilyllä ei ole vaikutusta tulokseen. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on kirjattu Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tuottojen osuudesta Pornaisten osuus 10.071.276,01 € sekä menojen osuudesta 10.071.444,73 € eli tulovaikutus on -168,72 €.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	Kunta	
	2018	2017
Toimintatuotot tehtäväalueittain	9 019 102,76	3 478 189,27
Yleishallinto	516 693,30	500 521,42
Tekniset palvelut	1 531 404,58	1 509 481,47
Opetus- ja kulttuuripalvelut	592 707,98	417 550,75
Muut palvelut (Keusoten kuittauskeräily)	5 460 039,45	121 487,50
Vesilaitos		
Liikenvaihto	916 173,51	926 471,52
Muut varsinaisen toiminnan tuotot	<u>2 083,94</u>	<u>2 676,61</u>
Yhteensä	918 257,45	929 148,13
	Kunta	
	2018	2017
Verotulojen erittely		
Kunnan tulovero	17 786 360,75	18 040 400,86
Osuus yhteisöveron tuotosta	726 211,80	626 866,31
Kiinteistövero	1 169 889,81	1 129 088,06
Verotulot yhteensä	19 682 462,36	19 796 355,23
	Konserni	
	2018	2017
Valtionosuuksien erittely		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	5 576 487,00	7 122 168,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuus (+/-)	1 197 345,00	1 262 820,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 149 612,00	-1 121 657,00
Ammatillisen koulutuksen yksikköhintarahaus	640 763,30	1 122 185,13
Valtionosuudet yhteensä	6 264 983,30	7 122 696,13
	2018	2017
	5 576 487,00	5 859 348,00
	1 197 345,00	1 262 820,00
	-1 149 612,00	-1 121 657,00
	5 624 220,00	6 000 511,00

	Kunta 2018	2017
Palvelujen ostojen erittely		
Asiakaspalvelujen ostot (sis. kuitt. erän 5 460 039,45)	20 717 692,21	14 629 811,46
Muiden palvelujen ostot	3 498 450,22	3 905 813,90
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	24 216 142,43	18 535 625,36

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioitujen poistoaikojen ja niitä vastaavien vuotuiset poistoprosentit ja poistomenetelmät ovat:

Pysyvien vastaavien hyödykelaji	Poistoaika/ Pois- toprosentti	Poistotapa	Kilan kuntajaoston yleisohje 2011	
			Tasapoisto	Menojäännöspoisto
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Kehittämismenot	2v		2 – 5v	
Aineettomat oikeudet	5v	tasapoisto	5 – 20v	
Muut pitkävaikutteiset menot		tasapoisto		
- ATK-ohjelmistot	2v		2 – 5v	
- muut	2v		2 – 5v	
- vesihuoltoavustukset	20v			
- katuvalaistuksen maksusuudet	5v			
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet		ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat				
- hallinto- ja laitosrakennukset	30v	tasapoisto	20 – 50v	5 – 10%
- tehdas- ja tuotantorakennukset	25v	tasapoisto	20 – 30v	10 – 15%
- talousrakennukset	17v	tasapoisto	10 – 20v	15 – 20%
- vapaa-ajan rakennukset	25v	tasapoisto	20 – 30v	10 – 15%
- asuinrakennukset	30v	tasapoisto	30 – 50v	5 – 10%
- muut rakennukset	10v	tasapoisto	ei mainittu	
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
- kadut, tiet, torit ja puistot	15v	tasapoisto	15 – 20v	15 – 20%
- sillat, laiturit, uimalat	10v	tasapoisto	10 – 30v	10 – 25%
- muut maa- ja vesirakenteet	15v	tasapoisto	15 – 30v	10 – 20%
- vedenjakeluverkosto	9%	menojäännöspoisto	30 – 40v	7 – 10%
- viemäriverkko	9%	menojäännöspoisto	30 – 40v	7 – 10%
- kaukolämpöverkko	15%	menojäännöspoisto	20 – 30v	10 – 15%
- sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20%	menojäännöspoisto	15 – 20v	15 – 20%
- muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10v	tasapoisto	10 – 15v	20 – 25%
Koneet ja kalusto				
- muut kuljetusvälineet (paloautot)	4v	tasapoisto	4 – 7v	25 – 30%
- muut liikkuvat työkoneet	5v	tasapoisto	5 – 10v	25 – 30%
- sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5v	tasapoisto	5 – 15v	20 – 30%
- ATK-laitteet	3v	tasapoisto	3 – 5v	30 – 40%
- muut laitteet ja kalusteet	3v	tasapoisto	3 – 5v	30 – 40%
Muut aineelliset hyödykkeet				
- luonnonvarat		käytön mukaan	käytön mukainen	
- arvo- ja taide-esineet		ei poistoa	ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat		ei poistoa	ei poistoa	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		ei poistoa	ei poistoa	

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	230 171,05	262 326,98	229 087,86	260 597,78
Rakennusten luovutusvoitot	245 180,73	1 378,45	139 126,38	
Osakkeet ja osuudet	24 828,93	188 456,67	24 491,41	183 935,58
Muut luovutusvoitot	2 281,21	4 185,30		
Luovutusvoitot yhteensä	501 692,40	456 347,40	392 705,65	444 533,36
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot		616,28		
Osakkeet ja osuudet	50 251,31		108 821,31	
Muut luovutustappiot	83,13	8,32		
Luovutustappiot yhteensä	50 334,44	624,60	108 821,31	

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymästä eroaminen	50 251,31		108 821,31	

Peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2018	2017
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	31 749,48	31 749,48

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat ja ennakkomaksut
Poistamaton hankintameno 1.1.		2 074 329,23		2 074 329,23	3 567 705,64	12 352 407,63	7 146 949,31	35 472,09	16 847,74
Lisäykset tilikauden aikana		31 868,52		31 868,52	190 000,00	1 821,99	325 863,69	11 949,84	196 071,80
Rahoitusosuudet tilikaudella									
Vähennykset tilikauden aikana					-50 002,14		-2 623,62		
Sirrot erien välillä							41 691,30	17 400,00	-59 091,30
Tilikauden poisto		-229 118,02		-229 118,02		-693 962,73	-662 999,89	-23 001,49	
Lisäpoisto							-17 567,57		
Poistamaton hankintameno 31.12.		1 877 079,73		1 877 079,73	3 707 703,50	11 660 266,89	6 831 313,22	41 820,44	153 828,24

Pysyvien vastaavien sijoitukset				
	Osakkeet ja osuudet		Muut	Yhteensä
	Osakkeet	Kuntayhtymäkonserni-yhtiöt	osuudet	
Hankintameno 1.1.	274 350,92	1 849 130,28	125 212,50	2 248 693,70
Lisäykset	534 275,19	3 939,26		538 214,45
Vähennykset	-12 508,59	-639 966,52		-652 475,11
Kirjanpitoarvo 31.12.	796 117,52	1 213 103,02	125 212,50	2 134 433,04

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Kuntayhtymäosuudet ja osakkuusyhteisöt

Kuntayhtymät					
Kuntayhtymä	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Kuntakonsernin osuus, euroa		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	1,40 %	28 996	6 639	1 151
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	0,56 %	93 262	277 846	8 646
Uudenmaan liitto	Helsinki	0,35 %	5 777	106 869	12
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Järvenpää	1,27 %	860 854	127 760	34 521
HUS	Helsinki	0,27 %	1 060 841	1 989 797	-15 360
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	Hyvinkää	2,60 %	14	81 452	-173
Osakkuusyhteisö					
Asunto Oy Kirveskoski (-paperiosakkeet)	Pornainen	39,60 %	67 403	58 635	10 191
Muut merkittävät yhteisöt, joissa kunnalla omistusta					
Asunto Oy Pornaisten Katajisto	Pornainen	10,12 %			
Asunto Oy Pornaisten Niittyrinne	Pornainen	19,88 %			
Asunto Oy Pornaisten Puistomäki	Pornainen	11,65 %			
Asunto Oy Pornaisten Kirkkotien Helmi	Pornainen	16,65 %			

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät palkat				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	47 342,98	46 320,92	32 253,75	32 025,00
Projektien avustussaatavat	6 093,79	5 486,22		
ESR-hankkeiden tuet ja avustukset	2 140,51	14 399,58		
Muut tuet ja avustukset		1 603,16		
Laskuttamattomat koulutustuotot				
Muut tulojäämät	616 697,59	54 833,30	560 196,29	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	672 274,87	122 643,18	592 450,04	32 025,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1	8 047 714,76	8 047 714,76	8 047 714,76	8 047 714,76
Peruspääoma 31.12	8 047 714,76	8 047 714,76	8 047 714,76	8 047 714,76
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1	7 618,04	10 102,69		
Vähennykset	65,35	1 499,02		
Lisäykset	2 765,57			
Rahaston pääoma 31.12	10 314,72	8 603,67		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	9 774 727,49	7 856 268,46	8 993 657,35	7 161 060,09
Vähennykset	2 002,22	20 377,27		
Lisäykset				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	9 772 725,27	7 835 891,19	8 993 657,35	7 161 060,09
Tilikauden yli/alijäämä	988 740,95	1 938 836,30	893 862,52	1 832 597,26
Oma pääoma yhteensä	18 819 495,70	17 831 045,92	17 935 234,63	17 041 372,11

Pitkäaikainen vieras pääoma**Pitkäaikaiset velat****Lainat, jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen****2018****2017**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

Kuntarahoitus

2 136 374,00

4 227 284,00

Lainojen lyhennykset

Lainojen lyhennykset	Lainan tunnus	Laina 1.1.2018	Lyh. 2018	Lyh. 2019	Saldo 31.12.2018
Kuntarahoitus	12778/08	136 370,00	136 370,00	0,00	0,00
Kuntarahoitus	16328/13	850 000,00	170 000,00	170 000,00	680 000,00
Kuntarahoitus	16659/13	1 000 000,00	181 818,00	181 818,00	818 182,00
Kuntarahoitus	16661/13	3 000 000,00	545 454,00	545 454,00	2 454 546,00
Kuntarahoitus	17174/14	3 000 000,00	0,00	545 454,00	3 000 000,00
Kuntarahoitus	17177/14	3 000 000,00	0,00	272 727,00	3 000 000,00
Kuntarahoitus	17681/15	1 000 000,00	0,00	0,00	1 000 000,00
Kuntarahoitus	18142/15	1 000 000,00	0,00	0,00	1 000 000,00
Kuntarahoitus	18218/16	1 500 000,00	0,00	0,00	1 500 000,00
Yhteensä		14 486 370,00	1 033 642,00	1 715 453,00	13 452 728,00

Pakolliset varaukset**Konserni**

Olennaiset erät

2018**2017**

Omat eläkkeet

2 716,26

2 716,26

Potilasvahinkovakuutusmaksu

129 844,40

129 489,06

Ympäristövastuut

4 327,84

Muu pakollinen varaus

9 414,41

38 762,79

Yhteensä

141 975,06

145 295,95

Muiden velkojen erittely**Konserni****Kunta****Pitkäaikaiset muut velat****2018****2017****2018****2017**

Liittymismaksut

1 027 353,72

980 395,09

1 027 229,03

980 270,40

Muut velat

1 515,33

3 711,52

1 515,33

3 711,52

Muut velat yhteensä

1 028 869,05

984 106,61

1 028 744,36

983 981,92

Lyhytaikaiset siirtovelat**2018****2017****2018****2017**

Muut tuloennakot

29 573,80

17 728,69

2 455,14

Käyttötalouden valtionavustukset

63 588,01

99 958,18

77 800,00

Investoinnit, valtionavustus

Menojäämät

Lainojen siirtyvät korot

24 108,79

27 856,39

23 425,92

27 113,99

Eläkevakuutusmaksut

29 027,11

5 751,59

14 800,51

Lomapalkkavelka

994 453,41

999 407,30

438 960,01

380 942,55

Maksamattomat palkat

95 004,99

134 884,11

Potilasvahinkovakuutusmaksu

Valtionosuuden maksuosuuden lisäys

Muut menojäämät

566 639,96

99 627,97

459 537,42

44 530,10

Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä

1 802 396,08

1 385 214,23

936 723,86

532 841,78

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni	
	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	220 216,26	283 924,07
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	331 528,43	495 730,37

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tontin vuokraoikeuteen

	Konserni	
	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	37 734,37	39 090,66
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	73 855,36	73 855,36

Vakuudet

	Konserni	
	2018	2017
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Talletusvakuudet	101,05	95,03
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	201,95	246,08

Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Vuokravastuut yhteensä	2 004 451,86	1 259 036,46		
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	257 432,60	196 568,67		
-sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0		
Leasingvastuut yhteensä	225 155,16	160 290,00	80 854,90	35 967,99
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	97 705,63	68 776,00	33 256,86	16 525,16
-siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	0	0	0	0
Yhteensä	2 229 607,02	1 419 326,46	80 854,90	35 967,99

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Vastuusitoumukset				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	244 320,24	244 320,24		
Jäljellä oleva pääoma	211 578,74	211 578,74		
Annetut takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	7 250 063,00	7 250 063,00	7 230 887,00	7 230 887,00
Jäljellä oleva pääoma	2 053 147,38	2 207 099,63	2 039 373,00	2 192 457,00

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	29 235 413,00	28 595 401,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	18 782,40	18 889,11

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	52 910,40	52 910,40	52 910,40	52 910,40
Muut sopimusvastuut	11 265,77	8 680,06		
Sopimusvastuut yhteensä	64 176,17	61 590,46	52 910,40	52 910,40
Johdannais sopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Nimellisarvo	77 310,19	84 635,43		
Käypä arvo	-5 059,55	-6 126,65		
Sähköjohdannaiset				

Käypä arvo	8 429,86	-508,05		
Jäsenkunnan osuus kuntayhtymien alijäämästä	15 532,67		15 532,67	
Arvonlisäveron palautusvastuu	32 191,20	41 897,65	3 587,46	7 819,95
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu				
Kunta ei ole luovuttamassa muuhun tarkoitukseen sellaisia kiinteistöjä, joihin olisi saatu valtionosuutta	12 887,21	17 678,58		
Ara-avustusten palautusvastuu	110 787,55	110 221,32		
Potilasvakuutuskannan uudelleen arvostus	91 570,29	95 167,63		
Lahjoitukset		36 245,66		
Muut taloudelliset vastuut		665,39		

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Alla olevasta taulukosta ilmenee kunnan henkilöstön määrä toimialoittain vuosina 2016 – 2018

Vertailu 31.12. tilanteeseen edellisinä vuosina:

	Vakinaiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016
Toimiala									
Hallinto- ja taloustoimiala	8	7	7	1	0	0	9	7	7
Sivistystoimiala	83	81	82	26	27	27	109	108	109
Kuntakehitystoimiala	21	21	21		4	2	21	28	23
Yhteensä	112	109	110	27	31	29	139	140	139

Kesätyöntekijöitä vuonna 2018:

Hallinto- ja taloustoimiala	3
Sivistystoimiala	5
<u>Kuntakehitystoimiala</u>	<u>4</u>
Yhteensä	12

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2018	2017
Kansallinen kokoomus	406,40	490,77
Suomen Keskusta	2 162,80	2 220,97
Vihreä liitto	615,40	391,60
Perussuomalaiset	392,10	652,80
SDP	1 640,60	
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	5 217,30	3 756,14

Tilintarkastajan palkkiot	2018	2017
PwC Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot		4 039,68
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		1 978,78
Ernst & Young Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	3 935,78	1 948,20
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 323,93	
BDO Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	2 847,04	
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	558,81	
Palkkiot yhteensä	8 665,57	7 966,66

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Päiväkirja tulostettavissa atk:lta tarvittaessa

Pääkirja tileittäin atk-tulosteena

Pääkirja kustannuspaikoittain - tileittäin atk-tulosteena

Myyntireskontra asiakkaittain atk-tulosteena

Ostoreskontra toimittajittain atk-tulosteena

Lainat tulosteena

Palkat atk-tulosteena

Pysyvien vastaavien kirjanpito atk-tulosteena

TOSITELAJIT	Selite	Kuluva tilivuosi		2018
		Alaraja	Yläraja	Käytetty
Kunta				
10	Muistiotositteet	000001	004999	000334
15	Tiliotetositteet	005001	009999	005546
20	Myyntireskontra	120001	199999	121022
24	Yleislaskutus/Koulutoimi	240001	249999	240575
25	Yleislaskutus/Yleishallinto	250001	259999	250412
26	Yleislaskutus/Tekn. hallinto	262001	269999	262569
29	Yleislaskutus/Vapaa-aika	291001	299999	291356
50	Palkkatositteet	050001	059999	050038
60	Ostoreskontra,suoritukset	839001	839999	839240
62	Ostolaskut, tekninen toimisto	821001	829999	821004
64	Ostolaskut, koulutoimisto	841001	849999	841016
70	Sähköiset ostolaskut	700001	799999	704225
95	Käyttöomaisuusviennit	950001	950099	950012

ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

Muun taseyksikön erillistilinpäätös

ulkoinen/sisäinen (huomioitu myös kunnan sisäiset ostot ja myynnit)

VESIHUOLTOLAITOS

VESIHUOLTOLAITOS				
TULOSLASKELMA 2018				
	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
Liikevaihto				
Myyntituotot	916 173,51		926 471,52	
Muut toimintatuotot	2 083,94	918 257,45	2 676,61	929 148,13
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-570 275,30	-570 275,30	-516 862,41	-516 862,41
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-214 996,24		-242 006,70	
		-214 996,24		-242 006,70
Liiketoiminnan muut kulut		-35 076,43		-69,37
Liikelylijäämä (-alijäämä)		97 909,48		170 209,65
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	1 272,80		1 327,88	
Kunnalle maksetut korkokulut	-15 759,81		-16 283,60	
Muut rahoituskulut		-14 487,01		-14 955,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		83 422,47		155 253,93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		83 422,47		155 253,93
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
	2018	2017		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,6	6,4		
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,6	6,4		
Voitto, %	9,1	16,7		

VESIHUOLTOLAITOS					
RAHOITUSLASKELMA 2018					
Toiminnan rahavirta	1.1.-31.12.2018			1.1.-31.12.2017	
Toiminnan rahavirta					
Liikelyli-/alijäämä	97 909,48			170 209,65	
Poistot ja arvonalentumiset	214 996,24			242 006,70	
Rahoitustuotot ja -kulut	-14 487,01	298 418,71		-14 955,72	397 260,63
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-57 418,79			-47 996,43	
		-57 418,79			-47 996,43
Toiminnan ja investointien rahavirta		240 999,92			349 264,20
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Pitkaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-34 919,17			-34 919,17	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta		-34 919,17			-34 919,17
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta	27 490,26			285 652,07	
Saamisten muutos muilta	141 496,46			-110 217,93	
Korottomien velkojen muutos muilta	47 001,81	215 988,53		31 201,64	206 635,78
Rahoituksen rahavirta		181 069,36			171 716,61
Rahavarojen muutos		422 069,28			520 980,81
Rahavarat 31.12.	1 355 716,93			933 647,65	
Rahavarat 1.1.	933 647,65	422 069,28		412 666,84	520 980,81
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
	2018	2017			
Investointien tulo-rahoitus, %	545,0	367,1			
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	106,0	212,5			
Lainanhoitokate	6,49	4,9			

VESIHUOLTOLAITOS								
TASE 2018								
VASTAAVAA		2018	2017	VASTATTAVAA		2018	2017	
A PYSYVÄT VASTAAVAT	2 210 522,55	2 368 100,00		A OMA PÄÄOMA		1 671 213,67	1 587 791,20	
I Aineettomat hyödykkeet				I Peruspääoma		601 500,22	601 500,22	
Muut pitkävaikutteiset menot				V Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)		986 290,98	831 037,05	
				VI Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		83 422,47	155 253,93	
II Aineelliset hyödykkeet	2 210 522,55	2 368 100,00						
Rakennukset				E VIERAS PÄÄOMA		2 097 735,92	2 085 653,28	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 210 522,55	2 368 100,00		I Pitkäaikainen		2 062 267,08	2 050 227,62	
				Lainat kunnalta		1 015 735,15	1 050 654,32	
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 558 427,04	1 305 344,48		Korottomat velat kunnalta		19 302,90	19 302,90	
				Muut velat (liittymismaksut)		1 027 229,03	980 270,40	
II Saamiset	202 710,11	371 696,83						
Lyhytaikaiset saamiset	202 710,11	371 696,83		II Lyhytaikainen		35 468,84	35 425,66	
Myyntisaamiset	202 710,11	344 206,57		Lainat kunnalta		34 919,17	34 919,17	
Saamiset kunnalta	0,00	27 490,26		Ostovelat		0,00	25,92	
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 355 716,93	933 647,65		Muut velat		422,49	391,19	
				Siirtovelat		127,18	89,38	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 768 949,59	3 673 444,48						
				VASTATTAVAA YHTEENSÄ		3 768 949,59	3 673 444,48	
				TASEEN TUNNUSLUVUT				
				Omavaraisuusaste, %		44,3	43,2	
				Suhteell. Velkaantuneisuus, %		228,4	224,5	
				Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %		228,4	224,5	
				Kertynyt yli-/alijäämä, €		1 069 713	986 291	
				Lainakanta 31.12., €		1 050 654	1 085 573	

VESIHUOLTOLAITOS

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TA 2018	TA 2018 muutos	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	Poikkeama %
Liikevaihto	795 600		795 600	916 173,51	-120 573,51	115,2
Liiketoiminnan muut tuotot	6 000		6 000	2 083,94	3 916,06	34,7
Materiaalit ja palvelut						
Palvelujen ostot	-512 150		-512 150	-570 275,30	58 125,30	111,3
Materiaalit ja palvelut	-512 150	0	-512 150	-570 275,30	58 125,30	111,3
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-222 500		-222 500	-214 996,24	-7 503,76	96,6
Liiketoiminnan muut kulut	-600		-600	-35 076,43	34 476,43	5846,1
Liikelyli-/alijäämä	66 350	0	66 350	97 909,48	-31 559,48	147,6
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot	0		0	1 272,80	-1 272,80	-100,0
Kunnalle maksetut korkokulut	-17 000		-17 000	-15 759,81	-1 240,19	92,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 000	0	-17 000	-14 487,01	-2 512,99	85,2
Tilikauden yli-/alijäämä	49 350	0	49 350	83 422,47	-34 072,47	169,0

Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2018	TA 2018	TA 2018	TP 2018	Poikkeama	Poikkeama %
	muutokset		+muutokset			
Toiminnan rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyli-/alijäämä	66 350	0	66 350	97 909,48	-31 559,48	187,60
Poistot ja arvonalentumiset	222 500	0	222 500	214 996,24	7 503,76	100,60
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 000	0	-17 000	-14 487,01	-2 512,99	88,00
Investointien rahavirta						
Investointimenot	0	0	0	-57 418,79	57 418,79	36,90
Toiminnan ja investointien rahavirta	271 850	0	271 850	240 999,92	30 850,08	189,60
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-34900	0	-34 900	-34 919,17	19,17	100,10
Oman pääoman muutokset	0	0	0		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutos kunnalta	0	0	0	27 490,26	-27 490,26	
Saamisten muutos muilta	0	0	0	141 496,46	-141 496,46	
Korottomien velkojen muutos muilta	0	0	0	47 001,81	-47 001,81	
Rahoituksen rahavirta	-34 900	0	-34 900	181 069,36	-215 969,36	492,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	236 950	0	236 950	422 069,28	-185 119,28	348,80

Vesihuoltolaitos, investointiosan toteutuminen**Vesi- ja viemärilaitos**

	TP 2017	TA 2018	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot	47 996	315 000	315 000	57 419	257 281
Tulot					
Netto	47 996	315 000	315 000	57 419	257 281

Yleisselvitys ja saneeraustarpeen arviointi ja kapasiteettitarkastelu toteutettiin vuonna 2018. Hanke jatkuu vuonna 2019 saneeraussuunnitelmalla ja Hyötinmäen vedenottamon koepumppauksilla ja niihin tehtävällä kapasiteettitarkastelulla. Tämän lisäksi Pornaisten Portin alueella otettiin käyttöön Uurastajantien pumppaamo, johon asennettiin pumput, laitteistot sekä ohjaus- ja valvonta-automaatio. Palokunnan kujalla rakennettiin lisäksi vesi- ja viemäriputkia kerrostalolle toteutus sopimuksella. Vesilaitosten saneeraussuunnittelu etenee suunnitellusti vuonna 2019. Muut hankkeet on saatu päätökseen suunnitellusti.

Vesihuoltolaitoksen käyttötalouden toimintakertomus

Vesilaitos							
	TP 2017	TA 2018	TA- muutos	TA + muutos	TOT 2018	Poikkeama	Toteuma %
Toimintamenot	-516 932	-512 750		-512 750	-605 352	-92 602	118,1
- ulkoinen	-516 932	-512 750		-512 750	-605 352	-92 602	118,1
- sisäinen							
Toimintatulot	929 148	801 600		801 600	918 257	116 657	114,6
- ulkoinen	929 148	765 000		765 000	918 257	153 257	120,0
- sisäinen	0	36 600		36 600		-36 600	0,0
Netto (toimintakate)	412 216	288 850		288 850	312 905	24 055	108,3
Poistot ja arvonalentumiset	-242 007	-222 500		-222 500	-214 996	18 660	96,6

Mäntsälän, **Pornaisten** ja Pukkilan kunnat sopivat omistamiensa vesihuoltolaitosten käyttötöimintöjen ja sopimuksessa mainittujen muiden tehtävien yhteisestä järjestämisestä sopijakuntien alueella kuntalain (365/1995) 77 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Sopimus astui voimaan vuoden 2008 alusta lukien. Käytännön tehtävät on hoitanut Mäntsälän kunnan organisaatiossa kunnallisena liikelaitoksena toiminut **Mäntsälän Vesi**. Mäntsälän Vesi Oy aloitti toimintansa 1.1.2015. Mäntsälän Veden emoyhtiöstä Kuntayhtiöt Oy:stä tuli 15.1.2016 Nivos Oy, joka toimii hallinnollisena organisaationa Mäntsälän kunnan omistajaohjauksessa. Nivos Oy tuottaa hallinnollisia palveluja myös Mäntsälän Vesi Oy:lle.

Pornaisten kunnan vesilaitoksen omistus, taksat, investoinnit ja toimialueet yms. ovat edelleen omistajakunnan päätettäviä asioita.

Vesihuoltolaitos myös myy Etelä-Pornaisten Vesiosuuskunnalle, Vesiosuuskunta Mustijoelle ja Vesiosuuskunta Suonelle vettä ja vastaanottaa siirtolinjaan näiden kolmen vesiosuuskunnan jätevedet.

Laajuustiedot 31.12.2018				
Vesilaitos	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TS 2020
- liittyneet kiinteistöt, kpl	578	588	588	588
- johtoverkon pituus, m	25 000	25 000	25 000	25 000
- johtoverkon pituus svh, m	30 000	30 000	30 000	30 000
- pumpattu vesimäärä, m ³ /a	170 000	188 132	170 000	170 000
- ostettu vesimäärä, m ³ /a, TSV	15 000	61 094		15 000
- vesimäärä yht, m ³	185 000	249 288	185 000	185 000
- vesimäärä, m ³ /vrk	506	683	506	506
- laskutettu vesimäärä, m ³ /a	170 000	216 359	170 000	170 000
- vuotovesimäärä, %	15,0	13,2	15,0	15,0
Viemärlaitos				
- liittyneet kiinteistöt, kpl	524	534	544	544
- johtoverkon pituus, m	20 600	20 600	21 000	21 000
- johtoverkon pituus svh, m	39 700	39 700	42 100	42 100
- hulevesiverkon pituus, m	4 200	4 600	4 600	4 600
- jätevedenpumppaamot, kpl	7+12 svh	8+12 svh	8+12 svh	8+12 svh
- jätevesimäärä, m ³ /a	222 171	219 666	220 000	220 000
- laskutettu jätevesimäärä, m ³ /a	141 998	186 917	190 000	190 000
- jätevesimäärä, m ³ /vrk	506	602	600	600
- vuotovesimäärä, %	22,7	15,0	15,0	15,0

Tavoite: Talousvesi on laadullisesti hyvää.
 Mittari: Veden on täytettävä asetuksen mukaiset laatuvaatimukset.

Tavoitteiden toteutuminen:

Talousveden laadussa ei todettu poikkeamia vuonna 2018. Laatusuranta toteutettiin Nivos Vesi valvontasuunnitelman ja säännöllisen näytteenoton mukaisesti.

Muut toteutukset:

Vesilaitoksen **investoinneista toteutettiin** vedenottamoiden saneeraus suunnitellun esiselvityksen, jonka osalta suunnittelu jatkuu vuodelle 2019 sekä keskusta-alueella runkovesijohdon venttiilien korjauksia Latiskantiellä (jatkuvat suunnitelman mukaisesti myös vuonna 2019) sekä Uurastajantien pumppaamon pumpujen ja tekniikan asennus toteutettiin vuonna 2018. Pumppaamo tarvitaan uusien toimijoiden myötä käyttöön.

Vesilaitoksella käsiteltiin vuoden aikana sopimus- tai korvauspohjaisesti kaksi vesilaitoksen runkoputkiston vuotoon liittyvää korvausta.

Runkovesijohdon vuotoja havaittiin ja korjattiin kaikkiaan 4 kohteessa. Vesilaitoksen osalta toimintaan liittyviä ja tietosuojaan liittyviä palavereja oli 5 sekä alueen vesihuoltoon liittyviä kokouksia 4.

Viron vesilaitosten edustajia vieraili Pornaisissa tutustumassa vesihuollon toiminnan järjestämiseen kunnassa.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten poisto-aika tarkistettu 1.1.2008 alkaen. Poistosuunnitelmaa on päivitetty Kunnanvaltuuston 28.9.2009 hyväksymällä päätöksellä koskien lähinnä poistorajojen ala- ja ylärajojen muutoksia Yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista v. 2008 mukaan. Lisäksi poistosuunnitelmaa on tarkistettu ja muutettu Kunnanvaltuuston hyväksymällä päätöksellä 29.10.2012 perustuen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v. 2011 tarkistamaan yleisohjeeseen poistoajan pituuksista.

Verkostojen poistosuunnitelmaa on muutettu 1.1.2014 alkaen Kunnanvaltuuston päätöksen 25.8.2014 mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Vesihuoltolaitoksen liittymismaksut

1.4.2004 lukien on palautuskelpoiset liittymismaksut kirjattu muihin velkoihin. Sitä ennen liittymismaksurahastoissa olleet on siirretty edellisten tilikausien ylijäämätilille.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot	2018	2017
Vesihuoltolaitos	918 257,45	929 148,13
Liikevaihto	916 173,51	926 471,52
Muut varsinaisen toiminnan tuotot	2 083,94	2 676,61

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksessä

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ja poistomenetelmät ovat:

Pysyvien vastaavien hyödykelaji	Poisto-aika/ Poisto-prosentti	Poistotapa	Kilan kuntajaoston yleisohje 2011	
			Tasapoisto	Menojäännös-poisto
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	5v	tasapoisto	5 – 20v	
Muut pitkävaikutteiset menot		tasapoisto		
- ATK-ohjelmistot	2v		2 – 5v	
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset ja rakennelmat				
- tehdas- ja tuotantorakennukset	25v	tasapoisto	20 – 30v	10 – 15%
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
- vedenjakeluverkosto	9%	menojäännös-poisto	30 – 40v	7 – 10%
- viemäriverkko	9%	menojäännös-poisto	30 – 40v	7 – 10%

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet					
Vesihuoltolaitos					
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Muut pitkä- vaik. menot	Yhteensä	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Keskeneräiset hankinnat ja ennakkomaksut
Poistamaton hankintameno 1.1.				2 368 100,00	2 368 100,00
Lisäykset tilikauden aikana				68 699,04	68 699,04
Tilikauden poisto				-157 577,45	-157 577,45
Poistamaton hankintameno 31.12.				2 210 522,55	2 210 522,55

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2018	2017
Jäännöspääoma/peruspääoma 1.1	601 500,22	601 500,22
Jäännöspääoma/peruspääoma 31.12.	601 500,22	601 500,22
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	986 290,98	831 037,05
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	986 290,98	831 037,05
Tilikauden yli/alijäämä	83 422,47	155 253,93
Oma pääoma yhteensä	1 671 213,67	1 587 791,20

Pitkäaikainen vieras pääoma

Lainat, jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen	2018	2017
Lainat kunnalta	841 139,30	876 058,47

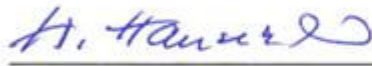
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

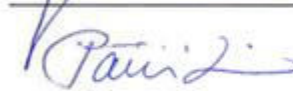
Päiväkirja tulostettavissa atk:lta tarvittaessa
Pääkirja tileittäin atk-tulosteena
Pääkirja kustannuspaikoittain - tileittäin atk-tulosteena
Myyntireskontra asiakkaittain atk-tulosteena
Ostoreskontra toimittajittain atk-tulosteena
Lainat tulosteena
Pysyvien vastaavien kirjanpito atk-tulosteena

TOSITELAJIT		Kuluva tilivuosi 2018		
Tositelaji		Alaraja	Yläraja	Käytetty
Vesihuoltolaitos				
10	Muistiotositteet	000001	004999	000092
15	Tiliotetositteet	005001	009999	005379
60	Ostoreskontra, suoritukset	817001	817999	817001
95	Käyttöomaisuusviennit	950001	950099	950012

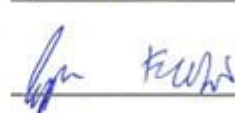
Pornaisissa 28.3.2019

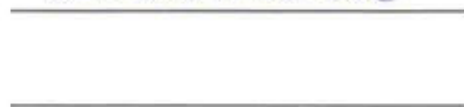
PORNAISTEN KUNNANHALLITUS

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

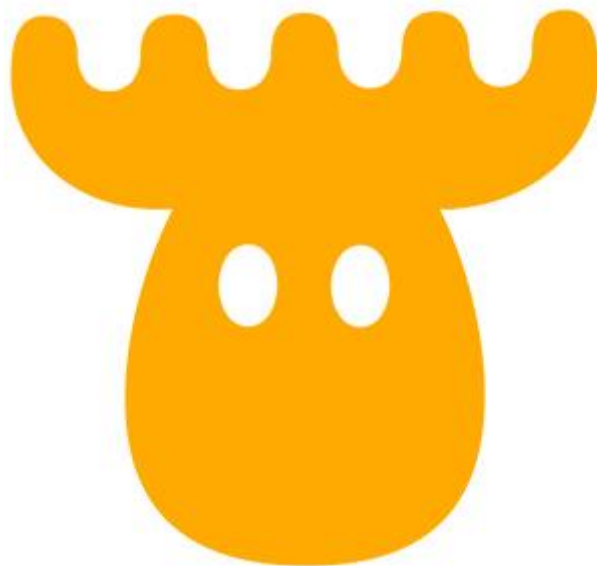
Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Pornaisissa 13.5.2019

BDO Audiator Oy
 Tilintarkastusyhteisö

 Riitta Samola
 JHT, HT

Liite 1

Mäntsälä

Toimintakertomus 2018

Sosiaali- ja terveystalvelut

Sisällysluettelo

Sosiaali- ja terveystalouden toimiala	102
Sosiaali- ja terveystalouden johto ja hallinto	104
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	108
Hoito- ja hoivapalvelut	122
Perusterveydenhuolto	134
Erikoissairaanhoidon palvelut	151
Työterveyshuolto	153
Pornainen	156
Sosiaali- ja terveystalouden toimiala	

Yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystaloudet / Mustijoen sote

Toimialajohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveystalouden johtaja Eija Rintala jäi virkavapaalle alkuvuonna ja irtisanoutui loppusyksystä, vt. sosiaali- ja terveystalouden johtajana toimi oman viran ohella johtava ylilääkäri Ari Laakkonen.

Toimiala on ollut isojen muutosten alla ja siitä johtuen koko organisaation esimiestaso on ollut kuormittunut. Kaikilta osin perustehtävien vaatimuksiin ei ole pystytty vastaamaan annetuilla resursseilla kohtuullisessa ajassa. Erityisesti päällikköjen ajankäytössä on näkynyt KU-sote ja maakunta valmistelu sekä valinnanvapaus ja LAPE -hankkeiden lisääntyneinä valmistelu- ja selvittely- tehtävinä, joiden hoitamiseen normaali työaika ei ole riittänyt. Palkkatukityöntekijöitä on käytetty edelleen auttamaan mm. arkistoinnin ja potilastietojen kirjaamisessa sekä muissa tehtävissä auttamaan muuta henkilöstöä. Palvelutuotannon siirto KU-Sotelle tapahtui 1.1.2019 alkaen.

Käyttötalouden kirjanpidon 31.12.2018 mukainen toimintatuottojen toteuma on 100,9 %, ylitys 168 553 euroa, toimintakulujen toteuma 102,4 %, ylitys 1 915 098 euroa ja toimintakate 103,0 %, ylitys 1 746 545 euroa. Henkilöstökulut ylittyivät 376 101 euroa, palvelujen ostot ylittyivät 1 612 513 euroa, aineet ja tarvikkeet ylittyivät 139 124 euroa. Avustukset jäivät alle muutetun käyttösuunnitelman 28 004 euroa samoin muut toimintakulut alittuivat 184 635 euroa. Pornaisten toimintatuottojen toteuma on 98,3 %, alitus 145 881 euroa, toimintakulujen toteuma 98,4 %, alitus 131 141 euroa.

Investointiosan toteuma 31.12.2018 on 254 084 euroa 89,8 %. Määrärahasta jäi käyttämättä 28 916 euroa. Määrärahalla toteutettiin suun terveydenhuollon liikkuvan ja kiinteän hoitoyksikön hankinta 158 397 euroa sekä välinehuollon ulkoistuksesta ja toiminnan muutoksesta johtuvia välinehankintoja 79 252 euroa. ICT hankintojen osuus investointimäärärahan käytöstä oli 16 435 euroa.

Johdon ja hallinnon tulosalueella toimintatuotot ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 9 454 euroa, toimintakulut ylittyivät 83 176 euroa ja toimintakate ylittyi 92 630 euroa. Johdon ja hallinnon tulosalueella ICT-palvelujen toimintakulut ylittyivät n. 3 500 euroa. Suurin toimintakulujen ylitys oli henkilöstökustannusten osalla 224 745 euroa, jossa näkyi sekä työehtosopimuksen mukaisen kertaerän vaikutus, resurssivajetta paikanneiden palkkatukityöntekijöiden kustannukset sekä henkilöstölle maksetut ylityökorvaukset. ICT palvelujen ostot jäivät 128 223 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman. Pornaisten toimintatuotot jäivät 15 303 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman ja toimintakulut jäivät 14 080 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman. Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän hallinnon kustannusten Mäntsälän yhteistoimintaosuuden toteuma 487 232 euroa ylitti muutetun

käyttösuunnitelman 70 132 euroa. Pornaisten maksuosuus jäi 20 563 euroa alle muutetun talousarvion.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden tulosalueelle toimintatuottojen toteuma ylitti muutetun käyttösuunnitelman 29 747 euroa, toimintakulut ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 294 239 euroa, toimintakate ylittyi 264 491 euroa. Henkilöstökulut ylittyivät 66 6662 euroa, palvelujen ostot 261 755 euroa. Avustukset jäivät 41 337 alla muutetun käyttösuunnitelman, tähän vaikutti mm. työmarkkinatuen kuntaosuus. Pornaisten toimintatuotot jäivät 117 702 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman ja toimintakulut jäivät 97 702 euroa alle muutetun talousarvion. Pornaisten maksuosuus jäi 141 849 euroa alle muutetun talousarvion.

Tulosalueelle talousarviossa myönnetty puheterapeutin toimi täytettiin kesäkuun alusta lukien, perhesosiaalityössä on ollut osan vuotta kaksi sosiaalityöntekijän virkaa täyttämättä ja yksi virkavapaalla oleva sosiaalityöntekijän virka. Nuorten tukipiste on ollut työllistetyin. Kouluterveydenhoitajan toimi muutettiin kouluterveydenhoitajien myötävaikutuksella vuoden kestäväksi psykiatriseksi sairaanhoitajaksi, vastaamaan erikoissairaanhoidosta siirtyneiden hoitoon sitoutumattomien nuorten tarpeisiin. Asiakastarpeiden mukaisesti on aikuisten psykososiaaliseen yksikköön siirretty sisäisesti psykiatrinen sairaanhoitaja purkamaan ruuhkia.

Hoito- ja hoivapalveluiden tulosalueella toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 139 490 euroa, toimintakulut ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 701 412 euroa ja toimintakate ylittyi 561 922 euroa. Henkilöstökulut ylittyivät 380 580 euroa, tähän vaikutti mm. kotihoidon toiminnan muutoksesta johtuva erilliskorvausten kasvu, asiakasmäärien ja käyntien kasvusta johtuva resurssitarve sekä muut toiminnan muutokset tulosalueella. Palvelujen ostot ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 505 997 euroa, johon vaikutti mm. palveluasumisen tarpeen kasvu. Mäntsälän palvelukotiyhdistyksen nettotappiosopimukseen sisältyvä 200 000 euron tilinpäätössaataava vuodelta 2017 kirjattiin menoksi kuluva vuonna kunnan hallituksen 26.3.2018 § 93 päätöksen mukaisesti. Pornaisten maksuosuus jäi 14 060 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman.

Perusterveydenhuollon tulosalueen toimintatuottojen toteuma 105,0 % ylitti muutetun talousarvion 285 920 euroa ja nousi 32 120 euroa yli alkuperäisen talousarvion. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 690 491 euroa (105,2 %). Suurin tekijä oli henkilöstökulut joiden ylitys oli 319 369 euroa, palvelujen ostot ylittyivät 237 523 euroa ja aineet, tarvikkeet ja tavarat 123 613 euroa. Toimintakate ylittyi 404 571 euroa. Lääkäripalveluissa on saatu vakanssit täytettyä, eikä lääkärityövoimaa ole tarvinnut ostaa entisessä määrin. Pornaisten maksuosuus jäi 32 758 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman.

Kysyntään on pystytty vastaamaan kohtalaisen hyvin. Päivystys on ollut hyvin ruuhkainen koko alkuvuoden. Uusia sähköisiä palveluita on otettu käyttöön asiakkaille mm. Klinik (sähköinen hoidon tarpeen arviointi), sähköinen terveystarkastus ja -valmennus sekä ja e-Aika (sähköinen ajanvarausjärjestelmä).

Erikoissairaanhoidon tulosalueella toimintakulut ylittivät talousarvion 624 264 euroa HUSin ylimäärän palautuksista huolimatta. Ylityksestä Pornaisten osuus oli 39 144 euroa ja loppu 585 120 euroa Mäntsälän osuutta. HUS laskutti Pornaisten kuntamaksuosuuden suoraan Pornaisten kunnalta.

Työterveyshuollon tulosalueella toiminta on siirtynyt sopimuksen mukaisesti osaksi Keski-Uudenmaan työterveys Oy:tä sekä Uudenmaan työterveys Oy:tä 1.9.2018 alkaen. Kuitenkin kustannuksien häntä jäi vielä kunnan vastuulle ja osa asiakkaiden laskutuksista tehtiin loppuvuoden aikana. Työterveyshuollon toimintakate oli 16 073 euroa.

Vt. sosiaali ja terveysjohtaja Ari Laakkonen

Sosiaali- ja terveystalouden johto ja hallinto

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT /	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	24 054 953	24 509 180	-4 938 500	19 570 680	19 739 233	100,9 %	-168 553
Myyntituotot	16 049 224	16 117 191	-4 675 600	11 441 591	11 342 892	99,1 %	98 699
Maksutuotot	3 814 483	3 545 280	-132 500	3 412 780	3 422 982	100,3 %	-10 202
Tuet ja avustukset	157 517	60 000	54 600	114 600	260 837	227,6 %	-146 237
Muut toimintatuotot	4 033 729	4 786 709	-185 000	4 601 709	4 712 522	102,4 %	-110 813
TOIMINTAKULUT	-79 626 496	-82 386 417	3 821 870	-78 564 547	-80 479 645	102,4 %	1 915 098
Henkilöstökulut	-19 104 363	-19 143 200	-801 430	-19 944 630	-20 320 731	101,9 %	376 101
Palvelujen ostot	-54 528 363	-55 646 641	4 585 800	-51 060 841	-52 673 354	103,2 %	1 612 513
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 846 247	-1 658 400	-143 000	-1 801 400	-1 940 524	107,7 %	139 124
Avustukset	-2 232 228	-2 187 700	181 500	-2 006 200	-1 978 196	98,6 %	-28 004
Muut toimintakulut	-1 915 295	-3 750 476	-1 000	-3 751 476	-3 566 841	95,1 %	-184 635
TOIMINTAKATE	-55 571 543	-57 877 237	-1 116 630	-58 993 867	-60 740 412	103,0 %	1 746 545
Suunnitelmapoistot	-175 386	-187 300		-187 300	-164 898	88,0 %	-22 402
Laskennalliset erät:	89 702	-317 600		-317 600	-311 482	98,1 %	-6 118
Vyörytystuotot	2 597 917	3 106 764		3 106 764	2 997 965	96,5 %	108 799
Vyörytysmenot	-2 508 215	-3 424 364		-3 424 364	-3 309 447	96,6 %	-114 917
TILIKAUDEN TULOS	-55 657 227	-58 382 137	-1 116 630	-59 498 767	-61 216 792	102,9 %	1 718 025

Pornainen yhteistoimintakorvaukset (ns. kuntaraha)							
Yhteistoiminta- korvaukset	TP 2017	TA 2018	TA/KS Muutokset 2018	KaM 2018	TP 2018	Toteuma %	Poikkeama
Johto ja hallinto	366 894	349 050	20 000	369 050	348 488	94,4 %	-20 563
Lasten-, nuorten- ja perheiden palvelut	1 943 075	2 180 479	-234 500	1 945 979	1 804 130	92,7 %	-141 849
Hoito- ja hoiva	2 239 320	2 705 251	96 400	2 801 651	2 787 591	99,5 %	-14 060
Perusterveydenhuolto	1 355 454	1 569 888	-37 600	1 532 288	1 499 530	97,9 %	-32 758
Erikoissairaanhoido	5 259 836	4 997 300	-4 891 800	105 500	133 501	126,5 %	28 001
Yhteensä	11 164 579	11 801 968	-5 047 500	6 754 468	6 573 239	97,3 %	-181 229

Sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Kansalliseen, maakunnalliseen (Uusimaa) ja seudulliseen (Keski-Uusimaa) sote-uudistukseen valmistautuminen, osallistuminen ja muutoksen toteuttaminen	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Osallistuttu aktiivisesti KU-Soten ja Maakunnan Sote-työryhmiin
Tavoite:	Muutosjohtamisen ja viestinnän vahvistaminen osana kansallista, maakunnallista ja seudullista sote- ja maakuntauudistusta	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Muutosjohtamisessa olemme olleet mukana eri työryhmien kautta ja viestintää on tehostettu. Kunnassa järjestettiin sosiaali- ja terveystalouden henkilöstölle infotilai-

		suudet 21.5.2018 ja 27.9.2018 valtuustosalissa. Lisäksi uutiskirjeitä on lähetetty suoraan henkilöstön sähköpostiin.
Tavoite:	Maakunnan Lape-hankkeeseen osallistuminen ja hyvien käytäntöjen kokeilu ja mahdollinen käyttöönotto (sote & kasvatusta- ja sivistystoimialojen yhteinen)	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Lape-hankkeeseen on osallistuttu suunnitellusti kuten myös hyvien käytäntöjen kokeiluun.
Tavoite:	Soten ja kuntaan jäävän hyvinvointityön yhteiset toimintamallit	
	Hyte (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) -toiminnan tavoitteena on, että kuntia, maakuntia, sosiaali- ja terveystoimintajärjestöjä ja väestöä kannustetaan tekemään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä päätöksiä ja valintoja. Ehkäisevien sote-palvelujen ja kunnan ja muiden alueen toimijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohjaus muodostavat kokonaisuuden, jonka kaikki osa-alueet tarvitaan halutun toimintasuunnan/vaikutuksen aikaansaamiseksi.	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus (kuntatasolla)
	Toteuma:	Suunniteltu yhteisiä toimintamalleja ja yhteistoimintaa

JOHTO JA HALLINTO	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoisen ja sisäisen							
TOIMINTATUOTOT	1 546 458	1 601 088	54 600	1 655 688	1 665 142	100,6 %	-9 454
Myyntituotot	637 155	636 080	20 000	656 080	606 190	92,4 %	49 890
Maksutuotot							
Tuet ja avustukset	51 068	10 000	14 600	24 600	92 396	375,6 %	-67 796
Muut toimintatuotot	858 235	955 008	20 000	975 008	966 556	99,1 %	8 452
TOIMINTAKULUT	-2 598 217	-2 636 586	-619 630	-3 256 216	-3 173 040	97,4 %	-83 176
Henkilöstökulut	-979 418	-1 027 100	-141 630	-1 168 730	-943 985	80,8 %	-224 745
Palvelujen ostot	-1 464 108	-1 437 722	-478 000	-1 915 722	-2 043 945	106,7 %	128 223
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 536	-17 700		-17 700	-19 319	109,1 %	1 619
Avustukset							
Muut toimintakulut	-123 155	-154 064		-154 064	-165 791	107,6 %	11 727
TOIMINTAKATE	-1 051 759	-1 035 498	-565 030	-1 600 528	-1 507 898	94,2 %	-92 630
Suunnitelmapoistot	-22 161	-82 500		-82 500	-30 235	36,6 %	-52 265
Laskennalliset erät:	1 440 147	1 507 048		1 507 048	1 886 622	125,2 %	-379 574
Vyörytystuotot	1 452 418	1 824 648		1 824 648	1 894 711	103,8 %	-70 063
Vyörytysmenot	-12 271	-317 600		-317 600	-8 089	2,5 %	-309 511
TILIKAUDEN TULOS	366 227	389 050	-565 030	-175 980	348 489	-198,0 %	-524 469

Tulosalueen oleelliset poikkeamat tilinpäätös 2018

Tulosalueen toimintatuotot ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 9 454 euroa, toimintakulut ylittivät 83 176 euroa ja toimintakate ylittyi 92 630 euroa. ICT-palvelujen toimintakulut ylittivät n. 3 500 euroa. Suurin toimintakulujen ylitys oli henkilöstökustannusten osalla 224 745 euroa, jossa näkyi sekä työehtosopimuksen mukaisen kertaerän vaikutus, resurssivajetta paikanneiden palkkatukityön-

tekijöiden kustannukset sekä henkilöstölle maksetut ylityökorvaukset. ICT palvelujen ostot jäivät 128 223 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman. Pornaisten toimintatuotot jäivät 15 303 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman ja toimintakulut jäivät 14 080 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman. Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän hallinnon kustannusten yhteistoimintaosuuden toteuma 487 232 euroa ylitti muutetun käyttösuunnitelman 70 132 euroa.

Investointiosan toteuma 31.12.2018 on 254 084 euroa 89,8 %. Määrärahasta jäi käyttämättä 28 916 euroa. Määrärahalla toteutettiin suun terveydenhuollon liikkuvan ja kiinteän hoitoyksikön hankinta 158 397 euroa sekä välinehuollon ulkoistuksesta ja toiminnan muutoksesta johtuvia välinehankintoja 79 252 euroa. ICT hankintojen osuus investointimäärärahan käytöstä oli 16 435 euroa.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

EU:n tietosuoja-asetuksen voimaantulo (25.5.2018) toi organisaatiolle, erityisesti johdolle lisävastuita (mm. nykyisten tietosuojaa koskevien ohjeiden, selosteiden ja käytänteiden muokkaamista aineksen vaatimalle tasolle sekä lisäsi tarvetta henkilökunnan säännölliselle koulutukselle henkilötietojen käsittelyssä). Asetus edellyttää ns. toteen näyttämisen periaatteen toteuttamista.

Tulosyksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Toimialan ydintehtävien ja Keski-Uudenmaan soten sekä maakunnallisen valmistelutyön tukeminen	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Toteutunut suunnitellusti. Tulosalueella tuotettiin valmistelutyöhön tarvittavia talouden, tuotannon sekä henkilöstöhallinnon tietoja sekä osallistuttu aktiivisesti valmistelutyöhön

Vuosi 2018 on ollut vahvasti valmistautumista Keski-Uudenmaan sote –kuntayhtymään, mikä on näkynyt erityisesti hallinnon ja tukipalveluhenkilöstön työmäärän kasvuna sekä käyttökustannusten nousuna, erityisesti ICT menoissa.

Keusotea koskevat järjestelmien yhtenäistämiset sekä uudet järjestelmähankinnat ovat nostaneet ICT-palveluiden ostoa sekä järjestelmien ylläpitoon kohdistuneita kuluja. ICT toimintaa sotessa vahvistettiin yhdellä ICT-suunnittelijalla, joka keskittyi syksyn 2019 aikana valmistelevaan Keusoten ICT käyttöönottoja ja ICT ympäristöä.

Arkisto/tiedonhallintaan palkattiin olemassa olevaan toimeen (edellisen työntekijän irtisanouduttua) arkistohoitaja, jossa kustannukset jaettiin 50 % kunta ja 50 % sote. Arkistossa jatkoi palkkatuella 2,5 arkistoapulaista vuoden aikana. Arkistoimessa keskityttiin kuluvan vuoden aikana erityisesti henkilökunnan huoneissa olevien sote-aineistojen seulontaan ja arkistointiin sekä tietopalvelun hoitamiseen.

Potilas- ja asiakastietojärjestelmien osalta käyttäjien tuki ja kehitystyö on toiminut normaalimiehityksellä (Pegasos 3 hlö, Pro Consona 1 hlö), järjestelmissä keskeistä on ollut valmistautuminen Keusoten organisaatiomuutokseen sekä Kanta palveluiden liittymien vahvistaminen yhteistyössä osin HUS ja osin järjestelmätoimittajien kanssa.

Talouspalvelujen henkilöstöä vahvistettiin yhdellä taloussuunnittelijalla syksyn aikana. Taloustiimin laskentasihteeri siirtyi Keusoten valmistelun aikana määräaikaaisesti sisäisenä siirtona kunnan talous-

hallintoon työvapaan sijaisuutta tekemään. Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän toiminnan aloittamiseen liittyvien selvittely- ja valmistelutehtävien sekä Valinnanvapaus ja LAPE -hankkeiden kirjanpitoon ja raportointiin liittyvät tehtävät ovat asettaneet suuria haasteita päälliköiden, asiantuntijoiden ja taloustiimin henkilöstön työajan riittävydessä sekä näkyneet kasvaneina ylitöinä.

Toteutuneet suoritteet

Suorite ja tunnuslukutiedot	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018
Hoito- ja hoivapalvelut				
Kotihoidon, omaishoidontuen ja kotihoidon tukipalvelujen asiakasmaksupäätökset	1 527	2 224	2 194	1 953
Laitoshoidon ja palveluasumisen asiakasmaksupäätökset	574	737	194	863
Hoito- ja hoivapalveluiden asiakaslaskut	8 020	7 999	8 140	8 217
Myönnettyt vapaakortit	124	160	145	276
Käsitellyt ostolaskut sis. vammaispalvelut	3 027	3 176	3 188	3 221
Vammaispalvelut				
Henkilökohtaisten avustajien palkkojen ja kehitysvammaisten työosuusrahojen sekä perhehoidon kulukorvausten maksatus	1 220	1 094	814	
Perusterveydenhuoltopalvelut				
Annetut maksusitoumukset	95	97	155	152
Pyydetyt/saadut maksusitoumukset	90	91	45	
Vapaa valinta / kirjaukset Pegasokseen	280	185	238	227
Tapaturmailmoitukset ja laskut vakuutusyhtiöille	142+142	204+204	224+224	182+182
Käsitellyt ostolaskut	n. 1700	n. 1800	3 439	4 058
Hallinnon ja muiden yksiköiden laskut				
Perusturvan yleislaskutuksen laskut	740	1 126	1 234	859
Kunta- ja kotikuntalaskutuksen laskut	258	350	264	264
Hallinnon ja muiden LaNuPe:n yksiköiden käsitellyt ostolaskut	1 810	1 900	3 165	5 580

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA/KS-muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoinen ja sisäinen							
TOIMINTATUOTOT	3 122 260	3 155 961	-221 000	2 934 961	2 964 708	101,0 %	-29 747
Myyntituotot	2 923 702	2 984 361	-234 500	2 749 861	2 797 104	101,7 %	-47 243
Maksutuotot	115 180	120 600		120 600	90 048	74,7 %	30 552
Tuet ja avustukset	74 262	50 000	13 500	63 500	74 387	117,1 %	-10 887
Muut toimintatuotot	9 116	1 000		1 000	3 169	316,9 %	-2 169
TOIMINTAKULUT	-15 276 502	-15 929 508	334 700	-15 594 808	-15 889 047	101,9 %	294 239
Henkilöstökulut	-3 733 103	-3 937 600	67 300	-3 870 300	-3 936 962	101,7 %	66 662
Palvelujen ostot	-8 558 883	-8 947 969	102 900	-8 845 069	-9 106 824	103,0 %	261 755
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70 139	-82 000		-82 000	-91 430	111,5 %	9 430
Avustukset	-1 977 779	-1 917 700	164 500	-1 753 200	-1 711 863	97,6 %	-41 337
Muut toimintakulut	-936 598	-1 044 239		-1 044 239	-1 041 968	99,8 %	-2 271
TOIMINTAKATE	-12 154 242	-12 773 547	113 700	-12 659 847	-12 924 338	102,1 %	264 491
Suunnitelmapoistot	-46 217	-24 200		-24 200	-24 522	101,3 %	322
Laskennalliset erät:	-402 768	-558 112		-558 112	-666 431	119,4 %	108 319
Vyörytystuotot	400 003	423 768		423 768	443 002	104,5 %	-19 234
Vyörytysmenot	-802 771	-981 880		-981 880	-1 109 433	113,0 %	127 553
TILIKAUDEN TULOS	-12 603 227	-13 355 859	113 700	-13 242 159	-13 615 291	102,8 %	373 132

Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman Lape 2016-2019 tavoitteina ovat lapsi- ja perhelähtöiset, vaikuttavat, kustannustehokkaat ja paremmin yhteen sovitettut palvelut sekä toimintakulttuurin uudistaminen. Peruspalveluja vahvistetaan ja painopistettä siirretään ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Mustijoen sosiaali- ja terveystoimen perustamisesta 1.1.2009 lähtien lasten, nuorten ja perheiden palveluita on kehitetty suunnitelmallisesti ja päämäärätietoisesti jo ennen valtakunnallista Lape-hanketta. Valmistauduttu hyvissä ajoin ja ennakoivasti vuonna 2015 voimaan astuneen sosiaalihuoltolain muutokseen. Henkilöstö on tottunut elämään muutoksessa. Osaavat, innostuneet ja motivoituneet työntekijät ovat olleet tärkein voimavara uudistamistyössä. Myös johtajuudelta muutostyö on vaatinut paljon ja kykyä laittaa itsensä likoon uudella tavalla. Johtamisessa on korostunut asiakkuuksien johtaminen. Esimiehet ovat lähellä asiakaspintaa ja tietävät mitä kentällä tapahtuu.

Vuosien työn tuloksena on syntynyt yhtenäinen, systeminen ja vuorovaikutteinen lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuus, johon liittyvät saumattomasti myös aikuisten psykososiaaliset palvelut sekä aikuissosiaalityö ja työhön kuntoutuksen palvelut. Palveluja on kehitetty kokonaisvaltaisesti; ei siilomaisesti. Lähettämisen kulttuurista ja palveluihin ohjaamisesta on päästy pois. Perheen tarve on keskiössä ja perheelle tarjotaan paras osaaminen.

Lanupen peruspalveluja on vahvistettu ja painopiste on siirtynyt sosiaalihuoltolain hengen mukaisesti korjaavista palveluista ehkäiseviin palveluihin, kehitetty uusia toimintatapoja, vahvistettu osaamista. Vuonna 2013 lastensuojelun kokonaismenot (ulk.+sis.menot) olivat yhteensä 3 981 699 euroa ja toimintakate 3 751 900 euroa. Vuonna 2018 2 007 518 euroa ja toimintakate 1 852 402 euroa.

Esimerkkeinä mainittakoon perhekeskuksen kivijalkana toimiva hyvinvointineuvola palveluineen, nuorten tukipiste, perhesosiaalityö, perheiden kotona tapahtuva perheterapiatyö, perhetyön ensisynnyttäjien kotikäynnit, työhön kuntoutuksen palvelut, päihde- ja mielenterveyspalvelut. Palvelut on

tuotettu myös kustannustehokkaasti (Vrt. keski-suurten kuntien kustannusvertailu ja Nhg:n kuntamaisemaraportointi).

Valtakunnallisen Lape muutosohjelman yhtenä painopistealueena on ollut yhtenäisen perhekeskusten toimintamallin luominen. Valtakunnallisessa Lape-hankkeessa on keskusteltu mm. kivijalkaan perustuvasta vai verkostomaisesta perhekeskusmallista, perhekeskukseen liittyvien fyysisten kohtaamispaikkojen tarjoamista kuntalaisille osallisuuden vahvistamiseksi. Lape-hankkeen mukaisesti kunnat ovat perustaneet omia ns. pekeryhmiä.

Mustijoen sosiaali- ja terveystoimen yhteinen pekeryhmä on todennut, että palvelujen kokonaisuuteen ollaan tyytyväisiä. Yksittäisinä haasteina on ryhmän jäsenet ottaneet esille esim. kotipalvelun saatavuuden, sosiaalityön ja koulun yhteistyön koulupudokkuuteen liittyvissä teemoissa sekä kunnan huonot nettisivut. Ryhmän mielestä haasteena alueen laajuuden myötä on kohtaamispaikkojen kehittäminen. Alueella on tällä hetkellä lukuisia yksittäisiä kohtaamispaikkoja esim. avoin päiväkotitoiminta, yksinhuoltajien olkkari, MLL: ja seurakuntien kerhot, avoin hyvinvointineuvola. On pohdittu millainen kohtaamispaikka tukisi perheitä parhaiten. Esim. jatkossa päiväkotien ja koulujen tilat

Lasten, nuorten ja perheitten palvelukokonaisuus on esimerkki verkostomaisesta perhekeskusmallista, johon on tutustuttu usean eri kunnan, kuntayhtymän toimesta vuosina 2017 ja 2018. Ns. Mäntsälän mallista on kirjoitettu lehdissä, uutisoitu radiossa, televisiossa. Ministeri Saarikko tutustui helmikuussa 2018 hyvinvointineuvolaan ja palvelukokonaisuuteen ja tuloksiin. Hän kirjoittaa vierailun jälkeen facebookissa ”perheiden palvelut on järjestetty upealla tavalla”. Professori Mitsuru Ishitani Kyotan Koka naisten yliopistosta psykologian laitokselta kävi myös tutustumassa neuvolatoimintaan.

Hyvinvointineuvolan palveluvalokoimaan on kuulunut jo vuosien ajan myös kodinhoitajapalvelut, isä-työntekijän palvelut, perhetyöntekijän palvelut, perheterapeutin palvelut sekä säännöllisesti kerän kuukaudessa kokoontuvat moniammatilliset tiimit. Toiminta on saanut hyvää palautetta sekä tiiminjäseniltä, että perheiltä, joiden lasten asioita on tiimin jäsenet tuloksettaasti hyvässä yhteistyössä vanhempien kanssa hoitaneet. Edellä mainittujen työntekijöiden lukuun ottamatta perheterapeuttia työpisteet ovat neuvolan tiloissa. Terveystoimijat tekevät työtä saman perheen kanssa alkuraskaudesta aina siihen asti, kun lapsi lähtee kouluun ja tähän tuttuuteen ja tuntemukseen on perustunut se, että perheen tarpeet on huomattu ja niihin on saatu nopeasti apua. Esim. lapsiperheiden kodinhoitajapalvelua koskevat tilaukset ovat pääsääntöisesti tulleet terveydenhoitajien kautta, jotka tuntevat asiakasperheensä.

Syntyvyyden aleneminen ja muuttoliikkeen muuttuminen miinus-merkkiseksi näkyy jo hyvinvointineuvolassa mm. yksi terveydenhoitajan toimi on siirretty perusterveydenhuollon hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön. 2018 Mäntsälässä syntyi 173 lasta, Pornaisissa 34. Vastaavat luvut 2011 olivat 305 ja 74. Sen jälkeen syntyvyys on tasaisesti laskenut.

Loppuvuodesta 2017 aikuisten psykososiaalisten palvelujen saatavuus alkoi olennaisesti heikentyä, joten yksikköön siirrettiin sisäisesti psykiatrin sairaanhoitaja purkamaan kertynyttä ruuhkaa alkuvuodesta. Aikuisten psykososiaalisten palvelujen saatavuus on kokonaisuudeltaan ollut toimintavuonna 2018 hyvä eikä jonoja ole kertynyt. Käytössä on ollut ajanvarauspuhelin matalan kynnyksen palveluna, jolloin asiakas on saanut ensimmäisen kontaktin ja vastaanottoajan. Vastaanotolle pääsy on vaihdellut yhden päivän ja kahden viikon välillä. Kiireellisuuden tarve on kartoitettu yhdessä asiakkaan kanssa.

Koska mielenterveysasiakkaiden pääsy erikoissairaanhoidon on ollut usein vaikeutunutta, on yksikössä hoidettu vaativiakin asiakkuuksia yhteistyössä terveyskeskuslääkäreiden ja oman ostopalveluna hankitun psykiatrian erikoislääkärin kanssa. Yksikön ostopalvelopsykiatrin arvio oli, että n. 80 %

lääkärin vastaanotolle ohjautuneista asiakkaista oli erikoissairaanhoidotasoisia. Yksikkö on mukana tammikuussa 2019 käynnistyvässä aikuissosiaalityön ja työhön kuntoutuksen yksikön ja seurakunnan yhteisessä Voimavara-hankkeessa. Kohderyhmänä on päihdeongelmaiset työikäiset kuntalaiset.

TE- toimiston antama palaute aikuissosiaalityön ja työhön kuntoutuksen palveluista työllisyyden edistämässä ...”Yksi asia erottaa teidät muista. Muualla sosiaalitoimi toimii yhdellä tavalla, työllisyysyksikkö omalla tavalla, kuntouttava työtoiminta omalla tavalla ja terkkarikin omalla tavalla. Hyvin harvoin nämä palvelut onnistutaan koordinoimaan saumattomasti ja vielä siten, että tarpeellinen tieto välittyy yhdeltä toimijalta toiselle ja muille. Tämä tuntuu teillä onnistuvan hyvin”... Kuntalaisten työllisyyden edistämässä saadut hyvät tulokset on esimerkki Yhdessä Tekemisestä, jota mm Lape-hankkeessa tavoitellaan.

Perheneuvolan saatavuus on ollut hyvä eikä palveluun ole kertynyt jonoa. Perheneuvolan palvelujen monipuolisuutta on lisätty mm oma perhetyöntekijä, neuropsykiatrinen valmentaja. Toimintavuonna täytettiin kolmas puheterapeutin toimi. Työntekijällä theraplay-osaamista, jota hyödynnetty neuvolan perhetyön kanssa. Uusia toimintatapoja ja vaikuttavia työmenetelmiä on otettu käyttöön, esimerkiksi Arjen valmennus ja Ihmeelliset vuodet. Tulosalueen henkilökunnan osaamista on vahvistettu (esim. IPT-koulutus). Vuoden 2018 yhtenä painopistealueena on koulupudokkuuden arviointi ja varhainen puuttuminen ja tukeminen tilanteessa. Poissaoloihin on puututtu yhteistyössä oppilashuollon, sosiaalityön, puheterapeutti tiimin, perheneuvolan ja nuorten tukipisteen kanssa yhteistyössä. Perheitä on tavattu ja mietitty tuki moniammatillisissa tiimissä. Useat tiimit ovat lastensuojelun antaman esimerkin mukaisesti pyytäneet asiakasperheitä tiimitapaamisiin, jotta perheen oma osallisuus omassa asiassa vahvistuisi. Perheneuvolassa ja nuorten tukipisteessä on hankittu lisätukea erikoislääkäreiltä ostopalveluna. Lasten ja nuorten vaikea oireilu on edellyttänyt erikoislääkärin arviointia ja tukea hoitosuunnitelman laatimiseksi. Erityisesti nuorten on ollut vaikeampaa sitoutua erikoissairaanhoidon viikoittaisiin vastaanottokäyntitapaamisiin, jolloin hoito erikoissairaanhoidossa on keskeytynyt ja tullut nuorten tukipisteen vastuulle.

Lastensuojelun perheen vanhemman palaute ”Tekisi mieli kirjoittaa lehtiin, mitä on, kun sosiaalityöntekijät on oikeasti mukana perheen asioissa. Niin suurta hattua nostan teille.”

Lastensuojelussa on työskennelty systeemisen Wait mallin mukaisesti jo vuodesta 2016 lukien. Systeemisen lastensuojelun sosiaalityön tavoitteena on tarjota lastensuojelun asiakkaille monipuolista, kokonaisvaltaista, yksilöllistä ja joustavaa tukea ja apua oikea-aikaisesti. Moniammatillisuus ja suhdeperustaisuus ovat systeemisen sosiaalityön keskeisiä tekijöitä. Tavoitteena on entistä vuorovaikutteisempi ja kohtaavampi lastensuojelutyö eli ihmissuhdetyön palauttaminen sosiaalityön keskiöön.

2019 käynnistyy THL:n ja STM:n SyTy-hanke, joka tukee maakunnittain kuntia systeemisen mallin toimeenpanossa ja luoda samalla pysyvät tukirakenteet mallin tueksi

Sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Kansallisen LAPE-muutosohjelman mukaiseen Uudenmaan LAPE-hankekokonaisuuteen osallistuminen	
	Mittarit:	Toteutuneen kuvaus

Toteuma:	Mustijoen kuntien sosiaali- ja terveystoimen perhekeskusten kehittämisryhmä ns. peketiimi on kokoontunut aktiivisesti koko LAPE- hankkeen ajan. Mukana on olleet edustajat kuntien sivistystoimista, sosiaali- ja terveystoimesta, seurakunnista, edustajat MLL:n paikallisyhdistyksistä sekä Uudenmaan MLL piirin edustaja. Teemojen mukaisesti mukana on ollut myös mm. maahanmuuttajakoordinaattori ja pakolaisohjaaja. Osana Lape-hanketta on rakennettu Keski-Uudenmaan alueelle yhtenäistä perhekeskuspalvelumallia. Ketterät kokeilut mainittu kohdassa perhepalvelu. Lapehankkeeseen liittyvä Varko –toimintamallin luominen kuntatasolla eli varhaiskasvatus- ja koulu lapsen ja hyvinvoinnin tukena ei edennyt.
-----------------	---

Tiliniemi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Last.,nuort.ja perh.p.tua yhteiset							
TOIMINTATUOTOT	2 018 615	2 261 427	-234 500	2 026 927	93,05%	140 925	1 886 001,74
TOIMINTAKULUT	-434 408	-480 103	0	-480 103	103,48%	16 687	-496 790,16
TOIMINTAKATE	1 584 207	1 781 324	-234 500	1 546 824	89,81%	157 612	1 389 211,58

Tulosalueen olennaiset tapahtumat ja poikkeamat tilinpäätös 2018

Lasten, nuorten ja perheitten eli lanupen tulosalueen talousarvion (ulkoiset + sisäiset menot) toimintakulujen toteuma oli 101,9 % (294 239 euroa) toimintatuottojen toteuma 101,0 % (29 747 euroa) ja toimintakate toteutui 102,1 % (264 491 euroa). Vuoden 2018 talousarviosta karsittiin menoja eri kustannuspaikoista yhteensä 600 900 euroa.

Henkilöstökulujen toteuma oli 101,7 % (6 .662 euroa), josta palkkojen ja palkkioiden yhteensä osuus oli 61 343 euroa. Vuoden 2018 talousarviosta henkilöstökuluja karsittiin yhteensä 67 300 euroa.

Tulosalueen asiakaspalvelujen ostoissa toteuma oli 102,15 % (130 258 euroa). Vuoden 2018 talousarviosta asiakaspalvelujen ostoista leikattiin 300 000 euroa ja hajauttaen leikkaus eri kustannuspaikoille. Perhepalvelujen asiakaspalvelujen ostoissa toteuma 104,82 % (58 889 euroa), joista suurimmat kustannukset aiheuttavat lastensuojelun menot. Lastensuojelun sijoitusten asiakaspalvelujen ostoissa Mäntsälän toteuma oli 1 029 448 euroa (2017 1 039 336 euroa) ja Pornaisten osalta 135 061 euroa (2017 127 155 euroa)

Hyvinvointineuvolan (ml. koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon) asiakaspalvelujen ostoissa toteuma oli 81,29 % (- 19 184 euroa). Kustannuksiin sisältyy myös ns. neuvolan vaihtajista aiheutuvat kuntien laskutukset.

Aikuisten psykososiaalisen yksikön asiakaspalvelujen ostojen toteuma oli 106,6 % (36 268 euroa) Mm. kriisipäivystys ylittyi yhteensä 19 580 euroa, josta Mäntsälän ylitys oli 17 952 euroa. Mielen-terveyskuntoutujien asumispalvelut alittui Pornaisissa 39 783 euroa, ollen yhteensä 112 617 euroa (2017 127 561 euroa) ja Mäntsälässä vastaavasti ylitystä 25 877 euroa, ollen yhteensä 312 177 euroa (2017 325 218 euroa). Myös päihdelaitoshoido ylittyi yhteensä 20 816 euroa, josta Mäntsälä 25 816 euroa. Pornaisissa ei lainkaan toimintavuoden aikana laitoshoidon tarvetta.

Vammaispalvelujen asiakaspalvelujen ostoissa toteuma oli 116,9 % (117 227 euroa), jossa ylitystä mm henkilökohtaisen avun kustannuksissa 144 500 euroa, josta Mäntsälän osuus 142 928 euroa. Kasvu johtuu asiakasmäärän kasvusta, joiden avun tarve on jouduttu turvaamaan ostopalveluilla. Alitusta tuli mm. tulkkipalveluissa, omaishoidon vapaapäiväpalvelujen ostoissa

Kehitysvammaisten asiakaspalvelujen ostoissa toteuma 98,27 % (-59 180 euroa), jossa ylitystä mm päivätoiminnan osalta 1 633 euroa, työtoiminta alittui 3 389 euroa. Asumispalvelut alittui 21 972 euroa ja vastaavasti ostot yksityisiltä ylittyi 7 863 euroa. Asumispalveluja leikattiin 30 000 euroa. Mäntsälän kehitysvammaisten laitoshoidon alittui 43 079 euroa. Pornaisissa ei ole laitoshoidon tarvitsevia asiakkaita. Rinnekoti on purkamassa laitoshoidon ja kaksi kolmesta laitoksessa olevasta kehitysvamma-asiakasta on siirretty toimintavuoden aikana asumispalveluihin.

Muiden palvelujen ostojen toteuma oli 103,03 % (84 589 euroa), josta suurimman ylityksen aiheuttivat vaikeavammaisten kuljetuspalveluiden ostot, jossa ylitystä 151 367 euroa. Mäntsälän osalta ostot yhteensä 529 160 euroa ja Pornaisten osalta 199 005 euroa. Kustannusten kasvuun vaikuttavat mm opiskelumatkat sekä työmatkat. Ylitystä tuli myös perhepalvelujen muissa yhteistoimintaosuuksissa yhteensä 82 601 euroa, josta seutukunnallisen virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivystyksen osuus 80 676 euroa. Alitusta tuli vastaavasti mm., asiantuntijapalveluissa, sisäisissä palvelutuotannon ostoissa.

Avustukset kotitalouksille toteuma oli 98,33 % (-18 105 euroa) sisältäen mm. täydentävän toimeentulotuen, ennaltaehkäisevän toimeentulotuen, omaishoidontuen, vammaisavustukset. Perustoimeentulotuki siirtyi 1.1.2017 Kelalle. Toimeentulotuissa, omaishoidontuissa, työosuusrahoissa alitusta. Vammaisten asunnon muutostöissä tuli ylitystä yhteensä 17 949 euroa, josta Mäntsälän osuus 11 220 euroa ja Pornaisten 6 729 euroa. Henkilökohtaisen avun kustannuksissa ylitystä yhteensä 43 880 euroa, jonka osalta Mäntsälä yli 69 848 euroa ja Pornainen ali 25 959 euroa. Vuoden 2018 talousarvion leikattiin avun osalta 30 000 euroa.

Avustukset yhteisöille toteuma 96,52 % (-23 231 euroa). Työmarkkinatuen kuntaosuus on suurin kustannuserä. 2018 Pornaisten työmarkkinatukikustannus siirtyi suoraan Pornaisten kunnan maksettavaksi. Mustijoen sosiaali- ja terveystoimi tuotti edelleen aikuissosiaalityön ja työhön kuntoutuksen palvelut pornaislaisille vuonna 2018. Mäntsälän työmarkkinakustannukset 2017 794 803 euroa ja 2018 631 699 euroa. Vuoden 2018 talousarviosta leikattiin Mäntsälän kuntaosuudesta 149 600 euroa. Annettu määräraha alittui 25 701 euroa. Pornaisten kustannukset 2017 196 108 euroa ja 2018 163 809 euroa.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Ei erityistä raportoitavaa

Perhepalvelut

Tiliniemi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Perhepalvelut							
TOIMINTATUOTOT	361 700	341 230		341 230	105,86%	-20 003	361 232,89
TOIMINTAKULUT	-3 815 433	-4 018 434	113 200	-3 933 434	102,52%	98 957	-4 032 390,97
TOIMINTAKATE	-3 453 733	-3 677 204	113 200	-3 592 204	102,20%	78 954	-3 671 158,08

Tulosityksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

	Luodaan osaamista ja laatua vahvistava lastensuojelun sosiaalityön moniammatillinen malli	
	Mittari:	Lastensuojelun käsikirja
	Toteuma:	Kunta on tehnyt Kuopion yliopiston kanssa jatkosopimuksen koskien lastensuojelun työmenetelmien kehittämisen hanketta. Jatkosopimus päättyy 31.12.2022. Jatkosopimukseen sisältyy lastensuojelun Wait-käsikirjan valmistuminen 31.12.2019 mennessä. Lastensuojelutyö toteutettiin edelleen systemisen mallin mukaisesti. Wait-tiimi kokoontui säännöllisesti, asiakasperheiden osallistuminen tiimiin lisääntyi, esimiehistä koostuva Net-tiimi eli nopean ensiarvion tiimimalli otettiin käyttöön
Tavoite:	Laaditaan toisen asteen psykososiaalisten palvelujen (psykologi, kuraattori) suunnitelma	
	Mittari:	Psykososiaalisten opiskeluhoollon palvelujen suunnitelman valmistelun tilanne
	Toteuma:	Koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut siirtyvät sivistystoimen alaisuuteen 1.1.2019 lukien. Psykososiaalisten opiskeluhoollon palvelujen osalta Keuda yhteistyössä on valmisteltu opiskelupsykologin sekä opiskelukuraattorin toimenkuvia. Kokonaisvaltainen opiskeluhoollon psykososiaalisten palvelujen suunnitelma edellyttää sekä ammatillisten oppilaitosten että lukiokoulutuksen vahvaa mukanaoloa. Ammatillisen koulutuksen lainsäädännölliset muutokset vaikuttivat siihen, että suunnitelman laatiminen jätettiin toteuttamatta (opiskeluhoollon laajeneminen).
Tavoite:	Luodaan sote-palveluiden ja kasvatus- ja sivistyspalveluiden yhteiset toimintamallit lasten, nuorten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen	
	Mittari:	Lape-hankkeen ketterien kokeilujen tilanne/tulokset
	Toteuma:	- Keski-Uudenmaan yhteinen Eva-oppilashuollon hanke eli Alva-alueellinen vaativan erityisen tuen oppilashuolto käynnistyi 1.8.2018. Palvelu kohdistuu psyykkisesti oireileviin peruskouluikäisiin lapsiin ja nuoriin. Tarjoaa konsultaatiota, jalkautuu mm luokkiin, osallistuu verkostotapaamisiin. - Keski-Uudenmaan yhteinen Eva-huoltoriitahankkeeseen osallistui vain yksi pilottiperhe, joka ei ollut Mäntsälästä tai Pornaisista. Jatkosta ei

		tietoa. - Päiväkodin jatkot Mäntsälässä ja Pornaisissa. Toteutettiin kolme kertaa molemmissa kunnissa. Tapahtumaan sisältyi alustus teemoittain ja keskustelua. Osallistujia yhteensä 19 vaikka lastenhoito oli järjestetty - Lapsiparkki on suosittu ja jatkuu Mäntsälässä. Kävijöitä ka. 150 viikossa. Pornaisissa seurakunnalla oma toiminta. - Parisuhdekatsastukset Mäntsälässä ja Pornaisissa. Kunnan oma perheterapeutti kehittänyt. Palaute hyvä. Jatkuu. Pohdinnan alla vanhemmuuskatsastukset - Nuoret kaverit –zempparitoiminta, jossa lukioikäiset voisivat toimia yläasteikäisten zemppareina. Ei käynnistynyt. Vain kaksi kiinnostunut - Lukimummot ja -vaarit toteutunut Mäntsälän Kirkonkylän koulussa. Koulutettu kuusi lukumummoa. Mahdollisesti laajentumassa muihin kouluihin. Yhteistyössä Uudenmaan Mannerheimin Lastensuojelun piirin kanssa: - Ystäväksi maahanmuuttajalle. Kaksi koulutuskertaa. Ensimmäiseen osallistujia 14 ystäväksi haluavaa. Saatettu maa-hanmuuttajaäitejä ja ystäviä yhteen - Keusoten kuntayhtymä vastaa 1.1.2019 lukien yhdyspintarakenteiden luomisesta yhteistyössä peruskuntiin jäävien palvelujen kanssa.
--	--	--

Aikuissosiaalityö ja työhön kuntoutuksen palvelut

Tiliniemi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Aikuissosiaalityö ja työhön kuntoutuksen palvelut							
TOIMINTATUOTOT	162 851	177 963	7 900	185 863	111,49%	-21 352	207 215,48
TOIMINTAKULUT	-2 178 343	-2 154 186	103 600	-1 943 186	98,86%	-22 197	-1 920 989,24
TOIMINTAKATE	-2 015 493	-1 976 223	111 500	-1 757 323	97,52%	-43 549	-1 713 773,76

Tulosityksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Sosiaali- ja terveystoimen työhön kuntoutuksen palvelut toimivat kitkatomasti työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa Työelämäosallisuuden vahvistaminen
Mittari:	Työmarkkinalistan tilanne 2018/tammikuu ja 2019/tammikuu
Toteuma:	Työskentelyn painopiste on ollut työmarkkinalistalla olevien kuntalaisten työllisyyden edistämisessä. Työhön kuntoutukseen liittyvät palvelut toimivat vaikuttavasti ja tuloksellisesti. Palveluun sisältyy monialaisena yhteistyönä tuotettu kuntalaisen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen työ- ja toimintakyvyn arviointi mukaan lukien

	oppimisvaikeuksien arviointi. Sosiaalinen kuntoutus on vahvistanut kuntalaisen toimintakykyä, edistänyt osallisuutta, parantanut työelämäedellytyksiä tukemalla kuntoutumista. Kuntouttavan työtoiminnan painopiste on siirtynyt ammatillisen kuntoutumisen suuntaan siten, että painopiste on yksilöllisessä työelämään tai koulutukseen tähtäävässä valmennuksessa. Työhönvalmennus käynnistyi toimintavuoden aikana. Asiakkaat ohjautuvat työhönvalmentajalle kuntouttavan kautta ja työhönvalmentajan fokus on aina kuntalaisen yksilöllisen ja tavoitteellisen suunnitelman kautta kohti työllistymistä, koulutusta. Keskushallinnon alainen työllisyyskoordinaattori vastaavasti tukee, ohjaa, neuvoo työnhakijoita ja työnantajaa työllistymiseen liittyvissä asioissa, tukee kuntalaista työ, työkokeilu ja koulutuspaikkojen haussa Mäntsälän työmarkkinakustannukset pienenevät vuodesta 2017 17,3 % ja Pornaisten 16,6 %. 2018 tammikuu Mäntsälä 54 374 euroa, 149 kuntalaista. Pornainen 17 077 euroa, 41 kuntalaista. Vertailuluku 219 tammikuu ei ole käytettävissä. Pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt ajalla tammikuu 2017 – joulukuu 2018 Mäntsälässä 55 % ja Pornainsssa 62 %. Työntekijät kehittävät toimintavuoden aikana omaa Selkene-mittaristoa, jota piloitettiin. Mittaristo ohjaa kiinnittämään huomioita juuri työttömyyden syiden ja seurausten yksilöllisyyteen.
--	--

Hyvinvointineuvola

Tiliniimi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Hyvinvointineuvola							
TOIMINTATUOTOT	180 884	36 191		36 191	326,69%	-82 040	118 231,37
TOIMINTAKULUT	-1 901 118	-2 010 721	104 200	-1 922 221	97,39%	-50 162	-1 872 058,71
TOIMINTAKATE	-1 720 235	-1 974 530	104 200	-1 886 030	92,99%	-132 203	-1 753 827,34

Tulosyksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018 ennuste

Tavoite:	Luodaan sote-palveluiden ja kasvatus- ja sivistyspalveluiden yhteiset toimintamalli lasten, nuorten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi
Mittari:	Lape-hankkeen ketterien kokeilujen tilanne/tulokset
Toteuma:	Hyvinvointineuvolan palveluvalikoimaan on kuulunut jo vuosien ajan myös kodinhoitajapalvelut, isä-työntekijän palvelut, perhetyöntekijä palvelut, perheterapeutin palvelut

	sekä säännöllisesti kerran kuukaudessa kokoontuvat moniammatilliset tiimit. Kodinhoitajapalveluiden asiakkuudessa oli 110 perhettä. Valtaosa käynneistä on alle 1-vuotiaan lapsen perheelle suunnattua palvelua, 1-5 käyntiä ja joka on ollut maksutonta. Psykiatrinen sairaanhoitaja neuvolassa –hanke eli psykiatrisen sairaanhoitajan pitämä vastaanotto maanantaisin neuvolassa pikkulapsiperheiden vanhemmille Lokakuussa 2017 kokeiluna alkanut torstaisin klo 8-10 toimiva avoin neuvola vakinaistettiin. Asiakkaita kävi keskimäärin 10 / päivä, vaihdellen aina 2:sta jopa 61:teen. Pääasiassa asiakkaat hakivat rokotteita, mutta myös lasten kasvunseurantaa ja näkö- ja kuulokontrolleja tehtiin. Lisäksi melkein viikoittain avoimessa neuvolassa kävi äitiysneuvola-asiakkaita sikiön sydänäänten kuuntelussa. Neuvolan Isä-työntekijän vastaanotolla kävi 50 isää. Isätyöntekijä teki kotikäyntejä isien luokse, isä-lapsi-iltoja, isä-lapsileirejä, isäryhmät THL:n mukaan ainoastaan neuvola, jossa on palkattu ammattilainen. Syksyllä 2018 hyvinvointineuvolan kolme terveydenhoitajaa ja psykiatrinen sairaanhoitaja kouluttautuivat Vauvan Taikaa –ryhmäohjajiksi. Ensimmäiset ryhmät kokoontuivat jo ennen joulua 4 kertaa ja äideiltä saatu palaute oli liikuttavaa; he kokivat ryhmän tuen tulevaan äitiyteen merkittävänä ja pitivät ryhmää tarpeellisena kaikille äideille. Keusoten kuntayhtymä vastaa 1.1.2019 lukien yhdyspintarakenteiden luomisesta yhteistyössä peruskuntiin jäävien palvelujen kanssa.
--	---

Aikuisten psykososiaaliset palvelut

Tiliniimi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Aikuispsykososiaaliset palvelut							
TOIMINTATUOTOT	60 396	63 202		63 202	104,84%	-3 058	66 259,69
TOIMINTAKULUT	-1 064 858	-1 078 311	10 000	-1 107 411	104,91%	54 352	-1 161 763,44
TOIMINTAKATE	-1 004 462	-1 015 109	10 000	-1 044 209	104,91%	51 295	-1 095 503,75

Tulosyksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Luodaan osaamista ja laatua vahvistava lastensuojelun sosiaalityön moniammatillinen malli
Mittari:	Lastensuojelun käsikirja

	Toteuma: Lastensuojelun käsikirja valmistuu 31.12.2019 mennessä Päihdetyön aktiivinen yhteistyö lastensuojelun, perhesosi- aalityön ja aikuissosiaalityön kanssa; yhteiset asiakkuudet, verkosto-osaamista korostava monialainen yhteistyö. Yh- teistyötä tehtiin 100 asiakkaan kohdalla eli 59 % yksikön asiakkuudessa olevien asiakkaiden osalta . Aloitettu kotiin vietävät päihdepalvelut, joiden asiakkaina ovat olleet hen- kilöt, joilla on ollut esimerkiksi lastensuojelun asiakkuus tai, joiden on ollut liikuntaesteiden vuoksi haastavaa tulla vastaanotolle. Yksikössä kehitettiin toimintavuonna aikuisten psykososi- aalisten palveluiden ja ennaltaehkäisevien palvelujen; etenkin hyvinvointineuvolan yhteisiä vanhemmuutta, per- heiden hyvinvointia edistävää ryhmätoimintaa. Psykiatrinen sairaanhoitaja neuvolassa –hanke; alkuvuoden aikana psykiatrisen sairaanhoitajan pitämä vastaanotto neuvolassa pikkulapsiperheiden vanhemmille 2 x / kk. Tarve osoittautui suureksi, joten vastaanottoaikoja lisättiin elokuun alusta lähtien siten, että psykiatrinen sairaanhoita- ja ottaa ajanvarausasiakkaita vastaan joka maanantai. Ko- dinhoitaja hoitaa tuona aikana lapsia neuvolan tiloissa. Asiakkaita 70 eli 13 % mielenterveysyksikön asiakasmää- räästä tavoitettiin ko. vastaanotolla. Kolme terveydenhoitajaa ja psykiatrinen sairaanhoitaja kouluttautuivat Vauvan Taikaa – ryhmäohjaajiksi. Ensimmäiset ryhmät kokoontuivat jo ennen joulua 4 kertaa ja äideiltä saatu palaute oli liikuttavaa; he kokivat ryhmän tuen tulevaan äitiyteen merkittävänä ja pitivät ryhmää tar- peellisenä kaikille äideille Hoivaa- ja leiki ryhmään liittyvä työntekijäkoulutus alkoi syyskuussa ja ensimmäinen ryhmä käynnistyi lokakuussa yhdessä neuvolan terveydenhoitajan kanssa. Palaute pide- tystä ryhmästä oli loistavaa. Toimintamalli perustuu mentalisaatio-teoriaan sekä Theraplay vuorovaikutusterapiaan. Työskentelyssä keski- tytään lapsen ja vanhemman vuorovaikutussuhteeseen. Työmallia pystytään toteuttamaan perheille sekä ryhmille. Ryhmätoiminnassa kohderyhmänä on mielialaoireilevat raskaana olevat sekä pienten vauvojen äidit, työskennel- lään äidin mentalisaatiokyvyn, vuorovaikutussuhteen, sen- sitiivisyyden sekä emotionaalisen saatavilla olon vahvis- tamista. Toimintaan ohjaudutaan esimerkiksi neuvolan terveydenhoitajan, muiden tahojen kautta tai itse soittamal- la. Perhe Hoivaa- ja leiki on vastaavasti suunnattu perheelle
--	--

		siten, että molemmat vanhemmat ja lapsi osallistuvat. Tämä käynnistyy vuonna 2019.
--	--	--

Vammaispalvelut

Tiliniemi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS- muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1- 12/2018
Vammaispalvelut							
TOIMINTATUOTOT	124 895	145 811		145 811	96,46%	5 160	140 650,81
TOIMINTAKULUT	-2 235 168	-2 239 368		-2 239 368	113,81%	309 164	-2 548 531,72
TOIMINTAKATE	-2 110 273	-2 093 557		-2 093 557	115,01%	314 324	-2 407 880,91
Kehitysvammaispalvelut							
TOIMINTATUOTOT	212 920	130 137	5 600	135 737	136,38%	-49 379	185 116,31
TOIMINTAKULUT	-3 647 174	-3 948 385	3 700	-3 969 085	97,16%	-112 563	-3 856 522,36
TOIMINTAKATE	-3 434 254	-3 818 248	9 300	-3 833 348	95,78%	-161 942	-3 671 406,05

Tulosyksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Kohti omaa kotia -hanke etenee hankesuunnitelman mukaan	
	Mittari:	Hankkeen tilanne
	Toteuma:	- Valtuusto hyväksyi vammaispalvelun vastaavan asiantuntijan viran perustamisen turvatakseen hankkeeseen palveluiden jatkumisen sote-kuntayhtymässä. Tavoitteena myös hankkeen sisällön jalkauttaminen sote-kuntayhtymässä. - Hankkeessa kehitetyt tuetun asumisen palvelut mahdollistavat nyt yhtä useammalle kehitysvammaiselle kuntalaiselle asumisen omassa asunnossa - Kohtaamispaikan ja asumisvalmennuksen toiminnan jatko vuodelle 2019 vahvistettiin perintörahojen turvin (palkkarahat kahdelle 50 % ohjaajalle)

Toteutuneet suoritteet

Suorite ja tunnuslukutiedot	TP2015	TP2016	TP 2017	TOE 2018	KS 2018	TP 2018
Perheneuvola						
Asiakkaat	203	238	272	320	320	251
Käynnit	1 661	1 535	1 774	1 600	1 600	1 949
Koulupsykologit						
Asiakkaat	219	269	262	260	260	214
Käynnit	1 105	1 303	1 337	780	780	974
Nuorten vastaanotto						
Asiakkaat	178	180	223	220	220	255
Käynnit	1 628	1 349	1 755	1 400	1 400	2 358
Puheterapia						
Asiakkaat	304	185	330	487	487	365
Käynnit	1 324		1 637	2 080	2 080	1 823
Lastensuojelun sosiaalityö, asiakkaat	170	142	102	142	142	99
Perhesosiaalityö, asiakkaat	65	153	154	353	353	101
Sosiaalipäivystys, asiakkaat	250	304	410	275	275	
Palvelutarpeen arviointi perhesosiaalityössä, asiakkaat	123	357	lukua ei saatavissa	158	158	53
Kodin ulkopuolelle sijoitetut /Last.suoj.						
Asiakkaat	31	28	27	27	27	26
Hoitopäivät	13 565	10 264	8 943	9 855	9 855	10 072
Jälkihuolto, asiakkaat	43	35	29	31	31	25
Lastenvalvoja, elatussopimukset	332	343	270	320	320	284
Aikuissosiaalityö						
Sosiaalityö, asiakasperheet	527	510	512	500	500	783
Perustoimeentulotuki, asiakasperheet	670	693	92			
Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, asiakasperheet	201	212	304	150	150	274
Välitystiliasiakkaat	38	33	35	33	33	43
Työmarkkinatuki, asiakkaat	191	216		218	218	150
Kuntouttava työtoiminta, asiakkaat	72	101	147	90	90	204

Suorite ja tunnuslukutiedot	TP2015	TP2016	TP 2017	TOE 2018	KS 2018	TP 2018
Hyvinvointineuvola, Mäntsälä						
<i>Käynnit yhteensä</i>	9 599	9 774	9 539	9 150	9 150	8 962
Lastenneuvola, asiakkaat	1 917	1 881	1 989	2 100	2 100	1 884
Lastenneuvola, käynnit lääkärillä	1 526	1 465	1 377	1 400	1 400	1 256
Lastenneuvola, käynnit hoitajalla	4 301	4 417	4 597	4 000	4 000	4 436
Äitiysneuvola, asiakkaat	471	520	510	600	600	471
Äitiysneuvola, käynnit lääkärillä	636	602	599	600	600	496
Äitiysneuvola, käynnit hoitajalla	2 322	2 329	2 155	2 200	2 200	1 929
Perhesuunnitteluneuvola, asiakkaat	654	758	652	740	740	700
Perhesuunnitteluneuvola, käynnit lääkärillä	312	464	273	450	450	351
Perhesuunnitteluneuvola, käynnit hoitajalla	502	497	538	500	500	494
Hyvinvointineuvola, Pornainen						
<i>Käynnit yhteensä</i>	2 657	2 331	2 376	2 290	2 290	1 738
Lastenneuvola, asiakkaat	537	506	478	550	550	447
Lastenneuvola, käynnit lääkärillä	383	321	282	300	300	278
Lastenneuvola, käynnit hoitajalla	1 268	1 137	1 181	1 100	1 100	1 000
Äitiysneuvola, asiakkaat	132	127	139	200	200	97
Äitiysneuvola, käynnit lääkärillä	161	121	123	140	140	87
Äitiysneuvola, käynnit hoitajalla	615	500	530	500	500	282
Perhesuunnitteluneuvola, asiakkaat	156	152	157	180	180	66
Perhesuunnitteluneuvola, käynnit lääkärillä	61	66	44	70	70	5
Perhesuunnitteluneuvola, käynnit hoitajalla	169	186	216	180	180	86
Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, Mäntsälä						
Asiakkaat	3 220	3 260	3 214	3 200	3 200	2 979
Käynnit lääkärillä	1 396	1 315	1 252	1 300	1 300	1 099
Käynnit hoitajalla	6 461	6 067	5 737	6 200	6 200	5 564
Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, Pornainen						
Asiakkaat	980	967	981	950	950	897
Käynnit lääkärillä	354	368	289	380	380	370
Käynnit hoitajalla	1 847	1 885	1 835	1 900	1 900	1 545
Lapsiperheiden kotipalvelu						
Asiakkaat	97	115	106	160	160	110
Kodinhoitajakäynnit	590	644	628	650	650	701

Suorite ja tunnuslukutiedot	TP2015	TP2016	TP 2017	TOE 2018	KS 2018	TP 2018
Mielenterveysavopalvelut ja kriisipäivystys						
Asiakkaat	407	695	601	470	470	661
Käynnit	1 750	3 456	2 633	1 900	1 900	2 942
Mielenterveysasumispalvelut						
Asiakkaat	16	13	18	17	17	20
Hoitopäivät	4 186	4 414	4 635	4 940	4 940	4 492
Mielenterveyspalveluiden psykiatrinen sairaanhoitaja						
Asiakkaat	367	455	521	560	560	534
Käynnit	1 690	2 374	2 602	1 950	1 950	2 808
Päihdehuollon avopalvelut						
Asiakkaat	176	191	170	190	190	175
Käynnit	1 121	1 053	918	1 250	1 250	1 729
Päihdehuollon laitostuntoutus						
Asiakkaat	13	9	13	12	12	12
Hoitopäivät	521	241	384	480	480	444
Vammaisten asumispalvelut						
Asiakkaat	13	11	11	8	10	7
Hoitopäivät	4 375	4 380	3 747	2 920	2 920	2 555
Kehitysvammaisten palveluasuminen						
Asiakkaat	48	45	54	65	65	56
Hoitopäivät	11 230	16 425	12 309	11 697	11 697	13 232
Kehitysvammaisten laitoshoido						
Asiakkaat	3	3	3	3	3	3
Hoitopäivät	1 095	1 095	1 093	1 095	1 095	789
Kehitysvammaisten perhehoito						
Asiakkaat	15	17	19	21	21	17
Hoitopäivät	966	1 031	1 246	1 088	1 088	1 275

Hoito- ja hoivapalvelut

HOITO- JA HOIVAPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoisen ja sisäisen							
TOIMINTATUOTOT	7 841 699	7 946 848	373 500	8 320 348	8 459 838	101,7 %	-139 490
Myyntituotot	4 546 055	4 665 314	468 300	5 133 614	5 168 958	100,7 %	-35 344
Maksutuotot	2 408 850	2 184 780	-145 500	2 039 280	2 049 115	100,5 %	-9 835
Tuet ja avustukset	9 076		5 700	5 700	17 207	301,9 %	-11 507
Muut toimintatuotot	877 718	1 096 754	45 000	1 141 754	1 224 558	107,3 %	-82 804
TOIMINTAKULUT	-20 825 334	-21 305 933	-1 065 100	-22 371 033	-23 072 445	103,1 %	701 412
Henkilöstökulut	-8 413 068	-8 025 000	-603 500	-8 628 500	-9 009 080	104,4 %	380 580
Palvelujen ostot	-10 042 191	-11 000 176	-444 600	-11 444 776	-11 950 773	104,4 %	505 997
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-397 281	-357 600	-33 000	-390 600	-396 495	101,5 %	5 895
Avustukset	-259 835	-270 000	17 000	-253 000	-266 283	105,3 %	13 283
Muut toimintakulut	-1 712 959	-1 653 157	-1 000	-1 654 157	-1 449 814	87,6 %	-204 343
TOIMINTAKATE	-12 983 635	-13 359 085	-691 600	-14 050 685	-14 612 607	104,0 %	561 922
Suunnitelmapoistot	-63 590	-55 100		-55 100	-70 284	127,6 %	15 184
Laskennalliset erät:	-647 517	-818 680		-818 680	-985 367	120,4 %	166 687
Vyörytystuotot	461 562	569 595		569 595	386 524	67,9 %	183 071
Vyörytysmenot	-1 109 079	-1 388 275		-1 388 275	-1 371 891	98,8 %	-16 384
TILIKAUDEN TULOS	-13 694 742	-14 232 865	-691 600	-14 924 465	-15 668 258	105,0 %	743 793

Tiliniimi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS- muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1- 12/2018
Hoito- ja hoivapalvelujen yhteiset							
TOIMINTATUOTOT	2 440 779	2 936 730	91 400	3 028 130	100,03%	-789	3 028 919,16
TOIMINTAKULUT	-638 503	-828 537	-35 000	-674 137	91,16%	-59 604	-614 533,39
TOIMINTAKATE	1 802 276	2 108 193	56 400	2 353 993	102,57%	-60 393	2 414 385,77

Tulosalueen olennaiset tapahtumat ja poikkeamat tilinpäätös 2018

Palvelualueen toimintakate oli alijäämäinen 561 922 euroa (104,0 %). Tuotot toteutuivat odotetusti (101,7 %). Koko palvelualueen henkilöstökulut ylittyivät 380 580 euroa (104,4 %), joista erilliskorvauksien osuus on 323 139 euroa (113 %) ja varhemaksut 60 100 euroa. Kotihoidon henkilöstökulut ylittyivät 112 507 euroa, joka vastasi sieltä puuttuvaa kolmen lähihoitajan vuosipalkkaa. Palvelualueella lääkekustannukset ylittyivät 19 000 euroa ja hoitotarvikkeet 21 000 euroa.

Mäntsälän kotihoidon käyntimäärät kasvoivat vuodesta 2017 vuoteen 9 068 käynnillä (6 %), Pornaisissa vastaavasti 3 395 käynnillä (13 %). Pornaisissa on pienen asiakasmäärän vuoksi vuosittaista vaihtelua enemmän kuin Mäntsälässä, jossa ikääntyneiden määrä on suurempi. Kotihoidon käyntimäärien kasvu on ollut huomattavaa viimeiset 10 vuotta ja se jatkui myös vuonna 2018. Entistä hoitollisempien asiakkaiden hoitaminen kotiin edellyttää riittävää henkilöstömäärää hoidon mahdollistamiseksi.

Kotihoidon matkustuskulut ylittyivät 16 300 euroa, joka johtui asiakaskäyntimäärien kasvusta. Kotihoidon asiakkaiden hoitoisuuden lisääntyessä on jouduttu lisäämään hoitajaresurssia ilta- ja viikonloppuvuoroihin, jonka johdosta erilliskorvaukset ylittyivät.

Omaishoidontuessa arvioitiin olevan ylitysriski KU-Soten uusien omaishoitokriteerien käyttöönoton myötä 2018 syksyllä. Kriteerit eivät kuitenkaan astuneet voimaan vuoden 2018 aikana. Omaishoito

ylittyi 6 323 euroa Mäntsälässä ja 6 959 euroa Pornaisissa. Kaikille omaishoidontuen kriteerit täyttävälle hakijoille myönnettiin omaishoidontuki.

Asumispalvelujen ostot ylittyivät 183 365 euroa. Asumispalvelujen hoitovuorokaudet kasvoivat 9 921 hoitopäivällä, joista 17 paikkaa korvasi Aurinkomäen ja Hoivaosaston pitkäaikaisen asumisen paikkamäärien vähennyksiä. Kahdeksan paikkaa oli lisäkasvuun varattua. Kasvuennuste ylittyi reilun 2 paikan verran. Mäntsäläläisiä oli 31.12.2018 tehostetussa palveluasumisessa 7,6 % 75 vuotta täytäneistä vastaavan ikäisistä henkilöistä ja pornaislaisia oli 9 %, kun valtakunnallinen tavoite on 6-7 %.

Hoito – ja hoivapalvelut ostaa tehostetun palveluasumisen yksityisiltä palveluntuottajilta ja Kivistöntien palvelutalolta. Lisäksi kahdesta kotikuntamuuttajasta on maksettu korvausta toisiin kuntiin. Vuoden 2018 lopussa maksetaan yhdestä asiakkaasta kotikuntalain mukaista korvausta.

Ostettuja palveluasumispaikkoja on ostettu seitsemältätoista (17) eri palveluyksiköltä. Palvelun piirissä 31.12.2018 oli 126 asiakasta, lisäksi maksamme toiselle kunnalle yhdestä (1) kotikuntamuuttajasta, siis yhteensä 127 asiakasta. Mäntsälään kotikuntamuuttajina oli sijoitettu 5 asiakasta. Heidän sijoittamiskuluistaan kotikunta maksaa suurimman osan. Pornaislaisia asiakkaista oli 31.12.2018 kaksikymmentäyksi (21) asiakasta.

Mäntsälän palvelukotiyhdistykseltä vuoden 2017 tilinpäätökseen kirjattu saatava 200 000 euroa on poistettu vuoden 2018 kirjanpidosta kunnanhallituksen päätöksen 26.3.2018 § 93 mukaisesti. Tämän ennustettiin aiheuttavan ylitysriskin Kivistöntien palveluasumisen ja kotihoitojen ostojen osalta, riski ei toteutunut. Kivistöntien palveluasumisen kulut jäivät 121 012 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman.

Ikäihmisten ostetun palveluasumisen valvonta suoritetaan yhteistyössä Kuuma-kuntien kanssa. Jokainen kunta tekee alueellaan tarkastuskäynnit Valviran ohjeiden mukaisesti ja informoi muita kuntia jakamalla tehdyt tarkastuskertomukset. Mäntsälän ja Pornaisten alueella palvelualueen vastuulla on neljä palveluntuottajaa. Valvontaa suoritetaan säännöllisillä käynneillä yksiköissä ja yllätyskäynneillä tarvittaessa.

Asumispalvelukoordinaattori aloitti hoito – ja hoivapalveluissa 1.9.2017. Toiminta on vakiintunut vuoden 2018 aikana. Tehtävä hoidetaan tällä hetkellä osa-aikaisesti. Tehtävään kuuluu yksityisten palveluasumisyksiköiden valvontaan osallistuminen ja uuden asukkaan siirtymävaiheen hoitoneuvotteluihin ja hoito- ja palvelusuunnitelmien laatimiseen osallistuminen. Lisäksi asumispalvelukoordinaattori osallistuu sijoitettujen asukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmien toteutumisen seurantaan yksiköissä vähintään kerran vuodessa ja tarvittaessa yksikön tai omaisen pyynnöstä.

Valvontakäyntejä on tehty 5 ikäihmisten palvelukoteihin ja 3 mielenterveys- ja päihdeasukkaiden palvelukoteihin. Seurantakäyntejä on tehty 2 hoitokotiin ja huoli-ilmoitusten perusteella on tehty yksikkökäyntejä 3 kpl. Hoito- ja palvelusuunnitelmien laatimisneuvotteluja on tehty 105 kpl.

Veteraanipalveluihin oikeutettuja, rintamatunnuksen saaneita veteraaneja oli vuoden alussa Mäntsälässä 30 ja vuoden lopussa 23 ja Pornaisissa 6 ja vuoden lopussa 5. Vuoden 2018 myönnettyjen palvelujen määrärahaa voi käyttää vuoden 2019 heinäkuun loppuun saakka. Tästä johtuen palvelujen tilastotiedot eivät ole vuoden vaihteessa vielä kokonaisuudessaan tiedossa. Veteraanien palvelutarpeen arvioinnin tekee asumispalvelukoordinaattori yhteistyössä kotihoitojen ja asumispalveluyksiköiden työntekijöiden kanssa. Veteraanien palvelutarpeen arviointikertomukset kirjataan vuoden 2018 alusta lähtien Pro Consonaan asiakaskertomukseen. Veteraanien luo tehtyjä käyntejä oli 25 kpl Mäntsälässä ja 4 Pornaisissa.

Veteraanien virkistyspäivät olivat 12.4.2018 ja 4.10.2018. Päivät toteutetaan yhdessä Veteraaniasian neuvottelukunnan kanssa. Vanhustyön suunnittelija toimii Veteraaniasian neuvottelukunnan sihteerinä. Neuvottelukunnan kokouksia oli vuonna 2018 3 kpl.

Sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Palvelualueen palveluja kehitetään osallistumalla I&O -hankkeen osahankkeisiin yhdessä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa	
	Mittari:	- Kaapo – keskitetty palveluohjaus - Kotiin kuntoutus - Omais- ja perhehoito - Valinnanvapauskokeilu: omaishoidon ja kotihoidon henkilökohtainen budjetointi
	Toteuma:	- Palveluohjausta kehitettiin valtakunnallisen I&O:n Kaapo-hankkeen tavoitteen mukaisesti hankkeen aikana. Palveluohjauksen kokonaisuuteen keskitettiin palvelutarpeen arviointi, ohjaus ja neuvonta, vanhussosi-aalityö, omais- ja perhehoito, kotiuttamistiimin palvelut ja ostopalveluyksikköjen asiakassuunnitelmien valvonta. - STM:n maakunnallisen I&O-hankkeen Kotikuntoutuspilotti toteutettiin yhteistyössä kuntoutuksen kanssa. Hankkeeseen oli resursoitu kuntoutusresurssia. - Palvelualue osallistui KU-soten omais- ja perhehoidon kriteerien valmisteluun sekä vaikutti niiden valmisteluun maakunnan tasolla. - Palvelualue oli mukana valinnanvapauskokeilussa omaishoidon asiakkaiden henkilökohtaisen budjetin osalta. Mäntsälässä 9 omaishoitajaa on kokeilussa mukana vaihtaen omaishoidon lakisääteiset vapaat henkilökohtaiseen budjettiin. Kokeilu käynnistyi keväällä.
Tavoite:	Perustetaan palveluohjauskeskus	
	Mittari:	- Palveluohjausyksikkö on perustettu huhtikuussa ja esimiestehtävä täytetty huhtikuussa.
	Toteuma:	- Yksikön toiminta käynnistyi huhtikuussa. Toiminta vastaa I&O:n Kaapo-hankkeen tavoitteeseen ohjaamalla asiakkaita tarpeenmukaisiin palveluihin.
Tavoite:	Pitkäaikaisen laitoshoidon muuttaminen palveluasumiseksi (Aurinkomäki)	

	Mittari:	- Toteutuneen kuvaus - Ikäryhmästä pitkäaikaisessa laitoshoidossa 31.12. (tavoite 2–3 %)
	Toteuma:	- Aurinkomäen palvelukoti aloitti toimintansa 1.1.2018 tehostettuna palveluasumisena. Tavoitteena oli, että paikkamäärä on 17 pitkäaikaisasukaspaikkaa ja 4 kriisi- ja lyhytaikaisasuinpaikkaa yht. 21 paikkaa. - Tavoite asukasmäärän suhteen saavutettiin suunnitellusti. - Pitkäaikaisessa laitoshoidossa 31.12.2018 oli 75 vuotta täyttäneistä mäntsäläläisistä 2 % ja pornaislaisista 0 %.
Tavoite:	Perustetaan kotiinkuntoutusyksikkö	
	Mittari:	- Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	- Kotiinkuntoutusyksikön toiminta käynnistyi huhtikuussa. Toiminnan painopisteenä ovat olleet kotiin kuntoutuvat asiakkaat. Kuntoutuspaikat olleet olleet täynnä. - Muutoksen jälkeen Kotokartanon osasto rakentuu seuraavasti; hoivaosasto 19 paikkaa, vuorohoito 4 paikkaa ja kotiinkuntoutus 7 paikkaa. - Kotokartanon hoivaosasto on muutettu alkuvuonna 2018 terveydenhuoltolain mukaisesta laitoshoidosta sosiaalihuoltolain mukaiseksi laitoshoidoksi.
Tavoite:	Ikääntyvien hyvinvointia ja toimintakykyä tukevien toimintamallien kehittäminen ja toimeenpano	
	Mittarit:	- Neuvonta ja ohjaus (Neuvokas, Ikäinfo) - Yhteistyö yhteisöjen ja eri kumppaneiden kanssa (oppilaitokset, Keski-Uudenmaan yhdistysverkosto, Ikäihmisten neuvosto, eri järjestöt ja vapaaehtoistoiminta)
	Toteuma:	- Neuvokas-piste on toiminut kahtena päivänä viikossa toimintakauden aikana. Neuvokas-piste muutti Citymarketin Nuorten olohuoneen kanssa samoihin tiloihin. - KU-tason Hyte-toiminnassa kuntalaisten kuuleminen työpajoissa, joista asiakasraadit toteutettiin yhteistyönä Keski-Uudenmaan yhdistysverkon kanssa. - Ikäihmisten neuvoston johtama Ikäinfo-toiminta päättyi. Ikä-info toimi 10 vuotta jakaen tietoa ikääntyneille heitä kiinnostavista aiheista kuten terveydestä, hyvinvoinnista ja palveluista. - Kuntalaisia osallistavat toimintatavat lisääntyivät ja monitoimijaisuuteen perustuva verkostojen toiminta kasvoi.

Tavoite	Kotona asumisen edellytysten lisääminen laajenevalle asiakaskunnalle. Varaudutaan kotihoidon lisääntyvään tarpeeseen.	
	Mittari:	- Hoitajaresurssien suhde käyntimäärään - Henkilöstörakenteen monipuolistaminen
	Toteuma:	- Kotihoidon käyntimäärät kasvoivat 6,9 % edellisestä vuodesta. - Käyntimäärän kasvuun johtavana tekijänä on se, että kotona asutaan yhä pidempään kotiin vietävien palveluiden turvin. Lisäksi yökotihoito tukee ja mahdollistaa kotona-asumista Mäntsälän keskustan alueella. - Kotihoitoon on jouduttu ottamaan määräaika- ja ostamaan lisätyövoimaa kesäloma-aikana, jotta on voitu turvata asiakkaiden tarvitsemat palvelut. - Henkilöstömitoitus ei ollut riittävä asiakaslähtöisen työn edelleen kehittämiseen. - Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita, esimerkiksi avoinna olleisiin vakituisiin sairaanhoitajan toimiin ei ollut hakijoita tai hakuajat ovat olleet pitkiä.
Tavoite	Omaishoidon ja perhehoidon kehittäminen	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	KU-soten uudet omaishoidon- ja perhehoidon kriteerit ja soveltamisohjeet valmisteltiin KU-sote valmistelujen yhteydessä. Omaishoidon ja perhehoidon kriteerit yhtenäistettiin Keski-Uudenmaan alueella. Omaishoidon kriteerit mahdollistavat jatkossa Mäntsälässä ja Pornaisissa jatkossa laajemman omaishoidon palveluja saavan asiakaskunnan.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Ei erityistä raportoitavaa

Avopalvelut

Tiliniimi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Avopalvelut							
TOIMINTATUOTOT	3 206 364	3 172 423	333 000	4 077 658	102,70%	-109 931	4 187 589,25
TOIMINTAKULUT	-11 993 798	-13 186 903	-916 500	-15 884 776	105,06%	804 008	-16 688 784,37
TOIMINTAKATE	-8 787 434	-10 014 480	-583 500	-11 807 118	105,88%	694 077	-12 501 195,12

Tulosityksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

	Kotihoidon asiakaskäyntien vaihtoehtoisien toteuttamismallien käyttöönotto ja työtapojen muuttaminen digitaalisuuden ja robotiikan avulla. Lääkehoidon turvallisuuden kehittäminen.
--	---

	Mittari:	- Virtuaalikotihoidon käyttöönotto - Lääkeannosjakelu kaikille jakeluun sopiville asiakkaille - Lääkeannostelurobotin käytön arviointi
	Toteuma:	- Virtuaalikotihoidon käyttöönottoa valmisteltu KU-sotessa, varsinainen käyttöönotto tapahtuu myöhemmin KEU-soten toimesta. - Lääkkeiden annosjakeluasiakkaiden määrät lisääntyivät ollen Mäntsälässä 177 (133 vuonna 2017) ja Pornaisissa 29. - Lääkeannosjakelurobottia kokeiltiin kunnissa ja arvioitiin, että toimintaa ei jatketa toistaiseksi.
Tavoite:	Välittömän työajan aikatavoite: kotihoidossa 60 % ja vanhustentalon lähihoitajilla 70 % ja kotihoidon sairaanhoitajilla 20 %	
	Mittari:	- Toteutunut välitön työaika %
	Toteuma:	- Lähihoitajien välitön työaika oli 43,5 %, Hirvitalon lähihoitajien 51,9 % ja sairaanhoitajien 20,7 %. Välittömän työajanlaskentatapa muuttui, joka tekee sen, että tavoiteltuja prosentteja uudella laskentaperiaatteella ei saavuteta. Välitön työaika ei pidä sisällään kaikkea suoraan asiakkaalle tehtävää työtä.
Tavoite:	Erityisesti ikääntyneet kuntalaiset saavat tarpeenmukaista ja ennakoivaa ohjausta ja neuvontaa Ohjaus- ja neuvontapalvelujen kehittäminen ja tunnettavuuden parantaminen Palveluohjauksen ja palvelutarpeenarvioinnin tehostaminen	
	Mittari:	- Palveluohjauskeskuksen toiminnankuvaus - Asiakaskontaktien määrä neuvonta- ja ohjauspalveluissa - Palveluohjauksen asiakasmäärä
	Toteuma:	- Palveluohjaus on uusi toimintayksikkö, joka koostuu muistipoliklinikasta, kotiutustiimistä ja palveluohjauksesta. Palveluohjaus toimii muilta osin Mäntsälä / Pornaisten alueella, mutta kotiutustiimi toimii vain Mäntsälän alueella. Neuvontapuhelin on avoinna joka arkipäivä klo 8.00 – 9.00. Palveluohjauksen henkilökuntaa on mukana erilaisissa hyvinvointia- ja terveyttä edistävissä tapahtumissa. - Neuvontapuhelimeen tuli 141 soittoa. Neuvontapuheluita tullut myös jonkin verran kotiutustiimin puhelimeen. - Neuvontapisteessä kävi 103 asiakasta. - Palveluohjauksen palvelutarpeen arviointeja tehtiin

		Mäntsälässä 252 kpl ja Pornaisissa 31 kpl.
Tavoite:	Kotiin kuntoutuksen vahvistaminen: osaamisen kehittäminen, toimintamallien kehittäminen, henkilöstöresurssien tarpeen arviointi	
	Mittari:	- Henkilöstön koulutuksen toteuma - Toimintamallin kuvaus - Tarvittavan henkilöstön määrä
	Toteuma:	- Yhteistä toimintamallia kehitetään koko Uudellemaalle. - Mallin kehittäminen toimintaan vietäväksi jatkuu KEU-sotessa.
Tavoite:	RAI-mittariston käyttöönotto palvelutarpeenarvioinnissa ja kotihoidossa	
	Mittari:	- Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	- KEU-soten valmisteluissa suunniteltu RAI-mittarin yhteistä käyttöönottoa kotihoitoon ja ympärivuorokautiseen hoitoon Nurmijärven ja Mäntsälän osalta vuodelle 2019. Kuntien yhteinen RAI-mittarin käyttöönotto palveluohjaukseen siirtyi vuodelle 2019. Vaihtoehtoisten mittarien arviointi ja valinta tehtiin yhteistyönä KEU-soten valmisteluissa vuonna 2018. -
Tavoite:	Kotihoidon ja kotihoidon tukipalveluiden, omais- ja perhehoidon, palveluasumisen myöntämisperusteiden yhtenäistäminen Keski-Uusimaalla	
	Mittari:	- Hyväksytyt kriteerit
	Toteuma:	- Kriteerit oli valmisteltu. Palveluasumisen kriteerit hyväksyttiin KEU-sotessa syksyllä. Muiden hyväksyntä siirtyi vuodelle 2019.
Tavoite:	Kotihoidon asiakkaiden osuus ikäryhmästään 13–14 % (75 vuotta täyttäneistä)	
	Mittari:	- Toteuma %
	Toteuma:	- Kotihoidon asiakkaiden peittävyys 75 vuotta täyttäneiden osuudesta on Mäntsälässä 12,6 % ja Pornaisissa 16,7 % (30.11.2018).
Tavoite:	Tietoisuuden lisääminen muistihoidosta, kumppanuusyhteistyön laajentaminen etsivään työhön	
	Mittari:	- Yleisötilaisuuksien määrä ja toteutuneen kuvaus - Muistihoidon uusien asiakkaiden määrä - Kumppanuusyhteistyön uudet ulottuvuudet kuvataan

	Toteuma:	- Osallistuttu muistiyhdistyksen muistikahvilan toimintaan säännöllisesti. Erilaisiin kuntalaistapahtumiin osallistuttu kuten asukasfoorumeihin ja kolmannesektorin tapahtumiin.
Tavoite:	Ennaltaehkäisevän toiminnan palveluja kehitetään yhdessä perusterveydenhuollon, vapaaehtoistoiminnan, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa. Etsivän vanhustyön organisoiminen	
	Mittari:	- Voimaa vanhuuteen -hankkeessa tuotettujen toimintamallien kuvaukset - Neuvokas-hanke yhteistyössä pth:n kanssa - Yleisötilaisuudet yhteistyössä hallintokuntien ja kolmannen sektorin kanssa. - Etsivän vanhustyön toimintamallin kuvaus
	Toteuma:	- Kunnasta liikuntapalvelut, kuntoutus ja hoito- ja hoivapalvelut osallistuivat Ikäinstituutin johtamaan Voimaa vanhuuteen hankkeeseen. Hanke päättyi vuonna 2018. Hankkeen myös ikääntyneille suunnattua liikuntaa ja ryhmiä perustettiin erityisesti sivukylille. - Neuvokas toimintaa suunniteltiin ja toteutettiin tiiviissä yhteistyössä pth:n kanssa. - Osallistuttiin mm. asukasfoorumeihin, Hyte-työpajoihin ja kolmannen sektorin eri tilaisuuksiin. - Etsivän vanhustyön toteutus tapahtuu matalankynnyksen toimipisteissä ja neuvonnassa sekä kolmannella sektorilla, joista avuntarvitsijat ohjataan tarvittaviin palveluihin tai palvelutarpeen arviointiin. .
Tavoite:	Kotitapaamisten uudelleen suuntaaminen	
	Mittari:	- Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	- Kotitapaamisten arviointi ja uudelleen suuntaaminen tapahtuu jatkossa KEU-soten toimesta yhdistymisen jälkeen. Kuntakohtaista ratkaisua ei tehty kuntayhtymään siirron läheisyyden vuoksi.

Laitospalvelut

Tiliniimi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS- muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1- 12/2018
Laitospalvelut							
TOIMINTATUOTOT	2 194 556	1 837 695	-50 900	1 214 560	102,37%	-28 769	1 243 329,49
TOIMINTAKULUT	-8 193 033	-7 290 493	-113 600	-5 812 120	99,26%	-42 993	-5 769 126,88
TOIMINTAKATE	-5 998 477	-5 452 798	-164 500	-4 597 560	98,44%	-71 763	-4 525 797,39

Tulosyksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018 ennuste

Tavoite:	Aurinkomäen vanhainkodin muuttaminen palveluasumiseksi 2018–2019	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Muutos toteutui vuoden alussa 2018. Valmistelut ja omaisten informointi tehtiin vuonna 2017. Aurinkomäen palvelukodissa on 17 paikkaa pitkäaikaiseen tehostettuun palveluasumiseen ja neljä (4) paikkaa lyhytaikaiseen hoitoon. Muutoksen myötä asukkaista suurin osa jo on saanut oman huoneen AVIn ohjeistuksen mukaisesti. Yksikön koko pieneni 28-paikkaisesta 21-paikkaiseksi
Tavoite:	Laitospaikkojen vähentäminen kotisairaaloiminnan kehittämisen avulla Vuodeosastohoitoaikojen lyhentäminen Potilaiden hoitoluokituksen mittarin käyttöönotto	
	Mittari:	- Hoitojaksojen ka pituus - Vuodeosaston käyttöaste (%) / ka paikkamäärä - Akuutin vuodeosaston ja hoivaosaston hoitopaikat - PAH-vuorokausien määrä / akuuttiosastolla - SAS-prosessissa ja SAS-päätöksellä olevien vuorokausien määrä / akuuttiosastolla - Palliatiivisten ja saattohoito vuorokausien määrä / akuuttiosastolla - Rafaela hoitoisuusluokitusjärjestelmä
	Tp ennuste:	- Vuodeosaston hoitojakson ka pituus 12,2 - Vuodeosaston käyttöaste 90,84 % - Vuodeosaston hoitopaikat 30+2 - PAH-vuorokausien määrä 297 - SAS-päätöksellä olevien vrk määrä 794 - SAS-pääsyä odottavat vrk määrät 525 - Rafaela koulutukset vielä kesken. Hoitoisuusluokituksen aloitus 28.5.2018 - Palliatiivisten ja saattohoitovrk määrä 868 - Saattohoitovrk määrä 120

Tavoite:	Oikea-aikainen siirtyminen ympärivuorokautiseen pitkäaikaishoittoon	
	Mittari:	Pitkäaikaishoidon keskimääräinen hoitoaika
	Toteuma	Siirtoviivepäivät vuonna 2018 (ei maksuun) 128. Maksuun menneitä siirtoviivepäiviä yksi. Nousseet koska vuodeosastolla paljon SAS:iin odottajia sekä jo SAS päätöksen saaneita, jotka odottava paikkaa asumispalveluysikköön, näitä vuonna 2018 yhteensä 1319 vuorokautta
Tavoite:	Vuodeosaston toiminta on vaikuttavaa ja tehokasta	
	Mittari:	- Kuntouttavan hoitotyön ja kuntoutuksen toteutumisen kuvaus - Hoitojaksojen pituudet - Siirtoviivepäivät (maksuun menneet)
	Toteuma:	- Vuodeosaston hoitojakson ka pituus 12,2 - Siirtoviivepäiviä (maksuun menneet), vuonna 2018 yksi. - Kuntouttavan hoitotyön osalta kehitystä tapahtunut osastolla käytännön tasolla. Hosujen perusteella ohjatut kävelyharjoitteet tai toiminnalliseen kuntoutukseen ohjaava suoritteet toteutuvat hyvin. Lisäksi hoitajat tekevät omatoimista arviota ja ottavat potilaita liikkumaan. Kuntoutus toteutuu osastollamme paremmin kuin muissa kunnissa. Osastolla on yksi kokoaikainen fysioterapeutti sekä yksi osa-aikainen. Myös uuden kotiutustiimin ja kotiinkuntoutuspilotin myötä jatkokuntoutukset toteutuvat paremmin kuin aikaisemmin.
Tavoite:	Osastohoidon laadun kehittäminen Henkilöstön ammattitaito ja osaamisen kehittäminen sekä palvelujen tarkoituksenmukaisuus	
	Mittari:	- Painehaavojen ehkäisy (haavat, jotka pidentävät hoitojaksoa) - Kaatumisten ehkäisy (kaatumiset, jotka pidentävät hoitojaksoa) - Ravitsemusriskin seulonta (seulotut riskit) - tunnistetaan ongelmat, korjausmahdollisuuksien kartoitus sekä uudelleen arviointi - asiakastyytyväisyyskysely
	Toteuma:	- Potilaiden iho tarkistetaan 24h sisällä saapumisesta, jos painehaava syntyy osastohoidon aikana, tehdään HaiPro-ilmoitus, ilmoituksia 0.

		- Ikinä-toimintamalli otettu käyttöön toukokuussa 2018. - Ravitsemusriskin seulontaa ei ole tehty. - Asiakastytytyväisyyttä seurataan Roidu-automaateista, jotka käytössä, tästä tullut 325 vasatausta. Muita kirjallisia palautteita tullut 3 kappaletta, joista kahteen on toivottu yhteydenottoa tai vastausta, nämä toteutuneet. - Hoitohenkilökunta on käynyt vuoden aikana seuraavissa koulutuksissa: haavahoito, hygienia, saattohoito, infektioiden torjunta, diabetes ja puhtaanapito.
Tavoite:	Tehostetun palveluasumisen paikkojen lisääminen	
	Mittari:	- Tehostetun palveluasumisen paikkoja lisätään laitospaikkojen vähentämistä korvaava määrä 17 (toteutuneen kuvaus) - Lisätään 8 uutta paikkaa vuoden 2017 tasoon nähden (toteutuneen kuvaus)
	Toteuma:	- Tehostetun palveluasumisen ostopaikkojen määrä kasvoi 28 paikalla arvioidun 25 paikan sijaan (17 korvaavaa paikkaa ja 10 uutta paikkaa).
Tavoite:	Kotiin kuntoutumisen tehostaminen	
	Mittari:	- Kotiinkuntoutusyksikön perustaminen
	Toteuma:	- Toimintayksikkö aloittanut toimintansa 1.4. alkaen. Kuntouttavaa toimintaa kehitetty vuoden aikana.
Tavoite:	Hoivaosaston rakenteen muuttaminen	
	Mittari:	- Tehdyn rakennemuutoksen kuvaaminen - Pitkäaikaisen laitoshoidon paikkoja 19 (toteutuneen kuvaus) - Kotiinkuntoutusyksikön paikat 11-12 (toteutuneen kuvaus)
	Toteuma:	- Rakennemuutos tehty 1.4. - Kotokartanon hoivaosasto on muutettu alkuvuonna 2018 terveydenhuoltolain mukaisesta laitoshoidosta sosiaalihuoltolain mukaiseksi laitoshoidoksi. Samalla hoivaosaston rakenne on muutettu. Hoivaosasto on jaettu kahteen eri yksikköön. Hoivaosastolle on nyt 19-paikkainen ja uusi vuorohoito- ja kotiinkuntoutusyksikkö 11-paikkainen, joista neljä paikkaa on vuorohoittoa ja seitsemän kuntoutukseen. Vuorohoitopaikat on otettu käyttöön vuoden 2018 alussa ja kotiinkuntoutusyksikön paikat huhtikuun alussa. - Vuoden aikana vuorohoito –ja kotiinkuntoutusyksikön toimintatapoja on kehitetty vastaamaan yksikölle asetettuja vaatimuksia. Vuoden aikana tarkasteltiin myös hoivaosaston toimintatapoja.

Toteutuneet suoritteet

Suorite ja tunnuslukutiedot	TP2015	TP2016	TP 2017	TOE 2018	KS 2018	TP 2018
Omaishoidontuki, yli 65 v.						
Asiakkaat, Mäntsälä	33	42	50	50	50	57
Asiakkaat, Pornainen	9	12	14	15	15	14
Kotihoito, Mäntsälä						
Asiakkaat	386	388	417	410	410	580
Käynnit	104 448	123 562	143 151	133 000	133 000	183 325
Kotihoito, Pornainen						
Asiakkaat	86	88	97	90	90	93
Käynnit	25 468	28 096	26 170	28 500	28 500	29 594
Kotisairaanhoidon lääkäri- taanotto						
Käynnit	259	290	303	296	296	377
Muistipoliklinikka						
Asiakkaat lääkärillä	147	154	187	183	183	202
Käynnit, lääkärillä	185	183	218	184	184	249
Asiakkaat muistihoidajalla	297	302	312	307	307	353
Käynnit muistihoidajalla	351	370	381	370	370	475
Asiakkaat muistikoordinaattorilla		170	210	194	194	221
Käynnit muistikoordinaattorilla		309	367	308	308	331
Tehostettu palveluasuminen						
<i>Hoitopäivät yhteensä</i>	37 867	39 823	44 024	58 472	58 472	62 343
Isokoto	10 849	6 853				
Kivistöntie	12 317	11 633	12 502	11 902	11 902	14 033
Aurinkomäki				7 665	7 665	7 771
Pellavakoti	2 089	2 000	2 099	2 040	2 040	2 126
Ostettu palveluasuminen	12 612	19 337	28 492	36 865	36 865	38 413
Perhehoito			93			454
Vuorohoito tehostetussa palve- luasumisessa						
Hoitopäivät	1 776	476	1 661	2 233	2 233	938
Vuorohoito laitoshoidossa						
<i>Hoitopäivät</i>		1 550	1 197			
Laitushoito						
<i>Hoitopäivät yhteensä</i>	37 798	37 393	35 375	19 095	19 095	19 949
Terveyskeskuksen hoivaosasto	14 110	14 000	12 364	7 300	7 300	7 993
Kotiin kuntoutusyksikkö						1 221
Terveyskeskuksen vuodeosasto	12 406	12 183	11 503	10 700	10 700	9 919
Aurinkomäki	10 481	10 282	10 417			
Ostopalvelut, Kiljava	801	928	1 091	1 095	1 095	816

Perusterveydenhuolto

PERUSTERVEYDENHUOLTO	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoisen ja sisäisen							
TOIMINTATUOTOT	5 474 421	5 966 583	-253 800	5 712 783	5 998 703	105,0 %	-285 920
Myyntituotot	1 884 345	2 002 736	-37 600	1 965 136	2 128 751	108,3 %	-163 615
Maksutuotot	1 278 305	1 229 900	13 000	1 242 900	1 274 866	102,6 %	-31 966
Tuet ja avustukset	23 111		20 800	20 800	76 847	369,5 %	-56 047
Muut toimintatuotot	2 288 660	2 733 947	-250 000	2 483 947	2 518 239	101,4 %	-34 292
TOIMINTAKULUT	-11 651 756	-13 562 865	280 100	-13 282 765	-13 973 256	105,2 %	690 491
Henkilöstökulut	-5 156 948	-5 386 100	-123 600	-5 509 700	-5 829 069	105,8 %	319 369
Palvelujen ostot	-6 101 460	-6 151 302	513 700	-5 637 602	-5 875 125	104,2 %	237 523
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 333 085	-1 190 300	-110 000	-1 300 300	-1 423 913	109,5 %	123 613
Avustukset	5 386				-50		50
Muut toimintakulut	934 351	-835 163		-835 163	-845 099	101,2 %	9 936
TOIMINTAKATE	-6 177 335	-7 596 282	26 300	-7 569 982	-7 974 553	105,3 %	404 571
Suunnitelmapoistot	-43 418	-25 500		-25 500	-39 857	156,3 %	14 357
Laskennalliset erät:	-262 348	-402 006		-402 006	-514 465	128,0 %	112 459
Vyörytystuotot	283 934	288 753		288 753	273 729	94,8 %	15 024
Vyörytysmenot	-546 282	-690 759		-690 759	-788 194	114,1 %	97 435
TILIKAUDEN TULOS	-6 483 101	-8 023 788	26 300	-7 997 488	-8 528 875	106,6 %	531 387

Tilinimi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS- muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1- 12/2018
Perusterveydenhuollon yhteiset							
TOIMINTATUOTOT	1 410 101	1 625 153	-37 600	1 587 553	100,27%	-4 230	1 591 782,71
TOIMINTAKULUT	-311 347	-323 889	13 800	-300 389	110,04%	30 168	-330 556,78
TOIMINTAKATE	1 098 754	1 301 264	-23 800	1 287 164	97,98%	25 938	1 261 225,93

Sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Akuuttihoidon kehittäminen (Keski-Uusimaan kärkihanke)	
	Mittarit:	Toteutuneen kuvaus - suun akuutti terveydenhoito - akuutti osastohoito - kotisairaala ja kotiin tuotettavat akuuttipalvelut - päivystys ja puolikiirevastaanotot - terveyden edistäminen akuuttihoidossa - sosiaalipäivystys
	Toteuma:	- 116117 käytössä - Päätös: yhteinen virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys on perustettu Hyvinkäälle.
Tavoite:	Terveyttä edistävien ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen ja tehostaminen	

	Mittarit:	Toteutuneen kuvaus Sähköisen asioinnin kehittämiseksi tehdyt toimenpiteet
	Toteuma:	Sähköisesti tehtävät terveystarkastukset käytössä, käyttö vähäistä
Tavoite:	Kuntoutuksen integrointi kokonaishoitoon	
	Mittarit:	Fysioterapian suoravastaanoton toimintamallin kuvaus Kotikuntoutusmallin kuvaus ja toteutuminen
	Toteuma:	Fysioterapeutin suoravastaanotto alkoi elokuussa. Vastaanottoaikoja oli 2/pv ja niistä käytettiin n. 80 %. Joulukuussa toiminta loppui, koska koulutettua henkilökuntaa ei ollut. Toimintakäsikirja on ollut käytössä ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Kotikuntoutuspilottina loppui vuoden lopussa, mutta toiminta jatkuu suunnitellusti. Pilotin tuloksista on tehty loppuraportti ja Uudenmaan kotikuntoutuksen käsikirja, jonka perusteella kehitetään alueellista toimintamallia edelleen.
Tavoite:	Omahoidon ja ryhmätoimintojen kehittäminen	
	Mittarit:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Arkeen voimaa toiminta toteutunut. Tupakasta irti- ja kipuryhmä suunniteltu alkavaksi 1/19. Ryhmien vetäjät kokemusasiantuntijoita.
Tavoite:	Palvelutarpeen arvioinnin ja hoidon saatavuuden kehittäminen	
	Mittarit:	Hoitoonpääsyn toteutuminen (kiireetön T3, tavoite: lääkäri 21, sairaanhoitaja 5, fysioterapeutti 21, hammaslääkäri alle 6kk, työterveyshuolto lääkäri 14, sairaanhoitaja 5, fysioterapeutti 7) Toteutetut muutokset
	Toteuma:	Hoitoonpääsy T3 toteutunut hoitajien vastaanottojen osalta, vastaanoton lääkärin osalta tavoitteeseen ei päästy. Puhe- linpalvelun palvelutaso 85 %, tavoitetta 90 % ei saavutettu
Tavoite:	Seudulliseen työterveyshuollon selvitykseen ja muutoksen toimeenpanoon osallistuminen	

	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Liittynyt seudulliseen Työterveys Oy:n 1.9.2018 alkaen.
Tavoite:	Kotiin vietävien palveluiden kehittäminen (kotikuntoutus, kotisairaala)	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Pilotti käynnistynyt ja toteutunut suunnitellusti.

Tulosalueen olennaiset tapahtumat ja poikkeamat tilinpäätös 2018

Työterveyshuolto siirtynyt kuntien omistamalle osakeyhtiölle 1.9.2019 lähtien. Välinehuolto siirtynyt HYKS Atek Oy:lle liikkeen luovutuksella toukokuussa.

Perusterveydenhuollon tulosalueen toimintatuottojen toteuma 105,0 % ylitti muutetun talousarvion 285 920 euroa ja nousi 32 120 euroa yli alkuperäisen talousarvion. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 690 491 euroa (105,2 %), suurin tekijä oli henkilöstökulut, joiden ylitys oli 319 369 euroa, lisäksi palvelujen ostot ylittyivät 237 523 euroa ja aineet, tarvikkeet ja tavarat 123 613 euroa. Toimintakate ylittyi 404 571 euroa. Lääkäripalveluissa on saatu vakanssit täytettyä, eikä lääkäri-voimaa ole tarvinnut ostaa entisessä määrin. Pornaisten maksuosuus jäi 32 758 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Ei poikkeavaa

Vastaanotto

Tilinimi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Vastaanotto							
TOIMINTATUOTOT	731 230	687 777	44 600	732 377	122,22%	-162 748	895 125,35
TOIMINTAKULUT	-5 817 631	-5 864 444	-308 000	-6 182 144	104,09%	252 711	-6 434 855,29
TOIMINTAKATE	-5 086 401	-5 176 667	-263 400	-5 449 767	101,65%	89 963	-5 539 729,94

Tulosyksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Terveyttä edistävien, matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen sekä kumppanuusyhteistyön vahvistaminen hoitoprosessien kokonaisuutta parantamaan	
	Kuntalaisten palvelutarpeen arviointi ja palveluohjaus toteutuvat tarpeen mukaan moniammatillisesti	
	Mittari:	1. Vuoden aikana toteutetut ryhmätoiminnot 2. Yhteistyöverkostojen ja toimintamallien kehittäminen (kuvaus toteutuneesta) 3. Asiakasvastaava-mallin toteutumisen kuvaus 4. Kuvaus paikallisesta, alueellisesta sekä kolmannen sektorin kanssa tehdystä yhteistyöstä asiakkaan näkö-

		kulmasta 5. Asiakasraadin toiminnan käyttöönotto ja kuvaus 6. Vertaistuen/ kokemusasiantuntijuuden käyttöönoton tilanne vastaanottotoiminnassa 7. Asiakaspalautteiden arviointi ja toteutuneet muutokset palautteiden perusteella 8. Moniammatillisuuden toteutuminen palvelutarpeen arvioinnissa ja palveluohjauksessa
	Toteuma:	1. PPP-ryhmät, Arkeen voimaa ryhmät kokoontuneet suunnitellusti. Tupakasta irti-ryhmä ja kipuryhmä sovittu aloitettavaksi 1/19 kokemusasiantuntijan vetäminä. 2. Vastaanoton sairaanhoitajat ovat aktiivisesti ja säännöllisesti kokoontuneet kuntien ja erikoissairaanhoidon yhteisiin kehittämisspäiviin ja koulutuksiin. Näissä on luotu pohjaa myös tulevaa keusotea varten. 3. Asiakasvastaavamalli on käytössä. Paljon palveluita käytävät ohjautuvat tietyille hoitajalle, joka paneutuu asiakkaan asioihin ja ongelmiin, jolloin kokonaiskuva potilaan tilanteesta hahmottuu paremmin. 4. Yhteistyö eri järjestöjen kanssa vaatii toimenpiteitä. Yhteistyötä tulisi lisätä. Muisti ry:n kanssa yhteistyö säännöllistä ja ajantasaista. Muistikahvila toimii myös terveysaseman tiloissa. 5. Asiakasraati koostuu kuntalaisista ja kokoonkutsujana toimii terveyden edistämisen koordinaattorit. Raati kokoontuu säännöllisesti ja käydään läpi ajankohtaisia kehittämistä vaativia asioita. 6. Arkeen voimaa ryhmät kokoontuneet vertaisohjaajan vetämine. Sovittu aloitettaviksi tupakasta irti ryhmä ja kipuryhmä vertaisohjaajien vetäminä. Aloitukset sovittu 1/19. 7. Asiakaspalautteet ajantasaisesti nähtävillä kuntalaisille infotelevisiossa terveysasemalla. Ilta- ja aamuaikoja lisätty työssäkäyville. HUS-lab palautteet kohdennettu huse-toimijalle. 8. Lääkäri/hoitajatyöpari työskentely jatkuu. Konsultoidaan eri erikoisaloja tarpeen mukaan.
Tavoite:	Asiakkaan/ potilaan yhteydensaanti, hoidontarpeen arviointi ja hoitoon pääsy toteutuvat lainsäädännön edellyttämällä tavalla Vastaanottotoiminnan asiakaslähtöisyyden ja sähköisten palveluiden kehittäminen	
	Mittari:	1. Puhelinpalvelun palvelutasoprosentti (tavoite yli 90 %) 2. Kolmas vapaa aika eli ns. T3-aika (tavoite: lääkärille alle 2 pv, hoitajalle alle 5 pv) 3. Vastaanottotoiminnan joustavuus (iltavastaanottojen toteutuminen, päivystävän sairaanhoitajan palvelun toteutuminen) 4. Sähköisen asioinnin kehittämisen toimenpiteet sekä sähköisten ajanvarausten määrät kuukausittain 5. Terveysaseman internetsivujen potilasinformaation

		ajantasaisuus (tarkistus 1-2 kk välein) 6. Asiakaspalautteet, muistutukset ja asiakastyytyväisyyskyselyt (määrät ja toimenpiteet)
	Toteuma:	1. Puhelinpalvelun palvelutaso-% 85 % 2. T-3 lääkärille 33 pv. T-3 hoitajalle 2 pv. 3. Vastaanottopalveluissa sairaanhoitajilla säännöllisesti iltai- aikoja. Määrää voi tarvittaessa lisätä, tällöin resurssi pois muusta toiminnasta. Lääkärit tehneet satunnaisesti iltavastaanottoa. Tarvitsee lisäpanostusta tulevaisuudessa. Päivystävän sairaanhoitajan toimenkuva ennallaan. Myös vastaanoton puolella sairaanhoitajille muutamia päivystysaikoja lähes päivittäin. Hoitajat myös saivat tähän lisäkoulutusta. 4. Sähköisen asioinnin mahdollisuuksia kehitetty. Henkilökunta sitoutettu tutustumaan eri sähköisiin sovelluksiin potilaan hoidossa. Sähköinen hta käytössä yhteydenotot kasvussa, viime vuonna 565 yhteydenottoa. Sähköiset palvelut tarvitsevat lisää panostusta tulevaisuudessa. 5. Internetsivut päivitetty säännöllisesti. Tuleva keusote tuonut haasteita kehitystyöhön, koska rinnalla mietitty jo tulevien yhteisten internetsivujen asioita. 6. Kaikkiin asiakaspalautteisiin, joissa on toivottu yhteydenottoa, on vastattu. Roidu palauteautomaatti käytössä ja palautteet nähtävillä kuntalaisille ajantasaisesti viikoittain. NPS vaihteluvälit suuret. Roidu palautejärjestelmä ei ole vertailukelpoinen kännykkäsovellusten rinnalla, joita käyttävät esim. yksityiset palveluntuottajat.
Tavoite:	Potilasturvallisuuden kehittäminen, HaiPron käytön aktivointi, tietosuo- ja-tietoisuuden ylläpitäminen, panostukset työhyvinvointiin	
	Mittari:	1. Haipro-ilmoitusten määrä ja määrän muutos suhteessa edelliseen vuoteen 2. Toimenpiteiden kuvaus potilasturvallisuuden edistämi- sessä 3. Tietosuoja-asioiden kehittämistoimenpiteet 4. Työfiilis- ja työhyvinvointikyselyt (vuosittain) 5. Kehityskeskustelut (vuosittain) 6. Koulutukset (koulutusaiheet, koulutusten toteutumi- nen)
	Toteuma:	1. Haiproja tehty yhteensä 65. Suurin ryhmä tästä (34) oli tiedonkulkuun tai hallintaan liittyvä ilmoitus. 2. Työhyvinvointikoulutus toteunut 5/18. 3. Tietosuoja-asiat säännöllisesti esille henkilökunnan kokouksissa. Navisec-tietosuojatentit suoritettu. Poti- lasturvallisuuskansio päivitetty. 4. Yksikössä ei tehty työfiiliskyselyä. 5. Kehityskeskustelut aloitettu 6. Koulutuksia toteutunut mm. akuuttihoitoon, haavahoi-

		don, astman, sydänpotilaan, infektioiden, tartuntatauti-, diabeteksen, puhtaana pidon osalta. Myös työhyvinvointikoulutukset toteutuneet.
--	--	---

Terveystieteen edistäminen

Tulostieteen tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Terveystieteen edistävien ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen Sähköisten palvelujen kehittäminen, omahoidon ja omahoitopisteen kehittäminen Tulevaisuuden kunnan ja maakunnan soten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteisten toimintamallien rakentaminen	
	Mittari:	1. Vuoden aikana toteutetut ryhmätoiminnot ja niiden osallistujamäärät 2. Sähköisen asioinnin kehittämiseksi tehty toimenpiteet (kuvaus) ja omahoitopisteen käyttöönoton ja kehittämisen tilannekatsaus. 3. Terveystieteen tapahtumien määrä ja sisällön kuvaus (toteutuneet määrät) 4. Sote-toimialan ja kunnan sisäisen yhteistyön toteutuminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi 5. Terveystarkastusten määrä asiakassegmenteittäin 6. Asiakasosallisuuden vahvistamisen toteutuminen 7. Asiakaspalautteista käynnistyneet muutokset
	Toteuma:	1. Ryhmätoiminnot toteutuneet suunnitellusti. Tupakasta irti- ja kipuryhmä aloitus 1/19 lisäksi. 2. Sähköisten palveluiden käyttöönottoa tehostamaan laadittu ohjeistus> jokainen työntekijä on velvoitettu tutustumaan sähköisiin palveluihin, jotta osaavat markkinoida niitä kuntalaisille. Omahoitopisteiden ulkoasut tarkastettu ja pisteitä lisätty. Aulaemäntä ajatus ei ole toteutunut. 3. Terveystieteen tapahtumat ja suunnittelut toteutuneet. Neuvokaspiste meeting pointissa käytössä säännöllisesti. 4. Sotetoimialan ja kunnan yhteistyö toteutunut tiiviinä eri toimijoiden kesken. 5. Terveystarkastusten tilastointi epäselvää. 6. Asiakasraati kokoontunut säännöllisesti.
Tavoite:	Kumppanuusyhteistyön vahvistaminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi	

	Mittari:	Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa (määrä ja kuvaus toiminnasta) Yhteistyö oppilaitosten kanssa (määrä ja kuvaus toiminnasta)
	Toteuma:	Terveystoritoiminta toteutunut säännöllisesti myös kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Järjestetty eri tapahtumia kuntalaisille ja annettu terveysneuvontaa ja ohjeita sairauden hoitoon. Järjestötreffeille osallistuttu. Yhteistyö muiden kuntien toimijoiden kanssa ollut tiivistä. Lähihoitajaopiskelijat olleet mukana muutamissa tapahtumissa
Tavoite:	Hyvinvointikioskin toiminta on aloitettu ja sitä kehitetään yhteistyössä muiden kuntien kanssa Asiakasohjauksen ja asiakasosallisuuden kehittäminen	
	Mittari	1. Eri ammattilaisten (sosiaalihoaja, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, lähihoitaja, lääkäri, fysioterapeutti) roolit terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä ja asiakasohjauksessa (kuvaus) 2. Hyvinvointikioskin suunnittelun ja käyttöönoton tilanne 3. Asiakasraadin palautteet ja käynnistyneet muutokset
	Toteuma:	1. Asiakasohjaus toteutunut vielä pitkälti perinteisesti lääkäri/hoitaja mallilla. Kokemusasiantuntijuus mukaan 1/19 ryhmätoiminnoilla. 2. Asiakasraati kokoontunut säännöllisesti. Kuntalaisilta ei ole tullut asiakasraadin sähköpostiin palautteita/ehdotuksia. 3. Neuvokastoiminta säännöllistä ja yhteistyö toimivaa eri yhteistyötahojen kesken.

Perusterveydenhuollon tukipalvelut ja seulonnat

Tiliniemi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Perusterveydenhuollon tukipalvelut							
TOIMINTATUOTOT	2 180 380	2 605 235	-250 000	2 355 235	101,53%	-36 008	2 391 243,30
TOIMINTAKULUT	-2 226 873	-2 612 161	250 000	-2 362 161	103,96%	93 466	-2 455 626,50
TOIMINTAKATE	-46 493	-6 926	0	-6 926	929,59%	57 457	-64 383,20

Tulosityksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Lääkehoidon kokonaisarvioinnin kehittäminen	
	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Toteutunut suunnitellusti

Kuntoutus

Tiliniimi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Kuntoutus							
TOIMINTATUOTOT	278 398	180 241	4 400	184 641	111,10%	-20 495	205 135,52
TOIMINTAKULUT	-1 308 266	-1 197 987	-21 800	-1 219 787	105,77%	70 380	-1 290 167,43
TOIMINTAKATE	-1 029 868	-1 017 746	-17 400	-1 035 146	104,82%	49 886	-1 085 031,91

Tulosityksikön tavoitteet ja niiden seurantamittarit v. 2018

Tavoite:	Terveyttä edistävien ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen	
	Mittari:	1. Toiminnassa olevat ryhmätoiminnot (määrä), ryhmien tavoitteet ja sisältö on kuvattu kirjallisesti ja ovat nähtävillä internetissä (kuvaus toteutuneesta) 2. Alakouluikäisten (5. lk) terveystieteiden ”ryhtituntien” toteutuminen 3. Kaatumisten ehkäisyyn kehitetyn toimintamallin tilanne (kehittäminen, käyttöönotto, vaikutukset)
	Toteuma:	1. Ryhmätoimintoja on kehitetty, avoimia itseharjoitteluryhmiä on Mäntsälässä ja Pornaisilla kahtena päivänä viikossa. Teemallisia, intensiivisiä ohjausryhmiä tuki- ja liikuntaelinoireisille on toteutettu. Mäntsälässä on 9 ja Pornaisilla 3 eri ryhmää. Yhteistyö liikuntapalveluiden kanssa on toimivaa ja vakiintunutta. 2. Neuvokas-pisteessä on vuorollaan kuntoutuksen edustaja ja teematapahtumissa on kuntoutus ollut mukana. Terveystorin kehittämistoiminnassa on kuntoutuksen edustaja. 3. Kaatumisen ehkäisymalli on käytössä vuodeosastolla, kotikuntoutuksessa ja kotihoidossa. Mallin mukaista toimintaa on kehitetty yhtistyössä ja hoitajat osallistuvat sen toteuttamiseen.
Tavoite:	Kuntoutuksen oikea-aikainen integrointi kokonaishoitoon	
	Mittari:	1. Fysioterapeutin suoravastaanoton toimintamallin kehittäminen on aloitettu, toimintaan on koulutettu fysioterapeutti (toteutuneen kuvaus)

		2. Toimintaterapeutti ja fysioterapeutti osallistuvat kiinteästi kotiutusprosessiin yhdessä kotiutustiimin kanssa. Toiminta on kuvattu ja työnjaosta on sovittu (toteutuneen kuvaus) 3. Kotikuntoutusmalli osastolta kotiutuvien potilaiden toimintakyvyn tukemiseksi on kehitetty yhteistyössä kotihoidon kanssa ja otettu käyttöön (toteutuneen tilanne ja kotikuntoutuskäyntien määrä).
	Toteuma:	1. Fysioterapeutin suoravastaanottotoiminnan käsikirja on valmis ja se on käytössä. Suoravastaanottotoiminnan aloitti koulutettu sijainen, mutta hänen lähdettyään, ei toimintaa ole voitu jatkaa resurssivajeen vuoksi. 2. Toimintaterapeutti ja fysioterapeutti työskentelevät vakiintuneesti alansa asiantuntijana vuodeosastolla ja kotikuntoutusosastolla. He arvioivat potilaiden toiminta- ja liikkumiskykyä sekä elinympäristöä ennen kotiutumista ja yhteistyössä muiden kanssa osallistuvat sovitusti kotiutusprosessiin. 3. Kotikuntoutuspilotti on toteutunut kunnassa suunnitellusti. Toiminnan aikana on asiakkaiden toimintakyvystä, palvelutarpeesta ja asiakkaiden asettamien tavoitteiden saavuttamisesta kerätty seurantatietoa, jonka perusteella tehostettua kotikuntoutusmallia kehitetään edelleen alueellisesti.
Tavoite:	Potilaiden osallistumisen aktivointi ja asiakaslähtöisyys	
	Mittari:	Asiakaspalautteet ja asiakasmuistutukset
	Toteuma:	Roidu-asiakaspalautejärjestelmän kautta on saatu 276 arviota vuonna 2018. Asiakkaiden arvion keskiarvo tyytyväisyydestään käyntiinsä oli vuoden aikana 9.11 (0-10). Sannallisia palautteita oli 23 ja ne on käsitelty yksikön tapaamisissa.
Tavoite:	Potilasturvallisuuden kehittäminen, HaiPron käytön aktivointi	
	Mittari:	1. Haipro-ilmoitusten määrä ja määrän suhde edelliseen vuoteen 2. Toimenpiteiden kuvaus potilasturvallisuuden edistämisessä
	Toteuma:	1. Haipro-ilmoituksia on tullut vuoden aikana 8, joka on kolme enemmän kuin vuonna 2017. 2. Ilmoitukset on käsitelty yksikön tapaamisissa ja keskusteltu tapahtuneista ja niiden ratkaisuksista.
Tavoite:	Toimintakykymittarin valinta ja testaus vuodeosastokäyttöön	

	Mittari:	Testattu ja valittu toimintakykymittari
	Toteuma:	Sovituilla toimintakykymittareilla arvioidaan potilaiden toimintakykyä vakiintuneesti. Ikinä-mittaristoa käyttävät myös sairaanhoitajat.

Suun terveydenhuolto

Tiliniemi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Suun terveydenhuolto							
TOIMINTATUOTOT	869 975	868 177	-36 200	831 977	103,48%	-28 976	860 953,27
TOIMINTAKULUT	-3 043 992	-3 149 961	315 800	-2 834 161	106,43%	182 260	-3 016 421,01
TOIMINTAKATE	-2 174 017	-2 281 784	279 600	-2 002 184	107,66%	153 284	-2 155 467,74

Suun terveydenhuollossa tehtiin merkittäviä hoidon laatuun vaikuttavia pitkän aikavälin investointeja, mm. liikkuvan hoitoyksikön, hammaslääkäreiden ja suuhygienistien työnäköratkaisujen ja hammaskruunuja jyrsvän cadcam-laitteiston hankinnat. Lisäksi hammashoitolan vanhentunutta laitekantaa (=hammashoitotuolit) uusittiin.

Lasten kielijänteiden leikkaukset aloitettiin terveystakeskukseen ostetun suukirurgin myötä. Aiemmin toimenpiteet suoritettiin Hyvinkäällä erikoissairaanhoidossa.

Välinehuollon pahenevat tila- ja toimintaongelmat olisivat vaatineet mittavia investointeja, joten välinehuolto ulkoistettiin HUS ATeK:lle toukokuussa. Toimintaan on oltu tyytyväisiä ja välinehuollon laadun on koettu parantuneen ulkoistuksen myötä.

Tulosyksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Kumppanuusyhteistyön vahvistaminen potilaan hoitoprosessin toimivuuden turvaamiseksi	
	Mittari:	1. Koulutusyhteistyön jatkaminen Kuuma-yhteistyön pohjalta (määrä ja kuvaus toiminnasta) 2. Virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen ja yleisanestesiassa tapahtuvan hammashoidon järjestelyihin ja HUS-perusterveydenhuollon yksikön alaiseen verkostoon osallistuminen (toteutuneen kuvaus) 3. Käytäntöjen yhtenäistäminen Kuuma-kuntien suunterveydenhuollon yksiköiden yhteistyönä (toteutuneen kuvaus)
	Toteuma:	1. Kuuma-koulutuksia järjestettiin vuonna 2018 aikana kahdesti. 2. Virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen siirtyminen Hyvinkäälle on ollut valmistelussa ja tavoite toiminnan alkamiselle on 1.4.2019. Yleisanestesiassa tapahtuva hammashoito tultaneen järjestämään yhteistyössä HUS:n kanssa 23.3.2019 lähtien.

		3. Käytäntöjä yhtenäistetty mm. koululaistarkastusten, ammattiryhmien välisen työnjaon ja päivystyspalveluiden saatavuuden osalta. Työ jatkuu edelleen Keusotesa.
Tavoite:	Asiakaslähtöisen hoitopolun kehittäminen ja potilaan osallistaminen	
	Mittari:	1. Asiakaspalautteiden ja asiakasmuistutusten lukumäärä 2. Terveystiedon välittämisilmaisuuksien määrä ja kuvaus 3. Hoidon painopisteen siirtäminen ostopalveluista omaan toiminnan (käyntimäärien muutos) 4. Omissa tiloissa järjestetyn erikoishoidon määrä 5. Erityisryhmien jalkautetut palvelut mm. kouluissa ja hoitolaitoksissa (määrä)
	Toteuma:	1. Asiakaspalautteita kerätään jatkuvasti Roidu-automaatilla. Potilastyytyväisyysindeksi, NPS, on noussut viime vuodesta 73 -> 79 (mediaani). Asiakasmuistutuksia on tullut 9 kappalaetta. 2. Terveystiedon välittämisilmaisuuksia Terveystori-toiminnassa ja kouluissa 15 kpl. 3. Perustasoisen hoidon ostopalvelun käyntimäärät ovat vähentyneet 60% vuodesta 2017. 4. Suukirurgiapalveluita järjestettiin omissa tiloissa lähipalveluna. Käyntejä kertyi 146, vastaavasti aikuisten kirurgian ostopalveluläheteet vähenivät. Palvelu oli kustannustehokasta, kirurgian kulut putosivat n. 30%. 5. Liikuteltava hammashoitoyksikkö otettiin käyttöön marraskuussa 2018. 1. ja 3. luokan oppilaiden tarkastukset kouluilla on aloitettu.
Tavoite:	Potilaan yhteydensaanti, hoidontarpeen arviointi ja hoitoonpääsy toteutuvat lainsäädännön edellyttämällä tavalla	
	Mittari:	1. Puhelinpalvelun palvelutasoprosentti (tavoite yli 90 %) 2. Hoitoonpääsyn toteutuminen (tavoite alle 6 kk) 3. Sähköisten palvelujen käyttöaste
	Toteuma	1. Puhelinpalvelun palvelutasoprosentti oli keskimäärin 86 %. 2. Hoitoonpääsy toteutuu, kaikki saavat ajan noin 3 kk sisällä. 3. Sähköinen asiointipalvelu avattiin 15.3. Käyttäjiä oli vuoden 2018 aikana 593, noin 8 % asiakkaista. Tiedotusta tulee lisää.
Tavoite:	Potilasturvallisuuden ja hoidon laadun kehittäminen	
	Mittari:	1. Haipro-ilmoitusten ja niistä seuranneiden kehitystoimien määrä

		2. Henkilökunnan täydennyskoulutus suositusten mukaisella tasolla (määrä ja kuvaus)
	Toteuma:	1. Haiproilmoituksia tehtiin 2 kappaletta. Haipro-koulutusta on annettu henkilökunnalle. Ilmoitusten määrä on silti edelleen vähäinen. 2. Koulutussuunnitelmat ovat toteutuneet pääpiirteittäin. Sisäistä koulutusta on lisätty. Säteilysuojelukoulutuksissa havaittiin puutteita -> koulutusta järjestetään tammikuussa 2019.

Kotisairaala

Tiliniemi	TP2017	Alkuperäinen TA 2018	KS-muutokset	Muutettu KS 2018	Toteuma-% MKS 2018	Jäljellä MKS 2018	Toteuma 1-12/2018
Kotisairaala							
TOIMINTATUOTOT	4 336		21 000	21 000	259,35%	-33 463	54 462,85
TOIMINTAKULUT	-293 876	-334 523	-49 600	-384 123	116,01%	61 506	-445 628,79
TOIMINTAKATE	-289 540	-334 523	-28 600	-363 123	107,72%	28 043	-391 165,94

Kotisairaalan toiminta ja resurssit vakiintui vuoden 2018 aikana vakaalle pohjalle, yhteistoiminta vuodeosaston ja erikoissairaanhoidon kanssa toiminut hyvin.

Tulosyksikön tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Akuuttihoidon kehittäminen (Keski-Uusimaan sote-kärkihanke) Akuuttihoidon kärkihankkeen kotisairaaloiminnan kehittämisryhmän osatavoitteiden mukaiset suunnitelmat tehty Kotisairaaloiminnan kehittäminen yhdessä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa
Mittarit:	Toteutuneen kuvaus ja vaikutukset muissa yksiköissä (mm. vuodeosasto ja kotihoito ja päivystys)
Toteuma:	Kotisairaaloimintaa kehitetään yhdessä Keski-uudenmaan kuntien kanssa, tavoitteen saada kotisairaaloihin samanlainen toimintatapa. Kotisairaalan alueellinen potilaskoordinaatio piti aloittaa 5/2018, joka ei ole toteutunut suunnitelmien mukaan. Tavoitteena olisi saada koordinaatio alkaamaan lokakuussa 2018. Alueelliset koordinaattorit ovat käyneet tutustumassa kuntien kotisairaaloihin ennen toiminnan alkua.

Tavoite:	Kotisairaalan toiminta tukee akuuttivuodeosaston toimintaa ja laitospaikkojen vähentämistä. Kotisairaalan tavoitteena on nopeuttaa sairaalasta kotiutuksia ja estää kotihoidossa tai palveluasumisessa olevan asiakkaan tarpeetonta sairaalan joutumista Kotisairaalassa hoidetaan ne akuutit potilaat, jotka täyttävät kotisairaala toiminnan kriteerit ja jotka voidaan turvallisesti hoitaa kotona.
	Mittarit: Toteutuneen kuvaus Akuuttivuodeosastojen paikkojen vähentämisessä onnistuminen Kotisairaalatoiminnan vaikutukset akuuttivuodeosaston toimintaan ja hoitojaksoihin
	Toteuma: On vahvistettu alueellista yhteistyötä hoidon koordinoinnin avulla Hyvinkään sairaalasta ja Hyvinkään päivystyksestä tulevien potilaiden osalta. Olemme päässeet nopeuttamaan vuodeosastolta kotiutuksia, kun potilas on siirtynyt kotisairaalan asiakkaaksi Kaikkia tarjottuja asiakkaita ei ole pystytty ottamaan vastaan. Asiakasmäärät vaihtelevat paljon ajankohdasta riippuen. Jos omassa kotisairaalassa ei ole ollut mahdollista hoitaa, Järvenpää on ottanut Mäntsälän potilaita hoitaakseen maksusitoumuksella. Potilaita on voitu ohjata siis myös muuhun, kun oman kunnan kotisairaalaan, jos se on ruuhkautunut tai potilas asuu lähempänä naapurikunnan palveluita. Kotisairaala on pienentänyt vuodeosaston potilasmääriä ja kuormitusta, koska vuodeosastolta on myös kotiutettu kotisairaalan hoidettavaksi. Kotisairaala mielle-tään osaksi tk-sairaalatoimintaa. Osaston keskimääräinen käyttöaste v.2018 oli 90,84 % (ja vaihteli kuukausittain välillä 80,3–104,2 %). Keskimääräinen hoitoaika v. 2018 oli 12,1 vrk, (v 2017 keskimääräinen hoitoaika ollut 12,5, huom. v. 2017 vähennetty vuodeosastolta 5 asiakaspaikkaa)

Tavoite:	Akuuttiosaston ja palvelutalojen, ryhmäkotien ja hoiva-osaston potilaita hoidetaan niin, että turhat siirrot jäävät pois – silloin kun potilaan hoito onnistuu kotisairaalan keinoin. Potilaan kuntoutumisen/paranemisen nopeuttaminen. Tarpeettomilta sairaankuljetuksilta välttyminen
	Mittarit: Toteutuneen kuvaus (kotisairaalan roolin ja toiminnan vaikutusten näkökulmasta) Muutokset vuodeosastojaksojen pituuksissa ja määrissä Muutokset sairaankuljetusten määrissä
	Toteuma: Kotisairaalan toiminta on tullut näkyväksi, potilaita tulee omasta päivystyksestä (41 %), HUS:n vuodeosastolta (13 %) HUS:n päivystyksestä (9 %), HUS:n palliatiivisesta yksiköstä (4 %), Porvoon sairaalasta (4 %), Pornaisten tk (3 %), asumispalveluyksiköistä (2 %) Asiakaskäyntejä poliklinikalla /kotikäyntejä v.2018 sairaanhoitajan toimesta Mäntsälässä 2971(eri asiakkaita 270) Pornaissä 178 (eri asiakkaita 20) Ulkokuntalaiset 78 (eri asiakkaita 11) Lääkärin käyntejä 112 Kaikki käynnit ja asiakkaat yht. 3236 (asiakkaita 392) Yöhoito aloitettu syksyllä 2018, joten kotisairaala on hoitanut myös enemmän palvelutalojen ja hoivaosastojen potilaita, jolloin turhat siirrot jääneet pois. Vaikutus myös kuljetuskustannuksiin vähentävästi.
Tavoite:	Kotisairaala tukee saumattomasti terveyskeskuksen päivystyksen toimintaa sekä vastaanoton toimintaa tuomalla akuuttihoiton lääketieteelliset ja sairaanhoidolliset keinot asiakkaan kotiin tai kotiympäristöön. Asiakkaan oman arjessa selviytymisen paraneminen tukee asiakkaan omaan arkeen palautumista nopeammin ja luonnollinen arjen toimintakyky pysyy yllä. Kotiympäristö ehkäisee toimintakyvyn laskua etenkin ikäihmisten kohdalla. Kotisairaalan toiminnan laajentaminen 24/7 toiminnaksi huhtitoukokuun aikana resurssien ja toiminnan niin salliessa. Yhteistyö tiivistyy eri toimijoiden kesken.

	Mittarit:	Toteutuneen kuvaus Palaute henkilöstöltä, yhteistyökumppaneilta, asiakkailta sekä omaisilta. Kotihoidon asiakkaiden päivystyksen käyttö
	Toteuma:	Palaute kotisairaaloiminnasta on ollut lähes 100 % positiivista. Moniammatillinen yhteistyö on tiivistynyt eri toimipaikkojen kesken, päivystyisestä otetaan suoraan yhteyttä kotisairaalaan enemmässä määrin, jotta vältytään vuodeosastojaksoilta. Samoin asumispalveluyksiköistä lääkärit tarjoavat entistä useammin potilaita kotisairaalan asiakkaaksi. Vuodeosastolta pystytty kotiuttamaan potilaita kotisairaalan turvin, tämä lyhentänyt toteutuneita hoitojaksoja vuodeosastolla ja tuo lisää paikkoja käyttöön, vaikutus myös erikoissairaanhoidon, toteutuneita siirtoviivepäiviä (maksuun menneitä) 1 v.2018.
Tavoite:	Kotisairaaloiminnan kautta kehitetään hoitotyöntekijöiden osaamista sekä kotisairaalassa että kotihoidossa	
	Mittarit:	Toteutuneen kuvaus Haipro-ilmoitusten määrän muutokset suhteessa edelliseen vuoteen kotisairaalassa ja kotihoidossa Asiakkaiden, henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden palautteet
	Toteuma:	Vuodeosaston henkilökunnasta n. 5 on perehdytetty kotisairaalassa työskentelyyn, tämä lisää osaamista ja edesauttaa yhteistyötä esim. sairauspoissaloiden sekä lomien aikana, koska kotisairaalaan on vaikea saada sijaisia työn luonteen vuoksi. Kotisairaalan henkilökunta on päässyt aktiivisesti osallistumaan mm. Palliatiivisiin koulutuksiin ja muihin koulutuksiin. Vuodeosaston ja kotisairaalan yhteistyö ollut sujuvaa. Henkilöstöä on pystytty käyttämään hyödyksi puolin ja toisin auttaen ruuhkahuippuja. Myös yöaikaan kotisairaalan sairaanhoitaja ollut apuna vuodeosastolla kotikäyntien välissä.
Tavoite:	Keski-Uudenmaan kuntien yhteinen kehittäminen kotisairaaloiminnassa tuottaa tulosta toimintamallien yhtenäistämässä, yhteisten mittarien luomisessa ja resurssien yhteiskäytössä	

	Mittari:	Toteutuneen kuvaus
	Toteuma:	Kotisairaalatyöryhmissä on mietitty toimintamallien yhtenäistämistä, kartoitettu toimintatapoja ja suunniteltu yhteisiä toimintatapoja ja resurssien yhteiskäyttöä. Suunnitellaan että Navitakseen perustetaan yhteinen kuntien kotisairaaloiden jono. Jokainen kunta on kartoittanut mm. kotikäyntien määrää, pkl-käyntien määrää, potilasmääriä, käyntien kestoja, käyntien ajankohtia, hoitojaksojen diagnoosia, potilaiden hoitoisuuksia suhteessa henkilöstön määrään jne. Elokuussa jatkuvat yhteistyöpalaverit, joissa mietimme, miten koordinaattoreille saadaan ajantasaiset tiedot kunkin kotisairaalan resursseista, miten resursseja käytetään silloin, kun tarjolla olisi enemmän potilaita kuin pystytään hoitamaan, keitä ovat kotisairaalan potilaat, yöhoidon tarve ja yhteiset seurantamittarit. V.2019 kotisairaalat saavat oman alueellisen esimiehen, joka mahdollistaa paremmin toimintamallien yhtenäistämistä.

Toteutuneet suoritteet

Suorite ja tunnuslukutiedot	TP2015	TP2016	TP2017	TOE2018	KS 2018	TP2018
Vastaanotto, Mäntsälä						
Asiakkaat	11 107	11 226	12 589	11 850	11 850	12 991
Käynnit lääkäriellä	17 183	18 330	18 839	18 600	18 600	17 754
Käynnit hoitajalla	24 694	23 016	17 991	24 800	24 800	22 913
Kotisairaala käynnit				2 200	2 200	3 073
Vastaanotto, Pornainen						
Asiakkaat	2 425	2 400	3 654	2 400	2 400	3 319
Käynnit lääkäriellä	2 439	2 339	2 360	2 400	2 400	22 994
Käynnit hoitajalla	3 795	4 022	3 787	4 200	4 200	3 255
Fysioterapia						
Asiakkaat, Mäntsälän vastaanotto	678	948	1 257	1 200	1 200	1 538
Käynnit, Mäntsälän vastaanotto	2 097	2 527	5 488	4 000	4 000	6 142
Asiakkaat, Pornaisten vastaanotto	142	156	159	180	180	174
Käynnit, Pornaisten vastaanotto	479	341	497	450	450	505
Toimintaterapia, käynnit						
Asiakkaat	146	157	272	180	180	288
Käynnit	538	486	758	550	550	854
Suun terveydenhuolto, Mäntsälä						
Asiakkaat	7 919	7 840	8 065	7 841	7 841	8 207
Käynnit hammaslääkäriellä	15 842	14 977	13 444	16 000	16 000	13 931
Käynnit suuhygienistillä	3 886	3 578	4 211	3 950	3 950	4 254
Käynnit hammashoitajalla	442	513	247	440	440	684
Asiakkaat Erikoishammashoidossa	650	768	668	767	767	555
Käynnit Erikoishammashoidossa	1 671	1 793	1 664	1 800	1 800	1 191
Suun terveydenhuolto, Pornainen						
Asiakkaat	2 054	2 171	2 131	2 179	2 179	2 178
Käynnit hammaslääkäriellä	4 203	4 404	4 435	4 200	4 200	4 840
Käynnit suuhygienistillä	829	796	862	930	930	777
Käynnit hammashoitajalla	226	225	212	230	230	231
Asiakkaat Erikoishammashoidossa	89	112	118	147	147	89
Käynnit Erikoishammashoidossa	82	137	136	140	140	108

Erikoissairaanhoito

ERIKOISSAIRAANHOITO	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoinen ja sisäinen							
TOIMINTATUOTOT	5 271 890	5 007 300	-4 891 800	115 500	157 069	136,0 %	-41 569
Myyntituotot	5 259 793	4 997 300	-4 891 800	105 500	148 116	140,4 %	-42 616
Maksutuotot	12 097	10 000		10 000	8 953	89,5 %	1 047
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot							
TOIMINTAKULUT	-28 445 612	-28 105 200	4 891 800	-23 213 400	-23 879 233	102,9 %	665 833
Henkilöstökulut	-412 564	-412 500		-412 500	-396 189	96,0 %	-16 311
Palvelujen ostot	-28 031 465	-27 692 700	4 891 800	-22 800 900	-23 483 044	103,0 %	682 144
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 583						
Avustukset							
Muut toimintakulut							
TOIMINTAKATE	-23 173 722	-23 097 900		-23 097 900	-23 722 164	102,7 %	624 264
Suunnitelmapoistot							
Laskennalliset erät:							
Vyörytystuotot							
Vyörytysmenot							
TILIKAUDEN TULOS	-23 173 722	-23 097 900		-23 097 900	-23 722 164	102,7 %	624 264

Sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Oikea hoidon porrastus (perusterveydenhuolto – erikoissairaanhoito)	
	Mittarit:	Maksuun menneiden siirtoviivepäivien lukumäärä (tavoite 0) Kiljavan kuntoutuksen käyttöaste Lähetteiden määrä perusterveydenhuollosta erikoissairaanhoitoon (tavoite alle 15 % vastaanottokäynneistä)
	Toteuma:	Siirtoviivepäivämaksut 1 Kiljavan käyttöaste toteutunut suunnitelman mukaisesti. Lähetteiden määrä 11,5 %
Tavoite:	Erikoissairaanhoidon käytön seurannan ja raportoinnin kehittäminen johtamisen ja päätöksenteon tueksi	
	Mittari:	Toteutunut raportointi
	Toteuma:	Toteutunut suunnitellusti

Tulosalueen oleelliset poikkeamat tilinpäätös 2018

Erikoissairaanhoidon tulosalueella toimintakulut ylittivät talousarvion 624 264 euroa HUSin ylijäämän palautuksista huolimatta. Ylityksestä Pornaisten osuus oli 39 144 euroa ja loppu 585 120 euroa Mäntsälän osuutta. HUS laskutti Pornaisten kuntamaksuosuuden suoraan Pornaisten kunnalta.

Alkuvuoden pitkittynyt influenssakausi ja sen seurauksena lisääntyneet jälkitaudit ovat kuormittaneet päivystyksiä. Asiakkaita joutunut aikaisempaa enemmän sairaalahoitoon, tästä johtuen alkuvuoden ESH kulut ovat suunniteltua korkeammat.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Ei erityistä raportoitavaa

Työterveyshuolto

TYÖTERVEYSHUOLTO	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoinen ja sisäinen							
TOIMINTATUOTOT	798 225	831 400		831 400	493 773	59,4 %	337 627
Myyntituotot	798 174	831 400		831 400	493 773	59,4 %	337 627
Maksutuotot	51						
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot							
TOIMINTAKULUT	-829 075	-846 325		-846 325	-492 625	58,2 %	-353 700
Henkilöstökulut	-409 262	-354 900		-354 900	-205 446	57,9 %	-149 454
Palvelujen ostot	-330 256	-416 772		-416 772	-213 644	51,3 %	-203 128
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 623	-10 800		-10 800	-9 366	86,7 %	-1 434
Avustukset							
Muut toimintakulut	-76 934	-63 853		-63 853	-64 170	100,5 %	317
TOIMINTAKATE	-30 850	-14 925		-14 925	1 148	-7,7 %	-16 073
Suunnitelmapoistot							
Laskennalliset erät:	-37 812	-45 850		-45 850	-31 841	69,4 %	-14 009
Vyörytystuotot							
Vyörytysmenot	-37 812	-45 850		-45 850	-31 841	69,4 %	-14 009
TILIKAUDEN TULOS	-68 662	-60 775		-60 775	-30 693	50,5 %	-30 082

Työterveyshuollon yhdistyminen Keski-Uusimaa ja Uusimaa työterveyshuoltoon on tapahtunut. Henkilöstö siirtyy vanhoina työntekijöinä uusiin yrityksiin. Kunnan kanssa yhteistyö on toteutunut suunnitellusti. Suunnitellut uudet tuotteet on otettu käyttöön toimintaan. Aiakaskyselyä ei ole tehty. Muutoksessa yritysasiakkaat ja Kunta on pyritty huomioimaan hyvällä tiedottamisella.

Sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 31.12.2018

Tavoite:	Asiakaslähtöisten toimintojen kehittäminen vastaamaan asiakkaan tarpeita (yrityksille ja henkilöasiakkaille)	
	Mittarit:	Prosessikuvausten toteutuminen Työterveyshuollon laatujärjestelmän päivittämisen tilanne Uusien tuotteiden tuonti käytännön työkaluiksi (käytönoton tilanne)
	Toteuma:	Kunnan kanssa on tehty prosessikuvaus työpaikkaselvityksestä Laatujärjestelmän päivittäminen tehdään uuden yhtiön mukaisena toiminnan siirryttyä. Uusi tuote First Beat on otettu käyttöön
Tavoite:	Kumppanuusyhteistyön vahvistaminen potilaan hoitoprosessin toimivuuden turvaamiseksi	
	Mittari:	Toteutuneen yhteistyön kuvaus
	Toteuma:	Selvennetty yksikössä asiakasyhteistyön merkitystä toi-

		minnansseuraamiseen ja mittarointiin. Toiminta täyttää myös Kelan suositukset
Tavoite:	Asiakkaiden ja asiakasyritysten osallistumisen ja yhteistyön aktivointi	
	Mittari:	1. Asiakaskyselyn tuloksista yhteenvetoa (syksy 2018) 2. Yhteistyötilaisuudet asiakasyrityksille (kuvaus ja määrä) 3. Asiakaspalautteiden ja asiakasmuistutusten lukumäärä ja niistä mahdollisesti käynnistyneet muutokset 4. Sähköiset asiakaskirjeet 2x vuodessa (toteutuminen)
	Toteuma:	- Ei toteutettu, siirtyy uuteen yhtiöön - Yhteistyötilaisuus suunniteltiin syksyyn - Positiivisia asiakaspalautteita kolme, kehittämiskohteita kaksi liittyen asiakkaan kohtaamiseen lääkärin hoitotilanteessa. Tilanteet selvitetty ja käyty läpi asianomaisten kanssa ja työyhteisössä - Asiakaskirjeitä ei vielä 2018 ole ollut tarve lähettää. Kesällä kirje / sähköposti liittymisestä osakeyhtiöön ja kesän aukioloajoista
Tavoite:	Seudulliseen työterveyshuollon selvitykseen ja muutoksen toimeenpanoon osallistuminen	
	Mittari:	Yhteistyön toteutuminen ja siitä seuranneet mahdolliset muutokset
	Toteuma:	Liittyminen Keski-Uudenmaan työterveys ja Uudenmaan työterveys Oy:n 1.9.2018 alkaen
Tavoite:	Potilasturvallisuuden kehittäminen, HaiPron käytön aktivointi	
	Mittari:	Haipro-ilmoitusten määrän muutos edellisestä vuodesta (tavoite kasvaa)
	Toteuma:	Palautteen ja läheltä-piti tilanteiden kirjaamisesta keskusteltu. Yksikön osalta riskien arviointi aloitettu.
Tavoite:	Potilaan yhteydensaanti, hoidontarpeen arviointi ja hoitoon pääsy toteutuvat lainsäädännön edellyttämällä tavalla	
	Mittari:	1. Puhelinpalvelun palvelutasoprosentti (tavoite yli 90 %) 2. Hoitoon pääsyn toteutuminen (kiireetön T3, tavoite: lääkäri 14, sairaanhoitaja 5, fysioterapeutti 7)
	Toteuma:	1. Toteutunut suunnitellusti 2. Toteutunut suunnitellusti

Tavoite:		Henkilökunnan osaamisen kehittäminen ja innovatiivinen työmotivaatio
	Mittari:	Yksikön sisäisen ja ulkoisen viestinnän toteutuminen Ulkoiset ja sisäiset koulutukset (toteutuminen)
	Toteuma:	Yhteiset palaverit työyhteisössä alkuvuodesta noin 1-2 kuukaudessa, aikaisemmin 4 kertaa kuukaudessa. Harvennettu esimiehen työmäärän vuoksi sekä mahdollistettu laskutus ja asiakasvastaanotto. Osallistuttu aktiivisesti koulutuksiin. Pyritty löytämään jokaiselle työn edellyttämää osaamista koulutuksen avulla

Tulosalueen oleelliset poikkeamat tilinpäätös 2018

Toiminta ja tulos on kehittynyt positiivisesti, jäi kuitenkin kunnan osalta alijäämäiseksi.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Työterveyshuolto siirtyi Keski-Uudenmaan työterveys ja Uudenmaan työterveys Oy:n toiminnan osaksi 1.9.2018 alkaen.

Pornainen

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT / MUSTIJOEN PERUSTURVA PORNAINEN	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoinen ja sisäinen							
TOIMINTATUOTOT	13 103 325	13 119 940	-4 781 500	8 338 440	8 192 559	98,3 %	145 881
Myyntituotot	12 214 316	12 330 522	-4 775 500	7 555 022	7 380 587	97,7 %	174 435
Maksutuotot	774 896	565 200	-18 000	547 200	551 841	100,8 %	-4 641
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0		0
Muut toimintatuotot	114 113	224 218	12 000	236 218	260 130	110,1 %	-23 912
TOIMINTAKULUT	-13 011 316	-13 052 920	4 831 000	-8 221 920	-8 090 779	98,4 %	-131 141
Henkilöstökulut	-2 086 323	-1 991 000	-114 000	-2 105 000	-2 045 792	97,2 %	-59 208
Palvelujen ostot	-9 623 514	-9 808 748	4 773 000	-5 035 748	-5 046 578	100,2 %	10 830
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-252 428	-227 800	-45 000	-272 800	-233 378	85,5 %	-39 422
Avustukset	-401 740	-444 800	217 000	-227 800	-187 372	82,3 %	-40 428
Muut toimintakulut	-647 311	-580 572	0	-580 572	-577 658	99,5 %	-2 914
TOIMINTAKATE	92 009	67 020	49 500	116 520	101 780	87,3 %	14 740
Suunnitelmapoistot	-6 566	-3 500	0	-3 500	-39 482	1128,1 %	35 982
Laskennalliset erät:	14 569	-93 922	0	-93 922	-62 296	66,3 %	-31 626
Vyörytystuotot	485 907	485 436	0	485 436	505 671	104,2 %	-20 235
Vyörytysmenot	-471 338	-579 358	0	-579 358	-567 967	98,0 %	-11 391
TILIKAUDEN TULOS	100 012	-30 402	49 500	19 098	1	0,0 %	19 097

Pornainen yhteistoimintakorvaukset (ns. kuntaraha)							
Yhteistoiminta- korvaukset	TP 2017	TA 2018	TA/KS Muutokset 2018	KaM 2018	TP 2018	Toteuma %	Poikkeama
Johto ja hallinto	366 894	349 050	20 000	369 050	348 488	94,4 %	-20 563
Lasten-, nuorten- ja perheiden palvelut	1 943 075	2 180 479	-234 500	1 945 979	1 804 130	92,7 %	-141 849
Hoito- ja hoiva	2 239 320	2 705 251	96 400	2 801 651	2 787 591	99,5 %	-14 060
Perusterveydenhuolto	1 355 454	1 569 888	-37 600	1 532 288	1 499 530	97,9 %	-32 758
Erikoissairaanhoido	5 259 836	4 997 300	-4 891 800	105 500	133 501	126,5 %	28 001
Yhteensä	11 164 579	11 801 968	-5 047 500	6 754 468	6 573 239	97,3 %	-181 229

JOHTO JA HALLINTO PORNAINEN	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoinen ja sisäinen							
TOIMINTATUOTOT	383 761	349 050	20 000	369 050	353 747	95,9 %	15 303
Myyntituotot	366 895	349 050	20 000	369 050	348 488	94,4 %	20 563
Maksutuotot				0			0
Tuet ja avustukset				0			0
Muut toimintatuotot	16 866			0	5 259		-5 259
TOIMINTAKULUT	-291 751	-285 530	-20 000	-305 530	-291 450	95,4 %	-14 080
Henkilöstökulut	-2 872		-20 000	-20 000	-3 674	18,4 %	-16 326
Palvelujen ostot	-288 879	-285 530		-285 530	-287 770	100,8 %	2 240
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				0			0
Avustukset				0			0
Muut toimintakulut				0	-6		6
TOIMINTAKATE	92 010	63 520	0	63 520	62 296	98,1 %	1 224
Suunnitelmapoistot				0			0
Laskennalliset erät:	275 067	287 871	0	287 871	286 191	99,4 %	1 680
Vyörytystuotot	277 512	287 871		287 871	288 304	100,2 %	-433
Vyörytysmenot	-2 445			0	-2 113		2 113
TILIKAUDEN TULOS	367 077	351 391	0	351 391	348 488	99,2 %	2 903

LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT PORNAINEN	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoinen ja sisäinen							
TOIMINTATUOTOT	1 993 179	2 212 357	-234 500	1 977 857	1 860 155	94,0 %	117 702
Myyntituotot	1 968 992	2 187 657	-234 500	1 953 157	1 836 578	94,0 %	116 579
Maksutuotot	24 187	24 700		24 700	23 577	95,5 %	1 123
Tuet ja avustukset				0			0
Muut toimintatuotot				0	0		0
TOIMINTAKULUT	-1 993 179	-2 212 357	254 500	-1 957 857	-1 860 155	95,0 %	-97 702
Henkilöstökulut	-163 439	-192 000	45 000	-147 000	-137 903	93,8 %	-9 097
Palvelujen ostot	-1 456 528	-1 601 824	9 500	-1 592 324	-1 554 931	97,7 %	-37 393
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 733	-6 200		-6 200	-2 373	38,3 %	-3 827
Avustukset	-333 055	-376 800	200 000	-176 800	-129 412	73,2 %	-47 388
Muut toimintakulut	-37 424	-35 533		-35 533	-35 535	100,0 %	2
TOIMINTAKATE	0	0	20 000	20 000	0	0,0 %	20 000
Suunnitelmapoistot							0
Laskennalliset erät:	-64 617	-92 914	0	-92 914	-94 692	101,9 %	1 778
Vyörytystuotot	80 230	84 734		84 734	87 452	103,2 %	-2 718
Vyörytysmenot	-144 847	-177 648		-177 648	-182 144	102,5 %	4 496
TILIKAUDEN TULOS	-64 617	-92 914	20 000	-72 914	-94 692	129,9 %	21 778

HOITO- JA HOIVAPALVELUT PORNAINEN	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoinen ja sisäinen							
TOIMINTATUOTOT	3 772 525	3 757 571	356 400	4 113 971	4 076 302	99,1 %	37 669
Myyntituotot	3 155 897	3 211 371	368 400	3 579 771	3 532 462	98,7 %	47 309
Maksutuotot	533 426	325 300	-24 000	301 300	302 802	100,5 %	-1 502
Tuet ja avustukset				0	0		0
Muut toimintatuotot	83 202	220 900	12 000	232 900	241 037	103,5 %	-8 137
TOIMINTAKULUT	-3 772 525	-3 754 071	-356 400	-4 110 471	-4 041 648	98,3 %	-68 823
Henkilöstökulut	-1 711 605	-1 561 900	-158 000	-1 719 900	-1 685 222	98,0 %	-34 678
Palvelujen ostot	-1 428 261	-1 629 767	-215 400	-1 845 167	-1 837 845	99,6 %	-7 322
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-65 887	-57 100		-57 100	-24 383	42,7 %	-32 717
Avustukset	-68 685	-68 000	17 000	-51 000	-57 960	113,6 %	6 960
Muut toimintakulut	-498 087	-437 304		-437 304	-436 237	99,8 %	-1 067
TOIMINTAKATE	0	3 500	0	3 500	34 654	990,1 %	-31 154
Suunnitelmapoistot	-6 566	-3 500		-3 500	-34 653	990,1 %	31 153
Laskennalliset erät:	-134 117	-175 519	0	-175 519	-177 142	100,9 %	1 623
Vyörytystuotot	71 221	87 725		87 725	76 245	86,9 %	11 480
Vyörytysmenot	-205 338	-263 244		-263 244	-253 387	96,3 %	-9 857
TILIKAUDEN TULOS	-140 683	-175 519	0	-175 519	-177 141	100,9 %	1 622

PERUSTERVEYDENHUOLTO PORNAINEN	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoinen ja sisäinen							
TOIMINTATUOTOT	1 693 727	1 803 662	-31 600	1 772 062	1 757 712	99,2 %	14 350
Myyntituotot	1 462 696	1 585 144	-37 600	1 547 544	1 518 660	98,1 %	28 884
Maksutuotot	216 986	215 200	6 000	221 200	225 218	101,8 %	-4 018
Tuet ja avustukset				0			0
Muut toimintatuotot	14 045	3 318		3 318	13 834	416,9 %	-10 516
TOIMINTAKULUT	-1 693 727	-1 803 662	61 100	-1 742 562	-1 752 882	100,6 %	10 320
Henkilöstökulut	-208 407	-237 100	19 000	-218 100	-218 993	100,4 %	893
Palvelujen ostot	-1 189 712	-1 294 327	87 100	-1 207 227	-1 221 388	101,2 %	14 161
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-183 808	-164 500	-45 000	-209 500	-206 622	98,6 %	-2 878
Avustukset				0			0
Muut toimintakulut	-111 800	-107 735		-107 735	-105 880	98,3 %	-1 855
TOIMINTAKATE	0	0	29 500	29 500	4 829	16,4 %	24 671
Suunnitelmapoistot				0	-4 829		4 829
Laskennalliset erät:	-61 764	-113 360	0	-113 360	-76 654	67,6 %	-36 706
Vyörytystuotot	56 944	25 106		25 106	53 670	213,8 %	-28 564
Vyörytysmenot	-118 708	-138 466		-138 466	-130 324	94,1 %	-8 142
TILIKAUDEN TULOS	-61 764	-113 360	29 500	-83 860	-76 654	91,4 %	-7 206

ERIKOISSAIRAANHOITO PORNAINEN	TP 2017	TA 2018	TA/KS- muutokset 2018	KsM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot. %	Poikkeama
Ulkoisen ja sisäisen							
TOIMINTATUOTOT	5 260 133	4 997 300	-4 891 800	105 500	144 644	137,1 %	-39 144
Myyntituotot	5 259 836	4 997 300	-4 891 800	105 500	144 399	136,9 %	-38 899
Maksutuotot	297			0	245		-245
Tuet ja avustukset				0			0
Muut toimintatuotot				0			0
TOIMINTAKULUT	-5 260 134	-4 997 300	4 891 800	-105 500	-144 644	137,1 %	39 144
Henkilöstökulut				0			0
Palvelujen ostot	-5 260 134	-4 997 300	4 891 800	-105 500	-144 644	137,1 %	39 144
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				0			0
Avustukset				0			0
Muut toimintakulut				0			0
TOIMINTAKATE	-1	0	0	0	0		0
Suunnitelmapoistot				0			0
Laskennalliset erät:	0	0	0	0	0		0
Vyörytystuotot				0			0
Vyörytysmenot				0	0		0
TILIKAUDEN TULOS	-1	0	0	0	0		0

Varhaiskasvatuspalvelut Tulosalueen palveluajatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteuttavat lapsen vanhempien ja kasvuympäristön muiden toimijoiden kanssa lapsen hoidon, tukevat lapsen kasvua sekä edistävät lapsen kehityksen ja oppimisen edellytyksiä.

Varhaiskasvatuksen tulosalueen palveluja ovat:

- avoin- ja kerhotoiminta
- perhepäivähoito
- ryhmäperhepäivähoito
- kotihoidontuki
- yksityisen hoidon tuki
- päiväkotihoidon tuki
- vuorohoito
- esiopetus

185420	Varhaiskasvatus	Tp 2017	TA 2018	TA- muutokset 2018	TaM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot %	Poikkeama
Sote								
30	TOIMINTATUOTOT	5 161 905	4 971 670	5 900	4 977 570	4 875 852	98,0 %	101 718
300	Myyntituotot	3 226 978	3 179 320		3 179 320	3 277 292	103,1 %	-97 972
321	Maksutuotot	1 808 114	1 792 000		1 792 000	1 575 726	87,9 %	216 274
330	Tuet ja avustukset	30 375		5 900	5 900	21 502	364,4 %	-15 602
340	Muut toimintatuotot	96 438	350		350	1 332	380,6 %	-982
40	TOIMINTAKULUT	-19 129 590	-19 501 833	-101 894	-19 603 727	-19 348 479	98,7 %	-255 248
400	Henkilöstökulut	-9 999 448	-10 177 720	-101 894	-10 279 614	-10 354 064	100,7 %	74 450
430	Palvelujen ostot	-2 680 588	-2 536 670		-2 536 670	-2 369 303	93,4 %	-167 367
450	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-128 710	-167 684		-167 684	-119 865	71,5 %	-47 819
470	Avustukset	-3 490 472	-3 709 300		-3 709 300	-3 273 079	88,2 %	-436 221
480	Muut toimintakulut	-2 830 372	-2 910 459		-2 910 459	-3 232 167	111,1 %	321 708
5	TOIMINTAKATE	-13 967 685	-14 530 163	-95 994	-14 626 157	-14 472 627	99,0 %	-153 530
480	Suunnitelman mukaiset poistot	-57 613	-40 100		-40 100	-40 069	99,9 %	-31
400	Laskennalliset erät:	-548 838	-354 400		-354 400	-368 130	103,9 %	13 730
4100	Vyörytystuotot	520 874	349 900		349 900	557 128	159,2 %	-207 228
4100	Vyörytysmenot	-1 069 712	-704 300		-704 300	-925 258	131,4 %	220 958
5	TILIKAUDEN TULOS	-14 574 136	-14 924 663	-95 994	-15 020 657	-14 880 826	99,1 %	-139 831

Suorite ja tunnuslukutiedot	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018
Avoim ja kerhotoiminta, Mäntsälä				
Lapset	70	98	91	77
Läsnäolevat osapv-hoito	4 367	5 066	5 835	5 224
Avoim ja kerhotoiminta, Pornainen				
Lapset	16	20	24	11
Läsnäolevat osapv-hoito	1 122	1 069	1 228	921
Perhepäivähoito, Mäntsälä				
Lapsia	59	57	49	45
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	9 954	8 344	8 474	7 474
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	20	165	240	20
Perhepäivähoito, Pornainen				
Lapsia	35	32	33	28
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	4 642	4 778	4 968	3 905
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	685	321	349	484
Ryhmäperhepäivähoito, Mäntsälä				
Lapsia	22	7	10	12
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	1 704	1 136	1 391	1 511
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	65	0	44	259
Kotihoidontuki				
Lapsia, Mäntsälä	448	445	413	368
Lapsia, Pornainen	107	106	77	76
Yksityisen hoidon tuki, valtakunnallinen				
Lapsia, Mäntsälä	262	221	227	236
Lapsia, Pornainen	107	96	91	76
Yksityisen hoidon tuki, kunnallinen				
Lapsia, Mäntsälä	262	221	227	236
Lapsia, Pornainen	107	96	91	76
Päiväkotihoidon (sis. ostot), Mäntsälä				
Lapsia	682	662	706	662
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	108 967	102 634	101 657	99 688
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	14 922	16 582	23 375	27 214
Päiväkotihoidon (sis. ostot), Pornainen				
Lapsia	129	112	152	160
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	20 949	17 934	16 844	20 401
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	4 808	5 169	6 227	8 012
Vuorohoidon päiväkodissa, Mäntsälä				
Lapsia	85	69	70	69
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	13 389	12 046	11 776	11 526
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	26	22	264	1 179
Esiopetus, Mäntsälä				
Lapsia	238	193	220	185
Läsnäolopäivät	35 458	33 511	35 912	35 502
Esiopetus, Pornainen				
Lapsia	3	2	2	3
Läsnäolopäivät	642	761	475	899

Tulosalueen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tilikaudella

Tavoite:	Kansallisen LAPE-muutosohjelman mukaiseen Uudenmaan hankekokonaisuuteen osallistuminen.	
	Mittarit:	Toteutuneen kuvaus.
	Osavuosi-katsaus 2:	Hankkeen ketterien kokeilujen tulosten arvioinnin jälkeen lapsiparkkitoiminta jatkuu avoimessa päiväkodissa. Lapsiparkkitoiminta on osoittautunut myönteiseksi perheen omia voimavaroja tukevaksi matalan kynnyksen toiminnaksi.
	Toteuma:	Toteutunut lapsiparkkitoiminnan jatkumisen myötä.
Tavoite:	Varhaiskasvatuslain mukaisesti osallistamisen ja kumppanuuksien vahvistaminen.	
	Mittarit:	Tavoitteelliset lapsen henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat laadittu.
	Osavuosi-katsaus 2:	Tavoitteen ennakoidaan toteutuvan.
	Toteuma:	Tavoite toteutunut kaikkien varhaiskasvatuksessa jatkaneiden ja syyskauden alussa aloittaneiden osalta.
Tavoite:	Yksityisten päivähoidon ammatillisen osaamisen tukeminen sekä yhteisten kasvatuskäytäntöjen luominen kuntien toiminta-alueella.	
	Mittari:	Yksityisen päivähoidon henkilöstön osallistuminen kunnan järjestämiin koulutustilaisuuksiin ja ammatillisiin tapaamisiin (määrä).
	Osavuosi-katsaus 2:	Toteutumista ei voida vielä raportoida.
	Toteuma:	Henkilöstölle tarjottiin mahdollisuus syyskaudella koulutuspäivään osallistumiseen, osallistuminen toteutui oman mielenkiinnon mukaan. Yhteistyörakenne varhaiskasvatussuunnitelman arvioimiseksi ja päivittämiseksi luotu keväälle 2019, osallistaa yksityiset päiväkodit henkilöstöineen.
Tavoite:	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.	
	Mittari:	Koululaisten aamupäivätoiminnan käynnistyminen vapaa-aikatoimen toteuttamana.
	Osavuosikatsaus 2:	Tavoite ei toteudu, aamupäivätoimintaan ei ollut hakijoita.
	Toteuma:	Tavoite ei toteutunut
Tavoite:	Laadukkaan hoidon ja varhaiskasvatuksen kehittäminen sen kaikissa eri muodoissa.	
	Mittari:	- Eri varhaiskasvatuspalveluiden käyttö ja kustannukset. - Päiväkotien ryhmäkokojen aktiivinen seuraaminen hyödyntämällä olemassa olevaa tietoa. - Hoitopäivä lapsen näkökulmasta käynnissä olevaa tutkimusta hyödyntäen.
	Osavuosikatsaus 2:	- Käyttö- ja kustannustietojen seuranta antaa vuositason kokonaiskuvan varhaiskasvatuksen palvelutarpeista ja käytöstä. - Ryhmäkokojen kasvattaminen on mahdollista tarpeen mukaan tilat huomioiden. - Kehittävä palaute hankkeen kautta kerätty tieto lapsen päivästä varhaiskasvatussuunnitelmien lisäksi pohjana yksiköiden toiminnan kehittämiseksi.
	Toteuma:	Tavoite toteutunut. Käyttökustannuksia laskettu ja tilojen tarpeen arviointia suoritettu. Lapsiryhmien muodostamisessa toiminnallisten ja rakenteellisten tarpeiden huomiointi keskiössä, toimintaa organisoidaan asiakastarpeiden mukaisesti. Toiminnan arviointia suoritetaan jatkuvasti pohjaksi toiminnan suunnittelulle ja kehittämiselle.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Varhaiskasvatus siirtyi perusturvasta kasvatus- ja sivistystoimialan alaisuuteen 1.1.2018 alkaen. Fyysisesti muutto yhteisiin toimitiloihin tapahtui elokuussa 2018. Yhteistyön rakentaminen uuden toimialan sisällä aloitettiin heti yhdistymisen myötä ja sitä on vahvistettu jatkuvasti kuluneen vuoden aikana.

Kotihoidontuen kuntalisä kulki päätöksenteossa koko kevään 2018 ajan, lopullinen valtuuston päätös kotihoidontuen kuntalisän käyttöönotolle annettiin 24.9.2018. Alle 3-vuotiaasta kuntalisää maksetaan 150€/k ja sisäruskorotusta jokaisesta kotona hoidettavasta alle kouluikäisestä lapsesta 70€/kk. Kotihoidontuen kuntalisä otettiin käyttöön 1.1.2019. 24.9.2018 valtuusto päätti myös subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajauksen poistamisesta ja suhdelukujen palauttamisesta vuoden 2016 tasolle (1/7). Nämä päätökset ovat voimassa 1.8.2019 alkaen.

Uuden varhaiskasvatuspäällikön valinta eläköityvän tilalle ajoittui keväälle 2018 ja työn aloittaminen tapahtui elokuussa 2018. Uuden varhaiskasvatuspäällikön perehdytys tapahtui elo-syyskuussa silloisen viranhaltijan toimesta.

Pornaisten varhaiskasvatustoiminnan irtaantumisesta Mäntsälän ja Pornaisten yhteistoiminta-alueesta 1.1.2019 alkaen päätettiin kesäkuussa Pornaisten kunnanvaltuuston toimesta. Yhteistyön lopettamista ja toiminnan siirtymistä Pornaisten kunnan omaksi toiminnaksi valmisteltiin aktiivisesti yhteistyössä Pornaisten sivistysjohtajan kanssa syyskaudella 2018.

Uusittu varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.9.2018. Laki määrittelee entistä tarkemmin varhaiskasvatuksen järjestämistä, henkilöstökelpoisuuksia sekä esimerkiksi kunnan velvoitetta yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta. Toinen meitä ohjaava asiakirja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet julkistettiin 19.12.2018 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden muutos velvoittaa meitä paikallisesti Mäntsälän varhaiskasvatussuunnitelman arviointiin ja päivittämiseen. Tämä työ aloitettiin jo syyskaudella, mutta jatkuu edelleen kevään 2019 ajan. Uudistettu Mäntsälän varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2019.

Palvelusetelin käyttöönoton selvitystyö aloitettiin virkamiestyönä loppuvuodesta 2018, työ jatkuu edelleen vuonna 2019. Palvelusetelivalmistelun muuttaminen käsikirjamuotoon ja päätöksentekoon saattaminen on tärkeää, jotta yksityinen varhaiskasvatus pysyy vahvasti palvelutarjottimella. Uudistus helpottaa ja vahvistaa kunnan mahdollisuutta yksityisen valvontaan ja palvelun tasalaatuisuuteen tuottajasta huolimatta.

Rakennushankkeet: Hyökännummen päiväkotitoiminta valmistui ja otettiin käyttöön joulukuussa 2018. Samalla päiväkotitoiminta Pikku-Hukka lakkautettiin ja toiminta siirrettiin Hyökännummen uusiin tiloihin. Sälinkään koulun ja päiväkodin rakentamisen käynnistyi alkuvuodesta 2018, tilojen on tarkoitus valmistua heinäkuussa 2019. Koskenrannan päiväkotitoiminta Amandan rakentamishanke ja -suunnittelu aloitettiin uudelleen uudisrakentamisen näkökulmasta syyskaudella 2018. Hanke kuitenkin peruttiin/siirrettiin toteutettavaksi vuotta myöhemmin kunnanvaltuuston toimesta joulukuussa talousarviopäätöksen yhteydessä.

Henkilöstökulut:

Varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstökulut vuonna 2018 olivat Mäntsälän osalta -8 433 544e, joka oli 99,87% budjetoiduista henkilöstökuluista (-8 444 853e). Pornaisten osalta henkilöstökulut olivat -1 552 330e, joka oli 109,61% budjetoiduista henkilöstökuluista (-1 416 227e).

Lapsimäärän kehitys vuoteen 2017 verrattuna on laskeva Mäntsälässä. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa lasten määrä laski 44 lapsella, kuitenkin yksityisen hoidon tuella lapsia oli varhaiskasvatuksessa 9 enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuorohoitoa tarvitsevien lasten määrä pysyi ennallaan jo kolmatta vuotta peräkkäin. Pornaisten lapsimäärä pysyi lähes ennallaan, suhde kunnallisen ja yksityisen välillä muuttui kuitenkin hieman vuoden 2017 yksityisen toimijan konkurssin myötä.

Kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen maksatukset:

Kotihoidontuen maksatukset vuonna 2018 olivat Mäntsälän osalta –1 149 712e, joka oli 94,24% budjetoidusta menoista (-1 220 000e). Yksityisen hoidon tuen maksatukset vuonna 2018 olivat Mäntsälän osalta –1 428 978e, joka oli 83,31% budjetoiduista menoista (-1 715 300e).

Kotihoidontuen maksatukset vuonna 2018 olivat Pornaisten osalta –239 738e, joka oli 119,27% budjetoidusta menoista (-201 000e). Yksityisen hoidon tuen maksatukset vuonna 2018 olivat Pornaisten osalta -453 803e, joka oli 79,20% budjetoiduista menoista (-573 000e).

Maksutuottojen alenema vuonna 2018 varhaiskasvatusmaksulain muutoksen myötä oli Mäntsälässä noin 200 000€ ja Pornaisissa noin 40 000€.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Uuden varhaiskasvatuspäällikön aloittamisen myötä on laadittu käyttäjän tarveselvitys lapsimäärän kehityksen ja tilojen tarpeen näkökulmasta. Toimintaympäristöön tutustumisen myötä on ollut havaittavissa tarvetta toiminnan uudelleen organisomiselle ja tilojen käytön tehostamiselle. Syntyvyyden voimakas lasku ja varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrä aiheuttaa paitsi tilojen, myös henkilöstön vähentämisen painetta. Toiminnan uudelleen organisointia tehdään yhdessä päiväkodin johtajien kanssa, laskennalliset ja toiminnalliset perusteet sekä alueiden väestökehitys huomioiden.

Koskenrannan päiväkotia Amandan hankesuunnitelman jatkaminen ja saattaminen päätöksentekoon on tärkeää paitsi tilojen terveellisuuden ja turvallisuuden mutta myös toiminnallisuuden varmistamisessa keskustan alueen varhaiskasvatuksessa. Alkukevään aikana päätökseen saattaminen mahdollistaisi hankkeen alkamisen vuonna 2020, jolloin varhaiskasvatuksessa olisi mahdollista huomioida jo ensi toimintakauden osalta sekä jatkos kannalta perheitä ja lapsia parhaiten palvelevat ratkaisut lasten sijoittelussa.

Valtakunnallisten muutosten (varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet) myötä asiakirjojen päivittäminen vaatii meitä jalkauttamaan uudet tiedot koko henkilöstölle työn perustaksi. Mäntsälän varhaiskasvatussuunnitelman 2019 jalkauttaminen käynnistyy yksiköissä syyskaudella 2019 projektimuotoisesti, kaikki sisältöalueet läpikäyden. Osaamisen lisääminen vuonna 2019 kokonaisvaltaisessa muutostilanteessa painottuu johtamisosaamiseen, toimintakulttuurin ja henkilöstöjohtamisen näkökulmiin sekä vasun sisältöjen arkeen saattamiseen.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Huonokuntoiset ja epätarkoituksenmukaiset tilat lisäävät kustannuksia sekä riskiä sisäilmasta aiheutuviin ongelmiin. Epätarkoituksenmukaisissa tiloissa varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan järjestäminen on vaikeaa.

Olennaiset määrärahan ylitykset

Ei olennaisia määrärahan ylityksiä.

Tunnusluvut

Varhaiskasvatuspalveluiden talousarvion toteuma vuonna 2018 oli -14 472 627e, joka on 99,0% vahvistetusta talousarviosta (-14 626 157e). Tulosalueen ulkoinen toteuma oli -9 911 676e, joka on 98,1% vahvistetusta talousarviosta (-10 102 578e).

Pornainen:

185420	Varhaiskasvatus PORNAINEN	Tp 2017	TA 2018	TA- muutokset 2018	TaM 2018	Toteuma 31.12.2018	Tot %	Poikkeama
	Sote							
30	TOIMINTATUOTOT	3 416 620	3 416 420		3 416 420	3 486 084	102,0 %	-69 664
300	Myyntituotot	3 133 420	3 133 420		3 133 420	3 199 537	102,1 %	-66 117
321	Maksutuotot	283 200	283 000		283 000	286 547	101,3 %	-3 547
330	Tuet ja avustukset							
340	Muut toimintatuotot							
40	TOIMINTAKULUT	-2 517 996	-3 086 737		-3 086 737	-3 486 084	112,9 %	399 347
400	Henkilöstökulut	-1 381 296	-1 416 227		-1 416 227	-1 552 330	109,6 %	136 103
430	Palvelujen ostot	-150 000	-366 726		-366 726	-430 252	117,3 %	63 526
450	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 600	-21 684		-21 684	-14 503	66,9 %	-7 181
470	Avustukset	-959 000	-774 000		-774 000	-693 542	89,6 %	-80 458
480	Muut toimintakulut	-9 100	-508 100		-508 100	-795 457	156,6 %	287 357
5	TOIMINTAKATE	898 624	329 683		329 683	0	0,0 %	329 683
480	Suunnitelman mukaiset poistot							
400	Laskennalliset erät:		-116 200		-116 200	-185 662	159,8 %	69 462
4100	Vyörytystuotot							
4100	Vyörytysmenot		-116 200		-116 200	-185 662	159,8 %	69 462
5	TILIKAUDEN TULOS	898 624	213 483		213 483	-185 662	-87,0 %	399 145

Liite 2

KESKI-UUDENMAAN SOTE-KUNTA- YHTYMÄ

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2018

Yhtymähallitus 12.3.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1.	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
1.1.	KUNTAYHTYMÄN JOHTAJAN KATSAUS	3
1.2.	KUNTAYHTYMÄN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	3
1.3.	YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	8
1.4.	OLENNAISET MUUTOKSET KUNTAYHTYMÄN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	9
1.5.	YHTYMÄN HENKILÖSTÖ	10
1.6.	ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	10
1.7.	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	10
2.	SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	12
3.	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	12
3.1.	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	12
3.2.	TOIMINNAN RAHOITUS	13
3.3.	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	14
3.4.	KOKONAISTULOT JA –MENOT	17
4.	YHTYMÄHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISESTA.....	18
5.	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	18
5.1.	KÄYTTÖTALOUSOSA	18
5.1.1.	<i>Palvelualueiden tavoitteiden toteutuminen</i>	<i>18</i>
5.1.2.	<i>Kuntien tavoitteiden toteutumien</i>	<i>22</i>
5.1.3.	<i>Yhtymän hallinto</i>	<i>35</i>
5.1.4.	<i>Palvelutoiminta</i>	<i>36</i>
5.1.5.	<i>Valinnanvapaus-hanke</i>	<i>37</i>
5.2.	TULOSLASKELMAOSA.....	39
5.3.	INVESTOINTIOSA	39
5.4.	RAHOITUSOSA	40
5.5.	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	41
6.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	42
6.1.	TULOSLASKELMA	42
6.2.	RAHOITUSLASKELMA	43
6.3.	TASE	44
7.	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	45
7.1.	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	45
7.2.	TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	45
7.3.	TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	45
7.4.	TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	46
7.4.1.	<i>Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....</i>	<i>46</i>
7.4.2.	<i>Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....</i>	<i>47</i>
7.5.	VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	47
7.6.	HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	47
8.	LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	48
9.	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	49

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1. Kuntayhtymän johtajan katsaus

Sosiaali- ja terveystalvveluiden järjestämisvastuu siirtyi Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän jäsenkunnilta kuntayhtymälle 1.1.2018 kuntien monivuotisen yhteistyön tuloksena. Kuntayhtymä toteutti vuoden aikana aiemman valmistelun perusteella tehtyjä suunnitelmia hyvinvointihyödyn, asiakaskokemuksen ja kustannusvaikuttavuuden edistämiseksi. Painopistealueina olivat erilaisten palveluitten kriteerien yhdenmukais-taminen alueella, terveyden edistämisen nivominen tiiviiksi osaksi uudistuvia palve-luita ja uusien palvelumuotojen käynnistäminen pilotoitien kautta. Henkilöstön ja kuntalaisten edustus oli vahvasti mukana työskentelyssä.

Vuoden 2018 aikana valmisteltiin järjestämis- ja tuottamissopimuksen mukaisesti kuntayhtymän jäsenkuntien sote-palvelutuotannon siirtoa kuntayhtymään 1.1.2019 alkaen. Jäsenkuntien valtuustot tekivät loppukevällä 2018 positiiviset päätökset sote-palvelutuotannon siirtymisestä kuntayhtymään. Näiden päätösten jälkeen kun-tayhtymässä keskityttiin palvelutuotannon kehittämisen ohella liikkeenluovutuksen valmisteluun yhdessä henkilöstön kanssa. Valmistelut saatiin toteutettua suunnitel-mallisesti ja aikataulussa siten, että henkilöstön siirto kuntayhtymän palvelukseen 1.1.2019 toteutui onnistuneesti. Kuntayhtymä pääsee nyt käynnistämään käytännön jatkokehityksen alueen 200 000 asukkaan sote- palveluiden tuottamisessa.

Uudenmaan maakunnan valmisteluun osallistuttiin tiiviisti vuoden 2018 aikana. Val-mistelussa Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän asema mahdollisesti tulevan liike-laitoksen vahvana alueyksikkönä on tunnustettu ja selkiytynyt. Kansallisen uudistuk-sen eteenpäinmeno on kuitenkin edelleen epävarmaa. Kuntayhtymän syntyminen ja tuotannon siirtyminen kuntayhtymään osoittavat joka tapauksessa sen, että entiseen ei ole paluuta sote-maailmassa.

Kiitän lämpimästi kaikkia luottamushenkilöitä, jäsenkuntien viranhaltijoita ja kaikkia yhteiseen valmisteluun ja kehittämiseen osallistuneita. Tästä on hyvä jatkaa yhdessä eteenpäin ihmisekokaisen soten kehittämistä asukkaiden ja potilaiden parhaaksi.

Pirjo Laitinen-Parkkonen
kuntayhtymän johtaja

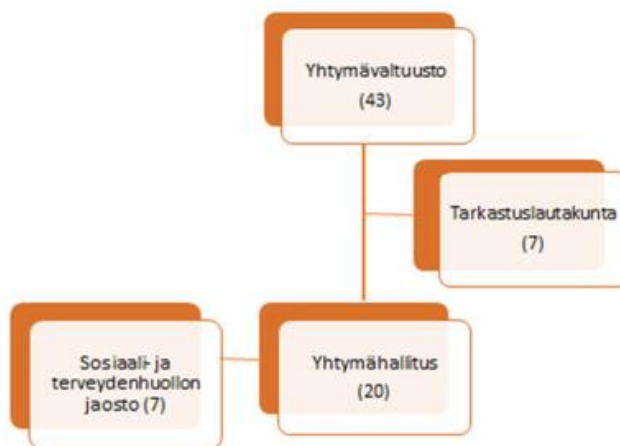
1.2. Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Hyvinkään ja Järvenpään kaupungit sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnat.

Kuntayhtymän tehtävänä on ollut järjestää 1.1.2018 alkaen jäsenkuntiensa puolesta alueensa väestölle yhdenvertaisilla periaatteilla ne sosiaali- ja terveydenhuollon pal-velut, jotka eri lakien mukaan ovat jäsenkuntien järjestämisvastuulla, lukuun ottamatta ympäristöterveydenhuoltoa, eläinlääkintähuoltoa, työterveyshuoltoa sekä erikoissai-raanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisia palveluja.

Kuntayhtymän järjestämisvastuu on sisältänyt vuonna 2018 palveluiden johdon ja ohjauksen, palveluiden tuotannon jäädessä edelleen kuntien toteutettavaksi.

Yhtymävaltuuston 14.12.2017 hyväksymän järjestämis- ja tuottamissopimuksen mukaan kuntayhtymän toimintavuoden 2018 aikana kuntayhtymän järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut tuotetaan kunnissa asiakasryhmittäin ja tuotannoittain hajautevasti yli organisaatiorajojen. Kunnan tuottama palvelu on kokonaisvaltaista ja sisältää tukipalvelut, tilat ja vastaavat. Järjestämis- ja tuottamissopimus päättyi ilman irtisanomista kaikkien jäsenkuntien osalta 31.12.2018, minkä jälkeen kuntayhtymä otti vastatakseen kaikki sen mukaiset tehtävät. Palvelutuotanto jatkuu kuntayhtymässä järjestämis- ja tuottamissopimuksen liitteen 2 *Palveluiden yleiset periaatteet* periaatteiden mukaisesti.

Perussopimuksen mukaan jokaisen jäsenkunnan valtuusto valitsee kuntaa edustavat jäsenet yhtymävaltuustoon. Jäsenet valitaan yhtymävaltuustoon kunnan edellisen vuoden ensimmäisen päivän asukasluvun mukaan siten, että kullakin jäsenkunnalla on yksi edustaja jokaista alkavaa 5000 (viittätuhatta) asukasta kohti. Kullakin yhtymävaltuuston jäsenellä on yksi (1) ääni. Mikäli jäsen on estynyt tai poissa, siirtyy hänen äänivaltansa henkilökohtaiselle varajäsenelle.

Yhtymävaltuustoon jäsenmäärä on 43 valtuutettua ja jäsenmäärä jakautuu kunnittain seuraavasti: Hyvinkää 10, Järvenpää 9, Mäntsälä 5, Nurmijärvi 9, Pornainen 2 ja Tuusula 8 jäsentä.

Yhtymävaltuusto, tilanne 31.12.2018

<u>Jäsen</u>	<u>Kunta</u>	<u>Varajäsen</u>
Karhunen Tiina	Hyvinkää	Karhunen Timo
Kokko Annika	Hyvinkää	Lindholm Teuvo
Konttinen Satu	Hyvinkää	Kalliomäki Soile
Laine Pekka	Hyvinkää	Kukkola Jussi

Linna-Pirinen Tuija	Hyvinkää	Helén Anette
Pahlman Irma	Hyvinkää	Maurila Vesa
Poikela Ritva	Hyvinkää	Raunisalo Riika
Rainio Jaakko	Hyvinkää	Puupponen Riitta
Rantalainen Antti	Hyvinkää	Vuorinen Anne
Skyttä Juhani	Hyvinkää	Haapamäki Jaakko
Boehm Pasi	Järvenpää	Jokinen Ilkka
Edry Tarja	Järvenpää	Passi Tomi
Heikkinen Pekka	Järvenpää	Huikko Jukka
Kaikusalo Kirsi	Järvenpää	Marttinen Jenni
Majanen Liisa	Järvenpää	Pyykkö Niina
Naala Pauliina	Järvenpää	Loikkanen Hilppa
Peltonen Eemeli	Järvenpää	Smed Viljo
Perttu Helinä	Järvenpää	Johansson Ursula
Taavitsainen Mikko	Järvenpää	Luukkanen Arto
Hallikainen Heli	Mäntsälä	Liinamaa Reijo
Hägglund Antton	Mäntsälä	Ekonen Sinikka
Herttuainen Auli	Mäntsälä	Tähkäpää Antti
Peussa Kari	Mäntsälä	Kujanpää Tiina
Sillanmäki-Kuokkanen Sari	Mäntsälä	Liljavirta Eija
Hakala Kristiina	Nurmijärvi	Berg Tiina
Linna Mari	Nurmijärvi	Kopsala Maritta
Mattila Eija	Nurmijärvi	Granholm Sirpa
Mattila Riina	Nurmijärvi	Aittakallio Minna
Peltonen Juha	Nurmijärvi	Heinonen Marko
Pihko Jukka	Nurmijärvi	Kolmonen Petri
Rousu Sirkka	Nurmijärvi	Keturi Mari
Sarpolahdi Tuomas	Nurmijärvi	Laitinen Esa
Vuorisalo Juhani	Nurmijärvi	Jaakkola Kari
Nieminen Tea	Pornainen	Aarrelampi Hannu
Virtanen Harri	Pornainen	Talvituuli Tamara
Grundström Heidi	Tuusula	Palvas Liisa
Koivunen Aila	Tuusula	Mäensivu Karita
Lindberg Arto	Tuusula	Järvinen Aarno
Mäki-Kuhna Mika	Tuusula	Nätkynmäki Arto
Raita Jari	Tuusula	Maskonen Ari
Salonen Jussi	Tuusula	Keränen Jukka
Sjöblom Ruut	Tuusula	Salmi Lilli
Taiveaho Satu	Tuusula	Kuusisto Merja

Yhtymävaltuuston puheenjohtajana toimi Irma Pahlman Hyvinkäältä, 1. varapuheenjohtajana Helinä Perttu Järvenpäästä ja 2. varapuheenjohtajana Satu Taiveaho Tuusulasta.

Yhtymävaltuuston esittelijänä toimi kuntayhtymän johtaja Pirjo Laitinen-Parkkonen ja sihteerinä sote-koordinaattori Hanna Pellikka 8.3.2018 asti ja tämän jälkeen talous- ja hallintojohtaja Päivi Tarsia.

Yhtymävaltuuston kokouksia oli toimintavuotena seitsemän.

Yhtymähallitus, tilanne 31.12.2018

<u>Jäsen</u>	<u>Kunta</u>	<u>Varajäsen</u>
Kokko Annika	Hyvinkää	Rainio Jaakko

Korpela Aki	Hyvinkää	Patjas Sanna-Kaisa
Järvinen Arto	Hyvinkää	Karhunen Tiina
Vilhunen Paula	Hyvinkää	Harju Jorma
Naala Pauliina	Järvenpää	Loikkanen Hilppa
Peltonen Eemeli	Järvenpää	Karhu Ulla-Maria
Perttu Helinä	Järvenpää	Heikkinen Pekka
Havula Tapio	Mäntsälä	Mäkipää Marja-Leena
Helin Anna	Mäntsälä	Salmi Petri
Laukkanen Erkki	Mäntsälä	Pellikka Saija
Ravolainen-Rinne Heta	Mäntsälä	Laine Pekka
Räty Virpi	Nurmijärvi	Vainio Jari
Rousu Sirkka	Nurmijärvi	Keturi Mari
Toivonen Kallepekka	Nurmijärvi	Handolin Kirsti
Tapiolinna Maiju	Nurmijärvi	Pirkkala Kimmo
Runolinna Liljan-Kukka	Pornainen	Putus Jaana
Virkki Juha	Pornainen	Liu Päivi
Lepojärvi Kati	Tuusula	Salonen Jussi
Lindberg Arto	Tuusula	Koivunen Aila
Sjöblom Ruut	Tuusula	Mäki-Kuhna Mika

Yhtymähallituksen puheenjohtajana toimi Annika Kokko Hyvinkäältä, 1. varapuheenjohtajana Tapio Havula Mäntsälästä ja 2. varapuheenjohtajana Aki Korpela Hyvinkäältä.

Yhtymähallituksen esittelijänä toimi kuntayhtymän johtaja Pirjo Laitinen-Parkkonen ja sihteerinä sote-koordinaattori Hanna Pellikka 10.4.2018 asti ja tämän jälkeen talous- ja hallintojohtaja Päivi Tarsia.

Yhtymähallituksen kokouksia oli toimintavuotena 17.

Sotejaosto, tilanne 31.12.2018

<u>Jäsen</u>	<u>Kunta</u>	<u>Varajäsen</u>	<u>Kunta</u>
Jaakko Rainio	Hyvinkää	Tuija Kuusisto	Järvenpää
Tommi Luhtaniemi	Mäntsälä	Eija Liljavirta	Mäntsälä
Irma Pahlman	Hyvinkää	Päivi Liu	Pornainen
Sirkka Rousu	Nurmijärvi	Aarno Järvinen	Tuusula
Marja-Leena Laine	Hyvinkää	Petri Kolmonen	Nurmijärvi
Satu Kontiainen	Hyvinkää	Ossi Vähäsarja	Järvenpää
Mikko Taavitsainen	Järvenpää	Laura Virkkunen	Järvenpää

Puheenjohtajana toimi Jaakko Rainio Hyvinkäältä ja varapuheenjohtajana Irma Pahlman Hyvinkäältä.

Tarkastuslautakunta, tilanne 31.12.2018

<u>Jäsen</u>	<u>Kunta</u>	<u>Varajäsen</u>	<u>Kunta</u>
Hakala Pia Kristiina	Nurmijärvi	Mattila Riina	Nurmijärvi
Majanen Liisa	Järvenpää	Mäkinen Emmi	Järvenpää
Vilen Mika	Pornainen	de Jong Peter	Pornainen
Linna Mari	Nurmijärvi	Vesterinen Mikko	Järvenpää
Pekkanen Lars	Hyvinkää	Peltonen Juha	Nurmijärvi

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä
Tilinpäätös 2018

7

Passi Tomi
Maijala Jouni

Järvenpää
Nurmijärvi

Reina Riikka
Heikkilä Matti

Järvenpää
Hyvinkää

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimi Kristiina Hakala Nurmijärveltä ja vara-puheenjohtajana Liisa Majanen Järvenpäästä.

1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen (talvi 2018) mukaan Suomen talouden tuotanto on lisääntynyt vuonna 2018 laaja-alaisesti, mutta vuotta 2017 hitaammin. Vuonna 2018 BKT:n kasvu oli 2,5 %. Vahvana jatkuva talouskasvu ja voimistunut työvoiman kysyntä nostivat v. 2018 työllisten määrän 2,5 % edellisvuotta korkeammaksi ja työllisyysasteen 71,6 prosenttiin.

Vuonna 2019 BKT:n kasvu hidastuu 1,5 prosenttiin. Maailmankauppa hidastuu kaupan esteiden lisääntyessä, mikä hidastaa viennin kasvua ja näkyy myös investointien odotuksissa. Investointien kasvun ennustetaan hidastuvan selvästi v. 2019, mikä johtuu erityisesti rakennusinvestointien kääntymisestä laskuun. Talouskasvu hidastuu edelleen 1,3 prosenttiin v. 2020, minkä jälkeen kasvu hidastuu alle 1 prosenttiin keskipitkällä aikavälillä.

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kehitys jatkuu nopeana ansiotason nousun kiihtyessä. Inflaation kiihtymisestä huolimatta reaalitytulot kasvavat selvästi ja kotitalouksien kulutus kiihtyy ensi vuonna tähän vuoteen verrattuna.

Talouskasvun hidastumisesta huolimatta reaalipalkkojen maltillinen kehitys ylläpitää työvoiman kysyntää. Työttömien ja piilotyöttömien melko suuresta määrästä sekä työvoiman tarjontaa lisäävistä toimenpiteistä johtuen työvoiman tarjonta ei koko talouden tasolla vielä rajoita työllisyyden ja talouden kasvua, vaikka toimialoitain ammatitaitoisesta työvoimasta on pulaa.

Hyvä suhdannetilanne ja menojen kasvua hillitsevät toimet vahvistavat julkisen talouden tasapainon tuntumaan. Myös julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen laskee lähivuosina. Julkinen talous alkaa kuitenkin vähitellen heikentyä 2020-luvun alkuvuosina, kun talouskasvu hidastuu ja sopeutustoimet päättyvät. Julkista taloutta heikentää väestön ikääntyminen, joka kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja.

Maakunnat aloittavat varsinaisen toimintansa vuonna 2021, mikäli niille siirtyy sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu kunnilta sekä useita muita tehtäviä kunnilta ja valtiolta. Maakuntien menoista valtaosa liittyy sosiaali- ja terveyspalveluihin. Menojen kokonaistaso on noin 25,3 mrd. euroa vuonna 2021. Ikärakenteen muutos aiheuttaa kasvupaineen maakuntien menoihin, koska ikääntyvän väestön sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutarve kasvaa. Maakuntien tuloista suurin osa on valtiolta saatavaa rahoitusta. Lisäksi maakunnat saavat myynti- ja maksutuloja palvelujen käyttäjiltä.

Maakuntien menot ja tulot ilman investointeja ovat tasapainossa ensimmäisenä toimintavuonna, mutta tasapaino heikkenee jatkossa. Maakuntien tasapainoa heikentää mm. vuoden 2022 maakuntaindeksin puolitus. Maakuntien investoinnit ovat vuonna 2021 korkealla tasolla. Investointien taso alkaa supistua tämän jälkeen suurien investointihankkeiden päättyessä. Maakuntien investointeja pitää yllä sairaalarakentamisen lisäksi sote-palvelujen ICT-järjestelmiin liittyvät kehityshankkeet. Maakuntasektorille siirtyä sairaanhoitopiireiltä kiinteistöjen ja muiden varojen lisäksi myös merkittävä määrä velkaa.

1.4. Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Touko-kesäkuussa 2018 kaikki jäsenkuntien valtuustot päättivät siirtää sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannon kuntayhtymälle vuoden 2019 alusta lähtien. Tuotannon siirtoon liittyviä toimenpiteitä on valmisteltu yhtymähallituksen ohjauksessa jo loppusyksystä 2017 lähtien alla kuvatulla palvelujen kehittämis- ja kuntayhteistyörakenteella.

Valmistelutyötä on tehty seuraavissa palvelu- ja tukipalveluryhmissä:

- Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
- Mielenterveys-, päihde- ja aikuisten sosiaalipalvelut
- Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto
- Ikäihmisten palvelut
- Terveyspalvelut ja sairaanhoito
- Hallintoryhmä
- Infrastruktuuri-ryhmä
- Ict-ryhmä
- Henkilöstöryhmä
- Talousryhmä.

Valmisteluryhmien esitykset on ennen päätöksentekoa käsitelty kuntajohtajien työryhmässä sekä muutos- ja integraatioryhmässä.

Henkilöstön edustajille on pidetty säännöllisesti ylikunnallisia tiedotustilaisuuksia ja henkilöstöä on ollut mukana kaikissa valmisteluryhmissä. Valmistelussa on huomioitu mahdollisesti tulevan Uudenmaan maakunnan kunnilta edellyttämät erilaiset mm. henkilöstöä, tiloja ja sopimuksia koskevat selvitykset.

1.5. Yhtymän henkilöstö

Erillistä henkilöstökertomusta ei ole ollut tarpeen tehdä.

Kuntayhtymän palveluksessa oli 31.12.2018 yhteensä 21 henkilöä (31.12.2017 neljä henkilöä). Uusina viranhaltijoina aloittivat talous- ja hallintojohtaja 23.4. ja henkilöstöjohtaja 12.11. Elokuussa yhtymähallitus päätti perustaa tietohallintojohtajan viran ja viranhaltija valittiin 9.11.

Vakinaisten henkilöstön määrä oli 31.12. seitsemän henkilöä ja valinnanvapaushankkeen määräaikaisen henkilöstön määrä oli 14 henkilöä.

Yhtymävaltuusto teki 19.6.2018 periaatepäätöksen vastaanottaa jäsenkunnista liikkeen luovutuksella siirtyvän, kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevien palvelujen tuottamiseen osallistuvan sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstön sekä osan muusta kunnan hallinto- ja tukitehtäviä toteuttavasta henkilöstöstä kuntayhtymän palvelukseen 1.1.2019 alkaen. Joulukuussa yhtymähallitus päätti perustaa vastaavat virat (yht. 587) kuntien viroista siirtyville viranhaltijoille.

1.6. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntien palvelutuotannon siirtäminen Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymään on historiallinen palvelutoiminnan muutos, joka edellyttää henkilöstöltä kyvykkyyttä sopeutua uuteen toimintaympäristöön sekä esimiehiltä ja johdolta muutosjohtamisen taitoja. Tärkein tavoite on jäsenkuntien asukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen jatkossakin laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, toiminnan jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti painopistettä ennaltaehkäiseviin palveluihin siirtäen.

Toiminnan yhtenäistämällä ja parhaiden käytäntöjen käyttöönottamisella tavoitellaan pidemmällä aikavälillä kustannusten nousun rajaamista, mutta toiminnan käynnistyessä esimerkiksi tietojärjestelmien yhtenäistämiset vaativat panostuksia, jotta tavoitteisiin päästään. Esimerkiksi palveluverkkoon liittyviä poliittisia linjauksia tullaan tarvitsemaan vuoden 2019 jälkeen osana palvelustrategiatyötä.

1.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Merkittävimmät operatiiviset riskit tuotannon käynnistyessä kohdistuvat palvelualueiden toimintaan ja palveluiden laatuun, potilasturvallisuuteen, talouteen, työympäristöön ja turvallisuuteen sekä tietoturvallisuuteen.

Vuoden 2019 talousarviossa arvioidut riskit:

Riski	Hallintatoimenpiteet
Maakuntauudistuksen epävarma toteutuminen	Osallistutaan maakuntauudistuksen valmisteluun samalla edistään myös kuntayhtymän omia toimintaedellytyksiä
Henkilöstön vaihtuvuus muutostilanteessa ja tiettyjen ammattiryhmien saatavuus	Hyvän työnantajakuva luominen (henkilöstöpolitiikka), huomion kiinnittäminen työhyvinvointiin. Opiskelijoiden ennakorekrytointi
Hankinta- ja sopimustenhallintaprosessin haltuunotto	Riittävien resurssien turvaaminen ja tarvittavien ohjelmistojen käyttöönotto (Cloudia ja CaseM). Sopimushallinta ja seuranta toteutuu suunnitelmallisesti.
Sisäisen ja ulkoisen viestinnän onnistuminen	Sharepointin hallittu käyttöönotto sisäisessä viestinnässä, omien nettisivujen käyttöönotto, monipuoliset osallistumisen kanavat
Uuteen organisaatioon ja uusiin toimintamalleihin siirtyminen ei toteudu suunnitellusti	Muutosjohtaminen (Lean) tukee yhteisten toimintamallien käyttöönottoa, kuntien hyvät käytännöt huomioidaan
Kuntien palvelutarve kasvaa talousarvioissa ennakoitua enemmän	Kuukausittainen talouden raportointi ja tiivis yhteistyö kuntien kanssa
ICT- ja tietohallintohallintoratkaisujen onnistuminen monituottajaympäristössä	Maakunnallisen tilanteen seuranta, tehdään valintoja , joissa voidaan edetä järkevästi huolimatta siitä, mikä vaihtoehto maakuntauudistuksessa toteutuu
Kunnilta vuokrattaviin tiloihin liittyvät ongelmat (mm. sisäilma)	Yhteisten toimintamallien ja tiiviin yhteistyön luominen kuntien kanssa
Alueellisen kotisairaalan käynnistymiseen liittyvät tiedonkulun ongelmat	Eri asiakastietojärjestelmiin liittyvät haasteet ratkaistaan yhteisellä suunnittelulla
H-sairaalan toiminnan käynnistymiseen liittyvät uudet yhteistyömallit	Luodaan molempia palvelevat yhteistyökäytännöt erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kesken
Yhdyspintatyöskentely kuntien kanssa	Luodaan kattavat ja testatut rakenteet vuoden 2019 aikana (mm. työhön kuntoutus ja työllistyminen, maahanmuuttajien kotoutus, HYTE-työ, oppilashuolto ja perhekeskus)

2. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kuntayhtymän päätöksenteossa ja täytäntöönpanossa on noudatettu lakeja, asetuksia ja kuntayhtymän hallintosääntöä sekä hyvää hallintotapaa. Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän hallintosäännön 52 § määrittelee ulkoisen ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja pykälissä 60 -61 § on säädetty sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Yhtymähallitus hyväksyi 27.11.2018 § 144 kuntayhtymän riskienhallintapolitiikan. Se muodostaa muiden toimintaohjeiden (mm. sisäisen valvonnan ohje, tietoturvapoliittikka, työsuojelun toimintaohjelmat ja pelastus-, turvallisuus- ja valmiussuunnitelmat) kanssa kokonaisuuden riskien hallitsemiseksi. Vuoden 2019 aikana kuntayhtymä laatii yhteiset ohjeet ja menettelytavat kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kuntayhtymän rahoituksen riittävyyttä käyttötalouteen sekä investointien rahoitukseen. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi rahoitetaan.

3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksettujen tulojen riittävyys jaksettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	387 357	374
Toimintakulut	-387 363	-467
TOIMINTAKATE	-6	-93
VUOSIKATE	-7	-93
TILIKAUDEN TULOS	-7	-93
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-7	-93
Toimintatuotot/toimintakulut, %	100,0	80,1

3.2. Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä lasket-
tavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen
ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman
pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän
erotus tai summa osoittaa kuntayhtymän rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-7	-93
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5	-4
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12	-97
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0	100
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-2 761	-249
Korottomien velkojen muutos	2 535	597
Muut maksuvalmiuden muutokset	-225	348
Rahoituksen rahavirta	-225	448
Rahavarojen muutos	-237	352
Rahavarat 31.12.	115	352
Rahavarat 1.1.	352	0
Rahavarojen muutos	-237	352
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1 000 €	-9	-4
Investointien tulo-rahoitus, %	-137,1	-2 441,9
Kassan riittävyys, pv	0	273

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, 1000 €

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tun-
nusluku, jonka positiivinen (yliäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavir-
rasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja ne-
gatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko
olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen
vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista

pitimmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Kuntayhtymä on toiminut vuodesta 2017, joten kertymässä on mukana kaksi vuotta.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus –tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Vuonna 2018 tunnusluvun arvo oli -137,1 %.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön (tuloslaskelma)

Korkokulut (tuloslaskelma)

Muut rahoituskulut (tuloslaskelma)

Investointimenot (rahoituslaskelma)

Antolainen lisäys (rahoituslaskelma)

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kassavaroilla. Kassan riittävyys vastasi viime vuoden lopussa 0,1 päivän maksuvalmiutta. Kuntayhtymän kassaa hoidetaan ns. nollakassan periaatteella, koska kuntayhtymä voi ottaa tarvitsemansa rahoituksen edullisimmin rahamarkkinoilta päivittäin.

3.3. Rahoitusasema ja sen muutokset

Rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Tase ja sen tunnusluvut**VASTAAVAA**

	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0	0
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	0	0
Rakennukset	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	0	0
Koneet ja kalusto	0	0
Keskeneräiset hankinnat		
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	9	4
Muut sijoitukset	0	0

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	359	110
Siirtosaamiset	745	33
Muut saamiset	1 906	107
Rahat ja pankkisaamiset	115	352
	3 133	605

VASTATTAVAA

	2018 1 000 €	2017 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	100	100
Ed. tilikauden ylijäämä	-93	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-7	-93
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0	0
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	611	441
Muut velat	2 018	0
Siirtovelat	503	157
	3 133	605

	2018	2017
Omavaraisuusaste, %	0,0	1,2
Suhteell. velkaantuneisuus, %	0,8	159,6
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	0,8	159,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-99	-93

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kuntayhtymän omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Tunnusluku mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä jäniteellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Jos omavaraisuusaste on 50 % tai sen alle, on velkarasite merkittävän suuri. Kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti pienempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötuloilla tarkoitetaan tilikauden toimintatuottoja.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Vuonna 2018 kuntayhtymän suhteellinen velkaantuneisuus oli 0,8 %.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun silloin, kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana taseessa.

Vuonna 2018 velat ja vastuut olivat 0,8 % käyttötuloista.

Kertynyt yli-/alijäämä

= Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä

Luku osoittaa, paljonko kuntayhtymällä on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikumavarana tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kuntayhtymällä on kertynyttä alijäämää 99.448,54 euroa.

3.4. Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulosten ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo ja -meno kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	387 357	Toimintakulut	387 363
Muut rahoitustuotot	0	Muut rahoituskulut	0
		Investoinnit	
		Investointimenot	5
Kokonaistulot yhteensä	387 357	Kokonaismenot yhteensä	387 368
Täsmäytys:			
Kokonaistulot - kokonaismenot =			12
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos =			12

4. Yhtymähallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamisesta

Kuntalain 115 §:n mukaan hallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamisesta koskevista toimenpiteistä. Tuloksen käsittelystä päättää yhtymävaltuusto tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

Hyväksyttäväksi esitetystä tilinpäätöksessä tilikauden tulos on 6 656,17 euroa alijäämäinen.

Yhtymähallitus esittää, että alijäämä 6 656,17 siirretään omaan pääomaan yli- ja alijäämätileille.

5. Talousarvion toteutuminen

5.1. Käyttötalousosa

5.1.1. Palvelualueiden tavoitteiden toteutuminen

KESKI-UUDENMAAN SOTE -KUNTAYHTYMÄ			
TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	MIEPÄ
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12 /2018
Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti	Alueellisesti yhtenäiset palvelujen piiriin ottamisen kriteerit laadittu	* Yhtenäisten kriteerien laatimisen toteutuminen	Opioidiriippuvaisien korvaushoidon kriteerit (Yhtymähallitus 21.5.2018 § 2) * Päihdeasiakkaiden laitoshoidon kriteerit (Yhtymähallitus 8.5.2018 § 45) * Ennaltaehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntäminen (Yhtymähallitus 21.11.2018 § 133)
	Palvelutuotteiden yhtenäistäminen etenee alueella	* Palvelutuotteiden yhtenäistämisen vaihe	MATALA -palvelujen yhtenäistämissuunnitelma tehty ja toimeenpano käynnistynyt * Ryhmähoitojen tuoteistus valmistelussa * Kotiin vietävien palvelujen pilotointi käynnissä Sosiaalisen kuntoutuksen käsite ja palvelusisällöt on määriteltä, mutta varsinainen tuoteistus ei vielä ole käynnistynyt.
Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun	Alueelliset asiakastytytyväisyysmittarit on laadittu	* Alueellisten asiakastytytyväisyysmittarien määrittelyn vaihe	Yhtenäisten alueellisten asiakastytytyväisyysmittarien määrittelyä ei ole vielä käynnistetty.
Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen	Asiakkaalla on monimuotoiset osallistumisen mahdollisuudet	* Kuntalaiskeskustelutilaisuudet	Ei palveluryhmän järjestämiä kuntalaiskeskustelutilaisuuksia, mutta osallistuttu oman toiminnan esittelyllä ja kuntalaiskeskusteluilla asiakasraaen toimintaan sekä kuntayhtymän järjestämiin tilaisuuksiin.
		* Avoimien työpajojen toteutuminen	Sosiaalisen kuntoutuksen määrittelyä ja toimintatapoja kehitettäessä pidetty useita avoimia työpajoja. Kokemusasiantuntijoita on ollut kutsuttuina useissa muissakin työpajoissa.
Ennaltaehkäisevien palvelujen ja varhaisen tuen osuus kasvaa	Matalan kynnyksen ja kynnyksettömien palvelujen verkosto on luotu	* Alueellisen verkoston toteutuksen vaihe ja käytössä olevat palvelut	Koko kuntayhtymän alueen MATALA-verkosto on luotu ja raportti sekä suunnitelma 2019 on käsitelty yhtymähallituksessa 9.10.2018 § 109.
	Suunnitelma ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palvelujen kehittämiseksi on laadittu	* Suunnitelman laatimisen vaihe	Suunnitelma MATALA-verkoston, Terveysterveystien ja verkko-/nettipalvelujen sisältöjen osalta on tehty, jalkautussuunnitelmat kesken. Yhtä yhtenäistä kokonaisuunnitelmaa ei ole laadittu.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä
Tilinpäätös 2018

19

Suunnitellaan jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspintaan kohdentuvat palvelukokonaisuudet	Jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspinnan tärkeimmät palvelukokonaisuudet on tunnistettu ja nimetty, ja yhteiset asiakasprosessit suunniteltu	* Suunnitelman vaihe	* Työllisyyskysymyksiin liittyvä yhteistyö sekä kuntouttavan työtoiminnan että TYP-yhteistyön osalta on käynnistynyt ja yhteisten asiakasprosessien määrittelyä sovittu. * Maahanmuuttaja-/kotouttamistyön yhteisiä suunnittelupalavereja on pidetty syksyllä 2018 * Ennaltaehkäisevän päihdetyön yhteisen kehittämisen tarve on tunnistettu ja nimetty sekä yhteisten asiakasprosessien kehittäminen on aktiivista.
Keskitetty asiakasohjaus	Kaikki palveluryhmät ovat tehneet keskitetyn asiakasohjauksen suunnitelman	* Suunnitelman vaihe	Etenee kuntayhtymätasoisena. MIEP:n osalta suunniteltu asiakasohjaus MATALA-asiakkaille.
KESKI-UUDENMAAN SOTE -KUNTAYHTYMÄ			
TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	LANUPE
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12 /2018
Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti	Alueellisesti yhtenäiset palvelujen piiriin ottamisen kriteerit laadittu	* Yhtenäisten kriteerien laatimisen toteutuminen	* Lapsiperheiden tilapäisen kotipalvelun kriteerit (Yhtymähallitus 10.4.2018 § 37)
	Palvelutuotteiden yhtenäistäminen etenee alueella	* Palvelutuotteiden yhtenäistämisen vaihe	Perheoikeudellisten palvelujen tuotteistus tehty ja käsikirjan valmistelu käynnissä * Lastensuojelun avo- ja jälkihuollon palvelujen sisällöt määritelty * Perhekeskuspalvelun sisältö määritelty
Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun	Alueelliset asiakastytytyväisyyssmittarit on laadittu	* Alueellisten asiakastytytyväisyyssmittarien määrittelyn vaihe	Yhtenäisten alueellisten asiakastytytyväisyyssmittarien määrittelyä ei ole vielä käynnistetty.
Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen	Asiakkaalla on monimuotoiset osallistumisen mahdollisuudet	* Kuntalaiskeskustelutalouksuudet * Avoimien työpajojen toteutuminen	Ei palveluryhmän järjestämiä kuntalaiskeskustelutalouksia, mutta osallistuttu oman toiminnan esittelyllä ja kuntalaiskeskusteluilla kuntayhtymän järjestämiin tilaisuuksiin Ei palveluryhmän järjestämiä avoimia työpajoja. Kutsuttuina useissa työpajoissa on ollut kokemusasiantuntijoita
Ennaltaehkäisevien palvelujen ja varhaisen tuen osuus kasvaa	Matalan kynnyksen ja kynnyksettömien palvelujen verkosto on luotu	* Alueellisen verkoston toteutumisen vaihe ja käytössä olevat palvelut	Perhekeskukset toimivat matalan kynnyksen palveluina. Keski-Uudenmaan alueen yhteinen perhekeskus-malli mukalee LAPE-hankkeessa laadittua mallia ja sen palvelukuvauksia. Suunnittelu edennyt koko vuoden ajan.
	Suunnitelma ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palvelujen kehittämiseksi on laadittu	* Suunnitelman laatimisen vaihe	Ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palvelujen kehittäminen perhekeskuspalvelujen ja lastensuojelun avo- ja sijaishuollon yhteistyönä on käynnistynyt, mutta yhtä yhtenäistä asiakirjaa suunnitelmasta ei ole laadittu. Ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluja on suunniteltu myös yli palvelualuearajojen.
Suunnitellaan jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspintaan kohdentuvat palvelukokonaisuudet	Jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspinnan tärkeimmät palvelukokonaisuudet on tunnistettu ja nimetty, ja yhteiset asiakasprosessit suunniteltu	* Suunnitelman vaihe	Kehittämistyö menossa. Monialainen palvelutarpeen arviointi, perheohjauksen- ja kasvatuksen rooli. Lisäksi tunnistettu tarve luoda yhteinen avoverkosto. * Oppilashuollon soteen siirtyvien ja kuntiin jäävien palvelujen yhdyspintatyöskentely on aktiivista. * EVA-/EMO-luokkien yhteisestä työn kehittämisestä sovittu. Soten ja siviilijohdon tapaa säännöllisesti yhdyspintatyön suunnittelun ja ohjauksen merkeissä.
Keskitetty asiakasohjaus	Kaikki palveluryhmät ovat tehneet keskitetyn asiakasohjauksen suunnitelman	* Suunnitelman vaihe	Etenee kuntayhtymätasoisena. Keskitetystä asiakasohjauksesta käyty keskustelua osana perhekeskuspalvelujen suunnittelua.
KESKI-UUDENMAAN SOTE -KUNTAYHTYMÄ			
TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	KUVAKE
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018
Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti	Alueellisesti yhtenäiset palvelujen piiriin ottamisen kriteerit laadittu	* Yhtenäisten kriteerien laatimisen toteutuminen	Sosiaalityöntekijöiden vajetta on pystytty kompensoimaan kuntien välisellä yhteistyöllä. Henkilökohtaisen avun ja kuljetuspalveluiden soveltamisohjeiden valmistelu saatu lahes valmiiksi
	Palvelutuotteiden yhtenäistäminen etenee alueella	* Palvelutuotteiden yhtenäistämisen vaihe	Asiakaslähtöisten palvelujen mukainen organisaatorakenne valmistui ja vammaispalvelun esimiesrakenne vakiinnutettiin. Kaikissa kunnissa on käytössä sähköiseen asiakasjärjestelmään viety yhteinen palvelutarpeen arvioinnin sabluuna. Työ- ja päivätoiminnan nykytilan kartoitus sekä vuodenvaihteen jälkeinen suunnitelma on saatu valmiiksi.
Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun	Alueelliset asiakastytytyväisyyssmittarit on laadittu	* Alueellisten asiakastytytyväisyyssmittarien määrittelyn vaihe	Yhtenäisten alueellisten asiakastytytyväisyyssmittarien määrittelyä ei ole vielä käynnistetty.
Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen	Asiakkaalla on monimuotoiset osallistumisen mahdollisuudet	* Kuntalaiskeskustelutalouksuudet * Avoimien työpajojen toteutuminen	Neuvostojen puheentoiminta on ollut mukana kahdessa työpajassa. Käyttäjien edustus on mukana soveltamisohjeiden valmistelussa ja kuljetuspalveluihin liittyen on järjestetty avoin käyttäjäilta. Ei palveluryhmän järjestämiä avoimia työpajoja.

Ennaltaehkäisevien palvelujen ja varhaisen tuen osuus kasvaa	Matalan kynnyksen ja kynnyksettömien palvelujen verkosto on luotu Suunnitelma ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palvelujen kehittämiseksi on laadittu	* Alueellisen verkoston toteutumisen vaihe ja käytössä olevat palvelut * Suunnitelman laatimisen vaihe	Henkilökohtaisen avun keskus auttaa, ohjaa, neuvoa ja toimii henkilökohtaisten avustajien palkanmaksun toteuttajana. Ylisektoinen yhteistyö IPAn kanssa kotihoidon palveluihin liittyen toteutui syksyllä. Henkilökunnan uudellen organisoitumisen työpajassa löydettiin alustavia ideoita, millaiset palvelut ovat vammaispalvelujen palveluihin nähden ennaltaehkäiseviä palveluja.
Suunnitellaan jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspintaan kohdentuvat palvelukokonaisuudet	Jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspinnan tärkeimmät palvelukokonaisuudet on tunnistettu ja nimetty, ja yhteiset asiakasprosessit suunniteltu	* Suunnitelman vaihe	Hyte-työskentelyä ei ole vielä aloitettu kunnan kanssa, mutta järjestöyhteistyön kautta kylläkin.
Keskitetty asiakasohjaus	Kaikki palveluryhmät ovat tehneet keskitetyn asiakasohjauksen suunnitelman	* Suunnitelman vaihe	Palveluohjauksen suunnitelma Kuvaketta ja koko sote-kokonaisuutta ajatellen tehty.
KESKI-UUDENMAAN SOTE -KUNTAYHTYMÄ			
TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	TEPASA
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018
Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti	Alueellisesti yhtenäiset palvelujen piiriin ottamisen kriteerit laadittu	* Yhtenäisten kriteerien laatimisen toteutuminen	Alueellisen kuntoutuspalvelun kehittämisen painopisteet vuonna 2018 ja kuntoutuspalvelujen keskitetyn koordinaation suunnittelu vuodelle 2019 (ymhallituksen 8.5.2018) Sosiaalinen kuntoutus "Työ- ja toimintakyvyn arviointi työttömille, joiden työkyky on uhattuna", Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän lasten lääkinnällisen kuntoutuksen terapiapalvelujen kriteerit ja Kehitysvammaisten asiakkaiden kuntoutussuunnitelman mallit (yhtymähallitus 18.12.2018) Suun terveydenhuollon virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen järjestäminen Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymässä päätetty (Yh 3.7.2018) Toiminta käynnistyy asteittain 1.1.2019 ja päivystyksen tysimääräinen aloitus 1.4.2019.
	Palvelutuotteiden yhtenäistämisen etenee alueella	* Palvelutuotteiden yhtenäistämisen vaihe	-kotisairaala ja kotiin tuotettavat akuuttipalvelut (seurantaportti 11/2018) -hoidon kiireellisuuden ohje päivitetty (HUS päivytysapu käyttöönottopuh. 116117) - Hyvinkään sairaalan ja kuntayhtymän jäsenkuntien vuodeosastoseurannan väliraportti 12/2018 - akuuttihoitojen geneerisen malli Keski-Uudellamaalla loppuraportti 12/2018
Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun	Alueelliset asiakastytytyväisyyksimittarit on laadittu	* Alueellisten asiakastytytyväisyyksimittarien määrittelyn vaihe	Valinnavapauksikokeilun yhteydessä määritellyt mittarit käytössä kaikkien kuntien alueella
Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen	Asiakkaalla on monimuotoiset osallistumisen mahdollisuudet	* Kuntalaiskeskustelutalaisuudet * Avoimien työpajojen toteutuminen	-Alueellinen sydämkuntoutuksen prosessi tehty asiakkaiden, ph ja esh ammattilaisten ja järjestöyhteistyön kesken. Omahoidon osuus kuvattu ja prosessi julkaistu verkkosivulla. -Terveyden edistämisen torstain toiminta valikoitu ja otettu käyttöön Jämskissä (yht. 16 kertaa). Tilaisuuksissa vapaaehtoiset eläkeläiset ohjaavat kuntalaisia sähköisten omahoidon palvelujen käytössä. Mukana terveydenhuollon ammattilainen ja järjestötoimijat. Palveluryhmä työskentely osallistui palvelulupa-työskentelyyn kuntakohtaisissa asukasilojen avoimissa työpajoissa.
Ennaltaehkäisevien palvelujen ja varhaisen tuen osuus kasvaa	Matalan kynnyksen ja kynnyksettömien palvelujen verkosto on luotu Suunnitelma ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palvelujen kehittämiseksi on laadittu	* Alueellisen verkoston toteutumisen vaihe ja käytössä olevat palvelut * Suunnitelman laatimisen vaihe	Klinik-orenavigaattorin pilotointi käynnistyi 4/2018 alkaen Mäntsälässä ja Tuusulassa. -Terveyden edistämisen periaatteet Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymässä, ja terveyden edistämisen tavoitteet vuodelle 2018 Keski-Uudenmaan (Yh 13.2.2018) -Terveyden edistämisen työryhmän toiminnan tavoitteet ja suunnitelma vuodelle 2019 päivitetty -Alueelliset yhtenäiset terveyden edistämisen verkkosivut luotu -Omahoito osana asiakasprosessia käynnistynyt -
Suunnitellaan jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspintaan kohdentuvat palvelukokonaisuudet	Jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspinnan tärkeimmät palvelukokonaisuudet on tunnistettu ja nimetty, ja yhteiset asiakasprosessit suunniteltu	* Suunnitelman vaihe	Hoitoketjujen päälinjaukset tehty yhteistyössä HUS:n kanssa mm. Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman 2018 - 2022 mukaisesti.
Keskitetty asiakasohjaus	Kaikki palveluryhmät ovat tehneet keskitetyn asiakasohjauksen suunnitelman	* Suunnitelman vaihe	116117- toteutettu, Klink-pro käynnistetty Mäntsälässä ja Tuusulassa. Terveyspalvelujen ohjauksen suunnittelu osana palveluohjausta käynnissä.

KESKI-UUDENMAAN SOTE -KUNTAYHTYMÄ		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32		IPA
TAVOITTEET				
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018	
Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti	Alueellisesti yhtenäiset palvelujen piiriin ottamisen kriteerit laadittu	* Yhtenäisten kriteerien laatimisen toteutuminen	Asumispalvelujen kriteerit hyväksytty ja otettu käyttöön. Kotihoidon kriteerit viimeistelyä vaille valmiit. Omaishoidon tuen kriteerien ja hoitopalkkioiden jatkovalmistelu siirtyy ensi vuodelle. Perhehoidon kriteerien ja hoitopalkkioiden valmistelu luovutettu päätöksentekoa varten.	
	Palvelutuotteiden yhtenäistäminen etenee alueella	* Palvelutuotteiden yhtenäistämisen vaihe	Kriteerien (kotihoito, asumispalvelut, omaishoidon tuki, perhehoito) toimeenpanosuunnitelmat on päivitetty vastaamaan päätöksentekoaikataulua. Virtuaalikotauidosta on tehty tarkennettu käyttöönottosuunnitelma. Kotikuntoutuksen pilottia on jatkettu suunnitelman mukaisesti ja toiminta vakiinnutti paikkansa arvioinnin jälkeen. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen sekä tukipalvelujen projektit aloitettu. Asumispalveluiden ja kotihoidon asiakasmaksut yhtenäistetty.	
Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun	Alueelliset asiakastytyväisyyssmittarit on laadittu	* Alueellisten asiakastytyväisyyssmittarien määrittelyn vaihe	Yhtenäisten alueellisten asiakastytyväisyyssmittarien määrittelyä ei ole vielä käynnistetty.	
Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen	Asiakkaalla on monimuotoiset osallistumisen mahdollisuudet	* Kuntalaiskeskustelutaloukset * Avoimien työpajojen toteutuminen	Ikä-talo esittäytyi Omahoidon ja itseasiainn @SOTEdigi-messuilla. Klaukkalassa. Ikä-taloon liittyen toteutettiin asiakaskysely. Ei palveluryhmän järjestämiä avoimia työpajoja. Kutsuttuina useissa työpajoissa on olleet kokemusasiantuntijoita.	
Ennaltaehkäisevien palvelujen ja varhaisen tuen osuus kasvaa	Matalan kynnyksen ja kynnyksettömien palvelujen verkosto on luotu	* Alueellisen verkoston toteutuksen vaihe ja käytössä olevat palvelut	Olemassa olevia matalan kynnyksen palveluja, joita kehitetään ja yhdenmukaistetaan parhaillaan: tukipalvelut, perhehoito, muu omaishoito. Uusia matalan kynnyksen palveluja, joiden valmistelu loppusuoralla; virtuaalikotauidot, Ikä-talo.	
	Suunnitelma ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palvelujen kehittämiseksi on laadittu	* Suunnitelman laatimisen vaihe	Uudenmaan maakunnan tasoisesti valmisteilla "Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi", jonka laatimisessa Keski-Uusimaa on mukana. Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen projektin projektisuunnitelma hyväksytty ja työskentely on alkanut suunnitelmien mukaisesti syyskuun 2018. Monitoimijaiseen työryhmään kuuluu edustajia sote-puolelta, kunnasta sekä 3. sektorilta ja seurakunnasta.	
Suunnitellaan jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspintaan kohdentuvat palvelukokonaisuudet	Jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhdyspinnan tärkeimmät palvelukokonaisuudet on tunnistettu ja nimetty, ja yhteiset asiakasprosessit suunniteltu	* Suunnitelman vaihe	Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen projektin projektisuunnitelma hyväksytty ikääntyneiden palveluryhmässä ja työskentely on alkanut suunnitelmien mukaisesti syyskuun 2018. Monitoimijaiseen työryhmään kuuluu edustajia sote-puolelta, kunnasta sekä 3. sektorilta ja seurakunnasta.	
Keskitetty asiakasohjaus	Kaikki palveluryhmät ovat tehneet keskitetyn asiakasohjauksen suunnitelman	* Suunnitelman vaihe	Ikääntyneiden palveluohjauksen suunnitelma on toimitettu kuntayhtymälle. Yhteinen ensiavointilomake on valmisteltu ja syksyn aikana otetaan käyttöön PAULI (sähköinen palvelutarpeen itsearviointi) koko kuntayhtymän alueella. Työryhmän kartoittamat palveluohjaukseen liittyvät tarpeet vaativat suurelta osin kuntayhtymätasoisia pohdintoja ja ratkaisuja esim. yhteinen puhelinjärjestelmä ja toiminnanohjausjärjestelmä. Keskitetty malli vaatii työkaluja.	

5.1.2. Kuntien tavoitteiden toteutumien

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN / KUNNAT				
TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	HYVINKÄÄ	JÄRVENPÄÄ
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018	Toteuma 1-12/2018
Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti	Palvelut saavutetaan suositusten mukaisessa tavoiteajassa	* T3: => avosairaanhoidon lääkärin => avosairaanhoidon sairaanhoitajat => hammaslääkärit => suuhygienistit	Tiedot ti 31.12.2018 * T3; Avosairaanhoidon lääkärin: 8 pv * T3; Avosairaanhoidon sairaanhoitajat: noin viikko * T3; Hammaslääkärit: 6-8 viikkoa * T3; Suuhygienistit: keskiarvo 4-5 viikkoa	Tiedot ti 24.4. klo 10 (sama kuin valinnanvapauskokeilussa) * T3; Avosairaanhoidon lääkärin: 10-16-20-30-24-25-34-20 (tammi-helmi-maalis-huhti-touko-kesä-heinä-elo) / ka 22,4. * T3; Avosairaanhoidon sairaanhoitajat: 9-19-21-25-21-19-20-17 / ka 18,9. * T3; Hammaslääkärit: 77,125; jonon vaikutus huomioiden 155,97 * T3; Suuhygienistit: 71
Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun	Asiakastytyytyväisyys ei laske aiemmista vuosista	* Kuntakohtaiset asiakastytyytyväisyysmitarit	Kunta toimittaa raportit kunnan sosiaali- ja terveystoimen palveluissa 1.1. - 31.12.2018 välillä toteutettujen asiakastytyytyväisyysmittausten tuloksista * Kerätään asiakkailta palautetta eri toimipisteistä Wot-laitteella. Laitteella on mahdollisuus antaa arvio tyytyväisyydestä välillä 1-10. Palautteita 4 151, joista 78% tyytyväisiä, 10% neutraaleja, 12% tyytymättömiä, NPS-luku 45, keskiarvo 8 * Lisäksi kerätään jatkuvaa asiakaspalautetta kaupungin www-sivuilla Webropol- kyselyllä, yksikoissa palautetta voi antaa suullisena tai kirjallisena. Verkkopalvelun kautta palautteita 67, joista 23% positiivisia, 45% moitteita ja 32% kehitysehdotusta. NPS-luku -45, keskiarvo 4,5 * Lisäksi kerätään jatkuvaa asiakaspalautetta kaupungin www-sivuilla Webropol- kyselyllä, yksikoissa palautetta voi antaa suullisena tai kirjallisena. *Asiakastytyytyväisyyskysely tehty THL:n kautta syksyllä – ei saatu vielä vastauksia. *Avopalv. asiakasilta 65-vuotiaalle kuntalaisille pidetty viikolla 47.	Kunta toimittaa raportit kunnan sosiaali- ja terveystoimen palveluissa 1.1. - 31.12.2018 välillä toteutettujen asiakastytyytyväisyysmittausten tuloksista Tulokset Roidu -raporteista, tulos kuinka monta prosenttia asiakkaista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. * Lääkäreiden ja hoitajien vastaanotot: 85-x-73-74-72-82-72-81-83-72-74-88 (tammi-helmi-maalis-huhti-touko-kesä-heinä-elo-syys-lokamaarras-joulu; Helmikuussa Roidussa häiriö.) * Akuutti: 49-x-43-52-40-48-57-53-61-63-57-48 * Fysioterapia: 81-x-71-75-84-54-63-84-40-74-55-60 * Ostosumispalveluiden asiakkaille toteutettu asiakastytyytyväisyyskysely: ka. 4,4 (asteikolla 1-5)

TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	HYVINKÄÄ	JÄRVENPÄÄ
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018	Toteuma 1-12/2018
Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen	Asiakkaalla on monimuotoiset osallittumisen mahdollisuudet	* Palvelukohtaisten asiakasraatien toteutuminen	Asiakasraadit (tai vastaavat) ja niiden osallistujamäärät välillä 1.1. - 31.12.2018: * Jalkihuollon nuorten asiakasraati pidetty 6/2018, jossa 5 osallistujaa. Perhekeskuksen asiakasraati pidetty 10/2018, jossa kolme osallistujaa.	Asiakasraadit (tai vastaavat) ja niiden osallistujamäärät välillä 1.1. - 31.12.2018: * Sydänkuntoutujien asiakasraati x 2, 4 + 5 asiakasta * Sähköiset omahoidon ja itsehoitoon palvelut 4 asiakasta * Puhelinpalvelujen asiakasraati on jatkuvaa, sillä käyttöön otettiin asiakaskyselytekstiviesti (vastaajia 30.1.2019 mennessä 1592) * Akuutin asiakasraati joulukuussa, 4 osallistujaa * 75-asiakkaiden asiakasraati, 30 asiakasta * Facebookin asiakasraati ajanvarausvideon ohjeesta * Aikuisten sosiaalipalveluissa ollut 7 asiakasraatia, joissa yhteensä 39 osallistujaa * Erityisasumisen oma toiminta: raadit 114 osallistujaa 1233 * Kotihoito: 2 raatia osallistujia 42 * Omaishoito: 2 tilaisuutta osallistujia 2
		* Kuntalaiskeskustelutilaisuudet	Toteutuneet kuntalaiskeskustelutilaisuudet ja arvioidut osallistujamäärät välillä 1.1. - 31.12.2018: * Asiakasilta 66-vuotiaille (avopalvelut) 26.4. / läsnä 150 hlöä	Toteutuneet kuntalaiskeskustelutilaisuudet ja arvioidut osallistujamäärät välillä 1.1. - 31.12.2018: * Vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajien infotilaisuus liittyen kuljetuspalvelujen kilpailuttamiseen 3/2018 * Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 60 kuntalaista * Janne Areena, paneelikeskustelu, kuntalaisia paikalla noin 30-40
		* Avoimien työpajojen toteutuminen	Toteutuneet avoimet kuntalaistyöpajat ja niiden osallistujamäärät välillä 1.1. - 31.12.2018: * Ei ole ollut	Toteutuneet avoimet kuntalaistyöpajat ja niiden osallistujamäärät välillä 1.1. - 31.12.2018: * Ei ole ollut

TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	HYVINKÄÄ	JÄRVENPÄÄ
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018	Toteuma 1-12/2018
		* Sähköisten kanavien hyödyntäminen	*1.1-31.12.2018 Hyvinkään sosiaalipalveluiden Omapalveluun kirjautumiskerrat 2436KPL *Sähköisesti tulleiden hakemusten/ilmoitusten määrä 1113 KPL Sähköisesti lähetetty päätöksiä 830 KPL *Asiakkailla sähköisesti lähetettyjen kirjeiden määrä 25 KPL, lisäselvitysten 85 KPL	Sähköiset kanavat ja niiden käyttäjämäärät ajalla 1.1. - 31.12.2018: * Sähköiset ajanvaraukset: 2 243 kpl * Omahoito kuvattu asiakasprosessiin ja viety verkkosivulle: 2 kpl * Pegasoksen omahoitolomakkeet 147 kpl * Sähköisesti tehty eAsionnin sopimukset 3237 kpl * Duodecimin sähköinen terveystarkastus 60 kpl * Duodecimin sähköinen valmennus: 29 kpl * eOmahoitokirjautumiset 616 kpl (menetelmän alusta vaihtui elokuun jälkeen ja Duodecim ei pysty tuottamaan vielä raporttia) * CaseM sähköisen asiointin palvelun käytettävyyttä selvitetään Aikuisten sosiaalipalveluissa. * Sähköinen ajanvaraus (eAsiointipalvelu) isyyasioissa: 13 varattua aikaa * Rahoituspäätös (STM) uusioperheille suunnatun, mobiiliväyhteisen ja ammatillisesti ohjatun vertaisryhmätoiminnan kehittäminen: Uusperheiden liitto, Järvenpään ja Raision kaupungit sekä Turun yliopisto * Puheterapeuttien lisenssipohjaiset itseopiskeluohjelmat * Yksikkökohtaisesti vaihdellen: Facebook, Roidu, Netti-sivut, Google Maps -info ja kaupungin palautekanava
Keskitetty asiakasohjaus	Keskitetyn palveluohja- uksen testaus käynnistyy vähintään puolessa kunnista	* Testauksen aloittaneiden määrä	EI RAPORTOIDA	
Muut yhteiset		Mittari	Toteuma 1-12/2018	Toteuma 1-12/2018
		* Keskimääräinen hoitoaika terveyskeskuksen akuuttiosastolla	Keskimääräinen hoitoaika terveyskeskuksen akuuttiosastolla ajalla 1.1. - 31.12.2018: * 10,95 pv	Keskimääräinen hoitoaika terveyskeskuksen akuuttiosastolla ajalla 1.1. - 31.12.2018: * 11,1 vrk
		* Siirtoviivepäivät HUS: sta: => Kaikki => Maksulliset	* Kaikki siirtoviivepäivät HUS:sta ajalla 1.1. - 31.12.2018: päivittyy myöhemmin (1-4kk tieto 361) * Maksulliset siirtoviivepäivät HUS:sta ajalla 1.1. - 30.4.2018: 2 pv	* Kaikki siirtoviivepäivät HUS:sta ajalla 1.1. - 31.12.2018: 244 vrk (somaattiset) * Maksulliset siirtoviivepäivät HUS:sta ajalla 1.1. - 31.12.2018: 0 vrk (somaattiset)
		* Kunnan talousarvion 2018 suoritteet	Kunta toimittaa oman talousarvionsa mukaisen suoriteraportin ajalta 1.1. - 31.12.2018	Kunta toimittaa oman talousarvionsa mukaisen suoriteraportin ajalta 1.1. -31.12.2018

Asiakasryhmäkohtaiset		Mittari	Toteuma 1-12/2018	Toteuma 1-12/2018
		* Täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018: *98.9% alle 7 arkipäivää eli lakisääteisessä ajassa	Täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018: *96,7 % alle 7 arkipäivää eli lakisääteisessä ajassa	Täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018: *96,7 % alle 7 arkipäivää eli lakisääteisessä ajassa
		* Lastensuojelun käsittelyaika	Lastensuojelun käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018: * Jalkihuollon nuorten asiakasraati pidetty 6/2018, jossa 5 osallistujaa. Perhekeskuksen asiakasraati pidetty 10/2018, jossa kolme osallistujaa.	Lastensuojelun käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018: * Lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot käsitelty 7 vuorokauden sisällä, asiakkaisiin yhteydessä 3 vrk sisällä, palvelutarpeen arviot, joissa arvioitu lastensuojelun tarve on tehty 3 kk:n kuluessa
TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	HYVINKÄÄ	JÄRVENPÄÄ
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018	Toteuma 1-12/2018
		* Lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnin viireillepanoaika	* Palvelutarpeen käsittelyaika keskimäärin 27,8 pvä	Käsittely aloitettu 7 vrk sisällä 766 Käsittely aloitettu 8-14 vrk sisällä 1
		* Lastensuojelun palvelutarpeen arviointiaika	* Palvelutarpeen arviointiaika keskimäärin 2,18 pvä	Valmistunut 3 kk:n kuluessa 125 Valmistunut yli 3 kk:n kuluessa 1
		* Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten määrä	Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten määrä ajalla 1.1. - 31.12.2018: 269	Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten määrä 445 asiakasta
		* Odotusajat iäkkäiden palveluihin palveluittain (palveluihin pääsy): => palvelutarpeen arvio => omaishoito => kotihoito => tehostettu palveluasuminen => laitoshoido	Odotusajat iäkkäiden palveluihin keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018 seuraavien palvelujen osalta: * Palvelutarpeen arvio: 7 pv sisällä ja kiireelliset heti. * Omaishoito: KA 72 pv * Kotihoito: Ei tilastoa saatavilla. Kotiutustimi aloittaa akuutit kotioidon asiakkuudet * Tehostettu palveluasuminen: (Sisältää kaikki SAS odottajat) ka. 55 pv, mediaani 128 pv, odotusaika vrk paikansaamiseen ka. 118 pv. * Laitoshoido: 0 vrk	Odotusajat iäkkäiden palveluihin: Palvelutarpeen arvio: ka 5,7 arkipäivää, 97,5% arvioinneista on tehty 7 arkipäivän kuluessa yhteydenotosta. Kotihoito: ka 5,1 arkipäivää (arvioinnista palvelun käynnistymiseen, sis. intensiivijakso ja kh arviointijakso) * Tehostettu palveluasuminen: ka. 26,5 vrk , 100% paikkaa odottaneista sai paikan alle 3 kk:ssa. * Laitoshoido: 0 vrk
		* Sosiaalihuoltolain avohuollon piirissä olevien lasten määrä	Sosiaalihuoltolain avohuollon piirissä olevien lasten määrä ajalla 1.1. -31.12.2018: * 524 (0-17-vuotiaista)	
		* Lapsiperheiden perhetyön perheiden /asiakkaiden määrä (SHL-perhetyö)	Lapsiperheiden perhetyön perheiden /asiakkaiden määrä 31.12.18 (SHL-perhetyö) 264	
		* Lastensuojelun avohuollon asiakkaat suhteessa SHL:n asiakkuuksiin	31.12.2018: 150 asiakasta AVOH ja 269 asiakasta SHL	
		* Lapsiperheiden kotipalvelujen perheiden määrä	134 perhettä 31.12.2018	
		* Kuljetuspalvelupäätösten määrä	Kuljetuspalvelupäätösten määrä ajalla 1.1. - 31.12.2018: * SHL-kuljetuspalvelupäätökset: 42 kpl, joista 5 kpl myönteisiä. * VPL-kuljetuspalvelupäätökset: 118 kpl	Kuljetuspalvelupäätösten määrä ajalla 1.1. - 31.12.2018: * VPL-kuljetuspalvelupäätökset: 663

TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	NURMIJÄRVI	MUSTIJOKI
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018	Toteuma 1-12/2018
Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti	Palvelut saavutetaan suositusten mukaisessa tavoiteajassa	* T3: => avosairanhoidon lääkärin => avosairanhoidon sairaanhoitajat => hammaslääkärin => suuhygienistit	<u>Tiedot 31.12.2018:</u> <u>Taajamittain: KK vo (ei hoitola), Klaukkalan vo, Rajamäki vo</u> <u>*T3 Hammaslääkärin: Klaukkala Gunnarintie 51 pv, Rajamäki 59 pv, kaikki 58 pv.</u> <u>Klaukkala terveysasema Vaskomäentie 64 pv</u> <u>*T3 Suuhygienistit: Klaukkala Gunnarintie 24 pv, Rajamäki 27 pv, kaikki 28 pv, Klaukkalan terveysasema Vaskomäentie 38 pv</u> <u>Tiedot 31.12.2018</u> * T3: Avosairanhoidon lääkärin: Taajamittain: KK vastaanotto 20, Klaukkala vastaanotto 18, Rajamäki vastaanotto 16 * T3: Avosairanhoidon sairaanhoitajat: Taajamittain: KK vastaanotto 4, Klaukkala vastaanotto 4, Rajamäki vastaanotto 3	* T3: Avosairanhoidon lääkärin: keskiarvo: 33 pv * T3: Avosairanhoidon sairaanhoitajat: keskiarvo 2 pv * T3: Hammaslääkärin: keskimäärin 52 pva (MLä) Por: 51 pva * T3: Suuhygienistit: keskimäärin 17 pva
Asiakkaita ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun	Asiakastytyväisyys ei laske aiemmista vuosista	* Kuntakohtaiset asiakastytyväisyysmitarit	Kunta toimittaa raportit kunnan sosiaali- ja terveystoimen palveluissa 1.1. - 30.4.2018 välillä toteutettujen asiakastytyväisyysmittausten tuloksista * Keskiarvo 8,56. Kerätty yksiköistä röntgen, fysioterapia, neuvola, suunterveydenhuolto, lääkärin vastaanotto, hoitajan vastaanotto. Kunta toimittaa raportit kunnan sosiaali- ja terveystoimen palveluissa 1.1. - 31.12.2018 välillä toteutettujen Roidu-asiakastytyväisyysmittausten yhteenveto: * Vastaajia 4621, NPS 59,97, Keskiarvo 8,56. Kerätty yksiköistä röntgen, fysioterapia, neuvola, suunterveydenhuolto, lääkärin vastaanotto, hoitajan vastaanotto.	Kunta toimittaa raportit kunnan sosiaali- ja terveystoimen palveluissa 1.1. - 31.12.2018 välillä toteutettujen asiakastytyväisyysmittausten tuloksista * Roidun vastaukset 1.1. - 31.12.2018 välillä kaikilla laitteilla 11 271. Keskiarvo 7,64. Kerätty: suun terveydenhuollon vastaanotto, kiirevastaanotto ja Pornaisten vastaanotto. Palautteet nähtävillä kuntalaisille ajantasaisesti viikoittain.
Asiakkailla on mahdollisuus osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen	Asiakkailla on monimuotoiset osallittumisen mahdollisuudet	* Palvelukohtaisten asiakasraatien toteutuminen	Asiakasraadit (tai vastaavat) ja niiden osallistujamäärät välillä 1.1. - 31.8.2018: * Perhe- ja sosiaalipalveluiden asiakasraati on kokoontunut 6 kertaa. Tammikuussa 5 jäsentä, 2 ohjaajaa, 1 vierailija, helmikuussa 4 jäsentä, 2 ohjaajaa, 1 vierailija, maaliskuussa 5 jäsentä, 2 ohjaajaa, 1 vierailija, huhtikuussa 5 jäsentä, 2 ohjaajaa, 1 vierailija. Lisäksi tutustumiskäynti Järvenpään asiakasraatiin, jossa mukana 2 jäsentä ja 2 ohjaajaa. Toukokuussa 5 jäsentä, 2 ohjaajaa, 1 vierailija ja elokuussa 4 jäsentä, 2 ohjaajaa sekä tutustumiskäynti Nurmijärven Klubitalolle. Kesä- ja heinäkuussa raati ei kokoontunut.	Asiakasraadit (tai vastaavat) ja niiden osallistujamäärät välillä 1.1. - 31.12.2018: Ikäihmisille suunnatut asukasfoorumit Mäntsälässä 17.10.2018 ja Pornaisissa 26.10.2018. * 1.1. - 31.8.2018 välillä kolme raatikokoukuntaa

TAVOITTEET	Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	NURMIJÄRVI	MUSTIJOKI
		Asiakasraati 1.8.-31.12.2018 tapaamiskerrat ja osanottajien määrä: 23.8.2018 4 jäsentä ja 2 ohjaajaa= 6 20.9.2018 8 jäsentä ja 2 ohjaajaa=10 18.10.2018 4 jäsentä ja 2 ohjaajaa=6 30.10.2018 Järvenpään asiakasraadoin yhteistapaaminen; Järvenpää 3 asiakasraadoin jäsentä ja 3 ohjaajaa ja meiltä 2 asiakasraadoin jäsentä ja 2 ohjaajaa= 10 15.11.2018 5 jäsentä ja 2 ohjaajaa sekä 4 vierasta =11 11.12.2018 8 jäsentä ja 1 ohjaaja = 9	
	* KuntalaiskeskustelutalaisuuDET	Toteutuneet kuntalaiskeskustelutalaisuuDET ja arvioidut osallistujamäärät valilla 1.1. - 30.4.2018: * Ei ollut keväällä 13.6. pidettiin Rajamäen asukasilta, paikalla n. 150 osallistujaa	Toteutuneet kuntalaiskeskustelutalaisuuDET ja arvioidut osallistujamäärät valilla 1.1. - 31.12.2018: * Ei ole
	* Avoimien työpajojen toteutuminen	Toteutuneet avoimet kuntalaistyöpajat ja niiden osallistujamäärät valilla 1.1. - 30.4.2018: * Ei ole ollut	Toteutuneet avoimet kuntalaistyöpajat ja niiden osallistujamäärät valilla 1.1. - 31.12.2018: * Ei ole ollut
	* Sähköisten kanavien hyödyntäminen	Sähköiset kanavat ja niiden käyttäjämäärät ajalla 1.1. - 31.8.2018: * Pyydä apua-nappi lapselle: 10 yhteydenottoa * Pyydä apua aikuiselle: 50 yhteydenottoa * Sähköinen ls-ilmoitus ja yhteydenotto käytössä 23.4.2018 lukien: 37 lastensuojeluilmoitusta ja 3 yhteydenottoa. - eOmahoitokirjaston käyttö: 138 kpl - Duodecimin sähköinen terveystarkastus: 21 kpl - Duodecimin valmennus: 16 kpl - eOmahoitokirjaston käyttö: tietoa ei saatavilla - Duodecimin sähköinen terveystarkastus: 32 kpl - Duodecimin sähköinen valmennus: 24 kpl 1.8.-31.12.2018 * Lapsiperheiden osalta on tullut 20 kpl * Pyydä apua aikuiselle: 46 kpl Omapalvelun kautta tehdyt ilmoitukset *lastensuojelu 70 *10 shi-yhteydenottoa	Sähköiset kanavat ja niiden käyttäjämäärät ajalla 1.1. - 31.12.2018: * 1.1. - 31.12.2018 valilla sähköinen hoidontarpeenarvio Klinikin kautta varattu 582 aikaa hoitajan vastaanotolle * Duodecim terveystarkastuksia tai muuta rekisteröitymistä yhteensä 66 valilla 1.1. - 31.12.2018
Keskitetty asiakasohjaus	Keskitetyn palveluohjauksen testaus käynnistyy vähintään puolessa kunnista	* Testauksen aloittaneiden määrä	Duodecimin sähköinen valmennus 24 kpl Ei pystytty mittaamaan

TAVOITTEET	Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	NURMIJÄRVI	MUSTIJOKI
Muut yhteiset	Mittari	Toteuma 1-12/2018	Toteuma 1-12/2018
	* Keskimääräinen hoitoaika terveyskeskuksen akuuttiosastolla	Keskimääräinen hoitoaika terveyskeskuksen akuuttiosastolla ajalla 1.1. - 30.4.2018: * Tk os 1 ja 3 > 10,39 vrk Ajalla 1.1.-31.8.2018 Tk os 1 ja 3 > 10,33 vrk	Keskimääräinen hoitoaika terveyskeskuksen akuuttiosastolla ajalla 1.1. - 30.12.2018 * 12,2 vrk
	* Siirtovivepäivät HUS:sta: => Kaikki => Maksulliset	* Kaikki siirtovivepäivät HUS:sta ajalla 1.1. - 30.4.2018: 2 * Maksulliset siirtovivepäivät HUS:sta ajalla 1.1. - 30.4.2018: 35 Ajalla 1.1.-31.8.2018: 52	* Kaikki siirtovivepäivät HUS:sta ajalla 1.1. - 31.12.2018 * 109 * Maksulliset siirtovivepäivät HUS:sta ajalla 1.1. - 31.12.2018: * 1 pv
	* Kunnan talousarvion 2018 suoritteet	Kunta toimittaa oman talousarvionsa mukaisen suoriteraportin ajalta 1.1. - 30.4.2018	Kunta toimittaa oman talousarvionsa mukaisen suoriteraportin ajalta 1.1. - 31.12.2018
	* Täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelyaika	Täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.8.2018 95,72% * 95,72% alle 7 arkipäivää eli lakisaateisessa ajassa 1.1.-31.12.2018 *97 % on alle 7 arkipäivää	Raportoidaan tälle lomakkeelle. Täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018: * alle 7 arkipäivää
	* Lastensuojelun käsittelyaika	Lastensuojelun käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.8.2018: * Käsittelyaika vireillepanossa 2 arkipäivää. Käsittelyaika arvioinnissa 26,4 arkipäivää.	Lastensuojelun käsittelyaika keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018: * edelleen alle 7 pv
	* Lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnin vireillepanoaika	*Käsittelyaika vireillepanossa 2 arkipäivää	Heti
	* Lastensuojelun palvelutarpeen arviointiaika	*Käsittelyaika arvioinnissa 28,9 arkipäivää	7 pv:n kuluessa. Asiakkuus alkaa heti
	* Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten määrä	Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten määrä ajalla 1.1. - 31.8.2018: * 256 1.1.-31.12.2018 *Avohuollon asiakkaat 290	Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten määrä ajalla 1.1. - 31.12.2018: * Mantsala: 68 * Pornainen: 5

TAVOITTEET	Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	NURMIJÄRVI	MUSTIJOKI
	* Odotusajat iäkkäiden palveluihin palveluittain (palveluihin pääsy): => palvelutarpeen arvio => omaishoito => kotihoito => tehostettu palveluasuminen => laitoshoido	Odotusajat iäkkäiden palveluihin keskimäärin ajalla 1.1. - 30.4.2018 seuraavien palvelujen osalta: * Palvelutarpeen arvio: keskimäärin 3 vrk, 100% arvioista on tehty 7 arkipäivän kuluessa yh. otosta. * Omaishoito: Ka käsitellyä 23,8 vrk * Kotihoito: keskimäärin 1 vrk, palvelu käynnistynyt 7 vrk:ssa 100% * Tehostettu palveluasuminen: 23 vrk 1.1. - 31.8 * Laitoshoido: 0 vrk Odotusajat iäkkäiden palveluihin keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018 seuraavien palvelujen osalta: * Palvelutarpeen arvio: keskimäärin 3 vrk, 100% arvioista on tehty 7 arkipäivän kuluessa yh. otosta. * * Kotihoito: keskimäärin 1-3 vrk, palvelu käynnistynyt 7 vrk:ssa 100% * Tehostettu palveluasuminen: 41 vrk 1.1. - 31.8 * Laitoshoido: 0 vrk 1.1.-31.12.2018 * Omaishoidon käsitellyä 24,25 vrk * Asumispalveluihin ka 44 vrk	Odotusajat iäkkäiden palveluihin keskimäärin ajalla 1.1. - 31.12.2018 seuraavien palvelujen osalta: * Palvelutarpeen arvio: Keskimäärin 4 vrk, 96 % arviosta tehty 7 arkipäivän kuluessa, Mäntsälä yli 4 vrk 46,15 %, yli 7 vrk 11,53 %, Pornainen 4 vrk 30 %, yli 7 vrk 0 % * Omaishoito: 3 kk sisällä * Kotihoito: Jonotusaikaa ei ole ollut. Kotihoitoon on päässyt heti kun palveluntarve on todettu. Mm. osastolta on voinut kotiutua ja palvelut on aloitettu heti sen mukaan miten osasto on kertonut. Palvelutarpeen arvio on tehty ensimmäisellä käynnillä tai heti kun se on ollut mahdollista * Tehostettu palveluasuminen: Keskimäärin 28 vrk, 92 % tehostettuun palveluasumiseen odottaneista sai paikan alle 3 kk:ssa * Laitoshoido: Hoivaosasto: Tätä jonotusaikaa ei ole enikseen seurattu.
	* Sosiaalihuoltolain avohuollon piirissä olevien lasten määrä	Sosiaalihuoltolain avohuollon piirissä olevien lasten määrä ajalla 1.1. -31.8.2018: * 482	Sosiaalihuoltolain avohuollon piirissä olevien lasten määrä ajalla 1.1. -31.8.2018: ?
	* Lapsiperheiden perhetyön perheiden /asiakkaiden määrä (SHL-perhetyö)	1.1.-31.12.2018 * Lapsiperheiden sh:n asiakkaat 568	* 161
	* Lastensuojelun avohuollon asiakkaat suhteessa SHL:n asiakkuuksiin	Lastensuojelun avohuollon asiakkaana 256 lasta ja sosiaalihuollon asiakkaana 482 lasta (perhesosiaalityön asiakkaat)	3,3 % (Mukana pene, nutu, peso, perhetyö, kotipalvelu)
	* Lapsiperheiden kotipalvelujen perheiden määrä	98	110
	* Kuljetuspalvelupäätösten määrä	Kuljetuspalvelupäätösten määrä ajalla 1.1. - 31.8.2018: * SHL-kuljetuspalvelupäätökset: 40 kpl * VPL-kuljetuspalvelupäätökset: 94 kpl	Kuljetuspalvelupäätösten määrä ajalla 1.1. - 31.12.2018: * SHL-kuljetuspalvelupäätökset: Mäntsälä 17 kpl ja Pornainen 7 kpl * VPL-kuljetuspalvelupäätökset: Mäntsälä 38 kpl, Pornainen 20 kpl

TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	TUUSULA
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018
Alueen asukkaat saavat palvelut yhdenvertaisesti ja sujuvasti	Palvelut saavutetaan suositusten mukaisessa tavoiteajassa	* T3: => avosairaanhoidon lääkärit => avosairaanhoidon sairaanhoitajat => hammaslääkärit => suuhygienistit	T3; kiireetön lääkärin vastaanotto 2.1.2019 klo 10.00: Hyrylä 7, Jokela 4, Kellokoski 3: kaikkien ka 4,7 T3; kiireetön sairaanhoitajan vastaanotto: Hyrylä 2, Jokela 3, Kellokoski 34: kaikkien ka 13 T3; kiireetön hammaslääkärin vastaanotto: Hyrylä 37, Jokela 33, Kellokoski 36: kaikkien ka 35 T3; suuhygienistin vastaanotto: Hyrylä 32, Jokela 28, Kellokoski 16: kaikkien ka 25
Asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun	Asiakastyytyväisyys ei laske aiemmista vuosista	* Kuntakohtaiset asiakastyytyväisyysmitarit	Sosiaalipalvelut NPS 48,92 Suun terveydenhuolto NPS 78,00, ka 9,15 Neuvolatoiminta NPS 58,37, ka 8,43 Vastaanottopalvelut NPS 60,42, ka 8,51 (lääkärit NPS 59,47, ka 8,44 ja sairaanhoitajat NPS 61,71, ka 8,62)

TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	TUUSULA
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018
Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen	Asiakkaalla on monimuotoiset osallittumisen mahdollisuudet	* Palvelukohtaisten asiakasraatien toteutuminen	• 17.1.2018 Lapsi- ja perheasiainneuvoston kokous 6 jäsentä, viranhaltija, 3 vierasta • 17.1.2018 Vammaisneuvoston kokous 7 jäsentä, 2 viranhaltijaa • 29.1.2018 Ikäihmisten neuvoston kokous 7 jäsentä, 2 viranhaltijaa, 2 kutsuvierasta • 14.2.2018 Vammaisneuvoston kokous 6 jäsentä, 2 viranhaltijaa • 26.2.2018 Ikäihmisten neuvoston kokous 8 jäsentä, 2 viranhaltijaa, 2 vierasta • 14.3.2018 Vammaisneuvoston kokous 7 jäsentä, 2 viranhaltijaa, khall edustaja • 21.3.2018 Lapsi- ja perheasiainneuvoston kokous 8 jäsentä, viranhaltija, vieras • 26.3.2018 Ikäihmisten neuvoston kokous 7 jäsentä, 2 viranhaltijaa, khall edustaja, vieras • 11.4.2018 Vammaisneuvoston kokous 7 edustajaa, 2 viranhaltijaa, khall edustaja, vieras • 2.5.2018 Ikäihmisten neuvoston kokous 5 edustajaa, viranhaltija, khall edustaja • 23.5.2018 Vammaisneuvoston kokous 6 edustajaa, viranhaltija • 28.5.2018 Kotiutus ja arviointiyksikön asiakasraati 7 asiakasta, omainen, viranhaltija, työntekijä • 28.5.2018 Päivätoiminnan asiakasraati 8 asiakasta, viranhaltija, työntekijä • 28.5.2018 Ikäihmisten neuvoston kokous 7 edustajaa, viranhaltija, khall edustaja, 2 vierasta • 31.5.2018 Päivätoiminnan asiakasraati 7 • 11.6.2018 Ikäihmisten neuvoston kokous 7 edustajaa, khall edustaja • 27.8.2018 Ikäihmisten neuvoston kokous 7 edustajaa, 2 viranhaltijaa, khall edustaja • 24.9.2018, 29.10.2018, 27.11.2018, 19.12.2018 Ikäihmisten neuvoston kokous n. 6-7 osallistujaa per kokous • 12.9.2018, 10.10.2018, 7.11.2018, 19.12.2018 Vammaisneuvoston kokous n. 6-7 osallistujaa per kokous

TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	TUUSULA
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018
		* KuntalaiskeskustelutilaisuuDET	• 27.2.2018 Kuntalaisilta Kellokoskella, osallistujia 50 • 28.2.2018 Kuntalaisilta Riihikalliossa, osallistujia 50 • 13.3.2018 Kuntalaisilta Hyrylässä, osallistujia 90 • 21.3.2018 Kuntalaisilta Lahelassa, osallistujia 50 • 28.3.2018 Kuntalaisilta Jokelassa, osallistujia 80 • 11.9.2018 Asukasilta Jokelassa • 2.10.2018 Asukasilta Riihikalliossa • 23.10.2018 Asukasilta Hyrylässä • 4.12.2018 Asukasilta Kellokoskella
		* Avoimien työpajojen toteutuminen	ei ole ollut
		* Sähköisten kanavien hyödyntäminen	**Sähköinen hoidon tarpeen arviointi ja muu asiointi (Klinikin käyttöönotto 1.6.2018) toteuma 1.6.-31.12.2018: 2 784 yhteydenottoa * Forsante 1.1 -31.12.18: 9 612 viestiä * Sähköiset terveystarkastukset ja valmennukset 1.1 -31.12.18: 114 kpl * Sähköisen terveystarkastuksen käyttö 1.1 -31.12.18: ? hakua (1.1 -31.8.18: 134 hakua) * Sähköinen reseptin uudistamispyyntö 1.1 -31.12.18: 33 938 kpl * Suunterveydenhuollon eTerveyspalvelujen käyttö 1-12/18: 4 166 kpl * eNeuvola ja eVastaanottopalvelut on sidottu GFS-järjestelmään, josta ei ole mahdollista saada sähkö. ajanvarauksen raportteja
Keskitetty asiakasohjaus	Keskitetyn palveluohjauksen testaus käynnistyy vähintään puolessa kunnista	* Testauksen aloittaneiden määrä	ei raportoida
Muut yhteiset		Mittari	Toteuma 1-12/2018

TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	TUUSULA
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018
		* Keskimääräinen hoitoaika terveyskeskuksen akuuttiosastolla	Tuusula Akuuttiosasto ajalla 1.1. - 31.12.2018 keskimääräinen hoitoaika 8,16 pv sairaalahoitojaksot 1362
		* Siirtoviivepäivät HUS:sta: => Kaikki => Maksulliset	Navitas maksulliset siirtoviivepäivät 2 päivää = 1200 euroa
		* Kunnan talousarvion 2018 suoritteet	
TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	TUUSULA
Asiakasryhmäkohtaiset		Mittari	Toteuma 1-12/2018
		* Täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelyaika	2,3 / 95.6 % käsitelty 7 päivän kuluessa
		* Lastensuojelun käsittelyaika	3,5 (ei saada suoraan pro consonasta, koska ei raportointiohjelmaa. Laskettu keskiarvo määräaika-tilastoa hyödyntäen).=> tämä luku korvattu kahdella alemmalla rivillä 35 ja 36.
		* Lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnin vireillepanoaika	100% toteutettu määräajassa (904 ilmoa, josta 1 mennyt yli 7 pv:n)
		* Lastensuojelun palvelutarpeen arviointiaika	82% toteutettu määräajassa (palvelutarpeen arvioita 50, joissa 9 käsittely on kesänyt yli 3 kk)
		* Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien lasten määrä	Ajalla 1.1.-31.12.2018 lapsia 156

TAVOITTEET		Hyväksytty yhtymävaltuustossa 14.12.2017 § 32	TUUSULA
Tavoite 2018 - 2020	Tavoite 2018	Mittari	Toteuma 1-12/2018
		* Odotusajat iäkkäiden palveluihin palveluittain (palveluihin pääsy): => palvelutarpeen arvio => omaishoito => kotihoito => tehostettu palveluasuminen => laitoshoido	Vanhuspalvelujen odotusajat keskimäärin ajalta 1.1-31.12.2018: • palvelutarpeen arvioinnin aloitus: yli 75-vuotiaat: 1-7 päivää, alle 75-vuotiaat: 1-9 pv, kiireelliset kaikenikäisissä 1 pv. - Palvelutarpeen arviointien kestoista (aika yhteydenotosta arvioinnin valmistumiseen) ei ole saatavilla raporttia. • omaishoito: käsittelyaika oli keskimäärin 25 vrk:tta ja vaihteluväli oli 1- 64 vrk:tta omaishoidon tuen hake- muksen saapumisesta päätöksentekoon. • tehostettu palveluasuminen: jonotusajan keskiarvo oli 26 vrk:tta ja jonotusajan vaihteluväli oli 0-93 vrk palvelupäätöksestä asumispalvelupaikan saamiseen • laitoshoido: Tuusulassa ei ole enää Sosiaalihuoltolain mukaista laitoshoidoa
		* Sosiaalihuoltolain avohuollon piirissä olevien lasten määrä	
		* Lapsiperheiden perhetyön perheiden /asiakkaiden määrä (SHL-perhetyö)	66 perhettä/ 107 asiakasta
		* Lastensuojelun avohuollon asiakkaat suhteessa SHL:n asiakkuuksiin	Ls.avohuollon asiakkaita 156, shl.asiakkaita 668; 23,4 %
		* Lapsiperheiden kotipalvelujen perheiden määrä	95
		* Kuljetuspalvelupäätösten määrä	Ajalla 1.1.-31.12.2018 (osan tai koko ajanjakson) voimassa olleet SHL- kuljetuspalvelupäätökset 80 ja VPL- kuljetuspalvelupäätökset 571; Ajalla 1.1.- 31.12.2018 uusille asiakkaille tehty SHL- kuljetuspalvelupäätökset 19 ja VPL- kuljetuspalvelupäätökset 63. (Uusi asiakas = Ei mitään vammaispalveluja aikaisemmin.)

5.1.3. Yhtymän hallinto

Kuntayhtymän hallinto sisältää määrärahat luottamushenkilöorganisaatioon sekä kuntayhtymän hallintoon. Sen jälkeen, kun kaikki Keski-Uudenmaan soten jäsenkunnat tekivät palvelutuotannon siirrosta kuntayhtymälle myönteisen päätöksen, painopiste on ollut kuntayhtymän toiminnan käynnistämisen valmistelussa.

Kuntayhtymän vuoden 2019 alusta voimaan tulevan organisaatorakenteen valmistelu aloitettiin toukokuussa ja se hyväksyttiin yhtymävaltuustossa lokakuussa. Henkilöstö- ja taloushallinnon laajentumisprojektin valmistelutyö käynnistettiin yhteistyössä KuntaPron kanssa kesällä. Palkkahallinnon järjestelmäksi valittiin Populus, ja taloushallinnon valmistelua jatkettiin kaikkien kuntien ja kuntayhtymän käyttämällä KuntaPron tarjoamilla ohjelmilla. ICT-ryhmä aloitti kuntayhtymän tietojärjestelmien suunnittelutyön linjaratkaisun pohjalta, että yhteisiä uusia asiakastietojärjestelmiä ei hankita tässä vaiheessa vaan käytetään kuntien olemassa olevia järjestelmiä kunnes sote- ja maakuntauudistuksen aikataulu keväällä 2019 selviää. Sopimusten siirtämisestä kunnista kuntayhtymälle laadittiin tarkka toimintamalli ohjeeksi. Yhtymähallitus päätti joulukuussa kunnista siirtyvien sopimusten vastaanotosta. Kuntayhtymän toimitilat ja johtamisjärjestelmän sisältävä hallintosääntö 1.1.2019 alkaen hyväksyttiin yhtymävaltuustossa joulukuussa.

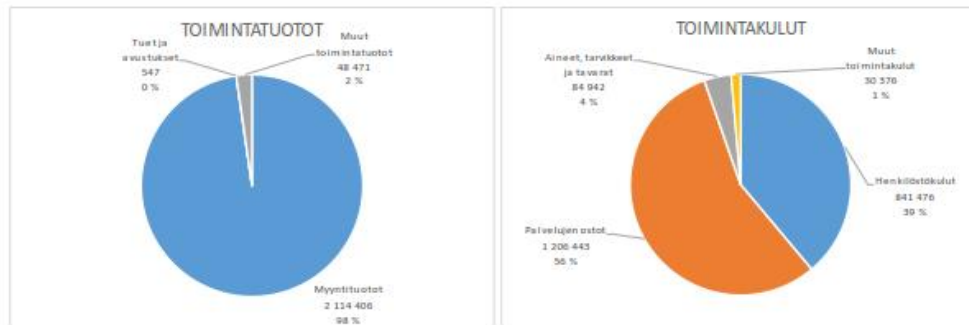
Kuntayhtymän valmistelun muutoskustannuksiksi on arvioitu 2,5 milj. euroa. Muutoskustannuksista kohdentui asiantuntijapalvelujen ostoa (talous- ja henkilöstöhallinnon projektit sekä kuntayhtymän sähköposti) aivan loppuvuodelle siten, että hallinnon menot ylittyivät 357 793 euroa. Vastaava summa on tavoitteena säästää vuoden 2019 talousarvion muutoskustannuksista.

Kuntien maksuosuudet yhtymän hallintoon

	TA 2018	TP 2018	Tot-% TP/TA
Hyvinkää	433 862	553 432	127,6
Järvenpää	422 631	479 984	113,6
Mäntsälä	179 987	218 686	121,5
Nurmijärvi	344 417	422 661	122,7
Pornainen	32 967	36 728	111,4
Tuusula	341 881	402 047	117,6
Yhteensä	1 755 745	2 113 538	120,4

Tuloslaskelma ja diagrammit tuottojen ja kulujen toteutumasta tiliryhmätasolla

KUNTAYHTYMÄHALLINTO	Alkuperäinen TA 2018	TA-muutokset 2018	Muutettu TA 2018	TP 2018	Ero	Toteutuma-% TP 2018 / Muutettu TA 2018
TOIMINTATUOTOT	1 826 746		1 826 746	2 163 424	-336 678	118,43%
Myyntituotot	1 826 746		1 826 746	2 114 406	-287 660	115,75%
Tuet ja avustukset			0	547	-547	
Muut toimintatuotot			0	48 471	-48 471	
TOIMINTAKULUT	-1 826 746		-1 826 746	-2 163 237	336 491	118,42%
Henkilöstökulut	-938 746		-938 746	-841 476	-97 270	89,64%
Palvelujen ostot	-764 500		-764 500	-1 206 443	441 943	157,81%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38 500		-38 500	-84 942	46 442	220,63%
Muut toimintakulut	-85 000		-85 000	-30 376	-54 624	35,74%
TOIMINTAKATE	0		0	186	-186	

5.1.4. Palvelutoiminta

Palvelutoiminnassa esitetään kuntien tuottamat sote-palvelut tuotot eriteltynä tileittäin ja kulut palvelujen ostoina. Erillisessä Numerus-raportoinnissa kunnittainen palvelutoiminta esitetään tietopakettirakenteella, joka perustuu Sitran ja sosiaali- ja terveysministeriön kehittämään malliin. Tietopaketit ovat

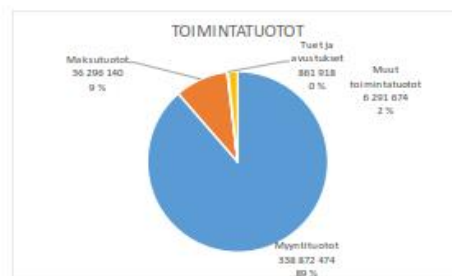
- hoito- ja hoivapalvelut
- vammaisten palvelut
- vastaanottopalvelut
- suun terveydenhuolto
- päivystys
- kuntoutus
- mielenterveys- ja päihdepalvelut
- aikuisten sosiaalityö
- lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti.

Toimintavuoden aikana on noudatettu ns. kuittausmenettelyä, jossa kuntayhtymä on kuitannut kunnan palvelujen käytön laskusta syntyneen velan vastaavan suuruusella saatavalla. Tuotot ja kulut on kirjattu kuntayhtymän kirjanpitoon siten, että kuntien tuottamat palvelut on kirjattu kuluiksi ja kuntayhtymän veloitus kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevista palveluista jäsenkunnilta on kirjattu tuotoiksi. Menettely on ollut kirjanpidollinen eikä siihen ole sisällynyt rahan liikkumista.

Yhtymävaltuusto hyväksyi 24.5.2018 palvelutoiminnalle muutostalousarvion, joka vastasi kuntien hyväksymiä talousarvioita. Tällöin tuottoja ja kuluja vähennettiin n. 2,5 milj. euroa. Hyvinkään palvelutoiminnalle myönnettiin Hyvinkään valtuuston päätöstä vastaavasti yhtymävaltuustossa 13.12.2018 n. 2,7 milj. euron lisämääräraha. Kuntien sotemenojen toteutumat olivat kuitenkin niin korkeat loppuvuoden aikana, että palvelutoiminta ylittyi talousarvioluvuista yhteensä 8,9 milj. euroa.

Tuloslaskelma ja diagrammi tuottojen toteutumasta tiliryhmätasolla

PALVELUTUOTANTO	Alkuperäinen TA 2018	TA-muutokset 2018	Muutettu TA 2018	TP 2018	Ero	Toteutuma-% TP 2018 / Muutettu TA 2018
TOIMINTATUOTOT	373 293 977	147 949	373 441 926	382 322 206	-8 880 280	102,38%
Myyntituotot	328 744 194	147 949	328 892 143	338 872 474	-9 980 330	103,03%
Maksutuotot	38 225 271		38 225 271	36 296 140	1 929 131	94,95%
Tuet ja avustukset	594 700		594 700	861 918	-267 218	144,93%
Muut toimintatuotot	5 729 812		5 729 812	6 291 674	-561 862	109,81%
TOIMINTAKULUT	-373 293 977	-147 949	-373 441 926	-382 322 206	8 880 280	102,38%
Palvelujen ostot	-373 293 977	-147 949	-373 441 926	-382 322 206	8 880 280	102,38%
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	

5.1.5. Valinnanvapauskokeilu

Perusterveydenhuollon vastaanottopalvelujen osuus on toteutunut suunnitelmien mukaan, mukana oli vuoden 2018 loppuun asti 10 yksityisten palveluntuottajien toimipistettä. Diagnos Terveyspalvelut ei kuitenkaan jatka enää kokeilun jatkoaikana vuoden 2019 puolella. Valintoja oli tehty vuoden loppuun mennessä yhteensä 9 641 kpl, joista uudelleenvalintoja 362 kpl. Kahden Aavan toimipisteen kohdalla ilmoitettu kapasiteetti on täynnä ja valintojen tekeminen niiden osalta suljettuna.

Kokeilussa tietojärjestelmiin liittyvät ongelmat ja niiden aiheuttama manuaalisen työpanoksen määrä kaikilla osapuolilla on edelleen suurta kansallisten ratkaisujen puuttuessa. Manuaalista työtä ja virheiden riskiä vähentäviä Kanta-yhteyksiä on saatu käyttöön kahdelle palveluntuottajalle väliaikaisella osoitteistokytkenä.

Henkilökohtaisen budjetin osuuteen oli ilmoittautunut vuoden loppuun mennessä 70 palveluntuottajaa. Asiakastyö ja budjettien myöntäminen on lähtenyt loppuvuoden aikana hyvin liikkeelle, budjetteja oli vuoden lopussa käytössä 98 asiakkaalla. Merkittävästi suurempi asiakasmäärä on edelleen tavoitteena kokeilun jatkoaikana.

Suun terveydenhuollon osuudessa on ollut mukana kaksi palveluntuottajaa, joista Kotihammas ei jatka enää vuoden 2019 puolella. Kokeilun ehtoihin ja periaatteisiin tehtiin jonkin verran muutoksia vuodelle 2019, mukaan lukien korjauksia korvaussummiin. Valintoja vuoden loppuun mennessä oli tehty 1 602.

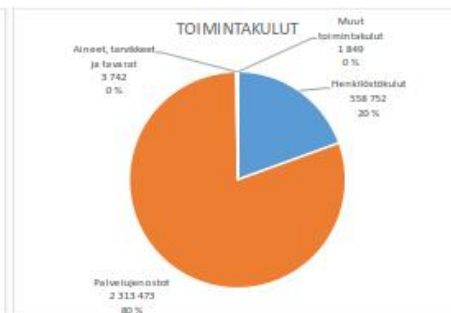
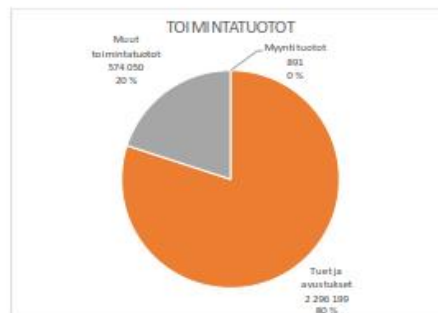
Kokeilun kaikkien kolmen osa-alueen palveluntuotanto jatkuu erillisrahoituksella elokuun 2019 loppuun asti, ja kokeilu päätetään lokakuun loppuun mennessä. Jatkoajan tavoitteena on valmistella kokeilun toimintojen ja asiakkuuksien siirtäminen joko mahdollisesti aloittavien valinnanvapauden pilottihankkeiden tai kuntayhtymän oman järjestämisen piiriin.

Valinnanvapauskokeilun hallinnointi siirtyi vuoden 2018 alussa Hyvinkään kaupungilta Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän hoidettavaksi. Valinnanvapauskokeiluun on saatu sosiaali- ja terveysministeriön päätöksillä vuosina 2016-2017 valtionavustusta yhteensä 5,9 milj. euroa. Kuntayhtymän alkuperäisessä talousarviossa valinnanvapauskokeilun kokonaiskustannuksiksi arvioitiin varovaisuusperiaatteella 2 milj. euroa. Yhtymävaltuusto myönsi hankkeelle 13.12.2018 toimintakuluihin ja -tuottoihin 0,6 milj. euroa, mutta siitä huolimatta talousarvion toteutuma ylittyi lähes 0,3 milj. euroa. Kuntien omavastuuosuus on 20 % kustannuksista ja kuntayhtymälle kunnilta laskutettava summa toimintavuodelta on n. 0,57 milj. euroa. Sosiaali- ja terveysministeriö on hyväksynyt vuonna 2018 kokeilun jatkamiseen vuonna 2019 kustannuksia lisää 4,0 milj. euroa, josta valtionavustuksen osuus on 3,2 milj. euroa.

Kunnilta toimintavuoden aikana saatu lyhytaikainen laina, 2 milj. euroa maksetaan kunnille takaisin sen jälkeen, kun maksatusjakson 1.7.-31.12.2018 valtionavustus on saatu.

Tuloslaskelma ja diagrammit tuottojen ja kulujen toteutumasta tiliryhmätasolla

VALINNANVAPAAUS-HANKE	Alkuperäinen KS 2018	KS-muutokset 2018	Muutettu KS 2018	TP 2018	Ero	Toteutuma-% TP 2018 / Muutettu KS 2018
TOIMINTATUOTOT	2 000 000	600 000	2 600 000	2 871 140	-271 140	110,43%
Myyntituotot			0	891	-891	
Tuet ja avustukset	1 600 000	450 000	2 050 000	2 296 199	-246 199	112,01%
Muut toimintatuotot	400 000	150 000	550 000	574 050	-24 050	104,37%
TOIMINTAKULUT	-2 000 000	-600 000	-2 600 000	-2 877 815	277 815	110,69%
Henkilöstökulut	-280 000		-280 000	-558 752	278 752	199,55%
Palvelujen ostot	-1 707 000	-600 000	-2 307 000	-2 313 473	6 473	100,28%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 000		-2 000	-3 742	1 742	187,10%
Muut toimintakulut	-11 000		-11 000	-1 849	-9 151	16,81%
TOIMINTAKATE	0	0	0	-6 676	6 676	

5.2. Tuloslaskelmaosa

	TA 2018	TA muutos	Muutettu TA	TP 2018	Poikkeama
	€	2018	2018	€	€
		€	€		
Toimintatuotot					
Myyntituotot	330 570 940,00	147 949,00	330 718 889,00	340 987 771,43	10 268 882,43
Maksutuotot	38 225 271,00		38 225 271,00	36 296 140,29	-1 929 130,71
Tuet ja avustukset	2 194 700,00	450 000,00	2 644 700,00	3 158 663,52	513 963,52
Vuokratuotot	4 807 326,00		4 807 326,00	4 737 029,11	-70 296,89
Muut toimintatuotot	1 322 486,00	150 000,00	1 472 486,00	2 177 165,12	704 679,12
TUOTOT YHTEENSÄ	377 120 723,00	747 949,00	377 868 672,00	387 356 769,47	9 488 097,47
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-1 218 746,00	0,00	-1 218 746,00	-1 400 227,62	-181 481,62
Palvelujen ostot	-375 765 477,00	-747 949,00	-376 513 426,00	-385 842 122,26	-9 328 696,26
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40 500,00	0,00	-40 500,00	-88 684,32	-48 184,32
Muut toimintakulut	-96 000,00	0,00	-96 000,00	-32 224,60	63 775,40
KULUT YHTEENSÄ	-377 120 723,00	-747 949,00	-377 868 672,00	-387 363 258,80	-9 494 586,80
TOIMINTAKATE	0,00	0,00	0,00	-6 489,33	-6 489,33
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	0,00	0,00	-166,84	-166,84
VUOSIKATE	0,00	0,00	0,00	-6 656,17	-6 656,17
Poistot käyttöomaisuudesta		0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	0,00	0,00	0,00	-6 656,17	-6 656,17
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	0,00	0,00	0,00	-6 656,17	-6 656,17

5.3. Investointiosa

	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
	€	€	€
Investointimenot			
Osakkeet ja osuudet	0,00	4 854,50	4 854,50
Yhteensä	0,00	4 854,50	4 854,50

5.4. Rahoitusosa

	TA 2018	TA muutos	Muutettu TA	TP 2018	Polkkeama
	€	2018	2018	€	€
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	0,00	0,00	0,00	-6 656,17	-6 656,17
Investointien rahavirta					
Investointimenot	0,00	0,00	0,00	-4 854,50	-4 854,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,00	0,00	0,00	-11 510,67	-11 510,67
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Lyhytaikaisten saamisten muutos	0,00	0,00	0,00	-2 760 543,07	-2 760 543,07
Korottomien lyhytaik. velkojen muutos	0,00	0,00	0,00	2 535 319,89	2 535 319,89
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,00	0,00	0,00	-225 223,18	-225 223,18
Rahoituksen rahavirta	0,00	0,00	0,00	-225 223,18	-225 223,18
Rahavarojen muutos	0,00	0,00	0,00	-236 733,85	-236 733,85
Rahavarat 31.12.	351 753,12	0,00	351 753,12	115 019,27	-236 733,85
Rahavarat 1.1.	351 753,12	0,00	351 753,12	351 753,12	0,00
Rahavarojen muutos	0,00	0,00	0,00	-236 733,85	-236 733,85

5.5. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

1 000 eur	Sitovuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA	TA-muutokset	KTA	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. TA	TA-muutokset	KTA	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Hallinto	N	1 827		1 827	2 163	336	1 827		1 827	2 163	337
Palvelutuotanto	N	373 294	148	373 442	382 322	8 880	373 294	148	373 442	382 322	8 880
Valinnanvapaus	N	2 000	600	2 600	2 878	278	2 000	600	2 600	2 871	271
TULOSSELÄMÄOSA											
Korkotulot	B			0					0		
Muut rahoitustulot	B			0					0		
Korkomenot	B			0					0		
Muut rahoitusmenot	B			0	0	0			0		
Satunnaiset erät	B			0					0		
INVESTOINTIOSA											
Osakkeet ja osuudet	B			0	5	5			0		
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäys	B			0					0		
Antolainasaamisten vähennys	B			0					0		
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisien lainojen lisäys	B			0					0		
Pitkäaikaisien lainojen vähennys	B			0					0		
Lyhytaikaisien lainojen muutos	N			0					0		
Oman pääoman muutokset	B			0					0		
Muut maksuvalmiuden muutokset				0	-237	-237			0	-225	-225
YHTEENSÄ		377 121	748	377 869	387 132	9 263	377 121	748	377 869	387 132	9 263

6. Tilinpäätöslaskelmat

6.1. Tuloslaskelma

	TP 2018	TP 2017
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	340 987 771,43	374 371,42
Maksutuotot	36 296 140,29	0,00
Tuet ja avustukset	3 158 663,52	0,00
Vuokratuotot	4 737 029,11	0,00
Muut tuotot	2 177 165,12	0,00
TOIMINTATUOTOT	387 356 769,47	374 371,42
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 144 678,00	-195 998,95
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-186 156,15	-25 822,33
Muut henkilöstösivukulut	-69 393,47	-6 730,38
Henkilösivukulut	-255 549,62	-32 552,71
Henkilöstökulut yht.	-1 400 227,62	-228 551,66
Palvelujen ostot		
Asiakaspalvelujen ostot	-382 322 206,04	0,00
Muiden palvelujen ostot	-3 519 916,22	-233 166,18
Palvelujen ostot yht.	-385 842 122,26	-233 166,18
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-88 684,32	-3 599,58
Muut toimintakulut	-32 224,60	-1 840,60
TOIMINTAKULUT	-387 363 258,80	-467 158,02
TOIMINTAKATE	-6 489,33	-92 786,60
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Muut rahoituskulut	-166,84	-5,77
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-166,84	-5,77
VUOSIKATE	-6 656,17	-92 792,37
TILIKAUDEN TULOS	-6 656,17	-92 792,37
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-6 656,17	-92 792,37

6.2. Rahoituslaskelma

	TP 2018	TP 2017
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	-6 656,17	-92 792,37
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-6 656,17	-92 792,37
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-4 854,50	-3 800,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-4 854,50	-3 800,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-11 510,67	-96 592,37
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0,00	100 000,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
SAAMISTEN MUUTOS	-2 760 543,07	-249 102,29
KOROTTOMIEN LYHYTAIK.VELKOJEN MUUTOS	2 535 319,89	597 447,78
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-225 223,18	348 345,49
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-225 223,18	448 345,49
RAHAVAROJEN MUUTOS	-236 733,85	351 753,12
RAHAVARAT 31.12.	115 019,27	351 753,12
RAHAVARAT 1.1.	351 753,12	0,00
RAHAVAROJEN MUUTOS	-236 733,85	351 753,12

6.3. Tase

	TP 2018	TP 2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	8 654,50	3 800,00
SIJOITUKSET	8 654,50	3 800,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	8 654,50	3 800,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
MYyntISAAMISET	358 504,66	109 650,46
SIIRTOSAAMISET	745 094,18	32 621,11
MUUT SAAMISET	1 906 046,52	106 830,72
SAAMISET	3 009 645,36	249 102,29
RAHAT JA PANKKISAAMISET	115 019,27	351 753,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 124 664,63	600 855,41
VASTAAVAA	3 133 319,13	604 655,41
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	100 000,00	100 000,00
EDELLESTEN TILIKAUSIEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-92 792,37	0,00
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-6 656,17	-92 792,37
OMA PÄÄOMA	551,46	7 207,63
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
OSTOVELAT	611 298,56	440 704,33
MUUT VELAT	2 017 995,52	0,00
SIIRTOVELAT	503 473,59	156 743,45
LYHYTAIKAINEN	3 132 767,67	597 447,78
VIERAS PÄÄOMA	3 132 767,67	597 447,78
VASTATTAVAA	3 133 319,13	604 655,41

7. Tilinpäätöksen liitetiedot

7.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Pysyvät vastaavat ja poistot, Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista.

Sijoitusten arvostus

Sijoitukset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Vaihto-omaisuus

Ei vaihto-omaisuuseriä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

7.2. Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tuloksen, taseen ja edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelma ja tase on laadittu Kilan Kuntajaoston antaman suosituksen mukaisesti.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuneet tuotot ja kulut

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuviin tuottoihin ja kuluihin ei sisälly korjauksia.

7.3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot on esitetty otsikoiden 5.1.3.-5.1.5. alla olevissa tuloslaskelmissa sitovuustasoittain. Koko kuntayhtymän kokonaisuus on tuloslaskelmaosan toteutumisvertailussa otsikon 5.2. alla.

Palvelujen ostojen erittely

	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	382.322.206,04 eur	0,00 eur
Muiden palvelujen ostot	3.519.916,22 eur	233.166,18 eur
Palvelujen ostot yhteensä	385.842.122,26 eur	233.166,18 eur

Poistosuunnitelma

Kuntayhtymällä ei ole poistosuunnitelmaa, koska sillä ei ole poistettavaa omaisuutta vuonna 2018.

Pakollisten varausten muutos
Ei pakollisia varauksia.

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja –tappiot
Ei myyntivoittoja ja –tappioita.

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuotot
Ei korkotuottoja

Satunnaiset tuotot ja kulut
Ei satunnaisia tuottoja tai kuluja

Poistoeron muutokset
Ei poistoeroja

7.4. Tasetta koskevat liitetiedot

7.4.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	3.800,00 eur
Lisäykset	4.854,50 eur
Hankintameno 31.12.	8.654,50 eur

Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset	2018	2017
Myyntisaamiset		
Saamiset kunnilta	358.504,66	107.778,18
Muut myyntisaamiset		1.872,28
Siirtosaamiset		
Siirtosaamiset	745.094,18	106.830,72
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Muut saamiset		
Alv-saamiset	240.317,40	22.470,15
Valtionosuussaamiset	1.665.729,12	
Muut saamiset		10.150,96
Saamiset yhteensä	3.009.645,36	249.102,29

Siirtosaamiset ovat valinnanvapaus-hankkeen tasauslaskutusta sekä hallinnon lisälaskutus jäsenkunnilta.

7.4.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Peruspääoman erittely jäsenkunnittain

Kunta	euroa	%-osuus
Hyvinkää	23.935,24	23,9
Järvenpää	21.327,53	21,3
Mäntsälä	10.711,27	10,7
Nurmijärvi	21.584,86	21,6
Pornainen	2.617,46	2,6
Tuusula	19.823,61	19,8

Muut velat, lyhytaikaiset

	2018	2017
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	611.298,56	440.704,33
Muut lyhytaikaiset velat	2.017.995,52	0,00
Siirtovelat	503.473,59	156.743,45
Yhteensä	3.132.767,67	597.447,78

Erittely siirtoveloista

	2018	2017
Lomapalkkajaksotukset	191.331,74	97.396,38
Muut siirtovelat	312.141,85	59.347,07
Yhteensä	503.473,59	156.743,45

7.5. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Leasingvastuut ei vastuita.

7.6. Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

	2018	2017
Yhtymän johto	7	4
Valinnanvapaus-hanketoimisto	14	
Yhteensä	21	4

Henkilöstökulut on eritelty tuloslaskelmassa

Tilintarkastajayhteisölle maksetut palkkiot:

	2018	2017
Tilintarkastus	16.620,83	
Erityispalvelut	4.587,80	
Yhteensä	21.208,63	0

8. Luettelot ja selvitykset

Tilikauden 1.1. -31.12.2018 aikana käytetyt tilikirjat, raportit ja kortistot

Atk-tulosteet

Päiväkirja (Kuntax)

Pääkirja (Kuntax)

Tase (Kuntax)

Tase tileittäin (Kuntax)

Tuloslaskelma (Kuntax)

Tuloslaskelma tileittäin (Kuntax)

Talousarvion toteutumisvertailu (Excel)

Palkanmaksu kausittain (Hyvinkään kaupunki palkat)

Palkanmaksuerittely henkilöittäin (Hyvinkään kaupunki palkat)

Palkanmaksuerittely kirjaustunnisteittain (Hyvinkään kaupunki palkat)

Tilinpäätös (pdf)

Tositelajit

12 Pankkitositteet

13 Palkat

17 Muistiotositteet

20 Ostolaskut 7 nroa

21 Ostolaskusuoritukset

10 Myyntilaskut 10 nroa

20 Myyntilaskut 10 nroa

31 Myremuistiot 6 nroa

31 Myyntilaskujen konekieliset suoritukset

34 Myyntireskontran manuaaliset suoritusten kuittaukset

39 Maksukehoitukset 7 nroa

HYV Myyntireskontrapalautukset

KOM käyttöomaisuus

AKT Käyttöomaisuus aktivoinnit tuloksesta

Kirjanpidon ja tositteiden säilytys

Tilinpäätös, talousarvion toteutumisvertailu ja tilikartta säilytetään pysyvästi

Päivä- ja pääkirjat sekä tositteet säilytetään vähintään kuusi vuotta.

9. Allekirjoitukset ja merkinnät

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän hallitus on hyväksynyt kuntayhtymän tilinpäätöksen vuodelta 2018 ja siihen sisältyvän ehdotuksen tilikauden tuloksen käsittelystä sekä varmentanut tilinpäätöksen Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän yhtymävaltuustolle esittämistä varten.

Hyvinkäällä 12. päivänä maaliskuuta 2019

Annika Kokko, pj

Tapio Havula, 1. varapj

Aki Korpela, 2. varapj.

Anna Helin

Arto Järvinen

Erkki Laukkanen

Kati Lepojärvi

Arto Lindberg

Pauliina Naala

Eemeli Peltonen

Helinä Perttu

Heta Ravolainen-Rinne

Sirkka Rousu

Liljan-Kukka Runolinna

Ruut Sjöblom

Maiju Tapiolinna

Kallepekka Toivonen

Virpi Rätty

Paula Vilhunen

Juha Virkki

Pirjo Laitinen-Parkkonen
kuntayhtymän johtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkinnät

Suoritetusta tilinpäätöksestä on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Hyvinkäällä / 2019

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Jorma Nurkkala
JHT, KHT

LIITE 3: Hankekortit, tarkennettu kuvaus hankkeista, jotka mahdollisesti jakautuvat useammalla vuodelle ja arvio vaikutuksista

TALONRAKENNUS				
Kiinteistöt, perusparannus				
Hanke nro	Hankkeen nimi			
1	Kiinteistöjen perusparannukset			
Hanke-kuvaus	Kunnanhallitus on hyväksynyt vuositasolla 50 000€:n määrärahan kiinteistöjen perusparannustoihin. Perusparannuksen avulla kiinteistöjen kuntoa ja syntynyttä korjausvelkaa pyritään pienentämään työsuunnitelman mukaisilla kiinteistöjen kunnostustöillä. Työsuunnitelma hyväksytään kunnanhallituksella vuosittain.			
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Tavoitteena kiinteistöjen korjausvelan pienentäminen ja niiden saattaminen paremmin huolletaan kuntoon, hyötyjä ovat mm. turvallisuus- ja terveellisyys käyttäjille, kiinteistöjen kunnan pitäminen hyvänä, kiinteistöjen arvon nousu			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat arvioitu käyttöasteen muutos ja kuntalaisten palaute.			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	50 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		50000	26237	23763
Tulot				
Netto		50000	26237	23763

TALONRAKENNUS				
Kunnanhallitus/tekninen toimi, kiinteistöt perusparannus				
Hanke nro	Hankkeen nimi			
2	Kunnanviraston kattorakenteiden uusiminen			
Hanke-kuvaus	Kunnanviraston kattorakenteet tarvitsevat uusimista. Samalla kattoa korotetaan hiukan rakenteiden tuuletuksen parantamiseksi. Vuonna 2017 on valmistunut korjaussuunnitelma, jonka pohjalta korjaustyö tehdään. Hanketta laajennettiin käsittämään koko katto havaittujen toiminnallisten seikkojen pohjalta (teknisesti turvallisoin vaihtoehto liitoskohdissa) ja hanketta ei ole syytä jaksottaa. hanke on tarkoitus toteuttaa ns. huputtamalla, jolloin vältetään rakennusaikaisilta kosteusongelmilta.			
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Korjaamisella saadaan kattorakenne toimivammaksi ja vältetään katon ikääntymisen myötä mahdollisia riskejä kuten vesivuotoja. Samalla kattorakennetta muutetaan teknisesti toimivammaksi rakentamalla vanhalle osalle räystäät ja parantamalla katon tuuletusta.			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset.			

	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	340 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		340 000	0	340 000
Tulot				
Netto		340000	0	340000

TALONRAKENNUS				
Kunnanhallitus/tekninen toimi, kiinteistöt perusparannus				
Hanke nro	Hankkeen nimi			
3	Päivähoitotilojen rakentaminen Linnunlaulun päiväkodin lisäosa			
Hankekuvaus	Linnunlaulun päiväkodilla on tehty tarveselvitystä vuoden 2017 aikana. Päivähoidon selvitysten myötä hankkeeseen liittyvää suunnittelutyön aloitusta on siirretty. Samalla siirtyy myös hankkeen mahdollinen aloitus. Hanke on listalla, jotta voidaan varautua rakentamisen suunnittelun aloittamiseen ja rakentamiseen, mikäli selvitysten pohjalta voidaan todeta päivähoitojen lisätarve tuleville vuosille.			
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Laajennuksen myötä päivähoitopaikkoja on riittävästi ja nykyinen Aurinkolinnan päiväkodin toiminta voidaan siirtää uuteen yksikköön.			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset.			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	50 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		50 000	0	50 000
Tulot				
Netto		50000	0	50000

Linnunlaulun päiväkodin laajennuksen valmistelussa toteutettiin arkkitehtisuunnittelun kilpailutus ja luonnokset. Hanke etenee suunnitellusti vuonna 2019. Suunnittelua viivästyttivät varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja siirtoon liittyvät selvitykset.

TALONRAKENNUS	
Kiinteistöt perusparannus (sivistystoimen hanke)	
Hanke nro	Hankkeen nimi
4	Eskari/ Leppiksen leikkialueen kunnostaminen
Hankekuvaus	Hankkeen tarkoituksena on korjata leikkialue turvallisemmaksi sekä leikkivälineiden hankinta alueelle. Tämän lisäksi huoltorakennuksia korjataan ja maamassoja vaihdetaan turvallisemmiksi.

Hankkeen tavoite ja hyödyt	Lakisääteisten tavoitteiden toteutus, liikunnan lisääminen, kuntalaisen viihtyvyyden parantaminen, elinvoiman lisääminen, korjaaminen, uudisrakentaminen			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat arvioitu käyttöasteen muutos. Muita mittareita ovat:			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	15 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		15000	11950	3050
Menot				
Netto		15000	11950	3050

Eskarin piha-alueen muutostyöt toteutettiin omana työnä (kiinteistönhoitajat) sekä ulkopuolisen urakoitsijan voimin. Materiaalihankinnat kuuluivat sivistystoimialalle (pihalaitteiden uusiminen).

TALONRAKENNUS				
Kunnanhallitus/tekninen toimi, kiinteistöt perusparannus				
Hanke nro	Hankkeen nimi			
5	Aurinkomäen kiinteistöjen korjaukset			
Hankekuvaus	Aurinkomäessä vanhusten liikunta-alueen aitaaminen ja liikunta-alueen muutokset			
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Vanhan piha-aitauksen osalta ongelmalliseksi koettu aitarakenne muutetaan turvallisemmaksi ja huoltovapaammaksi käyttäjien toiveiden mukaisesti. Samalla laajennetaan ulkoilualuetta mahdollisuuksien mukaan erillisen suunnitelman mukaisesti. Hyödyt: Turvallisemmän ja viihtyisämmän ulkoilun alueen rakentaminen.			
Mittarit	Toiminnallisina mittareina toimivat ikäihmisten palaute, jota käyttäjä kerää.			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	25 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		25 000	0	25 000
Tulot				
Netto		25000	0	25000

Aurinkomäen aidan rakentaminen toteutettiin suunnitellusti, samoin Pihan katosrakenteita uusittiin ja korjattiin. Menot kirjattiin kiinteistön korjauskuluihin niiden alittaessa investointirajan. Aurinkomäen aidan osalta hanke kirjattiin kohtaan Kiinteistöjen perusparannus, kustannusvaikutuksen ollessa 7180 €.

MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET				
Liikuntapaikkarakentaminen				
Hanke nro	Hankkeen nimi			
6	Pururadan peruskorjaus ja valaistuksen uusintaa			
Hanke-kuvaus	Päivitetään liikuntapaikkasuunnitelmaa ja selvitetään kokonaistarpeita pururadan alueen kehittämiseen. Peruskorjataan Pururataa, samalla korjataan ojarumpuja ja ojitusta ja selvitetäisiin muiden aktiviteettien kehittämistä. Valaistusta uusitaan. Lisäksi varattaisiin rahoitusta uusien kuntoiluvälineiden hankintaan vuodelle 2019.			
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Tavoitteena on peruskorjata pururataa kesä- ja talvikäyttöön, hyötyjä ovat mm. Liikunnan lisääminen, Kuntalaisen viihtyvyyden parantaminen, Elinvoiman lisääminen.			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat arvioitu käyttöasteen muutos ja kuntalaisilta saatava palaute.			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	85 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		85000	49793	35207
Tulot				
Netto		85000	49793	35207

Kotojärven alueelle toteutettiin kokonaisvaltainen yleissuunnitelma alueen käytöstä, kuivatussuunnitelma sekä kuntoportaiden rakentamissuunnitelma hankintadokumentteineen. Tämän lisäksi kuntoradan valaisimet (139 kpl) uusittiin energiatehokkaiksi led-valoiksi ja valojen ohjausta parannettiin. Toteuttamatta jäi rakenteiden peruskorjaus, joka toteutetaan vuonna 2019. Hanke etenee suunnitelman mukaisesti.

MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET				
Liikuntapaikkarakentaminen				
Hanke nro	Hankkeen nimi			
7	Pelikaukalo			
Hanke-kuvaus	Kaukalon hankinta keskusta-alueelle. Vanha keskustan kaukalo siirrettäisiin Mika Waltarin lähiliikuntapaikalle, jossa se palvelisi eteläisen alueen asukkaita.			
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Tavoitteena on saada keskusta-alueelle uusi kaukalo ja tätä kautta siirtää vanha kaukalo Mika Waltarin lähiliikunta-alueelle, hyötyjä ovat mm. Liikunnan lisääminen, Kuntalaisen viihtyvyyden parantaminen, Elinvoiman lisääminen.			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittarina toimii arvio käyttäjien lukumäärästä (koululaiset ja muut).			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	22 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama

Menot		22000	17400	4600
Tulot				
Netto		22000	17400	4600

MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET				
Liikuntapaikkarakentaminen				
Hanke nro	Hankkeen nimi			
8	Parkkojan koulun lähiliikuntapaikka			
Hanke-kuvaus	Parkkojan koulun alueella on varattuna tilaa lähiliikuntapaikan toteuttamiselle. Hankkeen suunnittelu toteutettaisiin vuonna 2018 ja itse hanke 2019. Hankkeeseen on mahdollista saada valtionavustusta.			
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Hankkeen tavoitteena on tuottaa Parkkojan alueelle toimiva ja turvallinen lähiliikuntapaikka. Hyötyjä ovat mm.: Liikunnan lisääminen, kuntalaisen viihtyvyyden parantaminen, elinvoiman lisääminen			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	10 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		10 000	14 105	-4 105
Tulot			0	
Netto		10000	14105	-4105

Parkkojan koulun lähiliikuntapaikan toteuttamissuunnitelma laadittiin valmiiksi. Hankkeen kustannusarvio ylittyi, koska lisäkustannuksia syntyi vaiheistamisesta sekä hankinta-asiakirjojen tilaamisesta samaan toteutukseen suunnittelun kanssa. Hankkeelle haettiin myös toimenpidelupaa vuonna 2018. Vastaavasti vuodelta 2019 säästyy näitä kustannuksia. Hanke etenee suunnitellusti.

MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET	
Vesilaitos	
Hanke nro	Hankkeen nimi
9	Vedenottamoiden saneeraus suunnittelu, verkoston rakentaminen ja korjaus
Hanke-kuvaus	Vedenottamoiden puhdistuslaitteistojen ja automaation uusiminen

Hankkeen tavoite ja hyödyt	Tavoitteena on tehdä suunnitelma tarvittavista vedenottamoiden laitteistojen korjaamisesta ja uudistamisesta. Hyötyinä on toimintavarmuuden lisääminen ja puhtaan veden tuottaminen. Tuleville vuosille tulisi varata suunnitelman pohjalta määrärahaa saneeraukseen (Huom. Vuosille 2019-2020 tehty varaus, kustannusarvio tarkentuu vasta suunnittelun myötä). Pornaisten Portin laajentumisen myötä Uurastajantien pumppaamo on rakennettu Pumppujen asennusvalmiuteen. Hanke tulee rakentaa valmiiksi Koska Uurastajantie alkaa rakentumaan ja nykyinen kapasiteetti ei enää riitä. Latiskantien venttiilien vaihtotyö helpottaa keskusta-alueen vesijohtoverkoston sulkemista vesivuoto tms. huoltotilanteessa. Vanhat venttiilit eivät myöskään ole enää toimintakuntoisia. Hanke on järkevää toteuttaa yhdessä asfaltointityön yhteydessä.			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat arvioitu käyttöasteen muutos ja kuntalaisten palaute.			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	50 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		50000	57418	-7418
Tulot				
Netto		50000	57418	-7418

MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET	
Kadut ja kevyen liikenteen väylät	
Hanke nro	Hankkeen nimi
10	Kevyen liikenteen väylien suunnittelu ja rakentaminen
Hankekuvaus	Uudenmaan ELY -keskus on luokitellut noin 2,8 kilometrin matkalta Etelästä Sonnikonmäestä Vähä-Laukkoskentielle johtavan kevyen liikenteen väylän tarpeellisuusluokkaan A. Tämä tarkoittaa, että hanke olisi liikenneturvallisuuden parantamisen kannalta tärkeä ja siihen olisi mahdollista saada avustusta valtiolta maksimissaan 50% hankkeen kustannuksista. Suunnittelun kustannuksiksi on arvioitu noin 100 000€, josta kunnan osuus olisi 50 000€. Hankkeen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 2,8 m€. ELY on alustavasti luvannut käynnistää suunnittelun vuonna 2018 ja osallistua suunnittelun kustannuksiin 50%:n rahoitusosuudella. Kunnan tulisi varautua hankkeen edistämiseen ja varautua hankkeen rakentamiseen vuosina 2019-2020, vaikka hankkeesta ei ELY:n ja kunnan toimesta ole vielä tehty mitään hankesopimuksia. Rahoitusmallia on alustavasti ehdotettu ELY:lle, jolla asia on selvityksen alla. Suunnittelun yhteydessä laadittava tarkennettu kustannusarvio antaa myös tarkemman kuvan hankkeeseen varattavasta rahoituksesta.
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Tavoitteena on liikenneturvallisuussuunnitelman ja 2017 laaditun kevyen liikenteen väyläselvityksen pohjalta jatkaa kevyen liikenteen väylien rakentamista tulevina vuosina, hyötyjä ovat mm. Liikenneturvallisuuden parantaminen, liikunnan lisääminen, Kuntalaisen viihtyvyyden parantaminen, Elinvoiman lisääminen.
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat arvioitu käyttöasteen muutos ja kuntalaisten palaute.

	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	80 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		80000	68106	11894
Tulot				
Netto		80000	68106	11894

MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET				
Kadut ja kevyen liikenteen väylät				
Hanke nro	Hankkeen nimi			
11	Keskustan kehittäminen ja kaavoitettujen alueiden rakentaminen			
Hankekuvaus	Kirkkotien parannus kunnanviraston kohdalla esitetään toteutettavaksi vuonna 2020 ja siihen varattavaksi 250 000€. Suunnitelman päivittämiseen/ täydentämiseen tulee varata rahaa vuodelle 2019 10 000€. Urheilukentän parkkialueen suunnitteluun ja rakentamiseen esitetään vuodelle 2018 varattavaksi 100 000€. Tämän lisäksi tulisi huomioida liikenneympyrän rakentamiseen liittyvien suunnitelmien tarkentaminen 2019 10 000€ ja liikenneympyrän rakentamiseen 150 000 € vuodelle 2020 (suunnitelman vanhentuminen). Tori/ kenttäalueen osalta varaus olisi 650 000€ vuodelle 2020.			
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat arvioitu käyttöasteen muutos ja kuntalaisten palaute.			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat arvioitu käyttöasteen muutos ja kuntalaisten palaute.			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	390 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		390000	150163	239837
Tulot				
Netto		390000	150163	239837

MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET	
Kadut ja kevyen liikenteen väylät	
Hanke nro	Hankkeen nimi
12	Asfalttiurakat, Linnunlaulun asuinalue, Latiskantien alkuosa + korjaukset
Hankekuvaus	Katualueilta puuttuvien asfaltointien toteutus ja peruskorjaus. Linnunlaulun asuinalueelta puuttuu noin 800 metriä asfalttipinnoitetta katu- ja kevyen liikenteen väylän alueelta. Tähän tulee varata noin 100 000 €. Lisäksi Latiskantiella on tiessä rakenteellisia korjaustarpeita. Tähän tulisi varata vähintään 50 000€ pahimpien kohtien korjaamiseen. Tämän lisäksi varattaisiin rahaa muualla kunnan alueella olevien tien paikkausten ja korjausten toteuttamiseen 40 000 €. Lisäksi tulisi varautua yleisiin päällystys/korjaustöihin 50 000 €. Seuraaville vuosille varattaisiin peruskorjausrahaa katujen korjaamiseen 100 000 €. Hanke liittyy myös lähivuosien tarpeeseen vesi- ja viemäriverkoston/venttiilien korjaustarpeista.

Hankkeen tavoite ja hyödyt	Tavoitteena katualueiden korjausvelan pienentäminen ja katualueiden saattaminen paremmin huolletaan kuntoon, hyötyjä ovat mm. liikunnan lisääminen, kuntalaisen viihtyvyyden parantaminen, elinvoiman lisääminen.			
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat arvioitu käyttöasteen muutos ja kuntalaisten palaute.			
	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	150 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		150000		
Tulot				
Netto		150000		

Asfalttiurakat kilpailutettiin vuodelle 2018-2019. Urakoiden kokonaishinnat jäivät vuonna 2018 alle suunnitellun. Urakat saatiin toteutettua suunnitellusti Kartanorinteen (10 170€) , Linnunlaulun puuttuvien päällystysten (33 125€) sekä Latiskantien alkuosan (15 655€) osalta. Paikkauskorjauksia tehtiin myös keskusta-alueella. Nämä kustannukset olivat käyttötalouspuolen menoja. Päällystystyöt ja korjaustyöt jatkuvat vuonna 2019. Tavoitteisiin päästiin suunnitelman mukaisesti.

AINEETON OMAISUUS	
Katuvalaistuksen maksusuudet	
Hanke nro	Hankkeen nimi
13	Katuvaloverkoston laajentaminen Kirkkotieltä Hiukanarontielle ja edelleen Pornaisten Portin alueelle. Ylijoen alueen katuvalaistus, Kartanorinteen katuvalaistus
Hankekuvaus	Järvenpääntien valaistushanke voitaisiin toteuttaa kustannustehokkaammin kahdessa vaiheessa yhdessä energiayhtiön tekemän suurjännitekaapelin asennuksen kanssa. Vaihe 1 Kirkkotie -Hiukanarontie 2018 (hanke oli hyväksytty 2016 talousarvioon, mutta ei toteutunut) ja Vaihe 2 Hiukanarontie- Uurastajantie (ja mahdollisesti Tapiolantielle) olisi järkevää toteuttaa alueella 2019 tehtävien muiden kaapelitöiden yhteydessä. Tämän lisäksi tulee varata rahoitusta katuvalojen rakentamiselle Ylijoen alueelle vuodelle 2018 yhteensä 35000€. Vuodelle 2020 katuvalaistusverkko pyritäisiin rakentamaan Monninkyläntien suuntaan 60 km:n vaikutusalueelle. Tähän varattaisiin rahaa 75000€.
Hankkeen tavoite ja hyödyt	Tavoitteena on liikenneturvallisuuden parantaminen, Kuntastrategian toteuttaminen, Liikunnan lisääminen, Kuntalaisen viihtyvyyden parantaminen, Elinvoiman lisääminen sekä Pornaisten kunnan näkyvyyden lisääminen. Vaikka osalla alueesta ei ole tiuhaa asutusta, valaistuksen avulla pystytään vaikuttamaan liikenneturvallisuuteen.
Mittarit	Taloudellisina mittareina toimivat hankkeen kustannusarvio/ toteutuneet kustannukset. Toiminnallisina mittareina toimivat liikenneturvallisuuden kehityksen arviointi sekä arvioitu käyttöasteen muutos myös pimeään aikaan kuljettaessa.

	Kokonaiskustannusarvio talousarviovuosina	Kustannusarvion jakautuminen talousarviovuosille		
	115 000 €	MTA 2018	TOT 2018	Poikkeama
Menot		115000	118282	-3282
Tulot				
Netto		115000	118282	-3282

Katuvalaistusta suunniteltiin ja rakennettiin:

Järvenpääntielle Kirkkotieltä Hiukanarontien risteyksen ohi 64 486,22 €, Ylijoen alueelle 16 697,69€ (Jokikuja) ja muut katualueet 22 578,28€ sekä Kartanorinteeseen 14519,81 €.

Varattu määräraha ylittyi hieman johtuen valaisinlisäyksistä suunnittelualueella. Tavoitteisiin päästiin.